

ZARZĄDZENIE NR 78.2015
WÓJTA GMINY PIĄTNICA

z dnia 24 listopada 2015 r.

w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Piątnica na lata 2015 - 2020 wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko

Na podstawie art. 5a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1515), art. 54 ust. 2, w związku z art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 i 1238, z 2014 r. poz. 587, 822, 850, 1101, 1133, oraz z 2015 r. poz. 200, 277, 774, 1045, 1211, 1223, 1265, 1434, 1590, 1642 i 1688) oraz uchwały Nr 192/XLI/2014 Rady Gminy Piątnica z dnia 28 sierpnia 2014 r. w sprawie określenia zasad i trybu przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami gminy (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2014 r. poz. 2992), zarządza się, co następuje:

§ 1. Przeprowadzić konsultacje społeczne w sprawie projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Piątnica na lata 2015 - 2020 (dalej: Program) wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko (dalej: Prognoza).

§ 2. Konsultacje odbędą się w terminie od 24 listopad 2015 r. do 15 grudnia 2015 r.

§ 3. Konsultacje swoim zasięgiem obejmą teren gminy Piątnica i skierowane są do mieszkańców gminy.

§ 4. 1. Konsultacje zostaną przeprowadzone w formie badania opinii za pomocą formularza zgłaszania uwag i wniosków.

2. Projekty dokumentów poddanych konsultacjom zostaną opublikowane na stronie internetowej Gminy Piątnica: www.gminapiatnica.pl i w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Piątnica: www.ugpiatnica.doc.pl oraz wyłożone do wglądu w siedzibie Urzędu Gminy Piątnica ul. Stawiskowska 53, 18-421 Piątnica Poduchowna, pokój nr 2 (parter).

3. W celu zgłoszenia uwag lub wniosków proponowanych zmian do projektu Programu z Prognozą należy skorzystać z jednej z poniższych możliwości:

1) wypełnić formularz, o którym mowa w § 4 ust. 1 i dostarczyć go:

- a) osobiście do siedziby Urzędu,
- b) pocztą tradycyjną na adres Urzędu,
- c) pocztą elektroniczną na adres: ugpiatnica@doc.pl;

2) stawić się osobiście w siedzibie Urzędu Gminy Piątnica i zgłosić uwagi lub wnioski ustnie do protokołu.

§ 6. Projekt Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Piątnica na lata 2015 - 2020, Prognoza oddziaływania na środowisko oraz formularz uwag i wniosków stanowią załączniki do niniejszego zarządzenia.

§ 7. Prezentacja wyników konsultacji nastąpi w terminie 10 dni od daty ich zakończenia poprzez umieszczenie na stronie internetowej Gminy Piątnica i w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Piątnica oraz wywieszenie na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Gminy Piątnica.

§ 8. Wykonanie zarządzenia powierza się Naczelnikowi Wydziału Gospodarki Przestrzennej i Terenowej.

§ 9. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Wójt

Krzysztof Ryszard Kozicki

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Piątnica na lata 2015-2020

Załącznik nr 1
do Zarządzenia nr 78.2015
Wójta Gminy Piątnica

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Piątnica na lata 2015-2020

Urząd Gminy Piątnica

Lokalny Program Rewitalizacji (LPR) to wieloletni program działań w sferze społecznej, ekonomicznej, przestrzennej, infrastrukturalnej, środowiskowej, kulturowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysu oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Piątnica na lata 2015-2020 został opracowany w oparciu o założenia Narodowego Planu Rewitalizacji 2022 oraz w oparciu o Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, Ministra Infrastruktury i Rozwoju. Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Piątnica jest zgodny ze Strategią Rozwoju Gminy Piątnica na lata 2015-2020. Działania planowane do podjęcia w ramach LPR Gminy Piątnica realizują cel główny NPR 2022, poprzez poprawę warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym.

Głównym, z kolei celem realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Piątnica na lata 2015-2020 jest wyprowadzenie obszaru gminy ze stanu kryzysowego poprzez usunięcie zjawisk, które spowodowały jego degradację. Rewitalizacja obejmuje przemiany zdegradowanych terenów w trzech głównych aspektach:

- 1) rozwój infrastrukturalno-przestrzenny – zachowanie dziedzictwa kulturowego przez remonty, modernizację i konserwację zabytkowych obiektów i przestrzeni publicznej oraz poprawa środowiska naturalnego,
- 2) rozwój gospodarczy – tworzenie nowych miejsc pracy, rozpowszechnianie aktywności gospodarczej,
- 3) rozwój społeczny – zapobieganie patologiom społecznym (przestępczości, marginalizacji, wykluczeniem).

Program ma charakter otwarty, co oznacza, iż intencją władz gminy było stworzenie funkcjonalnego dokumentu, który w przyszłości będzie monitorowany i modyfikowany. Jest to dokument o charakterze strategicznym, będący odpowiedzią na potrzeby prorozwojowe zgłaszane przez mieszkańców gminy oraz partnerów instytucjonalnych i podmioty gospodarcze zainteresowane współpracą z samorządem w rozwiązywaniu najistotniejszych z punktu widzenia społeczności lokalnej problemów. Wraz z pojawianiem się kolejnych wspólnych projektów, dokument będzie uzupełniany, tak by stał się narzędziem wspierania rozwoju gminy. Pozwoli to na

stworzenie na bazie tego dokumentu platformy współpracy między gminą, jej mieszkańcami i innymi podmiotami zainteresowanymi nawiązaniem takiej współpracy.

Inicjatorem powstania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Piątnica na lata 2015 – 2020 jest Wójt Gminy Piątnica, który jako przedstawiciel jednostki samorządu terytorialnego podejmuje działania zmierzające do identyfikacji oraz rozwoju obszarów zdegradowanych znajdujących się w jej granicach administracyjnych.

Spis treści

Część I. Ogólne ramy programu rewitalizacji.....	7
1. Wstęp.....	7
2. Słownik pojęć.....	7
3. Nawiązanie do strategicznych dokumentów dotyczących rozwoju przestrzenno-społeczno-gospodarczego.....	11
Część II. Raport o stanie Gminy Piątek.....	22
1. Informacje wstępne.....	22
1.1. Wprowadzenie.....	22
1.2. Rys historyczny Gminy Piątek.....	22
1.3. Położenie.....	23
1.4. Zarządzanie gminą.....	24
2. Społeczeństwo i gospodarka.....	26
2.1. Demografia gminy.....	26
2.1.1. Potencjał ludnościowy Gminy Piątek.....	26
2.1.2. Rozmieszczenie ludności na obszarze gminy Piątek.....	30
2.2. Infrastruktura komunalna.....	33
2.2.1. Infrastruktura drogowa.....	33
2.2.2. Infrastruktura wodno-kanalizacyjna.....	35
2.2.3. Infrastruktura elektroenergetyczna i gazowa.....	37
2.2.4. Infrastruktura gospodarki odpadami.....	37
2.2.5. Infrastruktura mieszkaniowa.....	42
2.2.6. Lokalny transport zbiorowy.....	47
2.2.7. Gminne obiekty i urządzenia użyteczności publicznej.....	47
2.2.8. Infrastruktura społeczna – oświata.....	51
2.2.9. Infrastruktura społeczna – ochrona zdrowia.....	58
2.2.10. Pomoc społeczna.....	59
2.3. Ład przestrzenny i ekologiczny.....	62
2.4. Zabytki w Gminie Piątek.....	76
2.5. Gospodarka – przedsiębiorstwa.....	96
2.6. Gospodarka – rolnictwo.....	99
2.7. Finanse gminne.....	105
2.8. Wyniki badań sondażowych.....	111

2.8.1.	Zagadnienia metodologiczne.....	111
2.8.2.	Ocena jakości życia w opinii mieszkańców Gminy Piątnica	112
2.9.	Analiza strategiczna metodą SWOT	119
Część III. Obszar rewitalizacji w gminie Piątnica		122
1.	Zbiornicze zestawienie kryteriów kwalifikujących obszar do objęcia programem rewitalizacji	122
2.	Negatywne zjawiska społeczne	127
3.	Negatywne zjawiska gospodarcze.....	129
4.	Negatywne zjawiska środowiskowe.....	131
5.	Negatywne zjawiska przestrzenno-funkcjonalne	133
6.	Projekt rewitalizacji obszarów zdegradowanych	135
Część IV. Cele i wdrożenie Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Piątnica		141
1.	Cel strategiczny programu rewitalizacji.....	141
2.	Wdrożenie Lokalnego Programu Rewitalizacji – harmonogram i monitoring działań	146
Zakończenie		150
Spis tabel		151
Spis wykresów.....		153
Spis zdjęć.....		154

Część I. Ogólne ramy programu rewitalizacji

1. Wstęp

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Piątnica powinien służyć uzyskaniu n/w celów:

- 1) diagnozie stanu Gminy Piątnica oraz wyodrębnieniu obszarów zdegradowanych,
- 2) rozwojowi infrastrukturalno-przestrzennemu z zachowaniem dziedzictwa kulturowego,
- 3) rozwojowi gospodarczemu Gminy Piątnica poprzez rozpowszechnianie aktywności gospodarczej i tworzenie nowych miejsc pracy,
- 4) rozwojowi społecznemu poprzez zapobieganie patologiom społecznym, przestępczości, marginalizacji oraz wykluczeniom,
- 5) pozyskiwaniu partnerów do współpracy w realizacji zadań gminy.

2. Słownik pojęć

Na potrzeby projektowania interwencji wspierających procesy rewitalizacji, w Gminie Piątnica współfinansowanych ze środków polityki spójności w ramach perspektywy finansowej 2014-2020, wprowadza się słownik pojęć¹:

1. Rewitalizacja – to kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące m.in. kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności gminy, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez program rewitalizacji. Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości, organy władzy publicznej, etc.) tego procesu we współpracy z lokalną społecznością. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są w sposób spójny: wewnątrznie (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnątrznie (z lokal-

---

¹ Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, Minister Infrastruktury i Rozwoju, Warszawa 2015, s. 5 – 7.

nymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych i planistycznych). Dla prowadzenia rewitalizacji wymagane są:

- a) uwzględnienie rewitalizacji jako istotnego elementu całościowej wizji rozwoju gminy,
- b) pełna diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego wskazanego w programie rewitalizacji oraz zdefiniowaniu dotyczących go problemów; diagnoza obejmuje łącznie kwestie społeczne, ekonomiczne, przestrzenno-infrastrukturalne i środowiskowe oraz kulturowe,
- c) ustalenie hierarchii potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych,
- d) właściwy dobór narzędzi i interwencji do potrzeb i uwarunkowań danego obszaru,
- e) zsynchronizowanie działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzennej, infrastrukturalnej, środowiskowej i kulturowej,
- f) koordynacja prowadzonych działań oraz monitorowanie i ewaluacja skuteczności rewitalizacji,
- g) realizacja wynikającej z art. 5 ust. 1 rozporządzenia nr 1303/2013² zasady partnerstwa polegającej na włączeniu partnerów w procesy programowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz konsekwentnego, otwartego i trwałego dialogu z tymi podmiotami i grupami, których rezultaty rewitalizacji mają dotyczyć.

Rewitalizacja jest prowadzona zgodnie z zasadami zawartymi w Umowie Partnerstwa³ (UP), w szczególności w rozdziale 1.5.4 UP.

2. Stan kryzysowy – stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub ka-

---

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (Dz. Urz. UE L 138 z 13.05.2014 r., str. 5).

³ Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020 – Umowa Partnerstwa, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2013. Umowa Partnerstwa przedstawia cele i priorytety interwencji wraz z podstawowymi wskaźnikami, ukierunkowanie terytorialne planowanej interwencji, opis stopnia uzupełniania się interwencji finansowanych z Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybołówstwa, układ programów operacyjnych, zarys finansowania oraz systemu wdrażania. Wskazane cele rozwojowe do 2020 roku, wskaźniki monitorujące ich realizację oraz zakres proponowanych interwencji stanowią punkt odniesienia do określania szczegółowej zawartości poszczególnych programów operacyjnych.

pitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- a. gospodarczej – w szczególności w zakresie niskiego poziomu przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw,
- b. środowiskowej – w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi bądź środowiska naturalnego,
- c. przestrzenno-funkcjonalnej – w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych,
- d. technicznej – w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz braku rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej gminy.

3. Obszar zdegradowany – obszar na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. W tym konkretnym przypadku dotyczy to obszarów wiejskich. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nie posiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z podobszarów.
4. Obszar rewitalizacji – obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk społecznych o których mowa w definicji stanu kryzysowego, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, na którym zamierza się przeprowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary nie posiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.
5. Program rewitalizacji – inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z

2013 r. poz. 594, późn. zm.), wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej, zmierzający do wprowadzenia obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysu oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

6. Projekt rewitalizacyjny – projekt w rozumieniu art. 2 pkt 18 ustawy⁴, wynikający z programu rewitalizacji tj. zaplanowany w programie rewitalizacji i ukierunkowany na osiągnięcie jego celów albo logicznie powiązany z treścią i celami programu rewitalizacji, zgłoszony do objęcia albo objęty współfinansowaniem UE z jednego z funduszy strukturalnych albo Funduszu Spójności w ramach programu operacyjnego. Wynikanie projektu rewitalizacyjnego z programu rewitalizacji oznacza wskazanie (wymienienie) go wprost w programie rewitalizacji albo określenie go w ogólnym (zbiorczym) opisie innych, uzupełniających rodzajów działań rewitalizacyjnych.
7. Obiekt – wyodrębniony element rzeczywistości (np.: przedmiot, rzecz, budynek, zabytek, park, drzewo, budowla, itp.) mający znaczenie w programie rewitalizacji lub do którego program rewitalizacji się odnosi.
8. Lokalizacja obiektu – położenie obiektu w przestrzeni względem innych elementów tej przestrzeni.
9. Gmina – obszar działania samorządu terytorialnego Gminy Piątница, określony granicami administracyjnymi zgodnie z aktualnym podziałem administracyjnym kraju.
10. Przebudowa (modernizacja) – działania remontowe, uzupełnione wprowadzeniem nowych, lepszych, sprawniejszych lub dodatkowych elementów wyposażenia podnoszących jakość obiektu lub urządzenia.
11. Renowacja – proces odnowienia, przywrócenia stanu poprzedniej świetności obiektu lub urządzenia, przy czym nie jest istotne czy obiekt (urządzenie) ma wartość historyczną.
12. Konserwacja – zespół stałych i systematycznych działań mających na celu utrzymanie obiektu zabytkowego w dobrym stanie technicznym. Konserwacja w szczególności polega na zabezpieczaniu obiektów architektonicznych, całych zespołów urbanistycznych, zabytkowych parków, itp., w celu zachowania ich wartości historycznych i architektonicznych.

---

⁴ Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020, (Dz. U. Poz. 1146).

Konserwację przeprowadza się po dokładnym zinventaryzowaniu obiektu lub po dokonaniu badań techniczno-naukowych mających na celu ustalenie stanu dzieła, zakresu prac, wybraniu odpowiedniej metody, itp.

13. Adaptacja – przebudowa budynku lub zespołu obiektów w celu nadania innych niż dotąd funkcji użytkowych (np.: adaptacja na cele gospodarcze, społeczne, kulturowe) lub przystosowanie istniejącego obiektu do nowych wymagań, bez zmiany jego funkcji (np. wymiana instalacji, elementów konstrukcyjnych). Adaptacja zachowuje wszystkie walory historyczne i architektoniczne istniejącej budowli.
14. Budynek użyteczności publicznej – budynek przeznaczony na potrzeby administracji publicznej, wymiaru sprawiedliwości, kultury, kultu religijnego, oświaty, szkolnictwa wyższego, nauki, opieki zdrowotnej, opieki społecznej i socjalnej, obsługi bankowej, handlu, gastronomii, usług, turystyki, sportu, obsługi pasażerów w transporcie drogowym lub wodnym śródlądowym, świadczenia usług pocztowych lub telekomunikacyjnych, świadczenia usług dla lokalnych społeczności (remizy strażackie, świetlice wiejskie) oraz inny ogólnodostępny budynek przeznaczony do wykonywania podobnych funkcji, w tym także budynek biurowy i socjalny.

3. Nawiązanie do strategicznych dokumentów dotyczących rozwoju przestrzenno-społeczno-gospodarczego

Podstawowym dokumentem, do którego bezpośrednio odnosić się Lokalny Program Rewitalizacji, jest Strategia Rozwoju Gminy Piątnica. Dokument ten określa wizję i kierunki rozwoju gminy oraz cele i priorytety strategiczne służące ich realizacji. W Lokalnym Programie Rewitalizacji osobno określone zostały główne cele – kierunki rozwoju gminy w aspekcie rewitalizacji, należy jednak przyjąć, że projekty definiowane w Programie, służą również realizacji celów określonych w Strategii. W pewnym zakresie również same cele sformułowane w obu dokumentach są zbieżne.

Misją Gminy Piątnica jest dążenie do zrównoważonego i trwałego rozwoju społeczno-gospodarczego, przychylnego przedsiębiorczości i ludzkiej pracy, przyjaznego środowisku naturalnemu, dbającego o wysoki standard życia oraz możliwości wszechstronnego rozwoju osobistego mieszkańców. Na podstawie tak zdefiniowanej misji określono sześć strategicznych celów rozwoju Gminy Piątnica.

CEL STRATEGICZNY A. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA – REALIZOWANY PRZEZ CELE OPERACYJNE:

- A.1. Rozwój infrastruktury komunalnej służącej poprawie jakości życia mieszkańców gminy
- A.2. Efektywna gospodarka niskoemisyjna
- A.3. Inwestycje chroniące środowisko naturalne

CEL STRATEGICZNY B: INNOWACYJNA PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ – REALIZOWANY PRZEZ CELE OPERACYJNE:

- B.1. Przyspieszenie rozwoju gospodarczego gminy poprzez kreowanie przyjaznego klimatu dla rozwoju innowacyjnej przedsiębiorczości
- B.2. Tworzenie nowych miejsc pracy na terenie Gminy Piątnica

CEL STRATEGICZNY C: KONKURENCYJNE ROLNICTWO – REALIZOWANY PRZEZ CELE OPERACYJNE:

- C.1. Wzrost konkurencyjności poprzez innowacyjność gospodarstw rolnych w Gminie Piątnica
- C.2. Zwiększanie dochodów gospodarstw rolnych w Gminie Piątnica

CEL STRATEGICZNY D: ROZWÓJ OŚWIATY GMINNEJ – REALIZOWANY PRZEZ CELE OPERACYJNE:

- D.1. Podnoszenie kompetencji uczniów i nauczycieli w Gminie Piątnica
- D.2. Poprawa jakości infrastruktury oświatowej

CEL STRATEGICZNY E: SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE – REALIZOWANY PRZEZ CELE OPERACYJNE:

- E.1. Aktywizacja i ochrona społeczności lokalnej w Gminie Piątnica
- E.2. Promowanie różnych form aktywności społecznej

CEL STRATEGICZNY F: PRZYJAZNY URZĄD:

- F.1. Doskonalenie zawodowe pracowników samorządowych
- F.2. Kreowanie postawy pracownika samorządowego

Do każdego z w/w celów operacyjnych przypisano określone działania, których realizacja pozytywnie wpłynie na rozwój Gminy Piątnica, co przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 1. Działania Celu Strategicznego A. „Infrastruktura techniczna” Strategii Rozwoju Gminy Piątnica

CEL STRATEGICZNY A. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	<p>Cel operacyjny A.1. Rozwój infrastruktury komunalnej służącej poprawie jakości życia mieszkańców gminy</p>	<p>Cel operacyjny A.2. Efektywna gospodarka niskoemisyjna</p>	<p>Cel operacyjny A.3. Inwestycje chroniące środowisko naturalne</p>
	<p>Działania cel operacyjny A.1.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa lub modernizacja dróg lokalnych. 2. Utwardzenie nawierzchni na ponad 52 km publicznych dróg gminnych. 3. Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne. 4. Rozbudowa infrastruktury okołodrogowej, w tym ścieżek rowerowych. 5. Kształtowanie przestrzeni publicznej. 6. Rozwój społeczeństwa informacyjnego, poprzez zwiększenie dostępności do Internetu. 7. Obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji produktów lokalnych. 8. Rozwój i udostępnienie terenów inwestycyjnych w Gminie Piątnica. 	<p>Działania cel operacyjny A.2.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł w produkcji energii w gminie. 2. Program termomodernizacji budynków. 3. Montaż mikroinstalacji fotowoltaicznych. 4. Wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne. 5. Budowa ścieżek rowerowych na terenie gminy. 6. Modernizacja systemu dowozu dzieci do szkół poprzez zakup taboru wyposażonego w ekologiczne jednostki napędowe. 	<p>Działania cel operacyjny A.3.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Program gospodarki wodno-ściekowej – ochrona wody i gleb. 2. Budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków. 3. Budowa kanału sanitarnego łączącego Marianowo z systemem kanalizacji sanitarnej w Piątnicy. 4. Budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody na terenie gminy (Jeziorko, Drozdowo, Piątnica). 5. Modernizacja systemu wodociągowego w Marianowie – przyłączenie do Jeziorka. 6. Efektywny system gospodarki odpadami. 7. Likwidacja dzikich wysypisk śmieci. 8. Inwentaryzacja materiałów zawierających azbest. 9. Zachowanie cennych zasobów przyrodniczych Gminy Piątnica.

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 2. Działania Celu Strategicznego B. „Innowacyjna przedsiębiorczość” Strategii Rozwoju Gminy Piątnica

CEL STRATEGICZNY B. INNOWACYJNA PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ	<p>Cel operacyjny B. 1. Przyśpieszenie rozwoju gospodarczego gminy poprzez kreowanie przyjaznego klimatu dla rozwoju innowacyjnej przedsiębiorczości</p>	<p>Cel operacyjny B.2. Tworzenie nowych miejsc pracy na terenie Gminy Piątnica</p>
	<p>Działania cel operacyjny B.1.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rozszerzenie działalności inkubatorów przedsiębiorczości o teren Gminy Piątnica. 2. Kreowanie sprzyjających warunków dla rozwoju już istniejących podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Piątnica. 3. Wsparcie tworzenia spółdzielni socjalnych na terenie Gminy Piątnica. 4. Wsparcie tworzenia innych podmiotów ekonomii społecznej na terenie Gminy Piątnica. 5. Urynkowanie działalności badawczo-rozwojowej w obszarze przetwórstwa mleka. 6. Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje. 7. Promocja zastosowań innowacyjnych w przedsiębiorstwach sektora MŚP na terenie Gminy Piątnica. 8. Program wzrostu atrakcyjności inwestycyjnej Gminy Piątnica. 9. Promocja kultury lokalnej i dziedzictwa historycznego Gminy Piątnica we współpracy transgranicznej. 10. Poprawa dostępności Gminy Piątnica dla podmiotów zagranicznych poprzez wykorzystanie transgranicznego położenia. 	<p>Działania cel operacyjny B.2.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost samozatrudnienia i przedsiębiorczości mieszkańców Gminy Piątnica. 2. Wzrost poziomu zatrudnienia w Gminie Piątnica na terenach objętych siecią Natura 2000. 3. Promocja współpracy w zakresie rozwoju istniejących wspólnych produktów turystycznych. 4. Zwiększenie aktywności i mobilności zawodowej mieszkańców Gminy Piątnica, poszukujących pracy i nieaktywnych zawodowo. 5. Promocja zatrudnienia poprzez staże i praktyki zawodowe. 6. Podnoszenie kompetencji i kwalifikacji pracowników sektora MŚP. 7. Przystosowanie pracowników sektora MŚP do nadchodzących zmian. 8. Program zdrowia i rehabilitacji wydłużający aktywność zawodową mieszkańców gminy. 9. Rozwój sektora MŚP poprzez współpracę międzynarodową.

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 3. Działania Celu Strategicznego C. „Konkurencyjne rolnictwo” Strategii Rozwoju Gminy Piątnica

CEL STRATEGICZNY C. KONKURENCYJNE ROLNICTWO	<p>Cel operacyjny C. 1. Wzrost konkurencyjności poprzez innowacyjność gospodarstw rolnych w Gminie Piątnica</p>	<p>Cel operacyjny C.2. Zwiększanie dochodów gospodarstw rolnych w Gminie Piątnica</p>
	<p>Działania cel operacyjny C.1.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Program Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność. 2. Współpraca w ramach Lokalnej Grupy Działania. 3. Opracowanie Lokalnych Strategii Rozwoju. 4. Promowanie innowacyjnych technologii w gospodarstwach rolnych. 5. Promowanie efektywnego gospodarowania zasobami w gospodarstwach rolnych. 6. Ułatwianie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie poprzez utworzenie Inkubatora Rolniczej Przedsiębiorczości. 7. Powstanie mini przetwórnicy w zakresie przetwórstwa rolno-spożywczego. 8. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w gospodarstwach rolnych. 9. Promocja działalności agroturystycznej w Gminie Piątnica. 10. Scalanie gruntów rolnych. 11. Program wsparcia dla wspólnot gruntowych. 	<p>Działania cel operacyjny C.2.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Promocja rozpoczynania działalności pozarolniczej z wykorzystaniem LGD. 2. Zwiększanie rentowności gospodarstw rolnych. 3. Sprzedaż bezpośrednia produktów rolnych. 4. Promocja ekologicznej produkcji rolnej. 5. Tworzenie warunków do zagospodarowania nieużytków rolnych. 6. Szkolenia z zakresu agroturystyki. 7. Szkolenia dla rolników Gminy Piątnica w zakresie podejmowania dodatkowej działalności zbliżonej do rolnictwa. 8. Szkolenia pozwalające na zdobycie nowych umiejętności i kwalifikacji związanych z wyborem nowego zawodu. 9. Wyłonienie oraz promocja produktu lokalnego.

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 4. Działania Celu Strategicznego D. „Rozwój oświaty gminnej” Strategii Rozwoju Gminy Piątnica

CEL STRATEGICZNY D. ROZWÓJ OŚWIATY GMINNEJ	<p>Cel operacyjny D. 1. Podnoszenie kompetencji uczniów i nauczycieli w Gminie Piątnica</p>	<p>Cel operacyjny D.2. Poprawa jakości infrastruktury oświatowej</p>
	<p>Działania cel operacyjny D.1.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Podniesienie kompetencji nauczycieli, w tym kompetencji językowych i informatycznych. 2. Podniesienie kompetencji uczniów w zakresie przedsiębiorczości oraz spraw społecznych i obywatelskich. 3. Dostosowanie sieci placówek do zmian demograficznych. 4. Dostosowanie oferty placówek oświatowych do potrzeb środowiska lokalnego. 5. Podniesienie standardu wyposażenia klasopracowni językowych. 6. Organizacja zajęć dodatkowych. 7. Dopasowanie oferty szkół do rozpoznanych dysfunkcji uczniów. 8. Podniesienie atrakcyjności kształcenia poprzez organizację dodatkowych zajęć sportowych. 9. Profilaktyka uzależnień poprzez organizację warsztatów zapobiegawczych. 10. Realizacja projektów oświatowych z udziałem partnerów międzynarodowych. 11. Program doradztwa zawodowego dla uczniów Gimnazjum im. Ofiar Katynia w Piątnicy. 	<p>Działania cel operacyjny D.2.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Modernizacja bazy oświatowej, w tym bazy informatycznej. 2. Podniesienie jakości oferty edukacyjnej poprzez utworzenie klas dwujęzycznych. 3. Modernizacja taboru autobusowego w Zespole Obsługi Szkół. 4. Remont budynków szkolnych w Dobrzyjałowie, Kisielnicy, Jeziorku, Rakowie Boginiach, Olszynach oraz w Drozdowie. 5. Budowa boisk typu „Orlik” przy szkołach podstawowych. 6. Remont otoczenia zewnętrznego przy Szkole Podstawowej w Jeziorku. 7. Budowa boiska szkolnego przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Piątnicy. 8. System monitoringu zewnętrznego przy szkołach podstawowych. 9. Program dowozu dzieci do szkół. 10. Wyposażenie bibliotek szkolnych i gminnych w literaturę.

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 5. Działania Celu Strategicznego E. „Społeczeństwo obywatelskie” Strategii Rozwoju Gminy Piątnica

CEL STRATEGICZNY E. SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE	<p>Cel operacyjny E. 1. Aktywizacja i ochrona społeczności lokalnej w Gminie Piątnica</p>	<p>Cel operacyjny E.2. Promowanie różnych form aktywności społecznej</p>
	<p>Działania cel operacyjny E.1.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa gminnej infrastruktury dla działań obywatelskich. 2. Edukacja obywatelska. 3. Aktywizacja partnerstw lokalnych. 4. Program współpracy z organizacjami działającymi na rzecz rozwiązywania problemów społecznych. 5. Instytucje społeczne wsparcia osób bezrobotnych (poradnictwo zawodowe, kontrakt socjalny). 6. Eliminowanie negatywnych skutków bezrobocia. 7. Stworzenie systemu informacji o możliwościach uzyskania wsparcia z pomocy społecznej. 8. Diagnoza potrzeb ludzi starszych. 9. Zwiększanie dostępu do świadczeń pomocy społecznej zwłaszcza przez osoby starsze (puls 60). 10. Podnoszenie kwalifikacji pracowników socjalnych oraz asystentów rodziny. 11. Program aktywizacji społecznej i zawodowej dla osób niepełnosprawnych. 12. Skuteczna i efektywna pomoc dla rodzin zagrożonych alkoholizmem. 	<p>Działania cel operacyjny E.2.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wzmocnienie potencjału gminnych organizacji pozarządowych. 2. Wsparcie rozwoju infrastruktury informatycznej dla organizacji pozarządowych w Gminie Piątnica. 3. Jakość zarządzania w jednostkach organizacyjnych gminy. 4. Promowanie dialogu obywatelskiego jako narzędzia w zarządzaniu Gminą Piątnica. 5. Wzmacnianie roli i funkcji rodziny w życiu wspólnoty samorządowej. 6. Aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. 7. Skuteczne przeciwdziałanie uzależnieniom. 8. Promocja zdrowego stylu życia. 9. Wsparcie organizacji pozarządowych w tworzeniu miejsc pracy. 10. Innowacyjne formy przedsiębiorczości społecznej.

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 6. Działania Celu Strategicznego F. „Przyjazny Urząd” Strategii Rozwoju Gminy Piątnica

CEL STRATEGICZNY F. PRZYJAZNY URZĄD	<p>Cel operacyjny F. 1. Doskonalenie zawodowe pracowników samorządowych</p>	<p>Cel operacyjny F.2. Kreowanie postawy pracownika samorządowego</p>
	<p>Działania cel operacyjny F.1.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Podnoszenie wiedzy i kwalifikacji pracowników samorządowych. 2. Współpraca samorządowa krajowa i zagraniczna. 3. Współpraca z instytucjami publicznymi w zakresie podnoszenia wiedzy i kwalifikacji. 4. Współpraca z organizacjami pozarządowymi. 5. Organizacja szkoleń samorządowych. 6. Program kontroli zarządczej. 7. Program motywacji pracowników samorządowych. 8. Wdrożenie elektronicznej administracji. 9. Rozwój zawodowy pracowników samorządowych. 10. Praktyka doskonalenia kadr pracowników samorządowych. 11. Kompetencje, kreatywność, kwalifikacje. 	<p>Działania cel operacyjny F.2.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kształtowanie postaw etycznych pracowników samorządowych. 2. Zachowanie pracownika samorządowego w sytuacjach trudnych. 3. Kodeks etyki w urzędzie gminy. 4. Urząd przyjazny interesantowi. 5. Program jakości obsługi interesanta. 6. Samorząd przyjazny rodzinie. 7. Podnoszenie standardów obsługi interesanta. 8. Dobre praktyki samorządowe – program wymiany doświadczeń. 9. Promocja idei samorządności – popularyzacja samorządu wśród mieszkańców gminy. 10. Transparentność działań samorządu gminy. 11. Program staży i praktyk w jednostkach organizacyjnych Gminy Piątnica.

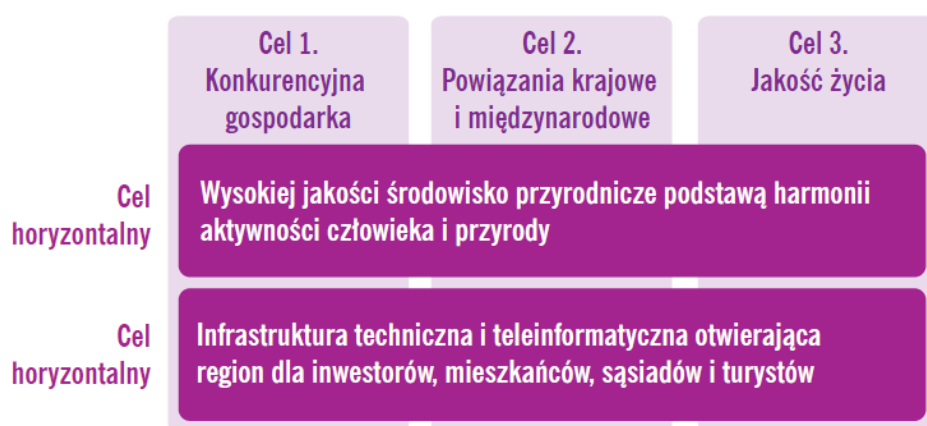
Źródło: opracowanie własne.

Realizując, Lokalny Program Rewitalizacji odnoszący się do wydzielonych w ramach niego obszarów zdegradowanych, a więc szczególnie zagrożonych występowaniem problemów przestrzennych, społecznych i gospodarczych, należy przyjąć, że wszystkie wymienione w Strategii cele będą przekładać się na podejmowane w Programie zadania. Tak więc cele – określone w Lokalnym Programie Rewitalizacji są komplementarne z założeniami Strategii, skupiają się jednak na zdefiniowanych obszarach zdegradowanych gminy. Problemy występujące na tych obszarach w sposób szczególny hamują prawidłowy rozwój gminy jako całości. Nie można przy tym zakładać, że najpierw należy rozwiązywać problemy występujące w słabszych rejonach gminy, a dopiero potem skupić się na wsparciu obszarów lepiej rozwiniętych. Dlatego też nie powinno się uważać, że określone w Lokalnym Programie Rewitalizacji cele są dla gminy priorytetowe, z pewnością jednak nakłady finansowe na zadania ujęte w Programie będą znaczące, choćby z uwagi na duże zaniedbania w zakresie infrastruktury drogowej, infrastruktury komunalnej czy też zagospodarowania przestrzennego.

Lokalny Program Rewitalizacji poprzez zgodność ze Strategią Rozwoju Gminy Piątница wpisuje się w Strategię Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020 zarówno na poziomie wizji rozwoju gminy, jak i celów strategicznych. W wizji rozwojowej Województwa Podlaskiego zostało podkreślone, że będzie ono: zielone, otwarte, dostępne i przedsiębiorcze. Wizja strategiczna Gminy Piątница również akcentuje przyszły rozwój jako zrównoważony, oparty na równomiernym rozwoju społecznym, gospodarczym i ekologicznym (z uwzględnieniem zagospodarowania przestrzennego).

Wizja rozwojowa Województwa Podlaskiego realizowana jest przez dwa cele horyzontalne oraz trzy cele strategiczne.

Tabela 7. Układ celów Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020.

Konieczna dbałość o utrzymanie wysokiej jakości środowiska jest w układzie celów traktowana jako ważny czynnik zwiększający możliwości wzrostu konkurencyjnej gospodarki – szczególnie jej „zielonych” sektorów. Aspekt ten podniesiono także w Strategii Rozwoju Gminy Piątnica, np.: w celu operacyjnym A.3. „Inwestycje chroniące środowisko naturalne”, działanie 9. „Zachowanie cennych zasobów przyrodniczych Gminy Piątnica”. Około 1/5 Gminy Piątnica zajmuje obszar NATURA 2000, stąd też rozwój gminy w sposób szczególny jest uzależniony od odpowiedniego (właściwego) zagospodarowywania tego terenu. Wizerunek gminy o unikalnym środowisku będzie czynnikiem sprzyjającym rozwojowi powiązań zewnętrznych, poprzez przyciąganie inwestorów oraz jako element promujący na zewnętrznych rynkach lokalne marki (vide: Mleczarnia Piątnica).

Nie można mówić o zapewnieniu rozwoju konkurencyjnej gospodarki oraz wysokiej jakości życia bez zapewnienia odpowiedniej infrastruktury technicznej i teleinformatycznej. Dobra infrastruktura jest koniecznością i warunkiem, ale nie istotą planowanego rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Piątnica. Dlatego też, np.: w celu operacyjnym A.1. „Rozwój infrastruktury komunalnej służącej poprawie jakości życia mieszkańców gminy” Strategii Rozwoju Gminy Piątnica, przewidziano szereg działań ukierunkowanych na budowę, rozbudowę czy remonty istniejących dróg gminnych. Pozostałe cele strategiczne rozwoju Gminy Piątnica, poprzez pryzmat działań je doprecyzowujących, są także zgodne ze Strategią Rozwoju Województwa Podlaskiego.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Piątnica jest także zgodny ze Strategią Zrównoważonego Rozwoju Łomżyńskiego Obszaru Funkcjonalnego (ŁOF), stanowiąc jego naturalne dopełnienie i uszczegółowienie. ŁOF składa się z odrębnych administracyjnie jednostek (gmin miejskich, wiejskich lub miejsko-wiejskich) i cechuje się zwartym obszarem miejskim Łomży oraz powiązanymi z nią funkcjonalnie gminami wiejskimi Łomża i Piątnica oraz miejsko-wiejską Nowogród, popartymi siecią rzeczywistych powiązań gospodarczych, społecznych oraz przyrodniczych. Cel nadrzędny strategii ŁOF przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Cel nadrzędny strategii ŁOF na lata 2014 – 2020

Cel nadrzędny Strategii Łomżyńskiego Obszaru Funkcjonalnego

Skuteczna integracja funkcjonalna Miasta Łomży, Gminy Łomża, Gminy Nowogród i Gminy Piątnica w ramach optymalizacji systemu usług publicznych oraz wykorzystania unikatowych zasobów i potencjału tego obszaru na rzecz dynamicznego rozwoju gospodarczego.

Źródło: Strategia Zrównoważonego Rozwoju ŁOF na lata 2014 – 2020.

Tak jak Strategia Rozwoju Gminy Piątnica, tak i Strategia Zrównoważonego Rozwoju ŁOF, w swoich zamierzeniach przyszłościowych podkreślają konieczność równomiernego wykorzystania potencjału zasobów przyrodniczych na rzecz rozwoju gospodarczego i społecznego. Cel nadrzędny Strategii Łomżyńskiego Obszaru Funkcjonalnego ma być realizowany przez trzy cele strategiczne, które pozostają w spójności z celami strategicznymi Strategii Rozwoju Gminy Piątnica i Lokalnego Programu Rewitalizacji, co obrazuje poniższa tabela.

Tabela 9. Cele strategiczne Łomżyńskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014 – 2020

Cele strategiczne ŁOF
1 Cel Strategiczny Łomżyńskiego Obszaru Funkcjonalnego Tworzenie warunków dla dynamicznego wzrostu gospodarczego Łomżyńskiego Obszaru Funkcjonalnego w oparciu o potencjał tzw. "zielonego przemysłu", dostępność terenów inwestycyjnych oraz wydajny układ komunikacyjny
2 Cel Strategiczny Łomżyńskiego Obszaru Funkcjonalnego Ochrona i wzmacnianie potencjału dziedzictwa kulturowego oraz unikatowych walorów przyrodniczych Łomżyńskiego Obszaru Funkcjonalnego w ramach zrównoważonej gospodarki zasobami kultury i środowiska
3 Cel Strategiczny Łomżyńskiego Obszaru Funkcjonalnego Wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego Łomżyńskiego Obszaru Funkcjonalnego na bazie nowoczesnych usług publicznych, w szczególności w zakresie edukacji, zabezpieczenia społecznego i ochrony zdrowia

Źródło: Strategia Zrównoważonego Rozwoju ŁOF na lata 2014 – 2020.

Część II. Raport o stanie Gminy Piątnica

1. Informacje wstępne

1.1. Wprowadzenie

Niniejszy „Raport o Stanie Gminy” to pierwszy etap prac nad Programem Rewitalizacji Gminy Piątnica, stanowiący jego integralną część. Dane w nim zawarte współtworzą materiał informacyjny służący do przeprowadzenia analizy uwarunkowań rozwojowych Gminy.

W pracach nad Raportem zastosowano metodę analityczno-opisową, z zastosowaniem tabel i wykresów obrazujących zmiany trendów w czasie. W tej części strategii przeanalizowano także wyniki sondażu diagnostycznego, przeprowadzonego w miesiącach luty – kwiecień 2015 roku, wśród mieszkańców Gminy Piątnica (m.in. Radnych, Sołtysów, Kierowników jednostek organizacyjnych urzędu gminy).

1.2. Rys historyczny Gminy Piątnica

Położona na prawym brzegu Narwi, Piątnica założona została przez Junoszę z Zaborowa i Głuska, sędziego zakroczymskiego, na ziemiach nadanych przed 1381 rokiem. Po 1435 roku została własnością książęcą, następnie królewską w ziemi wiskiej. Od 1779 roku była dzierżawiona kolejno przez Mateusza Czarnka i Wiktora Rembielińskiego. Od 1835 roku Piątnica stanowiła dobra donacyjne w posiadaniu rosyjskiego generała Michała Stefanowicza Żukowskiego i jego syna Aleksego. Większość spośród istniejących obecnie wsi powstała między 1380 a 1426 rokiem, a wśród nich przeważały wsie drobnoszlacheckie jak Rakowo, Niewodowo, Dobrzyjałowo, Drozdowo, Kossaki.

Gmina Piątnica została utworzona na mocy ustawy z dnia 29 listopada 1972 r. o utworzeniu gmin i zmianie ustawy o radach narodowych (Dz. U. Nr 49, poz. 312) uchwałą Nr XXI/72/72 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Białymstoku z dnia 9 grudnia 1972 roku w sprawie utworzenia gmin w województwie białostockim (Dziennik Urzędowy Wojewódzkiej Rady Narodowej w Białymstoku z 2 stycznia 1973 r. Nr 1, poz. 1). Nowoutworzona gmina obejmowała 31 wsi: Budy Czarnockie, Choszczewo, Czarnocin, Drozdowo, Elźbiecin, Guty, Jezioro, Kalinowo, Kałęczyn, Kosaki, Kownaty, Krzewo, Marianowo, Motyka, Niewodowo, Nowy Cydzyn, Nowe Krzewo, Olszyny, Olszyny-Kolonia, Piątnica Poduchowna, Piątnica Włościańska, Poniątków, Rakowo-Boginie, Rakowo-Czachy, Rządkowo, Truszki, Wiktorzyn, Wyłudzin, Wyrzyki, Zabawka, Żelechy. Terytorium gminy Piątnica zostało znacząco powiększone w 1976 r., kiedy to ze zlikwidowanej gminy

Rogienice Wielkie, na mocy rozporządzenia Ministra Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z dnia 24 czerwca 1976 r. w sprawie połączenia, zniesienia, utworzenia, zmiany granic i nazw gmin oraz ustalenia siedzib gminnych organów władz administracji państwowej w województwach bielskim, gdańskim, kaliskim, miejskim krakowskim, krośnieńskim, łomżyńskim, miejskim łódzkim, ostrołęckim, rzeszowskim, szczecińskim, wałbrzyskim, wrocławskim i zamojskim (Dz. U. Nr 24, poz. 143) włączono 12 miejscowości: Budy- Mikołajka, Dobrzyjałowo, Drożęcín-Lubiejewo, Górki-Sypniewo, Górki-Szewkowo, Kisielnica, Kobylín, Murawy, Nagórki, Peza, Stary Cydzyn i Stary Drożęcín. Obecny kształt gmina Piątńica zyskała po włączeniu wsi Taraskowo, rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1995 r. w sprawie zmiany granic, nazw oraz siedzib gmin w niektórych województwach (Dz. U. Nr 153, poz. 778) z dniem 1 stycznia 1996 roku.

W latach 1954-1972 obowiązywał podział administracyjny na gromady, zgodnie z ustawą z dnia 25 września 1954 r. o reformie podziału administracyjnego wsi i powołaniu gromadzkich rad narodowych (Dz. U. Nr 43, poz. 191). Uchwałą Nr 18/V Wojewódzkiej Rady Narodowej w Białymstoku z dnia 4 października 1954 r. w sprawie podziału na gromady powiatu łomżyńskiego (Dziennik Urzędowy Wojewódzkiej Rady Narodowej w Białymstoku z 2 grudnia 1954 r. Nr 10, poz. 49) na terenie zbliżonym do obecnej gminy Piątńica funkcjonowało 7 gromad: Piątńica Poduchowna, Jezioro, Olszyny, Kossaki, Drozdowo, Dobrzyjałowo i Kisielnica. Gromady wprowadzono w miejsce dotychczasowych gmin - 5 z 7 (prócz Dobrzyjałowa i Kisielnicy) powstało z gminy Drozdowo, posiadającej długą samorządową historię, sięgającą początku XIX wieku, którą wymienia m.in. w Dziennik Praw Królestwa Polskiego Nr 219, tom 66, jako gminę wiejską w powiecie łomżyńskim w guberni Łomżyńskiej.

1.3. Położenie

Gmina Piątńica położona jest we wschodniej części województwa podlaskiego, w powiecie łomżyńskim. Sąsiaduje z gminami: od północy – Mały Płock, Stawiski i Jedwabne, od wschodu – Wizna, od południa i zachodu – miasto Łomża i gmina wiejska Łomża. Gmina położona jest w obrębie Wysoczyzny Kolneńskiej oraz Doliny Dolnej Narwi, stanowiącej część makroregionu niziny północno-mazowieckiej. Południowa część obszaru gminy położona jest w dolinie rzeki Narwi i wchodzi w skład obszaru Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi oraz jego strefy ochronnej. Na terenie parku znajduje się rezerwat przyrody "Kalinowo". Natomiast południowo-zachodnia część obszaru gminy położona jest w Obszarze Chronionego Krajobrazu Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi.

Obszar Gminy obejmuje powierzchnię 21.869 ha, zamieszkiwaną przez 10.690 mieszkańców, rozproszonych w 44 miejscowościach. Gmina Piątница jest jedną z dziewięciu gmin powiatu łomżyńskiego. Jest gminą największą, zarówno pod względem powierzchni (zajmuje obszar 218,69 km² – przy średniej powiatu 150,44 km², co stanowi 16,2% powierzchni powiatu łomżyńskiego oraz 1,08% powierzchni województwa podlaskiego), jak i zamieszkującej ją ludności (w liczbie 10.736 osób – w powiecie 51.860 osób). Charakteryzuje się ona najwyższym wskaźnikiem zaludnienia w powiecie i średnim w województwie (49 osób na km² wobec 38 – w powiecie i 59 – w województwie). Gmina ma charakter typowo rolniczy, o czym świadczy struktura użytkowania terenu, z dominującym udziałem użytków rolnych (bliisko 75%). Wśród tych użytków nieco ponad 76% stanowią grunty orne. Według Powszechnego Spisu Rolnego (PSR) 2002 w gminie funkcjonowało 1,9 tys. gospodarstw rolnych. Średnia wielkość gospodarstwa wynosiła 9,9 ha. Według PSR 2010 w gminie funkcjonuje 1689 gospodarstw rolnych. Średnia wielkość gospodarstwa wynosi 10,06 ha.

1.4. Zarządzanie gminą

Kształtowanie się samorządu sięga czasów starożytności. Obecne jego formy i cele funkcjonowania znacznie różnią się od ówczesnej praktyki. W Polsce tradycja samorządu jest znacznie krótsza i rozpoczyna się z przerwami dopiero od 1918 roku. W 1990 roku, po 40-latach przerwy przywrócono samorząd terytorialny jednostopniowy – którego fundamentem jest gmina.

Struktura organizacyjna samorządu terytorialnego została oparta na doświadczeniach Polski międzywojennej XX wieku oraz samorządów państw Europy Zachodniej. Współczesny samorząd terytorialny ulega ciągłej ewolucji. Chociażby reforma z 01.01.1999 roku, przekształciła strukturę samorządu terytorialnego ustanawiając obok gminnego, dodatkowe stopnie – powiatowy i wojewódzki. Również kolejne ustawy w 2001 roku i w 2002 roku wprowadziły zmiany organizacyjne na wszystkich szczeblach, dotyczące zasad ich działania. Tym niemniej zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej, podstawową jednostką samorządu terytorialnego jest nadal gmina. Poszczególne jednostki samorządu mają osobowość prawną. Przysługują im prawa własności oraz prawa majątkowe, a ich samodzielność podlega ochronie sądowej. Działalność samorządu terytorialnego określają właściwe statuty.

Mieszkańcy gminy Piątница tworzą z mocy prawa wspólnotę samorządową. Rada Gminy – jako organ stanowiący i kontrolny, wybierany jest przez mieszkańców gminy w wyborach po-

wszechnych, równych i bezpośrednich. Radę Gminy tworzy 15 radnych. Formą pracy Rady są sesje. Pracami Rady kieruje Przewodniczący wspomagany przez Zastępców i Komisje stałe lub doraźne. Tak jak Rada, Komisje pełnią role kontrolne i opiniodawcze. Obecnie funkcjonuje trzy stałe komisje (po 5-ciu radnych w każdej): Komisja Rolnictwa i Spraw Lokalnych, Komisja Spraw Społecznych, Komisja Rewizyjna.

Wójt Gminy – jako organ wykonawczy, wykonuje uchwały Rady gminy oraz zadania określone przepisami prawa. Reprezentuje gminę na zewnątrz a także kieruje jej bieżącymi sprawami. Wójt realizuje swoje zadania przy pomocy urzędu gminy, którego jest kierownikiem. Siedzibą organów gminy jest wieś Piątnica Poduchowna. W gminie Piątnica zostały utworzone jednostki organizacyjne oraz jednostki pomocnicze, którymi są sołectwa. Ich wykaz przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Wykaz jednostek organizacyjnych i pomocniczych Gminy Piątnica w 2015 roku

Lp.:	Gminne jednostki organizacyjne			
1	Urząd Gminy Piątnica		Publiczne Gimnazjum w Piątnicy	
2	Ośrodek Pomocy Społecznej w Piątnicy		Zespół Szkolno-Przedszkolny w Piątnicy	
3	Biblioteka Publiczna Gminy Piątnica		Szkoła Podstawowa w Dobrzyjałowie	
4	Gminny Ośrodek Kultury w Piątnicy		Szkoła Podstawowa w Drozdowie	
5	Zespół Obsługi Szkół w Piątnicy		Szkoła Podstawowa w Jeziorku	
6			Szkoła Podstawowa w Kisielnicy	
7			Szkoła Podstawowa w Olszynach	
8			Szkoła Podstawowa w Rakowie-Boginiach	
Lp.:	Gminne jednostki pomocnicze (sołectwa)			
1	Budy Czarnockie	Kalinowo	Niewodowo	Stary Cydzyn
2	Budy-Mikołajka	Kalinowo-Kolonia	Nowe Krzewo	Stary Drożęcín
3	Choszczewo	Kałęczyn	Nowy Cydzyn	Taraskowo
4	Czarnocin	Kisielnica	Olszyny	Truszki
5	Dobrzyjałowo	Kobylin	Olszyny-Kolonia	Wyłudzin
6	Drozdowo	Kosaki	Pęza	Wyrzyki
7	Drożęcín-Lubiejewo	Kownaty	Piátnica Poduchowna	Zabawka
8	Elżbiecín	Krzewo	Piátnica Włósciańska	Żelechy
9	Górki-Sypniewo	Marianowo	Poniat	
10	Górki-Szewkowo	Motyka	Rakowo-Boginie	
11	Guty	Murawy	Rakowo-Czachy	
12	Jeziorko	Nagórki	Rządkowo	

Źródło: opracowanie własne na podstawie statutu Gminy Piątnica.

Zgodnie z powyższą tabelą Gmina Piątnica posiada 13 jednostek organizacyjnych, z czego 8 to jednostki oświatowe (przedszkole, szkoły podstawowe oraz gimnazjum). Natomiast pozostałe 5 to jednostki utworzone do realizacji zadań wynikających z przepisów prawa (w tym Urząd Gminy). Na terenie Gminy Piątnica utworzono także 44 sołectwa.

Limit zatrudnienia w Urzędzie Gminy wynosi 30 etatów urzędniczych oraz 4 etaty pomocnicze i obsługi. Szczegółowe zadania i kompetencje poszczególnych wydziałów określa Regulamin Organizacyjny Urzędu Gminy.

2. Społeczeństwo i gospodarka

2.1. Demografia gminy

2.1.1. Potencjał ludnościowy Gminy Piątница

Wybrane dane statystyczne dla Gminy Piątница przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Wybrane wskaźniki statystyczne Gminy Piątница w latach 2010 – 2013

Wyszczególnienie	Gmina Piątница			Powiat Łomżyński
	2010 r.	2012 r.	2013 r.	2013 r.
Ludność	10 770	10 771	10 736	51 860
Ludność na 1 km²	49	49	49	38
Kobiety na 100 mężczyzn	98	97	97	98
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	61,9	59,1	59,0	59,6
Dochody ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca w zł	2 761 zł	2 695 zł	2 696 zł	3 005 zł
Wydatki ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca w zł	3 403 zł	2 434 zł	2 632 zł	2 893 zł
Pracujący¹ na 1000 ludności	112	122	122	85
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	6,6	7,5	7,3	8,4
Ludność - w % ogółu ludności - korzystająca z instalacji:				
Wodociągowej	86,5%	86,6%	86,7%	75,9%
Kanalizacyjnej	20,6%	24,2%	24,2%	19,2%
Gazowej	2,5%	3,2%	3,5%	1,4%
Turystyczne obiekty noclegowe²	2	3	3	12
Podmioty w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	961	988	1 022	921
Lesistość w %	19,4%	19,8%	19,8%	22,7%

¹Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

²Dane dotyczą obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych; od 2012 r. łącznie z kwaterami agroturystycznymi i pokojami gościnnymi.

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca, Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok 2014.

Liczba ludności Gminy Piątница, w latach 2010 – 2013, kształtuje się na względnie stabilnym poziomie – 10,7 tys. Analogicznie jest w odniesieniu do gęstości zaludnienia – 49 osób na 1 km². Gęstość ta jest większa aniżeli średnia dla powiatu łomżyńskiego, która to wynosi 38 osób na 1 km². W Gminie Piątница na 100 mężczyzn, na koniec 2013 roku, przypadało 97 kobiet i jest to sytuacja odwrotna niż w całym województwie podlaskim gdzie na 100 mężczyzn przypadało 105 kobiet. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym, dla analizowanego okresu 2010 – 2013, cechuje się niewielką tendencją spadkową i na koniec 2013 roku wyniosła 59 osób.

Dochody ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca wykazują względną stabilizację i wynoszą w kolejnych okresach: 2.761 zł w roku 2010, 2.695 zł w roku 2011 oraz 2.696 zł dla roku 2013. Wskaźnik ten był niższy od wskaźnika powiatowego, który w tym przypadku ukształtował się na poziomie 3.005 zł. Wydatki ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca w zł, dla analizowanego okresu 2010 – 2013, są zróżnicowane: najwyższe w roku 2010 – 3.043 zł, po czym w roku 2012 następuje spadek do poziomu – 2.434 zł, by w roku 2013 wzrosnąć do kwoty 2.632 zł. Średnia wydatków budżetowych ogółem na 1 mieszkańca, dla powiatu łomżyńskiego w roku 2013 wyniosła 2.893 zł. Podsumowując, w 2013 roku, wskaźnik udziału wydatków ogółem budżetu Gminy Piątница na 1 mieszkańca w dochodach ogółem na 1 mieszkańca, wyniósł 97,63%. Analogiczny wskaźnik dla powiatu łomżyńskiego, w roku 2013, wyniósł 96,28%.

Liczba pracujących na 1000 ludności w Gminie Piątница wynosi: w roku 2010 – 112 osób, w 2012 r. – 122 osoby i w 2013 r. – 122 osoby. W całym powiecie łomżyńskim wskaźnik ten był jeszcze mniejszy i wyniósł w roku 2013 – 85 osób. Z kolei w całym województwie podlaskim liczba pracujących na 1000 ludności wynosiła: w roku 2010 – 277,5 osób, w 2012 r. – 277,1 osoby i w roku 2013 – 281 osób. Średnia wielkość wskaźnika dla całej Polski wynosiła w roku 2013 – 286,5 osoby. Odnosząc zatem wartość tego wskaźnika do całości województwa podlaskiego oraz Polski podkreślić należy, iż w Gminie Piątница był on o ponad połowę mniejszy.

Niekorzystną sytuację Gminy Piątница na rynku pracy potwierdza również wskaźnik udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. Wynosił on odpowiednio: w roku 2010 – 6,6 osoby, w roku 2012 – 7,5 osoby i w roku 2013 – 7,3 osoby. W całym powiecie łomżyńskim, wskaźnik ten kształtował się na poziomie 8,4 osoby, w roku 2013.

Poniższa tabela przedstawia szczegółowe dane demograficzne dotyczące Gminy Piątница w 2013 roku, na tle powiatu łomżyńskiego.

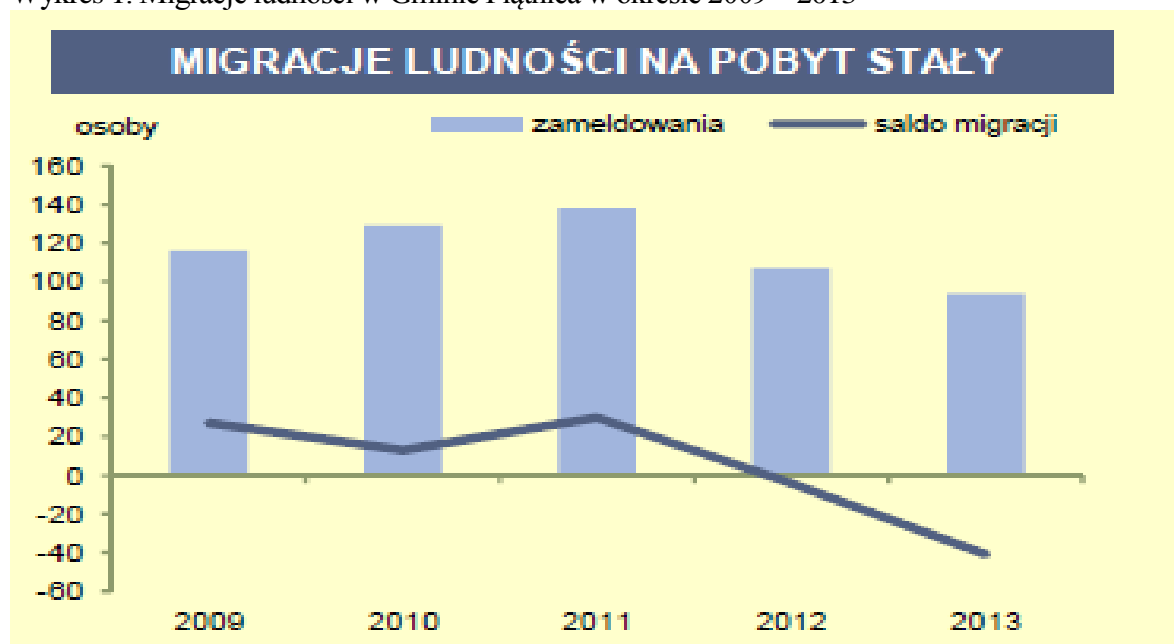
Tabela 12. Wybrane dane demograficzne Gminy Piątница w 2013 roku

Wyszczególnienie	Powiat Łomżyński	Gmina Piątница	Powiat = 100
Ludność	51 860,0	10 736,0	20,7%
w tym kobiety	25 718,0	5 276,0	20,5%
Urodzenia żywe	532,0	110,0	20,7%
Zgony	546,0	97,0	17,8%
Przyrost naturalny	-14,0	13,0	-
Saldo migracji ogółem	-186,0	-41,0	-
Stopa przyrostu naturalnego	-0,03%	0,12%	-
Przyrost rzeczywisty (pomniejszony o saldo migracji)	-200,0	-28,0	-
Ludność w wieku:			
przedprodukcyjnym	10 463,0	2 216,0	21,2%
produkcyjnym	32 487,0	6 751,0	20,8%
poprodukcyjnym	8 910,0	1 769,0	19,9%

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca, Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok 2014.

W skład powiatu łomżyńskiego wchodziło 9 samorządowych jednostek administracyjnych, z czego 1/5 to mieszkańcy Gminy Piątница. Pomimo, iż przyrost naturalny w Gminie Piątница jest dodatni (+13 osób), to rzeczywisty przyrost naturalny (uwzględniający saldo migracji) jest ujemny i wynosi -28 osób.

Wykres 1. Migracje ludności w Gminie Piątница w okresie 2009 – 2013

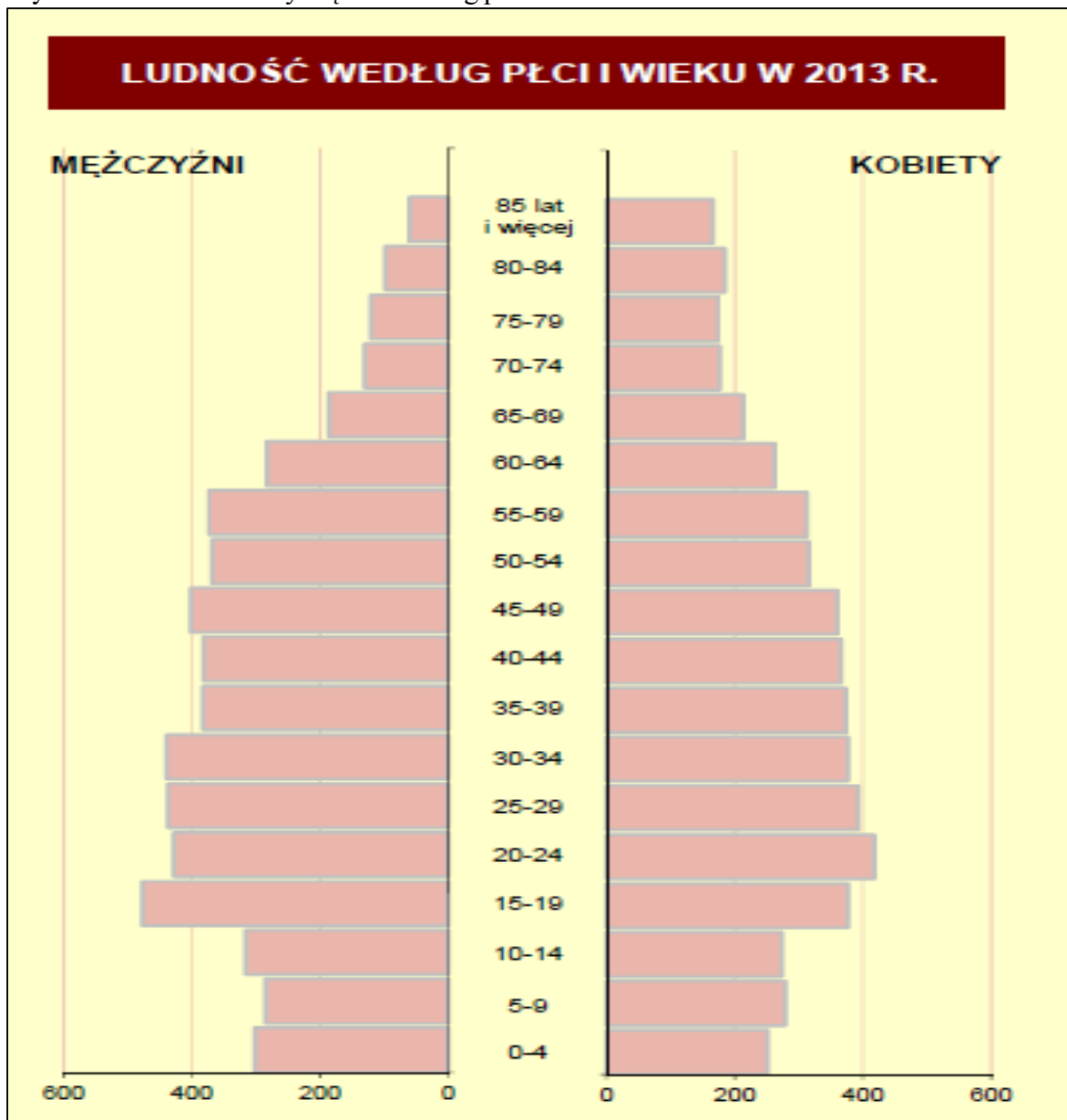

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca, Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok 2014.

Powyższe oznacza ubytek mieszkańców Gminy Piątница, spowodowany migracją (najprawdopodobniej zarobkową) poza teren Gminy. Nie jest to zjawisko jednostkowe, lecz systematycznie pogłębiające się od roku 2011, co przedstawia powyższy wykres.

W 2013 roku 20,6% (2.216 osób) mieszkańców Gminy Piątnica stanowili mieszkańcy w wieku przedprodukcyjnym, 62,9% - byli to mieszkańcy w wieku produkcyjnym oraz 16,5% - mieszkańcy w wieku poprodukcyjnym. Podobna struktura występowała również w całym powiecie łomżyńskim. Szczegółowe zestawienie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 2. Ludność Gminy Piątnica według płci i wieku w 2013 r.

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca, Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok 2014.

2.1.2. Rozmieszczenie ludności na obszarze gminy Piątnica

Rozmieszczenie ludności na obszarze gminy przedstawiają poniższa tabela i wykres.

Tabela 13. Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach Gminy Piątnica

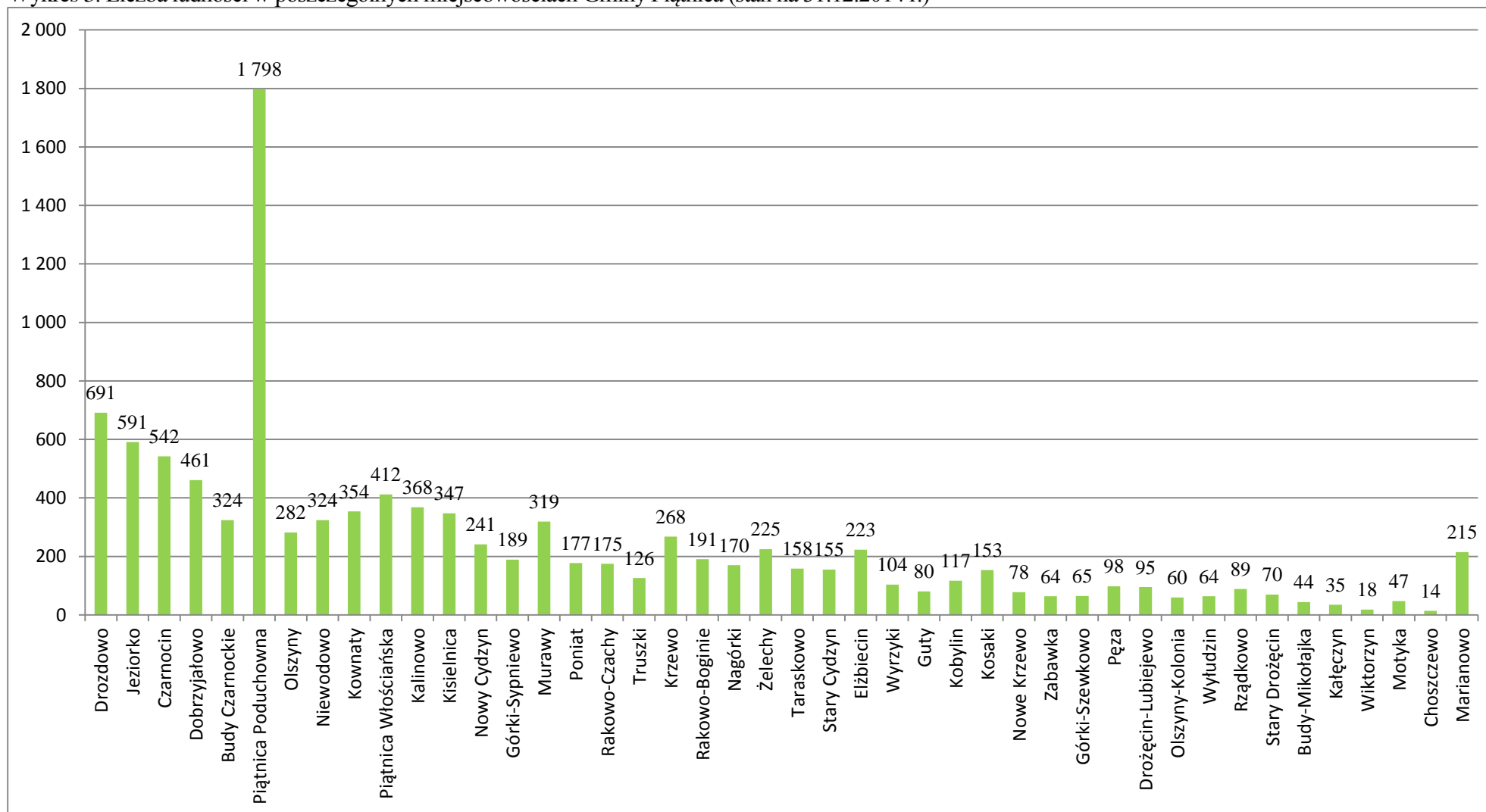
Lp.	Jednostka osadnicza	Liczba ludności	Liczba domów	Liczba gospodarstw rolnych
1	Piątnica Poduchowna	1 798	508	72
2	Drozdowo	691	185	112
3	Jeziorko	591	196	96
4	Czarnocin	542	163	95
5	Dobrzyjałowo	461	114	83
6	Piątnica Włociańska	412	135	62
7	Kalinowo	368	101	60
8	Kownaty	354	94	63
9	Kisielnica	347	91	55
10	Budy Czarnockie	324	104	73
11	Niewodowo	324	82	64
12	Murawy	319	68	47
13	Olszyny	282	99	67
14	Krzewo	268	82	36
15	Nowy Cydzyn	241	80	54
16	Żelechy	225	44	33
17	Elżbiecin	223	77	30
18	Marianowo	215	18	2
19	Rakowo-Boginie	191	45	36
20	Górki-Sypniewo	189	64	51
21	Poniat	177	64	46
22	Rakowo-Czachy	175	58	46
23	Nagórki	170	45	35
24	Taraskowo	158	39	31
25	Stary Cydzyn	155	38	30
26	Kosaki	153	67	22
27	Truszki	126	50	40
28	Kobylin	117	37	22
29	Wyrzyki	104	38	29
30	Pęza	98	41	17
31	Drożęcín-Lubiejewo	95	31	16
32	Rządkowo	89	21	12
33	Guty	80	34	24
34	Nowe Krzewo	78	21	18
35	Stary Drożęcín	70	20	12
36	Górki-Szewkowo	65	18	17
37	Wyłudzin	64	15	13
38	Zabawka	64	19	18
39	Olszyny-Kolonia	60	26	13
40	Motyka	47	17	6
41	Budy-Mikołajka	44	16	10
42	Kałęczyn	35	12	10
43	Wiktorzyn	18	8	7
44	Choszczewo	14	7	5
	RAZEM	10 621	3 092	1 690

Źródło: opracowanie własne, według stanu na dzień 31.12.2014 r.

Sieć osadniczą Gminy należy ocenić jako równomiernie rozmieszczoną. Jej system tworzy 44 jednostki osadnicze, w tym miejscowość gminna Piątnica Poduchowna, licząca 1.798 mieszkańców. Wśród pozostałych miejscowości, największe wsie (ponad 300 mieszkańców) to: Drozdowo, Jeziorko, Czarnocin, Dobrzyjałowo, Kalinowo, Kownaty, Kisielnica, Budy Czarnockie, Niewodowo, Murawy. Rozmieszczenie ludności w zasadzie pokrywa się z rozmieszczeniem gospodarstw rolnych, co potwierdza rolniczy charakter gminy.

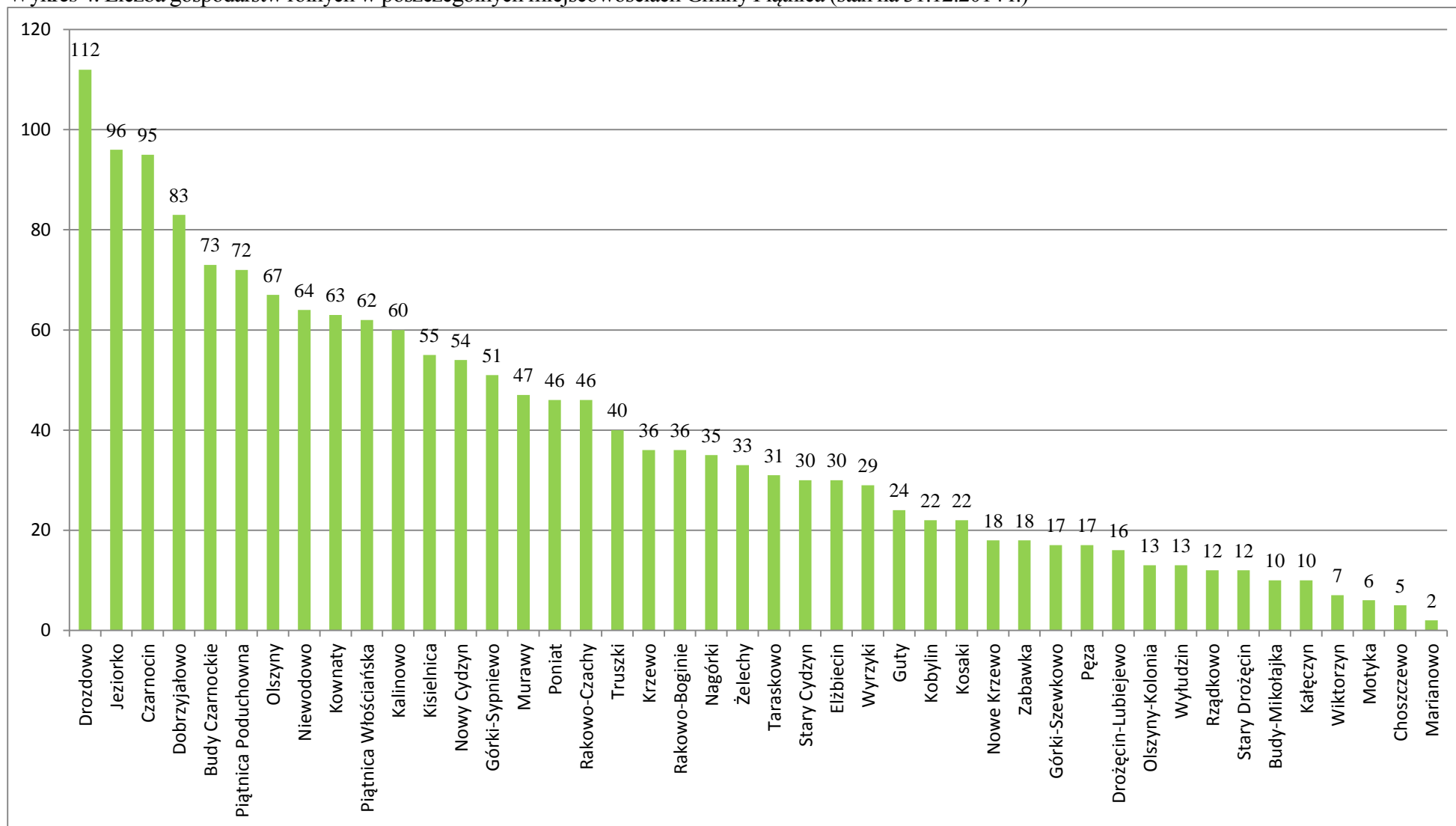

Wykres 3. Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach Gminy Piątnica (stan na 31.12.2014 r.)

Źródło: opracowanie własne.

Wykres 4. Liczba gospodarstw rolnych w poszczególnych miejscowościach Gminy Piątnica (stan na 31.12.2014 r.)

Źródło: opracowanie własne.

2.2. Infrastruktura komunalna

2.2.1. Infrastruktura drogowa

Teren Gminy Piątnica przecinają trzy drogi krajowe Warszawa-Augustów i Łomża-Jeżewo (do Białegostoku), jedna droga wojewódzka (kierunek Jedwabne) oraz sieć dróg powiatowych i gminnych publicznych. W ujęciu syntetycznym przedstawia to poniższa tabela.

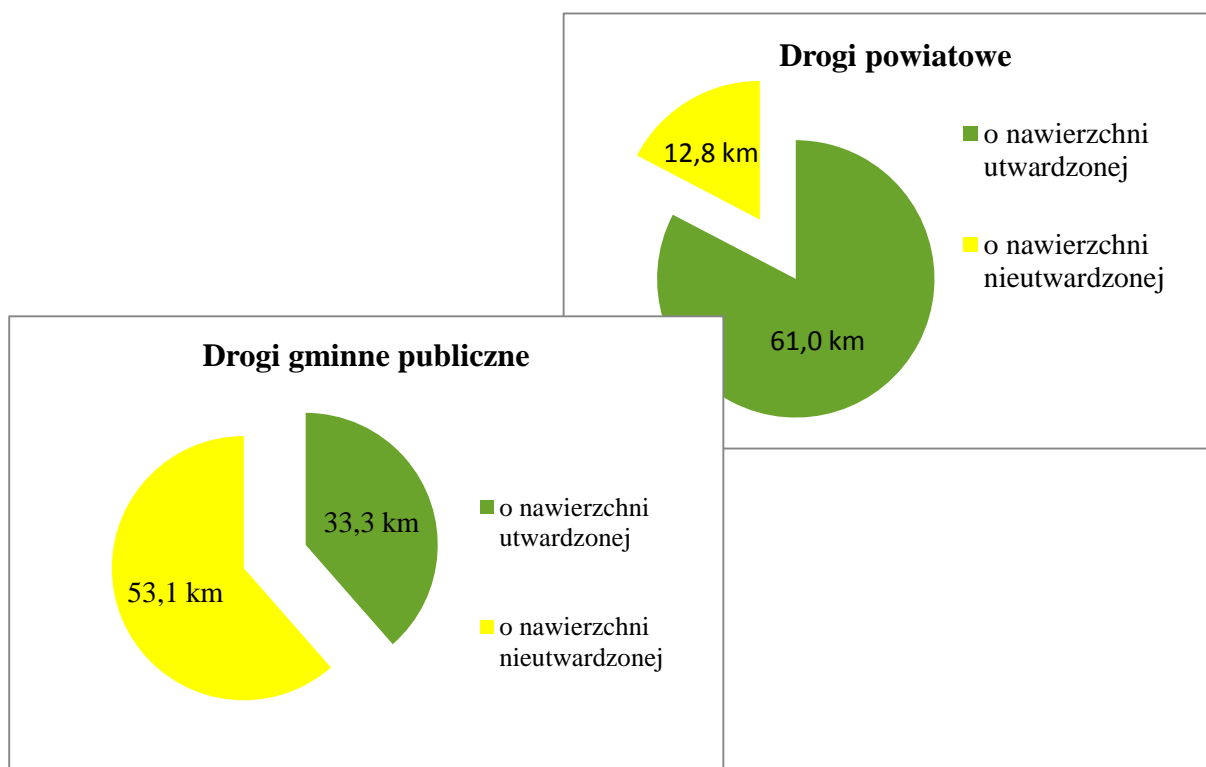
Tabela 14. Długość poszczególnych rodzajów dróg na obszarze Gminy Piątnica, na koniec 2014 r.

Drogi krajowe		
Nazwa, nr drogi	Długość drogi	Jednostki miary
Droga nr 61 (kierunek Augustów)	13,0	km
Droga nr 63 (kierunek Pisz, Giżycko)	7,5	km
Droga nr 64 (kierunek Białystok)	10,0	km
Drogi wojewódzkie		
Droga nr 668 (kierunek Jedwabne)	12	km
Drogi powiatowe		
Łącznie drogi powiatowe, z czego:	73,8	km
- o nawierzchni utwardzonej	61,0	km
- o nawierzchni nieutwardzonej	12,8	km
Drogi gminne publiczne		
Łącznie drogi gminne publiczne	86,4	km
- o nawierzchni utwardzonej	33,3	km
- o nawierzchni nieutwardzonej	53,1	km
Razem	202,7	km

Źródło: opracowanie własne.

Drogi krajowe nr 61 i nr 63 pokrywają się na odcinku Piątnica Poduchowna – Kisielnica, o długości 6,8 km. Drogi powiatowe posiadają łączną długość 73,8 km, z czego 61,0 km (82,7%) posiada nawierzchnię utwardzoną, 8,5 km to drogi gruntowe ulepszone i 4,3 km gruntowe nieulepszone. Drogi gminne publiczne o łącznej długości 86,4 km, z czego 33,3 km (38,4%) dróg posiada nawierzchnię utwardzoną, natomiast pozostałe 53,1 km to drogi gruntowe.

Wykres 5. Rodzaje nawierzchni na drogach powiatowych i gminnych publicznych na obszarze Gminy Piątница, na koniec 2014

Źródło: opracowanie własne.

Analizując stan dróg w Gminie Piątница na tle problemów z infrastrukturą drogową w skali kraju, problemy w Gminie Piątница przedstawiają się nie mniej dramatycznie. Gmina Piątница jak do tej pory jest jedną z gmin w Polsce omijaną przez wszystkie europejskie korytarze transportowe, których rozwój ma strategiczne znaczenie nie tylko dla Gminy Piątница, ale również i dla całego kraju. Planowane inwestycje mające na celu poprawę standardu dróg również napotykają na rozmaite przeszkody. W okolicznościach, gdy Gmina Piątница nie może liczyć na to, że stanie się beneficjentem procesów wyrównywania standardów w skali województwa czy też całego kraju, niezwyklej wagi nabierają działania na rzecz poprawy komunikacji stymulowane oddolnie w samym regionie. Drogi krajowe przebiegające przez gminę, drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne, powinny być doprowadzone do stanu umożliwiającego sprawny obieg gospodarczy i komunikację w regionie, przede wszystkim zaś, winny ograniczać zjawisko swoistego „wykluczenia strukturalnego” całego regionu ze stref rozwoju.

Ponadto na terenie gminy znajduje się ponad 750 km dróg stanowiących własność gminy, które służą jako drogi dojazdowe do nieruchomości, pól i łąk oraz gruntów leśnych. Drogi te w większości posiadają nawierzchnie gruntową. Tylko niewielka ich część posiada nawierzchnie utwardzone, w szczególności te przy których znajdują się zabudowane nieruchomości lub

prowadzące do takich zabudowań. Dróg dojazdowych o nawierzchni utwardzonej nie posiadają następujące miejscowości:

1. Wyrzyki – droga powiatowa (odcinek łączący drogę wojewódzką nr 668 z drogą krajową nr 64 – 3,3 km),
2. Nowe Krzewo – droga powiatowa (odcinek z Krzewa – 2,3 km),
3. Motyka – droga powiatowa (3 km),
4. Kobylin – droga powiatowa (1km),
5. Kałużyczyn – droga gminna (odcinek Kownaty – Olszyny – 3,5 km),
6. Jeziorko (tzw. Nowe Jeziorko) – droga stanowiąca własność gminy (1,5 km).

Obecnie w wyniku przeprowadzanych wizji lokalnych czy też wyników sondażu diagnostycznego można określić stan dróg stanowiących własność gminy jako niezadawalający. Do tej pory nie poprawił się stan nawierzchni tych dróg. Należy tutaj podkreślić, iż zakres przewidywanych prac remontowych, z uwagi na warunki budżetowe, ograniczony zostanie się tylko do niezbędnego minimum. Stosunkowo niewielkie środki finansowe w budżecie gminy, nie pozwolą na prowadzenie większych działań naprawczych.

2.2.2. Infrastruktura wodno-kanalizacyjna

Gminną siecią wodociągową objęte są wszystkie 44 sołectwa (100%). Gminna sieć wodociągowa liczy 158,66 km oraz 2.551 szt. przyłączy wodociągowych. Zatem przy liczbie budynków mieszkalnych w gminie 2.832 sztuki – 90,07% posiada przyłącze wodociągowe. Na terenie gminy funkcjonuje 5 stacji uzdatniania wody. Sieć funkcjonuje w postaci wodociągów grupowych: Piątnica, Jeziorko, Drozdowo, Dobrzyjałowo, Bożejewo (gm. Wizna), a wieś Marianowo zaopatrywana jest w wodę z ujęcia zakładowego zlokalizowanego na terenie byłego PGR-u.

Poniższa tabela przedstawia miejscowości w Gminie Piątnica obsługiwane przez poszczególne wodociągi.

Tabela 15. Stacje uzdatniania wody w Gminie Piątnica w 2014 roku

Stacja uzdatniania wody	Średnia wielkość produkcji m ³ /d	Max. wielkość produkcji z istniejących ujęć m ³ /d	Obsługiwane miejscowości – sieć wodociągowa
Wodociąg Piątnica	476,5	2.088	Piątnica Poduchowna
Wodociąg Jeziorko	198,5	768,0	Jeziorko, Budy Czarnockie, Elźbiecin, Kalinowo Kolonia, Poniat, Rządkowo, Wyrzyki, Zabawka, Wiktorzyn
Wodociąg Dobrzyjałowo	453,9	1.464,0	Dobrzyjałowo, Budy Mikołajka, Choszczewo, Stary Cydzyn, Czarnocin, Drożęcín Lubiejewo, Górki Sypniewo, Górki Szewkowo, Guty, Kałęczyn, Kisielnica, Kobylin, Kownaty, Motyka, Murawy, Nagórki, Nowy Cydzyn, Olszyny, Olszyny Kolonia, Pęza, Stary Drożęcín, Taraskowo, Wyłudzin
Wodociąg Drozdowo	271,9	2.592,0	Drozdowo, Niewodowo, Kalinowo, Rakowo Czachy, Rakowo Boginie, Piątnica Włóściańska, Krzewo Stare, Krzewo Nowe, Kosaki, Truszki, Żelechy
Wodociąg Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Marianowie	38,0	b.d.	Marianowo

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych operatora systemu wodociągowego.

Z uwagi na parametry fizyko-chemiczne pobieranej wody, a także na stan techniczny urządzeń pobierających wodę, pilnej interwencji wymaga stacja uzdatniania wody w Jeziorku. Produkcja wody przez tą stację została dopuszczona warunkowo do spożycia z uwagi na przekroczenie jonu amonowego, żelaza, manganu i mętności.

Podstawowym systemem odprowadzania ścieków na obszarze Gminy są lokalne urządzenia kanalizacyjne, najczęściej zbiorniki ściekowe tzw. szamba, z których osady są wywożone do miejskiej oczyszczalni ścieków w Łomży, a czasami również miejsc przypadkowych. Jedynie Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Piątnicy i Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Marianowie oraz chłodnia „BEKO” w Jeziorku posiadają własne zakładowe oczyszczalnie ścieków. Oczyszczalnia ścieków w Marianowie pracuje na podstawie pozwolenia wodnoprawnego obowiązującego do 2016 r., a wskaźniki oczyszczania, okresowo przekraczają dopuszczalne stężenia. Należy zatem zaprojektować i wybudować kanał sanitarny umożliwiający przekazywanie ścieków bytowych z terenu Marianowa, do istniejącego systemu kanalizacji sanitarnej w Piątnicy, z którego ścieki odprowadzane są do oczyszczalni w Łomży.

Istnieje w związku z powyższym, pilna potrzeba rozbudowy sieci kanalizacji sanitarnej, która zapewniłaby racjonalną gospodarkę ściekową na terenie Gminy. Na obszarach zabudowy zwartej powinna być to sieć kanalizacyjna oparta na kanałach grawitacyjnych, tam gdzie to niezbędne uzupełniona kanałami tłocznymi. Natomiast na obszarach zabudowy rozproszonej właściwa byłaby budowa przyzagrodowych oczyszczalni ścieków.

Tabela 16. Podstawowe dane dotyczące kanalizacji sanitarnej w Gminie Piątnica w 2013 r.

Liczba oczyszczalni ścieków w Gminie w 2013 roku	2,0
Liczba ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w 2013 roku	
w Gminie Piątnica	2.995,0
w Powiecie Łomżyńskim	11.093,0
Gromadzenie i wywóz nieczystości ciekłych w 2013 roku, instalacje i urządzenia	
zbiorniki bezodpływowe	1.730,0
oczyszczalnie przydomowe	10,0

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca, Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok 2014.

2.2.3. Infrastruktura elektroenergetyczna i gazowa

Gmina Piątnica zasilana jest w energię elektryczną liniami napowietrznymi 15kV z istniejących stacji transformatorowych 110/15kV /GPZ/ w Łomży z możliwością zasilania z GPZ Wizna. Na terenie gminy znajduje się 109 stacji transformatorowych 15/0,4kV. W większości przypadków są to słupowe stacje transformatorowe typu ŻH, STS lub STSa. Odbiorcy energii elektrycznej są obsługiwani przez posterunek energetyczny w Łomży. Istniejąca sieć elektroenergetyczna nie we wszystkich częściach gminy jest w zadowalającym stanie technicznym. Ze względu na konfigurację sieci elektroenergetycznej SN i jej stan techniczny, dostarczana odbiorcom moc i energia elektryczna odpowiada ich potrzebom w tym zakresie.

Na terenie gminy przyłącza gazowe posiadają 134 budynki.

2.2.4. Infrastruktura gospodarki odpadami

Gminnym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi w 2014 r. objęto 2330 gospodarstw domowych. Szacunkowa liczba mieszkańców uwzględniona w deklaracjach na koniec 2014 r. wynosiła 8.175. Różnica między liczbą osób zameldowanych a zamieszkałych jest wynikiem

migracji ludności do innych miejscowości (gmin) lub za granicę. Ze zgromadzonych deklaracji wynika, że na koniec 2014 r. 90,5 % właścicieli nieruchomości zadeklarowało selektywny sposób gromadzenia odpadów komunalnych.

Systemem gospodarowania odpadami komunalnymi objęto wyłącznie nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy Gminy Piątnica. Tylko ci właściciele mają obowiązek złożenia stosownej deklaracji i ponoszenia na rzecz Gminy opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Właściciele nieruchomości niezamieszkałych, na których powstają odpady, mają natomiast obowiązek zawarcia umowy z podmiotem odbierającym odpady komunalne, posiadającym wpis do rejestru działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości.

Na terenie gminy Piątnica opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi stanowi iloczyn liczby mieszkańców zamieszkujących daną nieruchomość i stawki opłaty ustalonej w wysokości:

- 1) 15,00 zł miesięcznie na jednego mieszkańca, w przypadku zbierania i odbioru odpadów w sposób nieselektywny (zmieszane),
- 2) 5,00 zł miesięcznie na jednego mieszkańca, w przypadku zbierania i odbioru odpadów w sposób selektywny.

W zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi, przedsiębiorca odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości zamieszkałych obowiązany jest dokonywać odbioru odpowiednio zebranych odpadów komunalnych w każdej ilości, według ustalonego przez siebie harmonogramu. Projekty harmonogramów są konsultowane, a następnie zatwierdzone przez Wójta Gminy. W ramach gospodarki odpadami zorganizowano także Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK). Mieszkańcy, mogą we własnym zakresie oddawać do punktu PSZOK tzw. odpady problemowe, np. wielkogabarytowe (meble) czy zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny.

Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Piątnica nakłada również na właścicieli nieruchomości zamieszkałych obowiązek utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości między innymi poprzez wyposażenie jej w urządzenia o odpowiedniej pojemności, służące do gromadzenia wytworzonych odpadów. W gminie Piątnica obowiązuje mieszany (workowo – pojemnikowy) system segregacji odpadów komunalnych. Zmieszane odpady komunalne należy gromadzić w pojemnikach metalowych lub z tworzywa sztucznego, z zamykaną pokrywą o pojemności 120 l lub 240 l (zabudowa zagrodowa i jednorodzinna) oraz o pojemności do 1100 l (zabudowa wielorodzinna). Odpady zbierane selektywnie można natomiast gromadzić w workach z folii polietylenowej LDPE o grubości dostosowanej do ilości i rodzaju odpadów, przeznaczonych

do selektywnej zbiórki odpadów, o pojemności od 60 l do 120 l. Selektywna zbiórka polega na gromadzeniu odpadów przez właścicieli nieruchomości w określonych frakcjach, co ułatwia dalsze przetwarzanie odpadów.

System gospodarki odpadami na terenie gminy Piątnica normują wewnętrzne akty prawne oraz założenia Planu Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego na lata 2012 – 2017 (WPGO). Od dnia 1 stycznia 2013 r. wszystkie odpady komunalne zmieszane kierowane są do regionalnych instalacji przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK), zapewniających mechaniczno-biologiczne przetwarzanie zmieszanych odpadów komunalnych i wydzielanie ze zmieszanych odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku. Gospodarka odpadami w województwie podlaskim opiera się na wskazanych w WPGO na lata 2012 – 2017 regionach gospodarki odpadami (RGO). Odpady komunalne zmieszane, odpady z pielęgnacji terenów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczone do składowania mogą być zagospodarowywane tylko i wyłącznie w ramach danego regionu. W każdym RGO wyznaczono instalacje regionalne, instalacje zastępcze oraz stacje przeładunkowe. W województwie podlaskim wydzielono cztery regiony gospodarki odpadami (RGO): Centralny, Południowy, Północny i Zachodni. W Zachodnim Regionie Gospodarowania Odpadami wydzielono dwa obszary:

- 1) obszar Czartoria,
- 2) obszar Czerwony Bór.

Zgodnie z Planem Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego na lata 2012 – 2017 gmina Piątnica znajduje się w Regionie Zachodnim – Obszar Czartoria. Wobec tego system gospodarowania odpadami komunalnymi w gminie Piątnica oparty jest o regionalny zakład zagospodarowania odpadów – Zakład Przetwarzania i Unieszkodliwiania Odpadów w Czartorii. Oznacza to, że odpady komunalne zebrane z terenu gminy przekazywane są do tego zakładu.

Ilość odpadów komunalnych wytwarzanych przez właścicieli nieruchomości Gminy Piątnica w 2014 roku, przedstawia poniższa tabela.

Tabela 17. Odpady komunalne wytwarzane przez właścicieli nieruchomości Gminy Piątnica w 2014 roku

Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Ilość w 2014 r. (w tonach)
20 01 01	Papier i tektura	9,1
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	117,6
15 01 07	Opakowania ze szkła	57,4
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	38,9
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	3,7
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne, w tym:	1 512,9
19 12 12		507,3
20 01 35	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne (inne niż wymienione w 200121 i 200123 zawierające niebezpieczne składniki)	0,8
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne (inne niż wymienione w 200121, 200123 i 200135)	0,3
20 01 23	Urządzenia zawierające freony	0,3
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	5,5
20 03 99	Odpady komunalne nie wymienione w innych grupach	9,0
16 01 03	Zużyte opony	0,4
RAZEM		1 755,9

Zródło: opracowanie własne.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 29 maja 2012 r. w sprawie poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych (Dz. U. z 2012 r. poz. 645, z późn. zm.), Gmina Piątnica osiągnęła wartość 14,8 % poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła, liczonych łącznie dla wszystkich podanych frakcji odpadów komunalnych. Ustawowy minimalny poziom tego wskaźnika przedstawia poniższa tabela. Dla roku 2014 jego wartość ustalono w wysokości 14,0%, zatem Gmina Piątnica mieści się (in plus) w określonym przepisami przedziale poziomu recyklingu odpadów komunalnych.

Tabela 18. Poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użyciu papieru, metalu, tworzyw sztucznych i szkła wyrażone w % do osiągnięcia przez gminy

Wyszczególnienie	Poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użyciu papieru, metalu, tworzyw sztucznych i szkła wyrażone w % do osiągnięcia przez gminy								
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Poziomy recyklingu ustalone na kolejne lata	10	12	14	16	18	20	30	40	50

Źródło: opracowanie własne.

W kolejnym rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 25 maja 2012 r., w sprawie poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania określone zostały ich wielkości. Jako punkt wyjścia przyjęto poziomy w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r. (poniższa tabela).

Tabela 19. Dopuszczalny poziom masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r. [%]

Rok	Dopuszczalny poziom masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r. [%]								
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych	75	50	50	50	45	45	40	40	35

Źródło: opracowanie własne.

Z załączonej tabeli wynika, iż poziom, który musiał zostać osiągnięty w roku 2014 wynosi 50 %. Z danych Urzędu Gminy wynika, że w 2014 r. poziom masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania wyniósł 52,9 %. W związku z powyższym należy stwierdzić, iż poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w 2014 r. nie został osiągnięty, ponieważ do jego osiągnięcia poziom ten musiałby być równy lub mniejszy niż poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania wynikający z załącznika do ww. rozporządzenia.

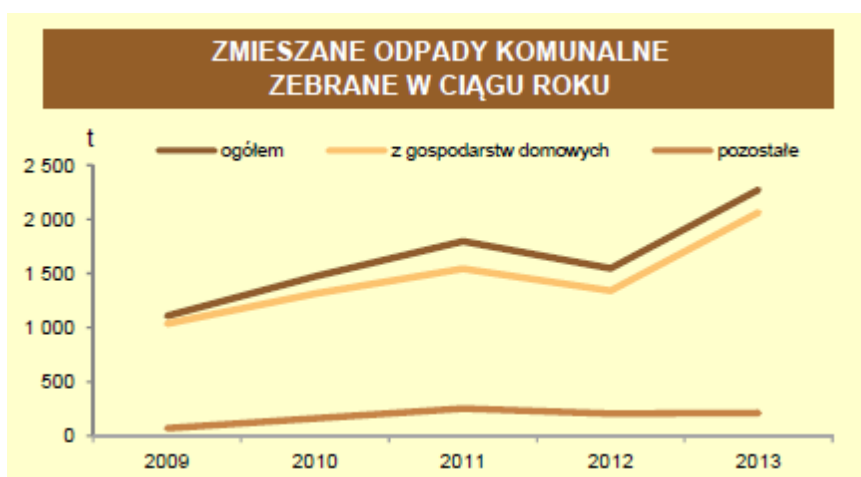
Jednym z istotniejszych problemów systemu gospodarki odpadami komunalnymi w gminie jest funkcjonowanie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK). Sprawnie działający punkt wydatnie przyczyniłby się do osiągnięcia poziomu recyklingu, przygotowania do

ponownego użycia i odzysku innymi metodami, innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych, do czego obliguje ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Poziom ten do 31 grudnia 2020 r. powinien osiągnąć co najmniej 70 % wagi odpadów.

Do tego punktu przyjmowane są głównie odpady problemowe (np. wielkogabarytowe i budowlano-rozbiórkowe), przekazywane przez mieszkańców gminy. Niezbędne jest zatem efektywne zmodernizowanie PSZOK, w kierunku jego lepszego umiejscowienia z dogodniejszym dostępem dla mieszkańców i zwiększenia ilości pojemników do odbioru odpadów. Lokalizacja i konstrukcja punktu powinna być nie tylko dogodna dla ogółu mieszkańców, ale także uniemożliwiająca samodzielne i niekontrolowane pozbywanie się odpadów.

Poniższy wykres przedstawia zmiany w ilości gromadzonych i odprowadzanych odpadów komunalnych przez mieszkańców Gminy Piątnica, w latach 2009 – 2013.

Tabela 20. Zmieszane odpady komunalny w Gminie Piątnica zebrane w latach 2009 – 2013

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca, Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok 2014.

Jak wynika z powyższego wykresu, ilość odpadów komunalnych wytworzonych i zebranych na terenie Gminy Piątnica, w latach 2009 – 2013, wzrosła dwukrotnie. Może to stanowić zagrożenie dla dalszego rozwoju gospodarczego gminy. Największym zagrożeniem dla gleby, wód, atmosfery są śmieci produkowane w dużych ilościach. Dlatego coraz większą uwagę należy poświęcać segregacji śmieci, która wpłynąć może na polepszenie się jakości życia nie tylko ludzi, ale również zwierząt i roślin.

2.2.5. Infrastruktura mieszkaniowa

Zgodnie z definicją Głównego Urzędu Statystycznego, mieszkanie jest to lokal przeznaczony na stały pobyt ludzi – wybudowany lub przebudowany do celów mieszkalnych. Konstrukcyjnie

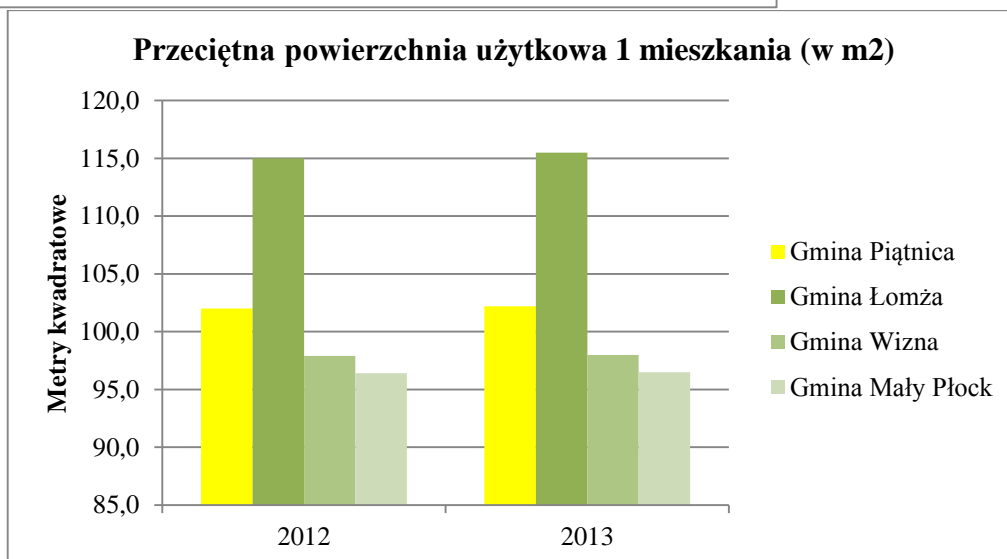
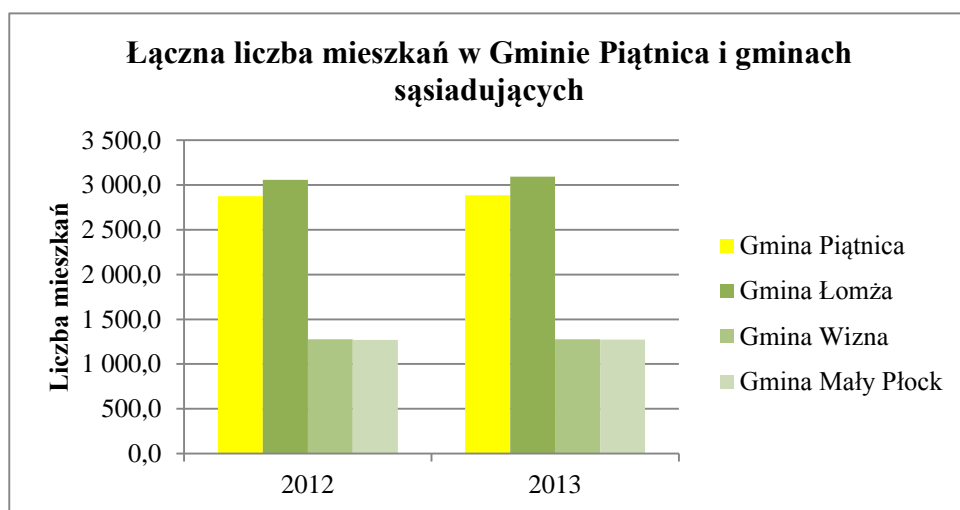
wydzielony trwałymi ścianami w obrębie budynku – do którego prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź bezpośrednio z ulicy, podwórza lub ogrodu. Mieszkanie składa się z jednej lub kilku izb (lub zespołów izb) i pomieszczeń pomocniczych (takich jak: przedpokój, hol, łazienka, wc, garderoba, spiżarka, schowek). W budynkach zbiorowego zamieszkania, za mieszkanie uznaje się tylko ten lokal, który przeznaczony jest na stałe zamieszkiwanie. Z kolei przez powierzchnię użytkową mieszkania rozumie się powierzchnię następujących pomieszczeń w mieszkaniu lub w wielomieszkaniowym budynku mieszkalnym: pokoi, kuchni, spiżarni, przedpokoi, alków, holi, korytarzy, łazienek, ubikacji, obudowanej werandy, ganku, garderoby oraz innych pomieszczeń służących mieszkalnym i gospodarczym potrzebom mieszkańców bez względu na ich przeznaczenie i sposób użytkowania. Najważniejsze wskaźniki warunków mieszkaniowych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 21. Łączne zasoby mieszkaniowe w Gminie Piątница na tle sąsiadujących gmin wiejskich, za lata 2012 – 2013

Lp.:	Wyszczególnienie	Gmina Piątница		Gmina Łomża		Gmina Wizna		Gmina Mały Płock	
		2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
1	Liczba mieszkań	2 875,0	2 886,0	3 057,0	3 094,0	1 276,0	1 277,0	1 268,0	1 273,0
2	Mieszkania oddane do użytkowania, w tym:	28,0	15,0	67,0	41,0	4,0	2,0	11,0	5,0
a)	indywidualne	28,0	15,0	67,0	41,0	4,0	2,0	11,0	5,0
b)	przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3	Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (w m ²)	102,0	102,2	115,0	115,5	97,9	98,0	96,4	96,5
4	Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych	44,0	50,0	0,0	0,0	56,0	47,0	125,0	91,0
5	Zaległości w opłatach za mieszkanie w zasobach gminnych (w tys. zł)	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,9	0,0	0,9
6	Liczba lokali socjalnych	1,0	1,0	0,0	0,0	7,0	7,0	1,0	1,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wykres 6. Zasoby mieszkaniowe w Gminie Piątnica na tle sąsiadujących gmin wiejskich, za lata 2012 – 2013

Źródło: opracowanie własne.

Generalnie w analizowanym okresie w Gminie Piątnica następował rozwój budownictwa mieszkaniowego indywidualnego. Nie odnotowano przypadków budownictwa przeznaczonego na sprzedaż lub wynajem. Powyższe wytłumaczyć należy tradycyjnie rolniczym charakterem gminy, gdzie formy budownictwa indywidualnego przeważają nad formami zbiorowymi. Niewątpliwie bliska odległość miasta, z czasem zmienia zarówno charakter zabudowy jak i ich formy.

Gmina Piątnica posiada w swoich zasobach własne lokale mieszkalne. Mają one charakter mieszkań komunalnych, lokali socjalnych oraz mieszkań służbowych. Zestawienie tychże lokali przedstawia poniższa tabela.

Tabela 22. Własne zasoby mieszkaniowe Gminy Piątnica, w 2014 roku

Lp.:	Lokalizacja zasobu	Liczba mieszkań	Łączna powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	Rodzaj lokali mieszkalnych	Podstawowa charakterystyka zasobu
1.	Piątnica Poduchowna, (ul. Stawiskowska)	11	360,69	Komunalne (10) Socjalne (1)	Budynek murowany. Dach budynku pokryty blachodachówką. Brak ocieplenia. Elewacja wewnętrzna (klatka schodowa) i zewnętrzna stara wymagająca remontu. Zewnętrzne drzwi i okna starego typu (nieefektywne energetycznie).
2.	Piątnica Poduchowna, (ul. Szkolna)	6	374,58	Komunalne	Budynek murowany. Dach budynku pokryty blachą falistą. Zewnętrzne drzwi i okna wymienione na nowe.
3.	Piątnica Poduchowna (Zespół Obsługi Szkół)	2	95,00	Komunalne	Budynek murowany. Dach budynku pokryty blachą falistą. Zewnętrzne drzwi i okna wymienione na nowe.
4.	Olszyny (Budynek OSP)	1	61,70	Komunalne	Budynek murowany. Dach budynku pokryty eternitem. Drzwi zewnętrzne starego typu – do wymiany. Brak elewacji zewnętrznej. Budynek nieocieplony. Okna nowe, wymienione.
5.	Olszyny (Szkoła Podstawowa)	1	54,40	Komunalne	Budynek murowany. Dach budynku pokryty blachodachówką. Na nowej części budynku jest elewacja + ocieplenie. Stara część budynku nieocieplona. Nowe drzwi zewnętrzne i okna.
6.	Dobrzyjałowo (Szkoła Podstawowa)	1	68,86	Komunalne	Budynek murowany. Dach budynku pokryty eternitem. Budynek ocieplony z nową elewacją. Nowe drzwi i okna.
7.	Elźbiecin (Budynek na terenie szkoły leśnej)	1	79,60	Komunalne	Budynek murowany przykryty stropodachem oblepionym papą. Brak elewacji i ocieplenia. Drzwi zewnętrzne nowego typu. Okna nowe, wymienione.

8.	Nowy Cydzyn (dawna Szkoła Podstawowa)	2	120,48	Komunalne	Budynek murowany przykryty stropodachem oblepionym papą. Brak ocieplenia i nowoczesnej elewacji. Drzwi zewnętrzne starego typu.
9.	Górki Sypniewo (dawna Szkoła Podstawowa)	2	82,00	Komunalne	Budynek murowany. Dach przykryty blachodachówką. Drzwi zewnętrzne i okna nowego typu. Brak ocieplenia. Elewacja starego typu.
10.	Kalinowo (dawna Szkoła Podstawowa)	2	221,00	Komunalne	Budynek drewniany, nieocieplony, pokryty eternitem. Stolarka drzwiowa i okienna starego typu (drewniana).
11.	Drozdowo (Szkoła Podstawowa)	1	52,00	Komunalne	Budynek murowany. Dach pokryty blachodachówką. Budynek posiada ocieplenie i nową elewację. Drzwi zewnętrzne i okna wymienione.
12.	Rakowo Boginie (Szkoła Podstawowa)	2	82,00	Komunalne	Budynek murowany, przykryty stropodachem oblepionym papą. Budynek jest ocieplony i posiada nową elewację. Drzwi zewnętrzne i okna wymienione częściowo.
13.	Jeziorko (dawna Szkoła Podstawowa)	1	70,8	Komunalne	Budynek drewniany, pokryty eternitem. Drzwi i okna stare drewniane.
Razem		32	1 686,73		

Zródło: opracowanie własne.

Powyższe zestawienie obejmuje wszystkie zasoby mieszkaniowe Gminy Piątnica. Zarówno te które są przeznaczone na potrzeby pomocy społecznej jak też i te które są mieszkaniami służbowymi, przeznaczonymi dla pracowników gminnych jednostek organizacyjnych (np.: szkół podstawowych).

2.2.6. Lokalny transport zbiorowy

Zadania w zakresie transportu zbiorowego na terenie Gminy Piątnica są realizowane głównie przez dwa podmioty: Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacji Zakład Budżetowy w Łomży (MPK) oraz Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej Sp. z o.o. w Łomży (PKS). Łączna obsługiwana długość linii autobusowych, obsługiwanych przez MPK wynosi 27,2 km, natomiast łączna długość tras – 21 km. PKS obsługuje około 55 km linii autobusowych. Rozwiązanie takie uwarunkowane jest specyfiką położenia gminy w ciągu głównych szlaków komunikacyjnych – trzy drogi krajowe, droga wojewódzka (jedna), kilka dróg powiatowych. MPK zapewnia transport o charakterze lokalnym: teren gminy Piątnica oraz teren miasta Łomża. PKS Sp. z o.o., z kolei zapewnia transport o zasięgu regionalnym. Gmina Piątnica nie jest właścicielem ani też zarządcą przystanków autobusowych. Istniejące należą do zarządców dróg.

Gmina w swoich zasobach posiada trzy autobusy, które wykorzystuje do transportu dzieci do / z szkół. Zarządcą i organizatorem transportu jest Zespół Obsługi Szkół w Piątnicy. Codziennie tego rodzaju transportem dowożonych jest około 550 uczniów. Park maszynowy którym gmina dysponuje to: Jelcz z 2004 r. o przebiegu ponad 300 tys. km, Autosan z 1999 r. o przebiegu ponad 400 tys. km, Mercedes z 1990 r. o przebiegu ponad 800 tys. km. Tabor ten ze względu na swoje zużycie oraz wiek wymaga wymiany.

W Urzędzie Gminy Piątnica, w 2014 r., wydano również dwie licencje na przewozy TAXI obejmujące teren Gminy Piątnica i Miasta Łomża.

2.2.7. Gminne obiekty i urządzenia użyteczności publicznej

Celem gospodarki komunalnej jest zaspokojenie bieżących i nieprzerwanych potrzeb dla ludności w drodze świadczenia usług powszechnie dostępnych wynikających z jej zamieszkania na danym terenie. Gmina dążąc do realizacji tego celu musi być wyposażona w obiekty i urządzenia użyteczności publicznej. Poniższa tabela przedstawia obiekty i urządzenia należące do Gminy Piątnica.

Tabela 23. Obiekty i urządzenia użyteczności publicznej w Gminie Piątnica (bez szkół), w roku 2014

Lp.:	Lokalizacja zasobu	Rok budowy	Przeznaczenie zasobu	Łączna powierzchnia użytkowa w m ²	Podstawowa charakterystyka zasobu
1.	Piątnica Poduchowna, ul. Stawiskowska 53 (Urząd Gminy)	1880 r.	Pomieszczenia biurowe	450,00	Budynek murowany. Budynek nie figuruje w rejestrze zabytków i nie jest objęty ochroną konserwatorską. Brak elewacji zewnętrznej. Budynek nie ocieplony. Drzwi zewnętrzne oraz okna wymienione na nowoczesne. Dach pokryty blachą trapezową.
2.	Piątnica Poduchowna, ul. Szkolna 25/29 (GOK i OSP)	1960 r.	Pomieszczenia ośrodka kultury, Ochotniczej Straży Pożarnej, biblioteki publicznej, Posturunku Policji	397,95	Budynek murowany, nieocieplony. Elewacja zewnętrzna starego typu. Drzwi zewnętrzne oraz okna nowego typu. Budynek posiada stropodach obklejony papą. Budynek przeznaczony do remontu.
3.	Budy Czarnockie 25	1969 r. 1960 r.	Pomieszczenia Ochotniczej Straży Pożarnej	252,00	Budynek murowany przykryty stropodachem obklejonym papą. Budynek posiada ocieplenie i elewację zewnętrzną nowego typu. Drzwi zewnętrzne oraz okna wymienione na nowoczesne.
4.	Czarnocin 166	1983 r.	Pomieszczenia Ochotniczej Straży Pożarnej	598,00	Budynek murowany przykryty blachodachówką. Budynek posiada ocieplenie i elewację zewnętrzną nowego typu. Drzwi zewnętrzne oraz okna wymienione na nowoczesne.
5.	Dobrzyjałowo, ul. Zdrojowa 2	1957 r.	Pomieszczenia Ochotniczej Straży Pożarnej	140,00	Budynek murowany przykryty blachodachówką. Budynek posiada ocieplenie i elewację zewnętrzną nowego typu. Drzwi zewnętrzne oraz okna wymienione na nowoczesne. Budynek wyposażono w urządzenie do klimatyzacji.
6.	Drozdowo, ul. Dolna 2	1982 r.	Pomieszczenia Ochotniczej Straży Pożarnej, świetlica wiejska	359,00	Budynek murowany przykryty blachodachówką. Budynek posiada ocieplenie i elewację zewnętrzną nowego typu. Drzwi zewnętrzne oraz okna wymienione na nowoczesne. Budynek wyposażono w urządzenie do klimatyzacji.

7.	Górki Sypniewo 38	1979 r.	Pomieszczenia Ochotniczej Straży Pożarnej	105,00	Budynek murowany przykryty eternitem. Nie ocieplony. Elewacja zewnętrzna starego typu. Drzwi zewnętrzne oraz okna nowego typu.
8.	Guty 15	1960 r.	Pomieszczenia Ochotniczej Straży Pożarnej	95,00	Budynek murowany pokryty blachodachówką. Budynek posiada ocieplenie i elewację zewnętrzną nowego typu. Drzwi zewnętrzne oraz okna wymienione na nowoczesne.
9.	Jeziorko 38	1984 r.	Pomieszczenia Ochotniczej Straży Pożarnej	480,00	Budynek murowany pokryty blachodachówką. Budynek posiada ocieplenie i elewację zewnętrzną nowego typu. Drzwi zewnętrzne oraz okna wymienione na nowoczesne.
10.	Kisielnica 99	1978 r.	Pomieszczenia Ochotniczej Straży Pożarnej	178,00	Budynek murowany pokryty blachą trapezową. Budynek posiada ocieplenie i elewację zewnętrzną nowego typu. Drzwi zewnętrzne oraz okna wymienione na nowoczesne. Budynek wyposażono w urządzenie do klimatyzacji.
11.	Kosaki 20	1961 r.	Pomieszczenia Ochotniczej Straży Pożarnej	96,25	Budynek murowany pokryty blachodachówką. Budynek posiada elewację starego typu, nie ocieplony. Drzwi zewnętrzne wymienione na nowoczesne. Okna starego typu.
12.	Kownaty 86	1962 r.	Pomieszczenia Ochotniczej Straży Pożarnej	105,00	Budynek murowany pokryty blachodachówką. Budynek posiada ocieplenie i elewację zewnętrzną nowego typu. Drzwi zewnętrzne oraz okna wymienione na nowe.
13.	Krzewo 29	1984 r.	Pomieszczenia Ochotniczej Straży Pożarnej	186,00	Budynek murowany. Dach przykryty eternitem. Drzwi zewnętrzne nowego typu. Okna starego typu. Budynek wyposażono w urządzenie do klimatyzacji.
14.	Murawy 40	1985 r.	Pomieszczenia Ochotniczej Straży Pożarnej, świetlica wiejska	418,00	Budynek murowany przykryty blachodachówką. Budynek posiada ocieplenie i elewację zewnętrzną nowego typu. Drzwi zewnętrzne oraz okna wymienione na nowoczesne. Budynek wyposażono w urządzenie do klimatyzacji.
15.	Niewodowo 28A	1986 r.	Pomieszczenia Ochotniczej Straży Pożarnej	297,00	Budynek murowany przykryty blachodachówką. Budynek posiada ocieplenie i elewację zewnętrzną nowego typu. Drzwi zewnętrzne oraz okna wymienione na nowoczesne. Budynek wyposażono w urządzenie do klimatyzacji.

16.	Nowy Cydzyn	1960 r.	Pomieszczenia Ochotniczej Straży Pożarnej	399,20	Budynek murowany przykryty blachą trapezową. Elewacja starego typu. Budynek nie ocieplony. Drzwi zewnętrzne i okna częściowo wymienione.
17.	Olszyny, ul. Krótka 3	1986 r.	Pomieszczenia Ochotniczej Straży Pożarnej, przychodnia lekarska	529,00	Budynek murowany przykryty blachodachówką i eternitem. Elewacja starego typu. Budynek nie ocieplony. Drzwi zewnętrzne i okna częściowo wymienione.
18.	Rakowo Boginie 30	1985 r.	Pomieszczenia Ochotniczej Straży Pożarnej	160,00	Budynek murowany pokryty blachodachówką. Budynek posiada ocieplenie i elewację zewnętrzną nowego typu. Drzwi zewnętrzne oraz okna wymienione na nowe.
19.	Wyrzyki 19	1993 r.	Pomieszczenia Ochotniczej Straży Pożarnej	210,00	Budynek murowany przykryty eternitem. Elewacja starego typu. Budynek nie ocieplony. Drzwi zewnętrzne i okna częściowo wymienione.
20.	Żelechy 3	1958 r.	Pomieszczenia Ochotniczej Straży Pożarnej	134,00	Budynek murowany przykryty blachą trapezową. Budynek posiada ocieplenie i elewację zewnętrzną nowego typu. Drzwi zewnętrzne oraz okna wymienione na nowoczesne. Budynek wyposażono w urządzenie do klimatyzacji.
21.	Żelechy 1	1960 r.	Budynek po dawnej szkole podstawowej	429,00	Budynek murowany przykryty eternitem. Elewacja starego typu. Budynek nie ocieplony. Drzwi zewnętrzne i okna częściowo wymienione.
22.	Krzewo 31	1986 r.	Budynek po dawnej szkole podstawowej	71,20	Budynek murowany pokryty papą. Elewacja starego typu. Okna stare. Drzwi zewnętrzne nowe.
23.	Kosaki 21	1925 r.	Budynek po dawnej szkole podstawowej	137,60	Budynek drewniany pokryty eternitem. Okna i drzwi starego typu.
24.	Poniat 38	1965 r.	Budynek po dawnej szkole podstawowej	187,20	Budynek murowany pokryty blachą falistą. Elewacja zewnętrzna nowego typu z ociepleniem. Okna i drzwi zewnętrzne nowego typu.

Źródło: opracowanie własne.

Pomieszczenia Ochotniczej Straży Pożarnej, oprócz swej tradycyjnej funkcji – remizy strażackiej, pełnią również funkcje społeczno-integracyjne, służąc mieszkańcom poszczególnych miejscowości jako miejsca narad, spotkań konsultacyjnych czy też spotkań o charakterze okolicznościowym, stanowiąc swoiste centrum życia danej społeczności.

2.2.8. Infrastruktura społeczna – oświata

Gmina Piątnica jest organem prowadzącym dla następujących placówek oświatowych:

1. Szkoła Podstawowa w Dobrzyjałowie,
2. Szkoła Podstawowa w Drozdowie,
3. Szkoła Podstawowa w Jeziorku,
4. Szkoła Podstawowa w Kisielnicy,
5. Szkoła Podstawowa w Olszynach,
6. Zespół Szkolno – Przedszkolny w Piątnicy,
7. Publiczne Gimnazjum w Piątnicy.
8. Szkoła Podstawowa w Rakowie-Boginiach.

Gminna oświata oparta jest całkowicie na systemie publicznym. W gminie nie działają placówki niepubliczne. W roku szkolnym 2013/2014, w szkołach podstawowych funkcjonowało 37 oddziałów, a uczyło się w nich 631 uczniów (średnio na oddział 17 uczniów). Natomiast w 9 oddziałach przedszkolnych edukację pobierało 182 dzieci (średnio na oddział wynosi 20 przedszkolaków). Szczegółowe dane przedstawia poniższa tabela.

Tabela 24. Liczba dzieci pobierających naukę w szkołach podstawowych Gminy Piątnica, w roku szkolnym 2013/2014

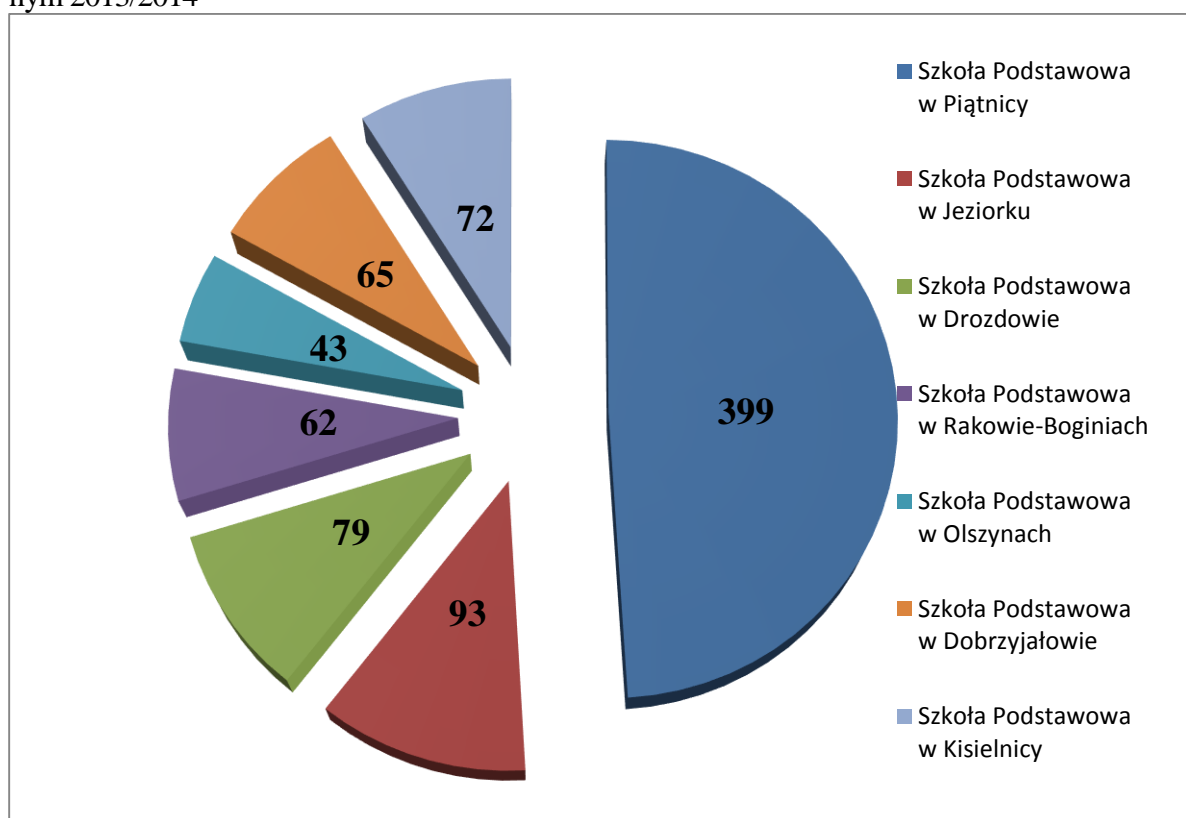
L.p.	Nazwa szkoły	Oddział przedszkolny	Klasa I	Klasa II	Klasa III	Klasa IV	Klasa V	Klasa VI	Razem
1.	Szkoła Podstawowa w Piątnicy	82	63	61	48	45	55	45	399
2.	Szkoła Podstawowa w Jeziorku	16	13	7	12	22	6	17	93
3.	Szkoła Podstawowa w Drozdowie	22	8	7	12	7	13	10	79
4.	Szkoła Podstawowa w Rakowie-Boginiach	11	10	12	8	9	6	6	62
5.	Szkoła Podstawowa w Olszynach	12	2	3	5	11	6	4	43
6.	Szkoła Podstawowa w Dobrzyjałowie	18	6	2	7	16	6	10	65
7.	Szkoła Podstawowa w Kisielnicy	21	7	10	10	8	12	4	72
Ogółem		182	109	102	102	118	104	96	813

Źródło: opracowanie własne.

Największą placówką oświatową w gminie jest Zespół Szkolno-Przedszkolny w Piątnicy, gdzie kształciło się łącznie 399 dzieci w roku szkolnym 2013/2014, najmniejszą – Szkoła Podstawowa w Olszynach – 43 uczniów.

W sześciu, na siedem szkół dla których organem prowadzącym jest Gmina Piątnica, uczy się mniej niż 100 dzieci. Mała liczebność uczniów jest zjawiskiem typowym, zwłaszcza na terenach wiejskich i wymusza na samorządach konieczność podejmowania działań zarządczych. Bieżąca sytuacja demograficzna gminy oraz kondycja finansowa powoduje konieczność podejmowania istotnych decyzji, których skutki będą oddziaływać w długofalowej perspektywie. Najtrudniejszym wyzwaniem stojącym przed Gminą Piątnica jest znalezienie takich rozwiązań, które pozwolą na obniżenie wysokich kosztów utrzymania małych szkół, będących niejednokrotnie centrami życia i integracji społeczności lokalnych.

Wykres 7. Liczba dzieci pobierających naukę w szkołach podstawowych Gminy Piątnica, w roku szkolnym 2013/2014

Źródło: opracowanie własne.

Liczba uczniów w szkołach podstawowych determinuje liczbę pracowników, w tym przede wszystkim liczbę nauczycieli. Zbiorcze zestawienie zatrudnionych w szkołach podstawowych nauczycieli przedstawia poniższa tabela oraz wykresy.

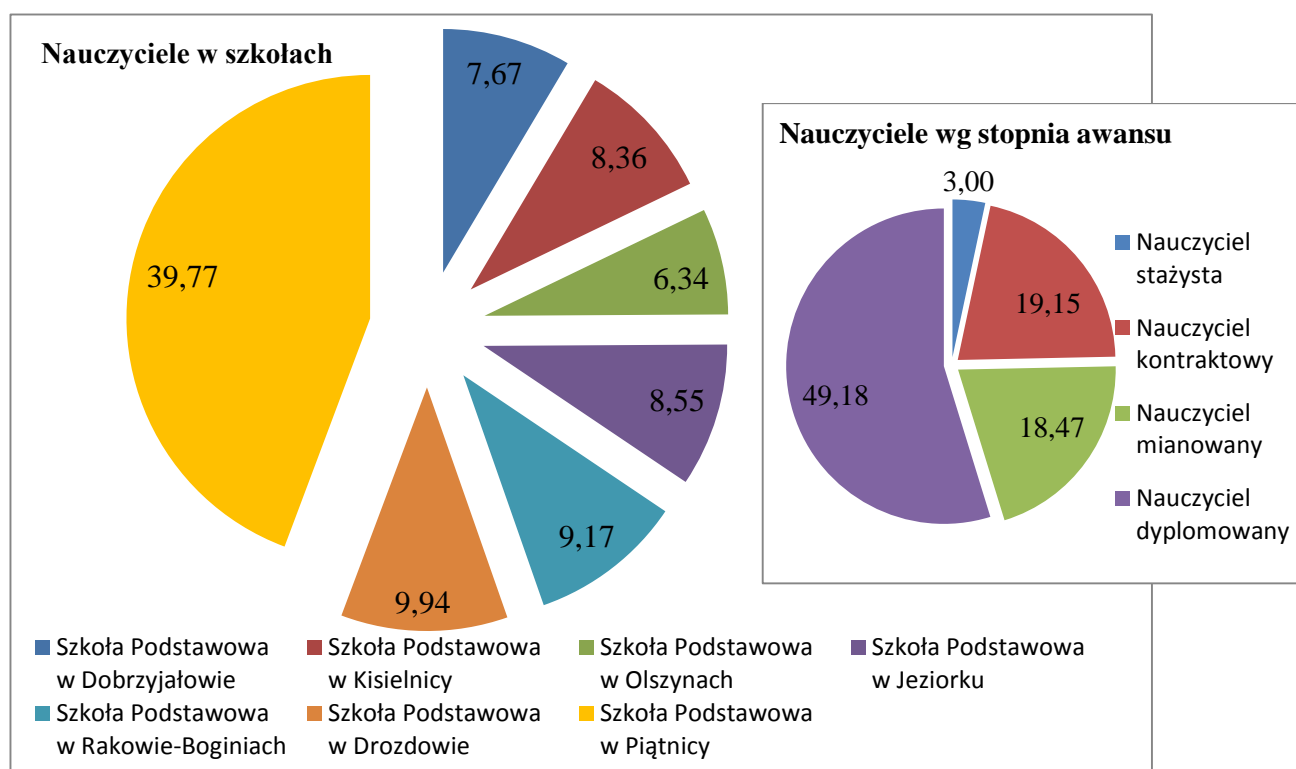
Największa liczba nauczycieli zatrudniona jest w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Piątnicy – 39,77 uwzględniając etaty osób niepełnozatrudnionych. Najmniejsza liczba nauczycieli, zatrudniona jest w Szkole Podstawowej w Olszynach – 6,34 uwzględniając również nauczycieli niepełnozatrudnionych. Na łączną liczbę 89,90 nauczycieli, większość z nich posiada najwyższy stopień awansu zawodowego – nauczyciel dyplomowany.

Tabela 25. Nauczyciele zatrudnieni w szkołach podstawowych Gminy Piątnica, w roku szkolnym 2013/2014

Lp.:	Nazwa szkoły	Rodzaj zatrudnienia	Nauczyciel stażysta	Nauczyciel kontraktowy	Nauczyciel mianowany	Nauczyciel dyplomowany	Ogółem
1.	Szkoła Podstawowa w Dobrzyjałowie	Pełnozatrudniony	0,00	0,00	3,00	2,00	5,00
		Niepełnozatrudniony	0,00	0,67	1,28	0,72	2,67
2.	Szkoła Podstawowa w Kisielnicy	Pełnozatrudniony	0,00	2,00	1,00	3,00	6,00
		Niepełnozatrudniony	0,00	0,00	1,54	0,82	2,36
3.	Szkoła Podstawowa w Olszynach	Pełnozatrudniony	0,00	0,00	2,00	1,00	3,00
		Niepełnozatrudniony	0,00	0,00	2,67	0,67	3,34
4.	Szkoła Podstawowa w Jeziorku	Pełnozatrudniony	0,00	0,00	0,00	5,00	5,00
		Niepełnozatrudniony	0,00	0,94	1,83	0,78	3,55
5.	Szkoła Podstawowa w Rakowie Boginiach	Pełnozatrudniony	0,00	0,00	0,00	6,00	6,00
		Niepełnozatrudniony	0,00	0,72	1,48	0,97	3,17
6.	Szkoła Podstawowa w Drozdowie	Pełnozatrudniony	1,00	0,00	0,00	8,00	9,00
		Niepełnozatrudniony	0,00	0,72	0,00	0,22	0,94
7.	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Piątnicy	Pełnozatrudniony	2,00	13,00	3,00	19,00	37,00
		Niepełnozatrudniony	0,00	1,10	0,67	1,00	2,77
Razem		Pełnozatrudniony	3,00	15,00	9,00	44,00	71,00
		Niepełnozatrudniony	0,00	4,15	9,47	5,18	18,80
Ogółem			3,00	19,15	18,47	49,18	89,80

Źródło: opracowanie własne.

Wykres 8. Nauczyciele w szkołach podstawowych Gminy Piątnica, w roku szkolnym 2013/2014

Źródło: opracowanie własne.

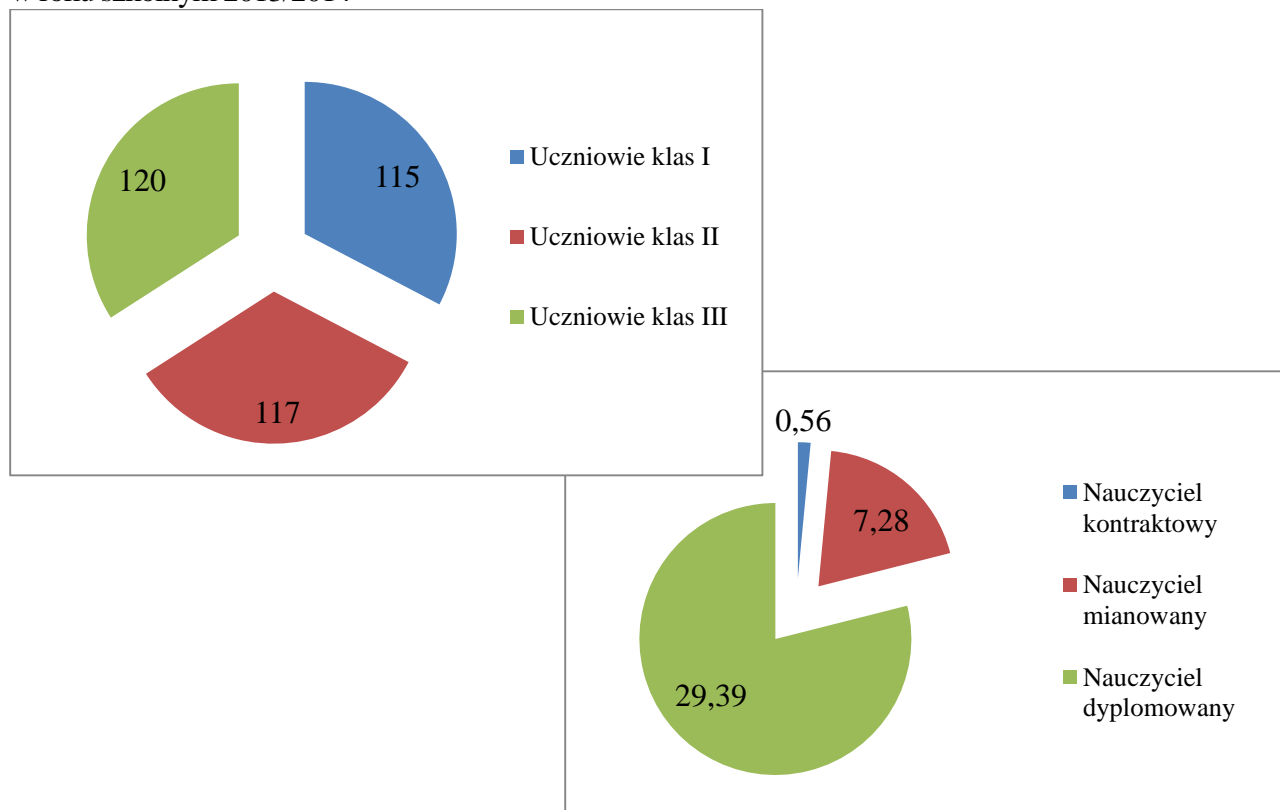
Gmina Piątница pełni również funkcję organu prowadzącego dla publicznego gimnazjum. W roku szkolnym 2013/2014 w 15 oddziałach gimnazjum uczyło się 352 uczniów co średnio na oddział wynosi 23,47 ucznia. Informacje dotyczące liczby uczniów oraz zatrudnionych nauczycieli przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 26. Liczba uczniów i nauczycieli w Publicznym Gimnazjum im. Ofiar Katynia w Piątнице, w roku szkolnym 2013/2014

Szkoła	Klasa I	Klasa II	Klasa III	Razem
Publiczne Gimnazjum w Piątнице	Uczniowie			
	115	117	120	352
	Nauczyciele			
	Nauczyciel kontraktowy	Nauczyciel mianowany	Nauczyciel dyplomowany	Rodzaj zatrudnienia
	0,00	6,00	28,00	Pełnozatrudnieni
	0,56	1,28	1,39	Niepełnozatrudnieni
Ogółem	0,56	7,28	29,39	

Źródło: opracowanie własne.

Wykres 9. Liczba uczniów i nauczycieli w Publicznym Gimnazjum im. Ofiar Katynia w Piątнице, w roku szkolnym 2013/2014

Źródło: opracowanie własne.

Tak jak w przypadku szkół podstawowych, tak i w gimnazjum największą grupę zawodową stanowią nauczyciele dyplomowani.

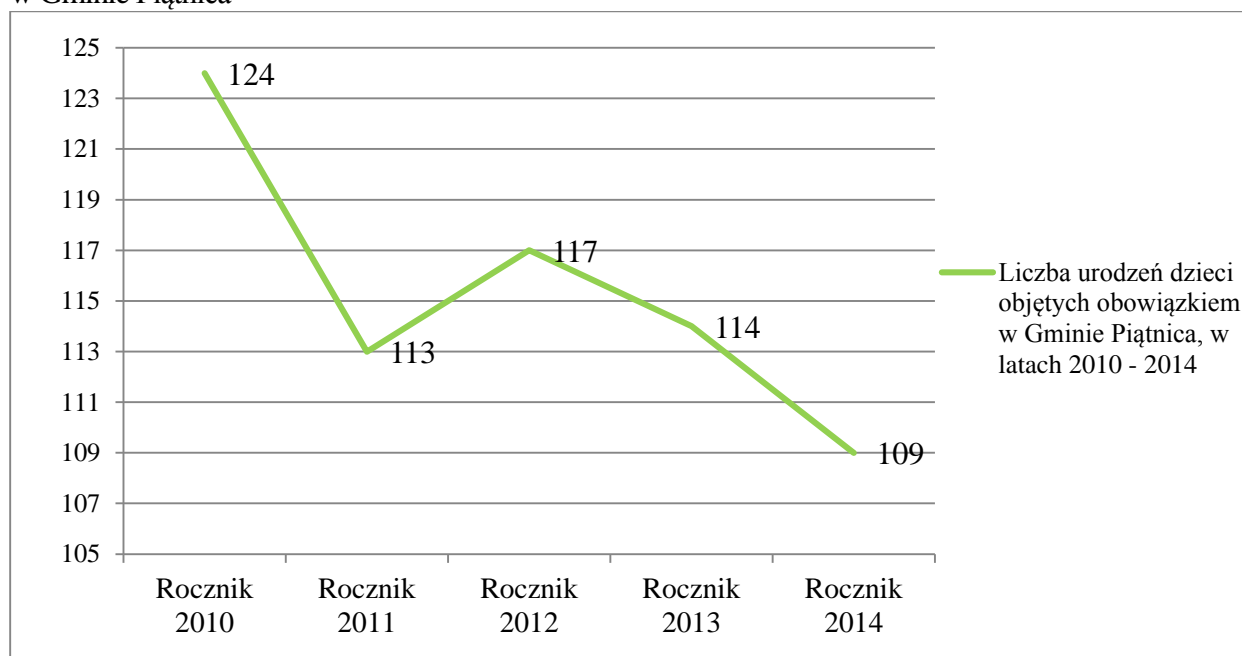
Przyszłość oświaty gminnej w znacznym stopniu zależy od liczby dzieci narodzonych obecnie, które to dzieci za kilka lat zostaną beneficjentami systemu oświatowego. Liczbę urodzeń dzieci w obwodach szkolnych Gminy Piątница przedstawia poniższa tabela.

Tabela 27. Liczba urodzeń dzieci objętych obowiązkiem w Gminie Piątница, w latach 2010 – 2014

Lp.:	Nazwa szkoły	Liczba urodzeń				
		Rocznik 2010	Rocznik 2011	Rocznik 2012	Rocznik 2013	Rocznik 2014
1	Szkoła Podstawowa w Piątницы	58	44	49	51	47
2	Szkoła Podstawowa w Dobrzyjałowie	11	10	19	13	6
3	Szkoła Podstawowa w Olszynach	7	8	11	7	7
4	Szkoła Podstawowa w Rakowie Boginiach	8	12	6	8	10
5	Szkoła Podstawowa w Drozdowie	16	17	11	14	11
6	Szkoła Podstawowa w Kisielnicy	10	9	8	12	11
7	Szkoła Podstawowa w Jeziorku	14	13	13	9	17
RAZEM		124	113	117	114	109

Źródło: opracowanie własne.

Wykres 10. Liczba urodzeń dzieci w latach 2010 – 2014, które zostaną objęte obowiązkiem szkolnym w Gminie Piątница

Źródło: opracowanie własne.

Jak wynika z powyższego wykresu, mimo dodatniego przyrostu naturalnego, łączna liczba urodzeń dzieci (w latach 2010 – 2014) objętych obowiązkiem szkolnym od roku 2015/2016,

zmniejsza się praktycznie z roku na rok. Odnotowuje się tendencję spadkową, z poziomu 124 dzieci urodzonych w roku 2010, do poziomu 109 urodzonych w roku 2014.

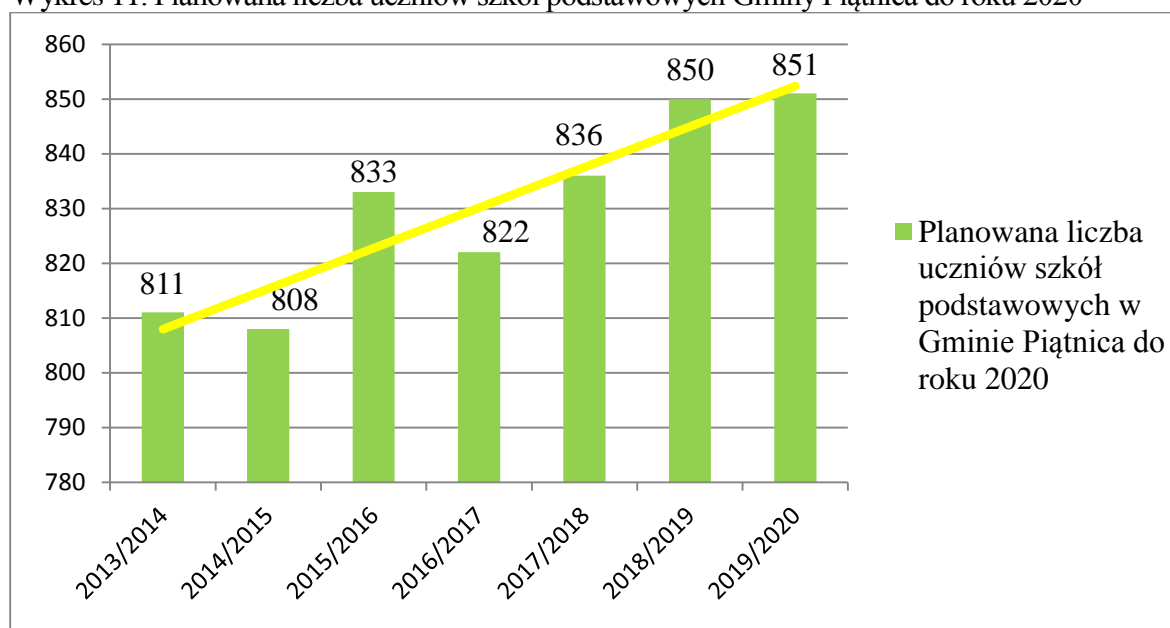
Przyjmując założenie, że wszystkie urodzone dzieci powiększą gminny system, planowaną łączną liczbę uczniów przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 28. Planowana liczba uczniów szkół podstawowych Gminy Piątnica do roku 2020

Rok szkolny	Oddział przedszkolny	Klasa I	Klasa II	Klasa III	Klasa IV	Klasa V	Klasa VI	Razem
2013/2014	182	108	100	103	118	104	96	811
2014/2015	138	137	108	100	103	118	104	808
2015/2016	124	143	137	108	100	103	118	833
2016/2017	113	118	143	137	108	100	103	822
2017/2018	117	113	118	143	137	108	100	836
2018/2019	114	117	113	118	143	137	108	850
2019/2020	109	114	117	113	118	143	137	851

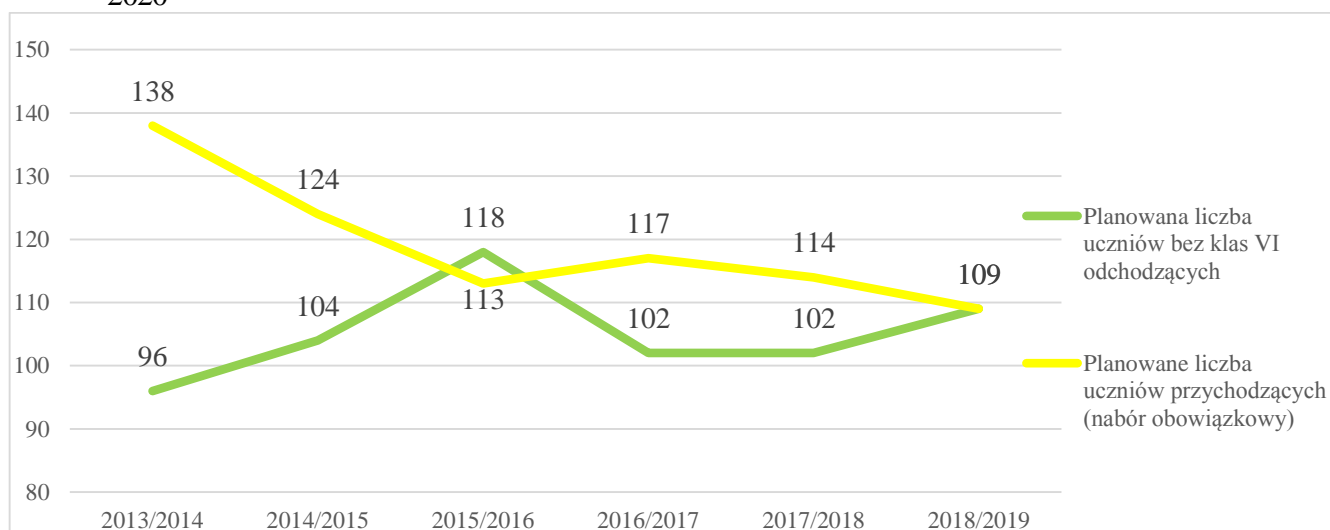
Źródło: opracowanie własne.

Wykres 11. Planowana liczba uczniów szkół podstawowych Gminy Piątnica do roku 2020

Źródło: opracowanie własne.

Wykres 12. Planowany przyrost liczby uczniów szkół podstawowych w Gminie Piątница, w latach 2014 – 2020

Źródło: opracowanie własne.

Ogólny wzrost liczby dzieci w szkołach podstawowych, do roku 2020, spowodowany jest, jak wcześniej wspomniano, dodatnim przyrostem naturalnym. Nie jest to jednak przyrost powodujący konieczność otwierania nowych placówek oświatowych. Potencjał obecnych szkół jest wystarczająco wysoki aby bez uszczerbku dla jakości kształcenia przyjąć nowych uczniów.

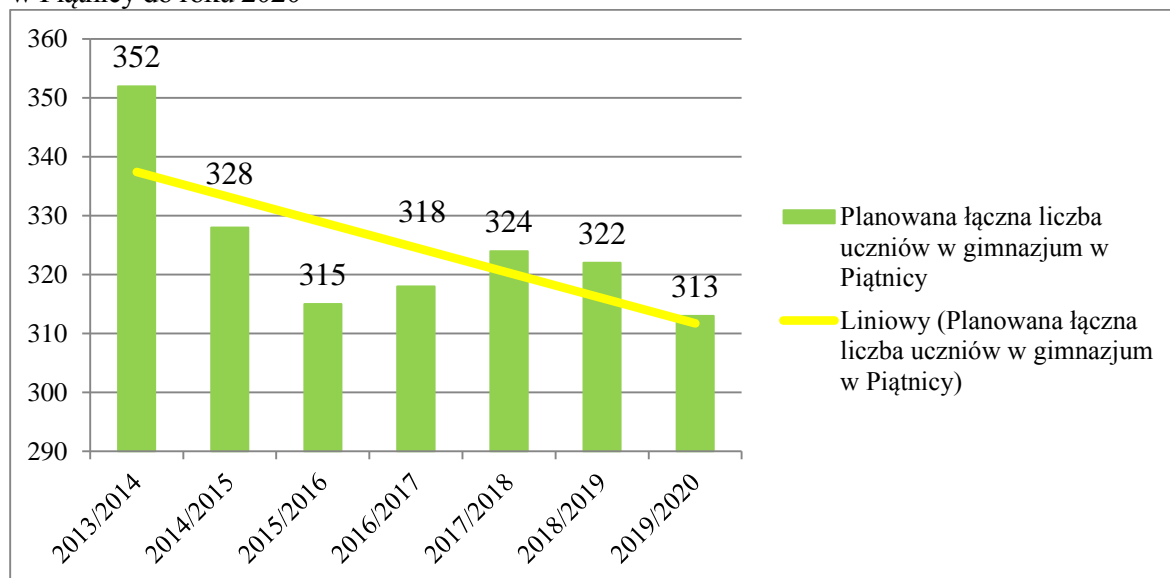
Zmiany liczby uczniów w gimnazjum przedstawia poniższa tabela i wykresy.

Tabela 29. Planowana łączna liczba uczniów w Publicznym Gimnazjum im. Ofiar Katynia w Piątнице do roku 2020

Rok szkolny	Uczniowie klas I	Uczniowie klas II	Uczniowie klas III	Razem
2013/2014	115	117	120	352
2014/2015	96	115	117	328
2015/2016	104	96	115	315
2016/2017	118	104	96	318
2017/2018	102	118	104	324
2018/2019	102	102	118	322
2019/2020	109	102	102	313

Źródło: opracowanie własne.

Wykres 13. Planowana łączna liczba uczniów w Publicznym Gimnazjum im. Ofiar Katynia w Piątnicy do roku 2020

Źródło: opracowanie własne.

Planowana łączna liczba uczniów w Publicznym Gimnazjum im. Ofiar Katynia w Piątnicy do roku 2020, wykazuje tendencję spadkową, z 352 uczniów w roku szkolnym 2013/2014, do 313 uczniów w roku szkolnym 2019/2020. Przyjęto tutaj założenie, że wszyscy uczniowie klas VI przechodzą do gminnego gimnazjum w Piątnicy.

2.2.9. Infrastruktura społeczna – ochrona zdrowia

W zakresie ochrony zdrowia samorząd gminy realizuje zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych – zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Realizuje również usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi jako zadanie zlecone przez administrację rządową. Na terenie Gminy Piątnica w miejscowości Kisielnica funkcjonuje Ośrodek Rehabilitacji Konnej. Ośrodek zajmuje się hipoterapią, głównie dla dzieci z porażeniem mózgowym.

W zakresie leczenia zamkniętego i specjalistycznego miasto i gmina obsługiwana jest przez szpital i poradnie specjalistyczne w Łomży, Białymstoku oraz inne będące w zasięgu funkcjonowania Kasy. W Piątnicy funkcjonują także gabinety lekarzy w oparciu o strukturę NZOZ. W zakresie zaopatrzenia w leki gmina obsługiwana jest przez aptekę w Piątnicy.

W porównaniu z pozostałymi terenami wiejskimi województwa dostępność usług medycznych należy ocenić jako lepszą, co charakteryzuje wyższy wskaźnik ilości lekarzy, dentystów i pielęgniarek na 10 000 ludności.

Dla mieszkańców Gminy Piątnica dostęp do usług medycznych zapewniony jest Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Łomży, Gminny Ośrodek Zdrowia w Piątnicy.

2.2.10. Pomoc społeczna

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Głównym zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie trudnym sytuacjom przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. W Gminie Piątnica pomoc społeczna świadczona jest przez wyspecjalizowany w tym zakresie podmiot.

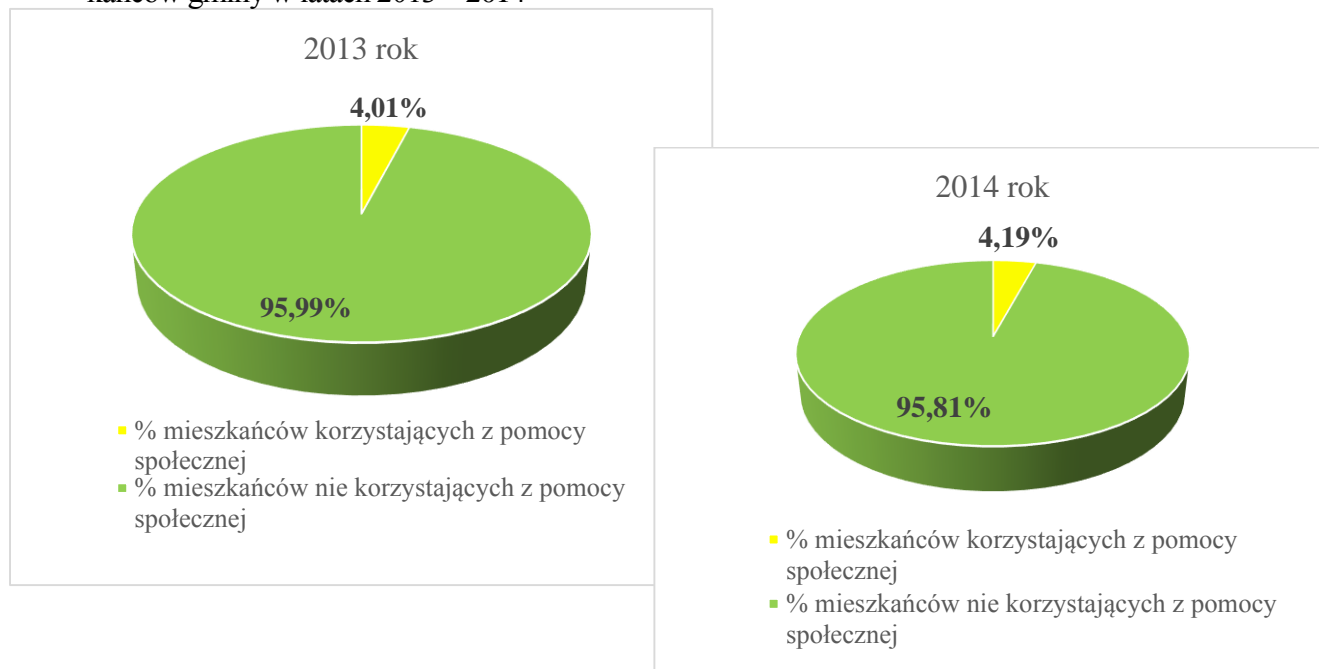
Ośrodek Pomocy Społecznej w Piątnicy jest jednostką organizacyjną Gminy Piątnica. Został utworzony uchwałą Gminnej Rady Narodowej w Piątnicy Nr 46/XIII z dnia 22 kwietnia 1990 r. Zadania realizowane przez Ośrodek, w roku 2014, po stronie wydatków stanowiły kwotę 4.576.614,08 zł, w tym dotacja na dofinansowanie zadań własnych 597.650,61 zł, dotacja na realizację zadań zleconych 2.949.867,36 zł, środki z budżetu gminy 898.706,42 zł oraz środki Europejskiego Funduszu Społecznego 130.389,69 zł.

Najogólniej rzecz ujmując pomoc społeczna realizowana przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Piątnicy polega na:

- 1) przyznawaniu i wypłacaniu świadczeń przewidzianych ustawą,
- 2) pracy socjalnej na rzecz beneficjentów pomocy społecznej,
- 3) prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- 4) diagnozie i analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- 5) realizacji zadań wynikających z rozpoznanych potrzeb społecznych,
- 6) rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb mieszkańców gminy.

Udział osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w stosunku do ogółu mieszkańców Gminy Piątnica, w latach 2013 – 2014, przedstawiają poniższe wykresy.

Tabela 30. Procentowy udział osób korzystających z pomocy społecznej w stosunku do ogółu mieszkańców gminy w latach 2013 – 2014

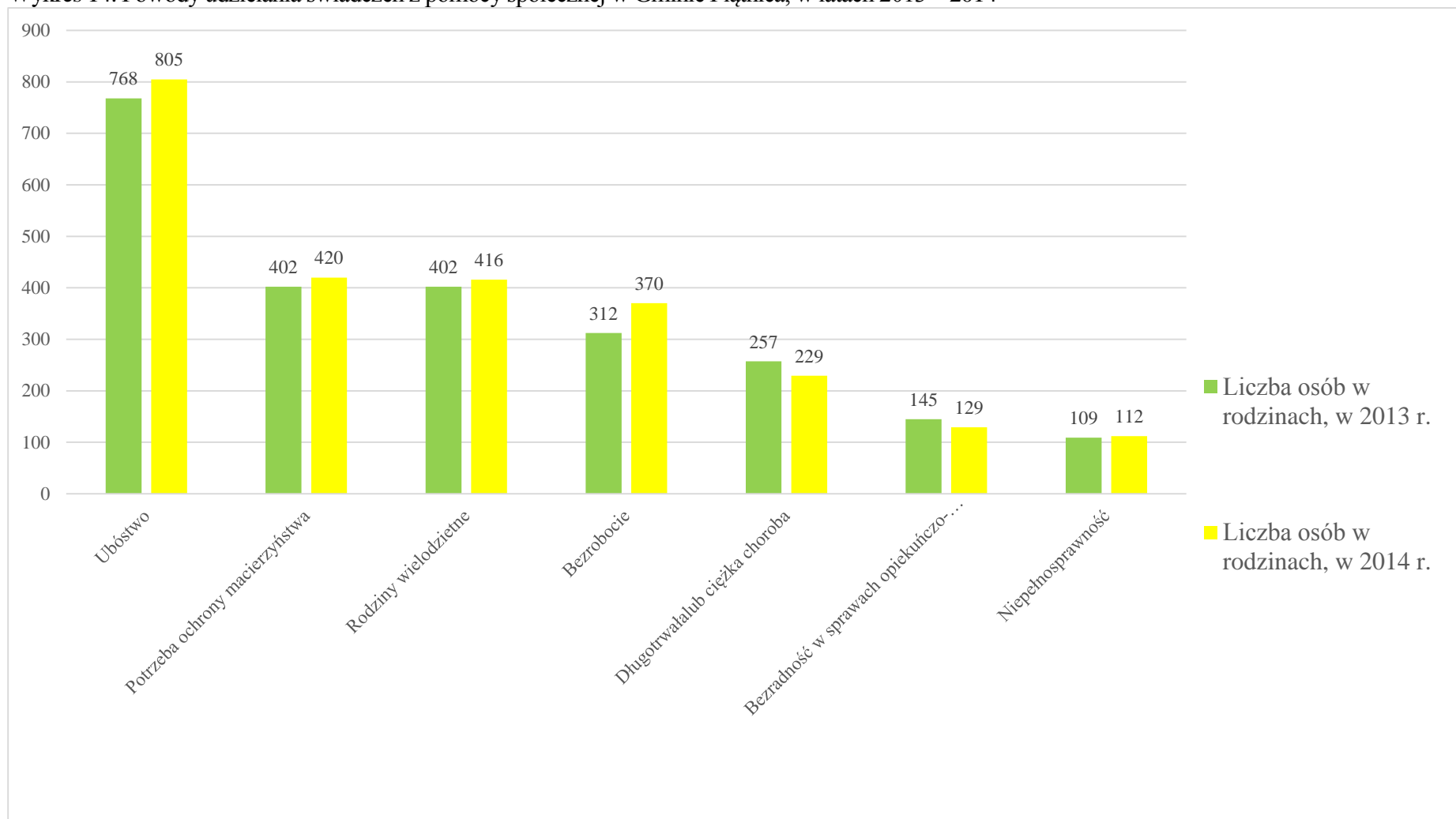

Źródło: opracowanie własne.

System pomocy społecznej w gminie Piątnica tworzą: Ośrodek Pomocy Społecznej prowadzony przez Gminę, placówki prowadzone przez organizacje pozarządowe działające w sferze socjalnej, a także pośrednio, inne jednostki organizacyjne gminy, jednostki organizacyjne powiatu, działające w szeroko rozumianym obszarze polityki społecznej, zdrowia i oświaty, sądownictwo, placówki służby zdrowia, służby mundurowe, sektor gospodarczy.

Funkcjonujący w Gminie Piątnica system pomocy społecznej zapewnia kompleksową pomoc dla dzieci i młodzieży, rodzin z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi, osób bezrobotnych, osób bezdomnych, osób uzależnionych i ich rodzin, ofiar przemocy, osób niepełnosprawnych, osób długotrwale lub ciężko chorych oraz osób starszych. Jego założeniem jest współpraca, współdziałanie i partnerstwo w tworzeniu i realizacji programów z obszaru polityki społecznej, rozwijaniu aktywnych form pomocy, w których potrzebujący angażowani są w proces zmiany, a także w tworzeniu warunków i promowaniu aktywności społecznej różnych środowisk.

Wykres 14. Powody udzielania świadczeń z pomocy społecznej w Gminie Piątnica, w latach 2013 – 2014

Źródło: opracowanie własne.

Wymienione powyżej powody udzielania świadczeń z pomocy społecznej, pozwalają zidentyfikować obszary i zjawiska społeczne generujące w Gminie Piątnica zapotrzebowanie na usługi wsparcia z analizowanego zakresu. Do zjawisk tych należy zaliczyć: bezrobocie, bezdomność, niepełnosprawność, starzenie się społeczeństwa, problemy opiekuńczo-wychowawcze, sieroctwo społeczne, przemoc w rodzinie oraz uzależnienia.

2.3. Ład przestrzenny i ekologiczny

Gmina Piątnica leży w dorzeczu Narwi i jest nawadniana poprzez jej prawobrzeżne dopływy: Łojewek, Jurę i Penzę. W zlewniach powyższych cieków znajdują się obszary sąsiadujących gmin: Wizna, Mały Płock i Jedwabne. Powiązania hydrograficzne mają istotne znaczenie w zakresie wspólnej dla wszystkich gmin ochrony wód przed zanieczyszczeniami i gospodarowaniem zasobami wodnymi. Rzeźba terenu ukształtowana została w wyniku akumulacyjnej działalności lodowca, a następnie podlegała procesom denudacji, tj. łagodzenia form na niektórych obszarach oraz przekształcaniu w nowe formy na innych terenach.

Dominującą jednostką geomorfologiczną jest wysoczyzna morenowa falista, wyniesiona od 125 m do 155 m n.p.m., o spadkach średnio do 5 %, a miejscami 5-10 %. W obrębie wysoczyzny wyróżnić można: strefę krawędziową, pagórki kemowe, moren czołowych oraz moren martwych lodów, poziom erozyjno-denudacyjny, dolinki wód roztopowych, dolinki denudacyjne i fluwialno-denudacyjne, doliny rzeczne.

Oceniając rzeźbę terenu pod kątem przydatności pod zabudowę należy stwierdzić, że jest ona atrakcyjna krajobrazowo. Duży procent powierzchni zajmują strefy krawędziowe, głęboko wcięte dolinki, zabagnione dna dolin rzecznych i obniżen terenowych.

Pod względem budowy geologicznej Gmina Piątnica położona jest na wyniesieniu mazowiecko-suwalskim w obrębie platformy wschodnio-europejskiej. Krystaliczne podłoże występuje dość płytko pod stosunkowo niewielką pokrywą młodszych skał osadowych mezozoicznych i kenozoicznych. Pod utworami czwartorzędowymi występują osady kredowe w postaci margli i wapieni oraz osady trzeciorzędowe wykształcone jako iły, mułki i piaski. Utwory czwartorzędowe reprezentowane są przez plejstocieńskie warstwy akumulacji lodowcowej jako gliny zwałowe przewarstwione utworami akumulacji wodnolodowcowej składającymi się z piasków, żwirów oraz osadów zastoiskowych: pyłów i ilów). Najpowszechniej występującym utworem powierzchniowym są piaski zwałowe pokrywające większą część wysoczyzny w rejonie wsi: Krzewo, Rakowo i Żelechy. Należą do nich piaski gliniaste, pylaste oraz lokalnie

pyły o znacznej miąższości. Duży obszar gminy pokrywają również gliny, przeważnie piaszczyste z pyłami (Nowy Cydzyn, Stary Cydzyn, Jeziorko, Kisielnica, Kownaty).

Pod względem przydatności dla budownictwa utwory akumulacji lodowcowej i wodnolodowcowej należą do gruntów nośnych, a stopień ich nośności uzależniony jest od stopnia zagęszczenia gruntów piaszczystych oraz od stopnia skonsolidowania glin i piasków gliniastych. Mało korzystne dla budownictwa są również gliny i pyły aluwialno-deluwialne wypełniające dolinki denudacyjne i lokalne zagłębienia terenowe.

Gmina Piątnica położona jest w zlewni Narwi, która od południowego – zachodu stanowi jej granicę. Nieuregulowane koryto rzeczne sprawia, że Narew w okresie roztopów wiosennych corocznie wylewa na rozległe tereny terasy zalewowej. Profil podłużny doliny charakteryzuje minimalny spadek nie przekraczający 2 %. Dno doliny leży na wysokości 99 – 101 m n.p.m. W tej części doliny rzeka silnie meandruje, a jej koryto nabiera malowniczego charakteru krajobrazowo-przyrodniczego. W okolicach wsi Niewodowo od głównego koryta rzeki odchodzi odnoga zwana Narwicą, płynąca wzdłuż północnego obrzeża doliny. Liczne zakola i starorzecza tworzą bogatą sieć hydrograficzną. Wahania stanów wód w rzece dla wielolecia dla stacji wodowskazowej w Piątnicy zawierają się pomiędzy maksimum 428 cm i minimum 68 cm, przy średnim rocznym stanie 275 cm.

Gmina posiada kilkadziesiąt naturalnych bądź sztucznych zbiorników wodnych. Najliczniej reprezentowane są w okolicach wsi Jeziorko, Poniat, Stary Cydzyn i Górki-Sypniewo. W dolinie Narwi w rejonie Drozdowa, Krzewa, Niewodowa i Kalinowa występują zbiorniki o charakterze starorzeczy. W kilku innych wsiach spotyka się stawy i zbiorniki przeciwpożarowe.

Pod względem warunków hydrogeologicznych obszar gminy podzielony jest na trzy rejony o odmiennych warunkach występowania wód gruntowych. Pierwszy rejon obejmuje tereny, gdzie wody gruntowe tworzą ciągły i swobodny poziom utrzymujący się w łatwo przepuszczalnych zasilanych wodami opadowymi, infiltracyjnymi i spływem podziemnym z sąsiednich obszarów. Wody tego poziomu powiązane są ze stanami wód rzecznych, a wahania zwierciadła wód gruntowych uzależnione są od wysokości terenu i intensywności opadów.

Odmienne warunki hydrogeologiczne panują na obszarach, gdzie zasadniczy poziom wód gruntowych zalega pod warstwą trudno przepuszczalnych utworów gliniastych (Stary Drożęcín, Elźbiecín, Jeziorko, Kisielnica, Marianowo i Wiktorzyn). Na terenach tych swobodne rozprzestrzenianie się ciągłego poziomu wód może ulegać zakłóceniom i tworzyć zwierciadło o napiętym charakterze.

Trzeci rejon hydrogeologiczny występuje w strefie krawędziowej doliny Narwi i innych cieków. Charakteryzuje się on przewagą sływu powierzchniowego nad infiltracją wgłębną. Pierwszy poziom wód gruntowych zalega na głębokości 2-3 m. Gleby wykształciły się z utworów czwartorzędowych, plejstocęńskich piasków, glin i pyłów polodowcowych, oraz holocęńskich utworów rzecznych i bagiennych. Zróznicowanie pokrywy glebowej jest znaczne i wiąże się z różnym składem mechanicznym gleb i stosunkami wodnymi. Dla obszaru wysoczyznowego charakterystyczne są gleby biellicowe i brunatne, dla dolin mady oraz gleby murszowe, torfowe i torfowo-mułowe.

Najwyższe walory w skali gminy posiadają gleby brunatne i biellicowe pszenne dobre lub pszenno-żytnie, IIIa-IIIb klasy bonitacyjnej. Charakteryzują się one znaczną zasobnością w składniki pokarmowe, dobrymi warunkami wodno-powietrznymi, dobrą strukturą i są łatwe do uprawy. Przy prawidłowym gospodarowaniu pozwalają uzyskiwać wysokie plony wszystkich gatunków uprawnych. Gleby te występują w okolicach wsi: Kisielnica, Nowy Cydzyn, Drozdowo.

W klasie IIIb-IVb pozostają czarne ziemie należące do kompleksu zbożowo-pastewnego mocnego. Dorównują wyżej wymienionym glebom zawartością składników pokarmowych, ale z uwagi na wadliwe stosunki wodne (okresowe nadmiary lub niedobory wilgotności) ich bonitacja jest niższa. Gleby zbożowo-pastewne mocne wymagają specjalnego doboru gatunków oraz odmian o znacznej tolerancji stosunków wodnych i przy sprzyjającej pogodzie dają bardzo wysokie plony. Poważnym problemem tych gleb, związanym z obszarem ich występowania, jest zjawisko erozji polegającej na rozmywaniu stoków i splukiwaniu gleb do obszarów niżej położonych.

Średnio korzystne warunki do uprawy stwarzają gleby brunatne żytnio-ziemniaczane oraz czarne ziemie w kompleksie zbożowo-pastewnym słabym w IVa-IVb klasie bonitacyjnej. Gleby brunatne są mniej zasobne w składniki pokarmowe i bardziej wrażliwe na przesuszanie. Najbardziej nadają się pod uprawy owsa, jęczmienia, koniczyny, saradeli, niektórych warzyw, zwłaszcza marchwi. Czarne ziemie okresowo wykazują nadmiar lub niedobór wilgoci. Uprawa tych gleb musi uwzględniać dokładny dobór gatunków i odmian roślin. Kategorie tych gleb spotyka się we wsiach: Marianowo, Drozdowo, Kosaki, Żelechy, Wyrzyki, Kisielnica.

Rejony występowania powyższych gleb w klasach bonitacyjnych III-IV predysponowane są do wysokotowarowej produkcji roślinnej. Formy pozarolniczego zagospodarowania tych gleb nie powinny być uwzględniane.

Pozostałe gleby niepodlegające ochronie prawnej przed zmianą sposobu użytkowania na nierolniczy wykazują mniejszą przydatność rolniczą. W grupie tych gleb wyróżniono m.in.

gleby brunatne lub czarne ziemie żytńio-ziemniaczane słabe z niewielkim udziałem gleb zbożowo-pastewnych w V klasie bonitacyjnej charakteryzujące się małą zawartością składników pokarmowych, niezbyt korzystnymi warunkami powietrzno-wodnymi, okresowym niedoborem lub nadmiarem wilgoci. Podniesienie stopnia ich kultury jest bardzo trudne i wymaga melioracji oraz stosowania znacznych ilości nawozów. Przydatne są jedynie pod uprawę żyta, ziemniaków i łubinu żółtego, a na glebach wilgotnych kapusty, brukwi i innych roślin pastewnych. Ponadto wymienić należy najuboższe gleby, do których zaliczono gleby brunatne wyługowane żytńio-łubinowe V-VI klasy bonitacyjnej. Gleby te są bardzo przepuszczalne i ubogie pokarmowo. Brak jest tutaj praktycznych możliwości podniesienia ich wartości rolniczej. Nadają się głównie pod uprawę żyta i łubinu. W warunkach gospodarki drobnotowarowej uprawa tych gleb jest nieopłacalna i w pierwszej kolejności winny być przeznaczane na cele nierolnicze.

Spośród użytków zielonych przeważającą powierzchnię zajmują gleby hydrogeniczne w kompleksie średniej przydatności rolniczej, w III i IV klasie bonitacyjnej o dość korzystnych warunkach wodno-pokarmowych dla roślin. Tereny te predysponowane są do wysokotowarowej produkcji paszy.

Użytki zielone słabe położone są na bardzo lekkich glebach murszowych lub torfowych w V klasie bonitacyjnej. Na ogół wymagają poprawy stosunków wodnych. Pasze z nich uzyskiwane są gorszej jakości, a plony niższe. Mogą one jednak zaspokajać potrzeby gospodarstw w skali lokalnej. Celowe jest pozostawienie ich w dotychczasowym użytkowaniu ze względu na specyfikę gleb hydrogenicznych oraz rolę, jaką odgrywają w funkcjonowaniu biologicznym ekosystemów łąkowo-pastwiskowych.

Pod względem lesistości Gmina Piątńica należy do obszarów słabo zalesionych, a odsetek lasów w strukturze użytkowania wynosi nieco ponad 18,7 % ogólnej jej powierzchni, przy 29,5 % w województwie podlaskim. W strukturze własności lasy Nadleśnictwa Łomża stanowią 1.426 ha, co stanowi około 35 % powierzchni leśnych, a lasy prywatne zajmują powierzchnię 2.653 ha.

Lasy rozmieszczone są nierównomiernie. Największe kompleksy występują północnej i wschodniej części gminy (rejon wsi Dobrzyjałowo, Drozdowo, Jeziorko, Krzewo i Wiktorzyn). Największe powierzchnie zajmują siedliska lasu świeżego z wielogatunkowym drzewostanem z przewagą sosny, świerka, lipy, dębu, osiki i brzozy. W silnie rozwiniętym podszycie występuje jałowiec i kruszyna. Runo leśne tworzą: borówka, jeżyna, poziomka i inne. W przestrzennym rozmieszczeniu występują w okolicach Wiktorzyna, Drozdowa, Kalinowa i Elżbiecina.

Siedliska boru mieszanego świeżego oraz lasu mieszanego zajmują łącznie ponad 90 % powierzchni leśnej. W zasadzie są to lasy korzystne dla rekreacji. Tylko drzewostany młode do lat 40 wymagają wyznaczenia dróg do penetracji ze względu na małą odporność drzew na zniszczenie. Pozostałe 10 % stanowią siedliska wilgotne występujące w dolinach rzecznych i obniżeniach terenowych. Obszary leśne posiadają różne znaczenie, wśród których wymienić trzeba: gospodarcze, turystyczne i ekologiczne. Gospodarcze znaczenie lasów jest niewielkie. Na stan taki wpływ mają przede wszystkim: duże rozdrobnienie powierzchni leśnych, młoda struktura drzewostanów, małe zróżnicowanie gatunków, niska odporność siedliskowa. Nie bez znaczenia jest fakt, że lasy stanowią zaledwie 18,7 % procent powierzchni gminy. Gospodarcza rola lasów ogranicza się, zatem do prac pielęgnacyjnych i bieżących potrzeb właścicieli. Małe jest również znaczenie turystyczno-wypoczynkowe. Najbardziej predysponowane do tych celów są kompleksy leśne położone w okolicach wsi Elźbiecin, Rakowo i Drozdowo. Występujące tam las i bór mieszany świeży z drzewostanem sosnowym w wieku 40 – 60 lat tworzy swoisty klimat wnętrza lasów, sprzyjający pobytowi ludzi i regenerujący ich zdrowie. Obszary leśne podnoszą atrakcyjność krajobrazową.

Specyfika środowiska przyrodniczego sprawia, że największe znaczenie posiada ekologiczna funkcja lasów (glebochronna, wiatrochronna, klimatyczna). Dotyczy to zwłaszcza olsów występujących w dolinach rzecznych i obniżeniach terenowych. Roślinność odznacza się tutaj znacznym zróżnicowaniem i pełni funkcję stabilizującą stosunki wodne oraz procesy glebotwórcze. Panuje tu niekorzystny mikroklimat, a środowisko siedliskowe odznacza się małą odpornością. Lasy tego typu poprzez swoją odmienność florystyczną i ekologiczną stanowią istotny element wzbogacający otwarty krajobraz wiejski.

Występowanie roślinności łąkowej i bagiennej nierozdzielnie związane jest z dolinami rzecznyymi charakteryzującymi się specyficznymi warunkami gruntowo-wodnymi. Prace melioracyjne użytków zielonych spowodowały daleko idące procesy odwodnień i nieodwracalnej degradacji tych terenów. Końcowym efektem było wyginięcie roślinności związanej z dawnymi metodami gospodarki łąkarskiej oraz ograniczenie zasięgu występowania cennych przyrodniczo łąk trzęślicowych i innych. Obecnie tereny łąkowe zajmują 2.153 ha, co stanowi 9,7 % ogólnej powierzchni gminy, zwłaszcza w dolinie Narwi i dolinkach małych cieków wodnych. Roślinność łąkową uzupełnia roślinność bagienna, głównie trzciniowo – szuwarowa porastająca brzegi Narwi i liczne nieużytki występujące w jej dolinie.

W podziale klimatycznym Polski Gmina Piątnica zaliczana jest do dzielnicy podlaskiej charakteryzującej się średnią roczną temperaturą powietrza 6,5^o C, z najcieplejszym lipcem

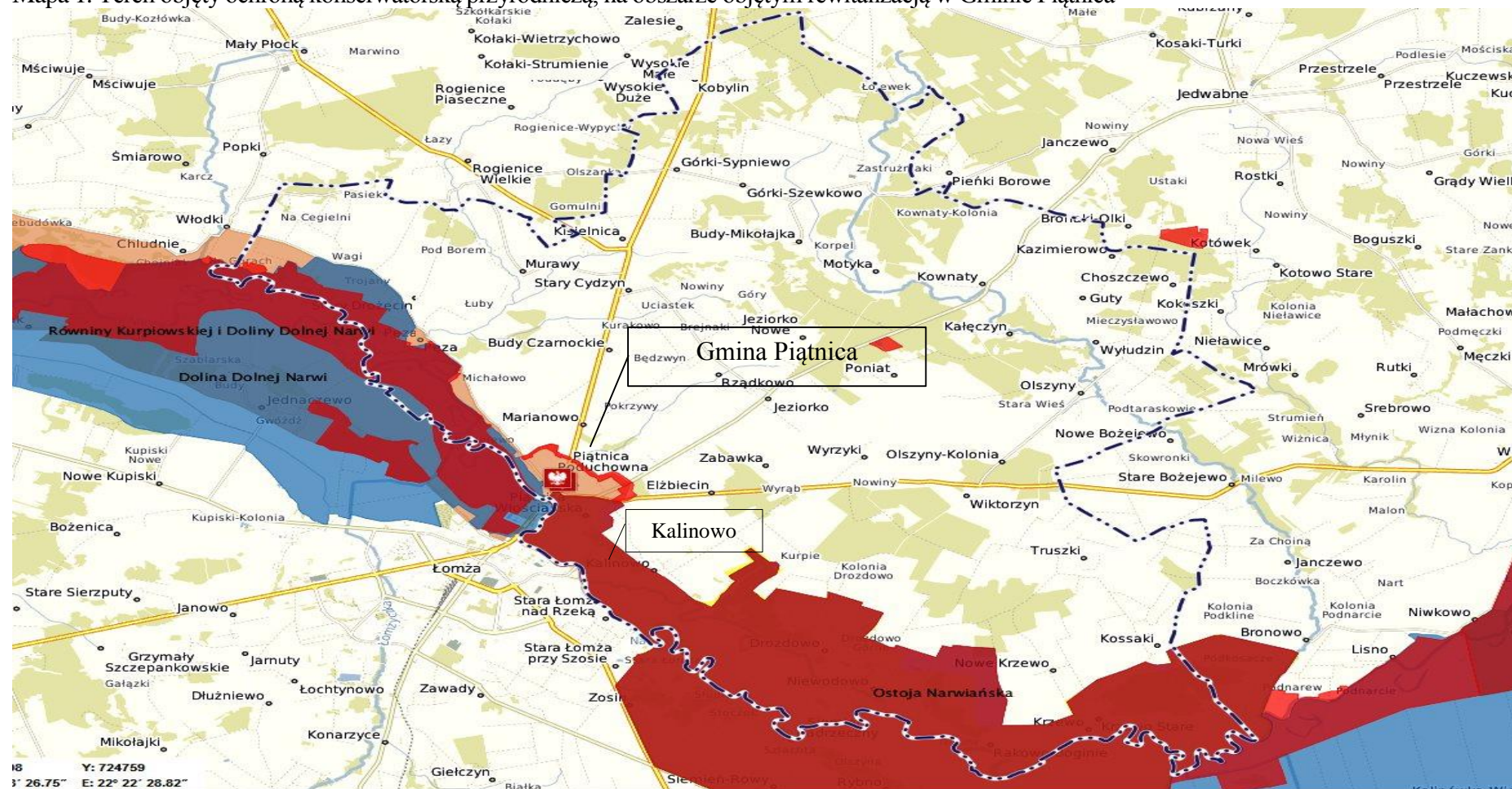
11,4^o C i najzimniejszym lutym: -5,0^o C. Wysoka amplituda temperatur wynosząca 22,4^o C świadczy o wpływie kontynentalizmu wschodniego. W ciągu roku notuje się średnio 52 dni mroźnych z temperaturą poniżej 0° C oraz 25 dni gorących z temperaturą powyżej 25° C. Przeciętnie obserwuje się 131 dni z przymrozkiem, najwięcej w styczniu. Okres wegetacji trwa tutaj około 200-210 dni, rozpoczynając się około 10 kwietnia i kończąc się 25 października. Lato trwa 60-70 dni, a zima 100-110 dni. Wilgotność względna powietrza wykazuje przebieg podobny do przeciętnego w kraju i w skali rocznej wynosi 82 %.

Krajobraz naturalny stanowi zasób środowiska przyrodniczego, na który składają się: ukształtowanie terenu, wody powierzchniowe, pokrycie terenu, obiekty ochrony przyrody. Najbardziej wartościową jego cechą jest stosunkowo bogata rzeźba terenu uwarunkowana różnicami wzniesień w obrębie utworów akumulacji lodowcowej (wysoczyzna morenowa), a formami erozyjno-denudacyjnymi (dolina Narwi). Wysokości względne pomiędzy poszczególnymi formami morfologicznymi dochodzą do kilkudziesięciu metrów. Duże jest również zróżnicowanie nachyleń terenu, od ponad 15% do prawie płaskich form dolinnych. Dzięki tak ukształtowanej rzeźbie w krajobrazie naturalnym zaznaczają się liczne punkty widokowe z rozciągającą się panoramą najbliższej okolicy.

Atrakcyjność krajobrazową w dużym stopniu wzbogacają wody powierzchniowe. Turystyczne zagospodarowanie Narwi ograniczają: stan sanitarny wód, miejscami utrudniona dostępność brzegowa, odcinkowy brak spławności oraz zabagniona dolina.

Na stan walorów krajobrazu naturalnego istotny wpływ ma szata leśna, w szczególności porastająca kulminacje terenowe, stanowiące dominanty krajobrazowe. Obszary dolin rzecznych oraz obniżen terenowych wypełnionych często siecią mniejszych cieków i rowów melioracyjnych pełnią funkcję ekologiczną tworząc na terenie gminy lokalny system powiązań przyrodniczych w postaci korytarzy ekologicznych. W skład systemu wchodzi biocenozy łąkowo-pastwiskowe, leśne, bagienne i wodne skupiające obszary biologicznie czynne. Wyszczególnione powyżej tereny zieleni tworzą korytarze ekologiczne umożliwiające prawidłowe przewietrzanie, pełnią zasadniczą rolę w systemie stosunków wodnych, skupiają bogatą ilość gatunków roślin i zwierząt, umożliwiają im migrację itp. Ze względu na funkcje ekologiczne, jakie pełnią, wskazane są do pozostawienia w dotychczasowym użytkowaniu.

Mapa 1. Teren objęty ochroną konserwatorską przyrodniczą, na obszarze objętym rewitalizacją w Gminie Piątnica

--- granice administracyjne Gminy Piątnica
Kolorem czerwonym, szarym i ceglastym zaznaczono obszar NATURA 2000

Źródło: opracowanie własne.

Obszary i obiekty chronione:

1. **Rezerwat przyrody „Kalinowo”** – obejmuje kompleks leśny należący do Nadleśnictwa Łomża położony na południowym zboczu doliny Narwi pomiędzy Kalinowem i Drozdowem. Ze względu na specyficzny układ topograficzny związany z dużym nachyleniem terenu (deniwelacje rzędu 40 m) rezerwat posiada wiele cech swoistych. Celem ochrony jest zachowanie w stanie naturalnym wielogatunkowego lasu liściastego z zespołami grądu czyśccowego i grądu typowego oraz dąbrowy świetlistej z rzadkimi roślinami tworzącymi murawy kserotermiczne. Na terenie rezerwatu występuje 6 gatunków podlegających ochronie prawnej: lilia złotogłów, naparstnica zwyczajna, zawilec wielokwiatowy, rojnik pospolity, gnieździk leśny i podkolan biały.
2. **Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny Narwi** obejmuje tereny położone w dolinie Narwi na odcinku od Bronowa do Łomży wraz ze strefą krawędziową w obrębie gmin: Łomża, Piątnica i Wizna, na powierzchni około 7.500 ha. W gminie Piątnica granica parku krajobrazowego przebiega od mostu na Narwi w Piątnicy Poduchownej, wzdłuż drogi krajowej nr 64 Piątnica – Jezewo, dalej wzdłuż drogi Piątnica – Bronowo obejmując grunty rolne i leśne położone w strefie krawędziowej oraz dno doliny Narwi w następujących wsiach: Piątnica Włociańska, Kalinowo, Drozdowo, Niewodowo, Rakowo Czachy i Rakowo Boginie, Krzewo Stare, Kosaki i dalej w kierunku Bronowa w gminie Wizna.
3. **Obszar Chronionego Krajobrazu Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi** obejmuje południowo – zachodnią część gminy i w skład obszaru wchodzi tereny wsi: Piątnica Poduchowna, Czarnocin, Pęza, Stary Drożęcín, Nagórki, Drożęcín-Lubiejewo. Łącznie w granicach obszaru znalazło się 1.246 ha (2,5 % ogółu powierzchni), w tym 1.115 ha użytków rolnych, 32 ha lasów i 75 ha wód. W myśl rozporządzenia celem ochrony jest zachowanie wyróżniających się krajobrazowo terenów o różnych typach ekosystemów.

Powyższe tereny chronione położone są na obszarze Natura 2000. Katalog obszarów Natura 2000 zawiera opisy ponad 1000 polskich obszarów Natura 2000. Budowany jest on przez Instytut na rzecz Ekorozwoju od 2005 r. i stopniowo rozbudowywany. W związku ze znaczną rozbudową w latach 2007-2009 sieci obszarów Natura 2000 w Polsce, katalog ten został w roku 2009 w ramach projektu „Natura 2000 motorem zrównoważonego rozwoju” mocno rozbudowany, a opisy obszarów zamieszczone w nim wcześniej zostały zweryfikowane i uaktualnione. Uszczegóławiając obszary Natura 2000, w odniesieniu do Gminy Piątnica, wymienić należy⁵:

1. **Obszar Doliny Dolnej Narwi** – leży na Nizinie Północnomazowieckiej pomiędzy Łomżą a Pułtuskim. Długość nurtu rzeki wynosi ok.140 km, a szerokość doliny zmienia się

---

⁵ Na podstawie: <http://natura2000.gdos.gov.pl/datafiles>, z dnia 10.06.2015 r.

w zakresie 1,5-7 km. Niemal na całym odcinku rzeka silnie meandruje. Brzegi rzeki są generalnie strome. Szerokość nurtu wynosi 80-100 m. Znajdują się tu wypłylenia i łachy, oraz liczne starorzecza. W dolinie występują zadrzewienia wierzbowe i olchowe a także niewielkie połacie borów sosnowych. Obszary leśne są poprzeplatane terenami otwartymi, na których dominują pastwiska. W obszarze Doliny Dolnej Narwi występuje co najmniej 35 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 19 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Teren ten to bardzo ważna ostoja ptaków wodno-błotnych, szczególnie w okresie lęgowym. W okresie tym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: batalion (PCK), błotniak łąkowy, dubelt (PCK), kraska (PCK), krwawodziób, kulik wielki (PCK), kulon (PCK), łabędź krzykliwy, rybitwa białoczarna (PCK), rybitwa czarna, rybitwa rzeczna, rycyk, sieweczka rzeczna, sowa błotna (PCK), zimorodek. Natomiast w okresie wędrówek występuje tu co najmniej 1% populacji szlaku wędrówkowego bataliona oraz stosunkowo duże koncentracje osiąga rybitwa białoskrzydła.

2. **Obszar Mokradel Kolneńskich i Kurpiowskich** – ma charakter dyspersyjny, obejmujący 15 rozrzuconych po Wysoczyźnie Kolneńskiej i Równinie Kurpiowskiej obiektów o charakterze mokradłowym, wśród których znajdują się: fragment doliny rzeki Rybnicy, 3 niewielkie jeziora dystroficzne oraz kilkanaście zagłębień wypełnionych torfami przejściowymi i wysokimi, w tym m.in. jezioro dystroficzne niedaleko miejscowości Poniat z piaszczystymi brzegami, pokrytymi cienką warstwą utworów organicznych. Na wysokie walory przyrodnicze obszaru wpływa znaczne, wewnętrzne zróżnicowanie siedliskowe na stosunkowo niewielkiej powierzchni, jak i rzadkość tego typu elementów w krajobrazie Wysoczyzny Kolneńskiej i Równiny Kurpiowskiej. Stwierdzono tu 10 typów (wraz ze zróżnicowaniem na podtypy) siedlisk przyrodniczych. Niektóre z nich należą do siedlisk rzadkich na terenie obu mezoregionów (np.: bory bagiennie, sosnowo-brzozowy las bagienny, torfowiska przepływowe).
3. **Obszar Ostoi Narwiańskiej** – Narew jest największą rzeką północno-wschodniej Polski. Jej źródła znajdują się na terenie Białorusi w kompleksie torfowisk Dzikie Błoto. Odcinek doliny od źródeł do ujścia Biebrzy określa się terminem Dolina Górnej Narwi, natomiast odcinek poniżej Kotliny Biebrzańskiej wyróżnia się jako Dolinę Dolnej Narwi. Dolina Górnej Narwi jest szerokim obniżeniem terenowym leżącym pomiędzy Wysoczyzną Białostocką, Równiną Bielską i Wysoczyzną Wysokomazowiecką. Od źródeł do Suraza rzeka płynie równoleżnikowo, pod Surazem skręca na północ, zatacza wraz z doliną trzy szerokie

łuki, po czym ponownie zmienia swój bieg na równoleżnikowy i wkracza do Kotliny Biebrzańskiej. Poniżej Wizny dolina zatacza szeroki łuk i zmienia kierunek na północny, by poniżej Nowogrodu zmienić ostatecznie bieg na południowo-zachodni. Ostoja Narwiańska obejmuje przeważającą część dna i zboczy doliny Narwi na odcinku pomiędzy ujściem Supraśli na wschodzie i ujściem Szkwy na zachodzie. Poniżej Tykocina dolina Narwi wykorzystuje obniżenie Kotliny Biebrzy Dolnej. Dolina jest wykształcona na powierzchni plejstocénskiego stożka napływowego i ma charakter madowy. Przeważają mady piaszczyste lekkie i bardzo lekkie. Powierzchnię madowiska urozmaicają liczne "wyspy" starszego tarasu zalewowego i zarośnięte lub zarastające starorzecza. Na najwyższych odsypach korytowych nie przykrytych przez gleby aluwialne występują wydmy. Są to formy małe, o łukowatym kształcie naśladującym w planie kształt form fluwialnych. Torfy występują jedynie sporadycznie w obniżeniach terenowych przy krawędzi doliny i w zarastających starorzeczach. Dolinę cechuje bogata mikrorzeźba, której odzwierciedleniem jest duże zróżnicowanie siedliskowe. Od połączenia z Biebrzą Narew zmienia swój bieg na południowo-zachodni i wpływa w Kotlinę Wizny, która rozciąga się od równoleżnikowej doliny Narwi na północy do zwężenia doliny pod Pniewem. Całkowita powierzchnia Kotliny wynosi około 10 tys. ha, z czego około 8 tys. ha jest zajęte przez torfowiska, w przewadze zmeliorowane i znajdujące się w fazie decesji. Torfowisko tworzy tu zwarty kompleks powierzchniowy graniczący od północy i północnego-zachodu z madową doliną Narwi, od południa z krawędzią Wysoczyzny Wysokomazowieckiej, a od wschodu z formami polodowcowymi, na których położone są wsie Strękowa Góra, Maliszewo Perkuzy i Grądy Woniecko. Aluwialną dolinę Narew wytworzyła jedynie w wąskiej północnej części Kotliny. Znaczenie doliny Narwi jako ostoi Natura 2000 wynika z dużego zróżnicowania przyrodniczego, w tym obecności wielu typów siedlisk, reprezentowanych w niektórych przypadkach przez kilka podtypów. Wiele z nich występuje w postaci reprezentatywnych, doskonale zachowanych i wielkopowierzchniowych płatów, które są już rzadko spotykane i często niedostatecznie chronione w obrębie innych obszarów sieci Natura 2000 w Polsce północno-wschodniej. Należy do nich zaliczyć w pierwszej kolejności starorzecza, jałowczyska oraz murawy napiaskowe i kserotermiczne, a także różne typy łąk oraz dąbrowy świetliste. Dolina Narwi pełni również istotną funkcję korytarza ekologicznego i refugium gatunków związanych z ekosystemami nieleśnymi w rolniczym krajobrazie Niziny Północnopodlaskiej i Północnomazowieckiej. W ostoi odnotowano obecność 18 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG.

4. **Obszar Przelomowej Doliny Narwi** – dolina obejmuje 16 km odcinek rzeki Narwi między miejscowościami Bronowo i Piątница oraz jej bogato urzeźbioną strefę krawędziową. Dolina rzeki zwęża się na tym odcinku od kilku kilometrów do maksymalnie 1200 m w rejonie Łomży. Dolina ma podłoże głównie mineralne, miejscami duże fragmenty podłoża torfowego. Teren jest płaski, na wysokości 98,5-102 m n.p.m. otoczony wysoczyzną sięgającą ponad 148 m n.p.m. Narew płynie na tym odcinku nieuregulowanym korytem, tworząc liczne meandry, starorzecza i rozgałęzienia, które wraz z dopływami i rowami składają się na skomplikowaną sieć wodną. Na charakter terenu, układ gleb i bogatą roślinność silnie wpływają coroczne wylewy Narwi. Szata roślinna ostoi jest bardzo urozmaicona. Obok siebie występuje tu roślinność wodna, szuwarowa, łąkowa, zbiorowiska turzycowoszyste, a także murawy napiaskowe i kserotermiczne. Wyraźna jest specyficzna strefowość roślinności w poprzek doliny. Większe obszary leśne, o charakterze olsów i łągów, spotyka się tylko we wschodniej części omawianego terenu. Na stokach doliny występują miejscami świetliste dąbrowy, a nad nimi płyty grądów. Występuje tu co najmniej 40 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, 20 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi. Stwierdzono tu także występowanie 178 gatunków ptaków, w tym co najmniej 125 lęgowych. Jest to także ważna ostoja ptaków lęgowych bataliona, dubelta (powyżej 2% populacji krajowej) oraz wodniczki. Dolina jest także obszarem własnym dla migrujących ptaków w okresie wiosennym, szczególnie dla bataliona. W okresie lęgowym obszar zasiedla dubelt (PCK) - około 4% populacji krajowej (C6), batalion (PCK) i rybitwa białoskrzydła (PCK) - co najmniej 2%-3% populacji krajowej, krwawodziób - 1,5%-2% populacji krajowej, wodniczka (PCK) - powyżej 1% populacji krajowej oraz rożeniec (PCK), płaskonos, sowa błotna (PCK), rycyk i rybitwa czarna - co najmniej 1% populacji krajowej. Stosunkowo licznie występują: podróżniczek (PCK) i strumieniówka. W 1993 r. na obszarze gnieździł się jeszcze kulon, którego gniazdowanie nie zostało później potwierdzone. W okresie wędrówek występuje batalion w koncentracjach do 5000 osobników.

Oprócz obszarów cennych przyrodniczo, na terenie Gminy Piątница istnieją również pojedyncze, unikatowe z uwagi na swój wiek drzewa objęte ochroną, jako pomniki przyrody. Poniższa tabela przedstawia wykaz pomników przyrody zlokalizowanych na terenie Gminy Piątница.

Tabela 31. Zestawienie pomników przyrody zlokalizowanych na terenie Gminy Piątница

Lp. (nr ew.)	Nazwa pomnika przyrody (jak w akcie prawnym o ustanowieniu)	Data utworzenia pomnika przyrody	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Opis pomnika przyrody	Obwód na wysokości 1,3 m [cm]	Wys. [m]	Miejscowość	Opis lokalizacji	Forma własności
1462	Wiąz szypulkowy	03.10.2001 r.	Rozporządzenie Nr 28/01 Woj. Podl. z 3.10.2001 r. w sprawie uznania niektórych tworów za pomniki przyrody i objęcia ich ochroną (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2001, Nr 45, poz. 758)	Drzewo posiada silne napływy korzeniowe, wiek ok. 150 lat	440	30	Drozdowo	Obok budynku plebanii	Parafia Rzymskokatolicka w Drozdowie
1600	Lipa drobnolistna	03.10.2001 r.	Rozporządzenie Nr 28/01 Woj. Podl. z 3.10.2001 r. w sprawie uznania niektórych tworów za pomniki przyrody i objęcia ich ochroną (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2001, Nr 45, poz. 758)	Drzewo na pniu posiada guzowate narośla, na wys. 10 m rozwidła się na dwa, wiek ok. 200 lat	420	35	Rezerwat Kalinowo, niedaleko strumienia	Oddział 189 a, obręb Jedwabne, Nadleśnictwo Łomża	Skarb Państwa, Nadleśnictwo Łomża
1624	Lipa drobnolistna	03.10.2001 r.	Rozporządzenie Nr 28/01 Woj. Podl. z 3.10.2001 r. w sprawie uznania niektórych tworów za pomniki przyrody i objęcia ich ochroną (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2001, Nr 45, poz. 758)	Drzewo na wys. 1,5 m rozwidła się na dwa pnie, w miejscu rozwidlenia wypróchniała dziupla, wiek ok. 200 lat	460	35	Rezerwat Kalinowo	Oddział 189 c, obręb Jedwabne, Nadleśnictwo Łomża	Skarb Państwa, Nadleśnictwo Łomża
1639	Dąb szypulkowy	03.10.2001 r.	Rozporządzenie Nr 28/01 Woj. Podl. z 3.10.2001 r. w sprawie uznania niektórych tworów za pomniki przyrody i objęcia ich ochroną (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2001, Nr 45, poz. 758)	Drzewo w części odziomkowej dziupla do wys. 2,5 m, wokół niej rozległe miejsce pozbawione kory, wiek ok. 200 lat	400	25	Rezerwat Kalinowo	Oddział 189 f, obręb Jedwabne, Nadleśnictwo Łomża	Skarb Państwa, Nadleśnictwo Łomża
176. Ł	Dąb szypulkowy	12.03.1992 r.	Rozporządzenie Wojewody Łomżyńskiego z dn. 12.05.1992 r. w sprawie uznania i skreślenia z rejestru pomników przyrody niektórych tworów przyrody na terenie województwa łomżyńskiego (Dz. Urz. Woj. Łomż. z 1992 r., Nr 4, poz. 25)	Dobry stan zdrowotny, wiek ok. 200 lat	350	26	Wiktorzyn	Oddział 172 r, Nadl. Łomża - w odległości ok. 150 m od drogi Drozdowo-Wiktorzyn	Skarb Państwa, Nadleśnictwo Łomża
178. Ł	Dąb szypulkowy	12.03.1992 r.	Rozporządzenie Wojewody Łomżyńskiego z dn. 12.05.1992 r. w sprawie uznania i skreślenia z rejestru pomników przyrody niektórych tworów przyrody na terenie województwa łomżyńskiego (Dz. Urz. Woj. Łomż. z 1992 r., Nr 4, poz. 25)	Sporadycznie suche gałęzie, ok. 300 lat	453	28	Wiktorzyn	Oddz. 159 f, Nadl. Łomża - po lewej stronie drogi do Wiktorzyna, ok. 200 m od drogi Łomża - Wizna	Skarb Państwa, Nadleśnictwo Łomża
179. Ł	Sosna zwyczajna	12.03.1992 r.	Rozporządzenie Wojewody Łomżyńskiego z dn. 12.05.1992 r. w sprawie uznania i skreślenia z rejestru pomników przyrody niektórych tworów przyrody na terenie województwa łomżyńskiego (Dz. Urz. Woj. Łomż. z 1992 r., Nr 4, poz. 25)	Korona rozłożysta, rozwidlająca się, wiek ok. 200 lat	250	26	Nagórki	Pododdz./oddz. 142 Aa, Nadl. Łomża, ok. 50 m od rzeki Narew	Skarb Państwa, Nadleśnictwo Łomża

180. Ł	Sosna zwyczajna	12.03.1992 r.	Rozporządzenie Wojewody Łomżyńskiego z dn. 12.05.1992 r. w sprawie uznania i skreślenia z rejestru pomników przyrody niektórych tworów przyrody na terenie województwa łomżyńskiego (Dz. Urz. Woj. Łomż. z 1992 r., Nr 4, poz. 25)	Korona wysoko osadzona, wiek ok. 200 lat	290	26	Nagórki	Pododdz./oddz. 142 Aa, Nadl. Łomża, na pld. od miejscowości Nagórki	Skarb Państwa, Nadleśnictwo Łomża
181. Ł	Sosna zwyczajna	12.03.1992 r.	Rozporządzenie Wojewody Łomżyńskiego z dn. 12.05.1992 r. w sprawie uznania i skreślenia z rejestru pomników przyrody niektórych tworów przyrody na terenie województwa łomżyńskiego (Dz. Urz. Woj. Łomż. z 1992 r., Nr 4, poz. 25)	Na pniu rysa po piorunowa sięgająca wys. 12 m szer. 4-7 cm –zabliźniona, wiek ok. 200 lat	290	24	Nagórki	Pododdz./oddz. 142 Aa, Nadl. Łomża, 50 m od rzeki Narew obok strumyka przepływającego przez las i obok drogi leśnej	Skarb Państwa, Nadleśnictwo Łomża
182. Ł	Sosna zwyczajna	12.03.1992 r.	Rozporządzenie Wojewody Łomżyńskiego z dn. 12.05.1992 r. w sprawie uznania i skreślenia z rejestru pomników przyrody niektórych tworów przyrody na terenie województwa łomżyńskiego (Dz. Urz. Woj. Łomż. z 1992 r., Nr 4, poz. 25)	Pień do wys. 10 m obdarty z kory uderzeniem pioruna - rysa częściowo zabliźniona, wiek ok. 180-200 lat	240	24	Nagórki	Pododdz./oddz. 142 Aa, Nadl. Łomża - 50 m od rzeki Narew	Skarb Państwa, Nadleśnictwo Łomża
190. Ł	Sosna zwyczajna	14.05.1996 r.	Rozporządzenie Nr 5/96 Woj. Łomż. z 14.05.1996 w sprawie uznania niektórych tworów przyrody na terenie województwa łomżyńskiego za pomniki przyrody oraz skreślenia z rejestru pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Łomż. z 1996, Nr 24, poz. 66)	Drzewo silnie rozgałęzione, wiek ok. 200 lat	224	25	Nagórki	Pododdz./oddz. 142 Aa, Nadl. Łomża- okolice wsi Nagórki, ok. 65 m od rzeki Narew	Skarb Państwa, Nadleśnictwo Łomża
191. Ł	Sosna zwyczajna	14.05.1996 r.	Rozporządzenie Nr 5/96 Woj. Łomż. z 14.05.1996 w sprawie uznania niektórych tworów przyrody na terenie województwa łomżyńskiego za pomniki przyrody oraz skreślenia z rejestru pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Łomż. z 1996, Nr 24, poz. 66)	Drzewo silnie rozgałęzione, wiek ok. 200 lat	257	25	Nagórki	Pododdz./oddz. 142 Aa, Nadl. Łomża -okolice wsi Nagórki, ok. 80 m od rz. Narew	Skarb Państwa, Nadleśnictwo Łomża
192. Ł	Sosna zwyczajna	14.05.1996 r.	Rozporządzenie Nr 5/96 Woj. Łomż. z 14.05.1996 w sprawie uznania niektórych tworów przyrody na terenie województwa łomżyńskiego za pomniki przyrody oraz skreślenia z rejestru pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Łomż. z 1996, Nr 24, poz. 66)	Drzewo silnie, jednostronnie rozgałęzione, liczne dziuple, wiek ok. 200 lat	216	26	Nagórki	Pododdz./oddz. 142 Aa, Nadl. Łomża -okolice wsi Nagórki, ok. 85 m od rz. Narew	Skarb Państwa, Nadleśnictwo Łomża
193. Ł	Sosna zwyczajna	14.05.1996 r.	Rozporządzenie Nr 5/96 Woj. Łomż. z 14.05.1996 w sprawie uznania niektórych tworów przyrody na terenie województwa łomżyńskiego za pomniki przyrody oraz skreślenia z rejestru pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Łomż. z 1996, Nr 24, poz. 66)	Drzewo silnie rozgałęziona, dolne konary suche, wiek ok. 200 lat	205	25	Nagórki	Pododdz./oddz. 142 Aa, Nadl. Łomża - okolice wsi Nagórki, ok. 95 m od rz. Narew	Skarb Państwa, Nadleśnictwo Łomża
194. Ł	Sosna zwyczajna	14.05.1996 r.	Rozporządzenie Nr 5/96 Woj. Łomż. z 14.05.1996 w sprawie uznania niektórych tworów przyrody na terenie województwa łomżyńskiego za pomniki przyrody oraz skreślenia z rejestru pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Łomż. z 1996, Nr 24, poz. 66)	Drzewo silnie rozgałęzione, dziuplaste, wiek ok. 200 lat	263	25	Nagórki	Pododdz./oddz. 142 Aa, Nadl. Łomża - okolice wsi Nagórki, ok. 30 m od rz. Narew	Skarb Państwa, Nadleśnictwo Łomża

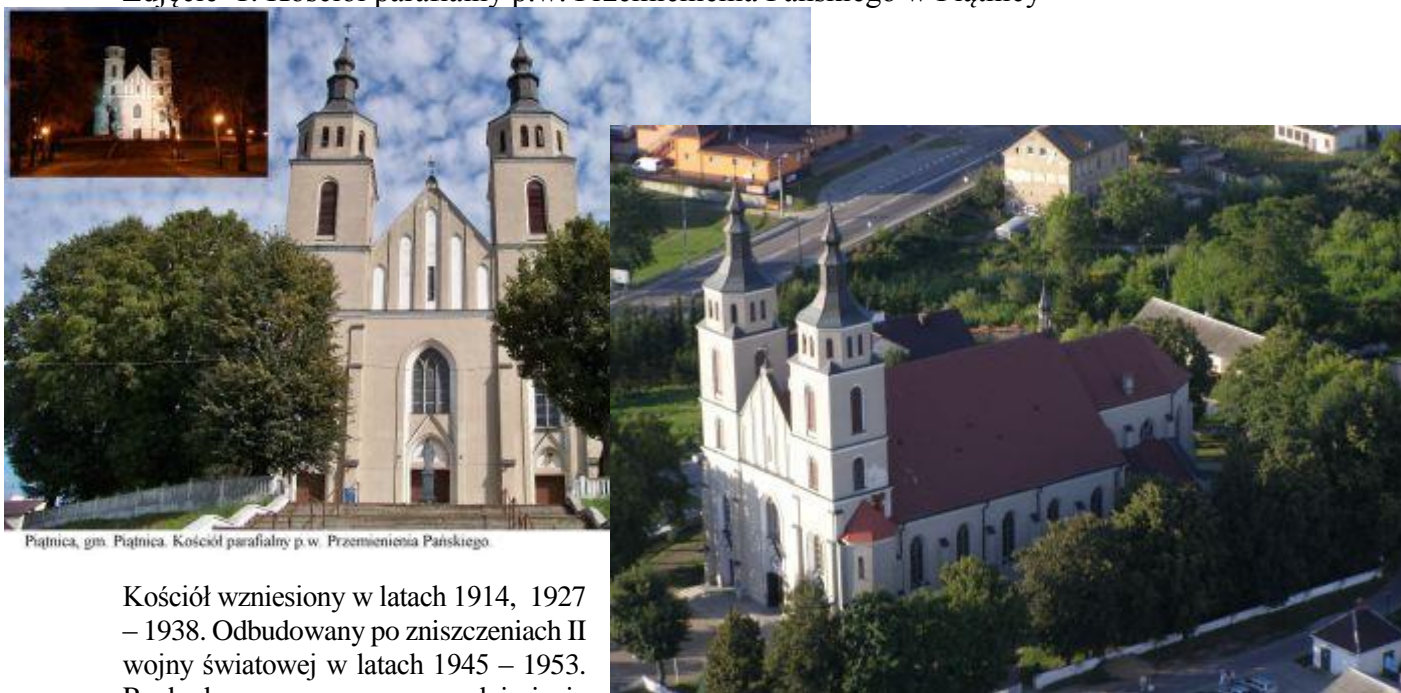
28. Ł	Dąb szypułkowy	26.10.1982 r.	Zarządzenie Nr 54/82 Woj. Łomż. z 26.10.1982 (Dz. Urz. Woj. Rady Narodowej Nr 3. poz. 34)	Dąb szypułkowy, korona o promieniu 9-10 m symetryczna, nisko osadzona na wys. 3,5 m, konary nisko przewisają, pień prosty	402	24	Wiktorzyn	Ok. 3 m od drogi asfaltowej, 50 m w lewo od skrzyżowania z drogą w kierunku Drozdowa	Własność prywatna
33. Ł	Aleja grabowa z dwoma grupami świerków na krańcach alejki	26.10.1982 r.	Zarządzenie Nr 54/82 Woj. Łomż. z 26.10.1982 (Dz. Urz. Woj. Rady Narodowej Nr 3. poz. 34)	Aleja grabowa z 392 drzewami o obwodach od 15 do 110 cm wraz z dwoma grupami świerków rosnących na krańcach alei o długości 200 m	od 15 do 110		Drozdowo	Aleja położona we wschodniej części Parku Poddworskiego. Wchodzi w skład urządzonego na styl francuski ogrodu, przy Muzeum Przyrody w Drozdowie	Muzeum Przyrody w Drozdowie
34. Ł	Jesion wyniosły	26.10.1982 r.	Zarządzenie Nr 54/82 Woj. Łomż. z 26.10.1982 (Dz. Urz. Woj. Rady Narodowej Nr 3. poz. 34)	Stan dobry, zostało poddane zabiegom w 1992 r., wiek 120-130 lat .	243	30	Drozdowo	Rośnie w ogrodzie Podworskim w "Dolnym Dworze" w Drozdowie	Skarb Państwa, Muzeum Przyrody w Drozdowie
35. Ł	Dąb szypułkowy	26.10.1982 r.	Zarządzenie Nr 54/82 Woj. Łomż. z 26.10.1982 (Dz. Urz. Woj. Rady Narodowej Nr 3. poz. 34)	Dąb otoczony starodrzewiem lipowym, wiek ok. 150 lat, stan dobry	240	25	Drozdowo	Rośnie we wsi Drozdowo „Górny Dwór”	Skarb Państwa, Muzeum Przyrody w Drozdowie
70. Ł	Aleja lip drobnolistnych	26.10.1982 r.	Zarządzenie Nr 54/82 Woj. Łomż. z 26.10.1982 (Dz. Urz. Woj. Rady Narodowej Nr 3. poz. 34)	Wzdłuż drogi Kalinowo-Drozdowo, szpaler lipowy -36 sztuk, rosną w niewielkich odstępach, silne zwanie koron wpływa na smukły pokrój koron, wiek 80-100 lat	od 101 do 294	od 19 do 21	Kalinowo	Rośnie częściowo w pasie drogowym drogi powiatowej i na posesji prywatnej Kalinowo 10	Skarb Państwa, własność prywatna

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Piątnica.

2.4. Zabytki w Gminie Piątnica

Jednym z głównych walorów stanowiących o atrakcyjności gminy – obok niezaprzeczalnie bezcennych obszarów przyrodniczych – są zabytki. W Gminie Piątnica, bez wątpienia, istnieje potrzeba gruntownej modernizacji wielu zaniedbanych obiektów i ich fasad, w tym przede wszystkim zabytkowych fortów, kościołów, plebanii, parków, cmentarzy, pomników, ogrodzeń oraz innych budowli o historycznym znaczeniu nie tylko dla Piątnicy ale i szerzej dla całego powiatu łomżyńskiego oraz województwa podlaskiego. Wymienione poniżej budowle oraz budynki należące często do podmiotów niepublicznych, prywatnych, przez okres działań wojennych i PRL podlegały zniszczeniu lub intensywnej eksploatacji, przy czym poziom późniejszych nakładów remontowych, jakimi dysponowali właściciele (o ile również nie zostali wywłaszczeni ze swoich nieruchomości), był nierzadko znikomy. W chwili obecnej w złej kondycji znajduje się nadal wiele zabytków położonych w obrębie gminy, pozostających wszak wizytówką Piątnicy. Poniższe zdjęcia przedstawiają wybrane zabytki znajdujące się na terenie Gminy Piątnica. Pełne zestawienie zaprezentowano w kolejnej tabeli.

Zdjęcie 1. Kościół parafialny p.w. Przemienienia Pańskiego w Piątnicy

Piátnica, gm. Piátnica. Kościół parafialny p.w. Przemienienia Pańskiego

Kościół wzniesiony w latach 1914, 1927 – 1938. Odbudowany po zniszczeniach II wojny światowej w latach 1945 – 1953. Rozbudowany poprzez podniesienie wież w roku 1990. Budowla w stylu neogotyckim, murowana z cegły, tynkowana na fundamencie z bloków kamiennych, na planie prostokąta, trójnawowy, z wydzielonym prezbiterium. W narożnikach fasady frontowej wieże. Dachu – nad nawą dwuspadowy, nad prezbiterium trójpołaciowy, nad wieżami namiotowe, kryte blachą ocynkowaną.

Źródło: <http://www.gminapiatnica.pl/vademecum/81-piatnicazabytki>, z dnia 12.08.2015 r.

Zdjęcie 2. Plebania kościoła parafialnego p.w. Przemienienia Pańskiego w Piątnicy

Piątnica, gm. Piątnica. Plebania kościoła parafialnego p.w. Przemienienia Pańskiego.

prostokąta, z gankiem w elewacji frontowej. Dach dwuspadowy z trójkątnie zwieńczonymi wstawkami z każdej strony, wymagający remontu z uwagi na spróchnienie.

Źródło:

<http://www.gminapiatnica.pl/vademecum/81-piatnicazabytki>, z dnia 12.08.2015 r.

Zdjęcie 3. Cmentarz parafialny, rzymskokatolicki w Piątnicy

Piątnica, gm. Piątnica. Cmentarz rzymskokatolicki, parafialny.

Piątnica, gm. Piątnica. Cmentarz rzymskokatolicki, parafialny.

Cmentarz założony w początku XIX wieku. Najstarszy zachowany nagrobek pochodzi z

roku 1838 r. i znajduje się w północno-zachodniej części cmentarza. Założenie na planie wielokąta z rzędowym układem grobów na linii wschód-zachód. Kwatery oddzielone wąskimi alejkami prostopadłymi do alei prowadzącej od bramy. Wzdłuż muru od strony wschodniej i północnej nasadzenia lipowe.

Źródło: <http://www.gminapiatnica.pl/vademecum/81-piatnicazabytki>, z dnia 12.08.2015 r.

Zdjęcie 4. Twierdza Łomża – Przedmoście Piątnica

Piątnica, gm. Piątnica. Zespół fortów ziemno-betonowych. Fort I.

Piątnica, gm. Piątnica. Zespół fortów ziemno-betonowych. Fort I.

Zespół fortów ziemno-betonowych powstałych w latach 1887 – 1889; 1901 – 1919 i 1939 r. Umocnienia zlokalizowane na prawym brzegu Narwi, na wzgórzach okalających Piątnicę, w promieniu 1100 – 1300 m od centrum miejscowości. Przedmoście składa się z trzech fortów oraz wałów międzyfortecznych. Wszystkie forty należą do typu fortów jednowałowych z suchą fosą. Fort I oraz II mają kształt pięcioboku, III – czworoboku. Umocnienia zachowane w różnym stanie. Obecnie teren Przedmościa jest oznakowany i w niewielkim stopniu przystosowany do zwiedzania.

Źródło: <http://www.gminapiatnica.pl/vademecum/81-piatnicazabytki>, z dnia 12.08.2015 r.

Zdjęcie 5. Kapliczki przydrożne w Czarnocinie, Gmina Piątnica

Kapliczka przydrożna, murowana, częściowo otynkowana, w formie walca na prostopadłościennym cokole, przykryta namiotowym, blaszanym daszkiem. W górnej części kapliczki nisza, w której znajduje się figura Matki Boskiej. Na postumencie tabliczka: „Rok budowy 1880, remont 12.04.01”

Kapliczka przydrożna wzniesiona w końcu XIX wieku, w formie dwóch kamiennych prostopadłościanów, zwieńczonych krzyżem żeliwnym. W środkowej części kapliczki znajduje się nisza (obecnie oszklona) z figurą Matki Boskiej. Poniżej napis, obecnie nieczytelny.

Źródło: <http://www.gminapiatnica.pl/vademecum/81-piatnicazabytki>, z dnia 12.08.2015 r.

Zdjęcie 6. Kapliczki przydrożne w Jeziorku, Gmina Piątnica

Kapliczka wzniesiona w 1852 roku, murowana z cegły, w formie wydłużonego sześciianu, zwieńczona kutą balustradką i żeliwnym krzyżem. W dolnej części tablica erekcyjna, w górnej wnęka z rzeźbą św. Piotra.

Kapliczka przydrożna wzniesiona w początkach XX wieku, murowana z cegły, tynkowana i malowana farbą, w formie wydłużonego prostopadłościanu przykrytego dwuspadowym dachem, pokrytym dachówką ceramiczną. W górnej części wnęka z rzeźbą Matki Boskiej (postać prawdopodobnie wtórnie umieszczona w kapliczce).

Źródło: <http://www.gminapiatnica.pl/vademecum/81-piatnicazabytki>, z dnia 12.08.2015 r.

Zdjęcie 7. Kościół parafialny p.w. św. Jakuba Apostoła w Drozdowie, Gmina Piątnica

Neoromański kościół pod wezwaniem św. Jakuba Apostoła, wzniesiony w latach 1869 – 1879. Po zakończeniu II wojny światowej wielokrotnie remontowany. Budowla na planie prostokąta, z wydzielonym prezbiterium, obok od strony południowej zakrystia i przylegająca do niej wieża-dzwonnica. Budynek murowany z cegły, otynkowany, na

fundamencie z bloków kamiennych. Nad nawą dach dwuspadowy, nad dzwonnica namiotowy; dachy kryte blachą miedzianą. Elewacja frontowa trójosiowa, boczna sześciosiowa. Na osi głównej elewacji frontowej, wokół drzwi wejściowych portal arkadowy, na osiach bocznych okna we wnękach arkadowych. W kondygnacji wyższej koliste okno, troforium oraz boczne okulusy.

Źródło: <http://www.gminapiatnica.pl/vademecum/81-piatnicazabytki>, z dnia 12.08.2015 r.

Zdjęcie 8. Ogrodzenie kościoła parafialnego pod wezwaniem św. Jakuba Apostoła w Drozdowie, Gmina Piątnica

Drozdowo, gm. Piątnica. Ogrodzenie kościoła parafialnego p.w. Św. Jakuba.

Mur wzniesiony w 1895 roku z cegieł i kamieni polnych wzmocnionych zaprawą cementową, z bramą w części zachodniej, na osi kościoła i furtkami bocznymi od południa i północy. Kraty w bramach ozdobne, kute z prętów żelaznych – w bramie głównej krata zabytkowa, z końca XIX wieku, w furtkach krata współczesne.

Źródło: <http://www.gminapiatnica.pl/vademecum/81-piatnicazabytki>, z dnia 12.08.2015 r.

Zdjęcie 9. Plebania kościoła parafialnego p.w. św. Jakuba Apostoła w Drozdowie, Gmina Piątnica

Drozdowo, gm. Piątnica. Plebania kościoła parafialnego p.w. Św. Jakuba.

Budynek wzniesiony w 1895 roku; wielokrotnie remontowany. W 1998 roku generalny remont i przebudowa, m.in. rekonstrukcja ganku w elewacji frontowej. Budowla murowana z cegły, otynkowana, na ceglany fundament. Założenie na planie prostokąta, z gankiem w elewacji frontowej, werandą od strony południowej i dobudówką od południa. Dachy – nad korpusem głównym i dobudówką dwuspadowe, nad werandą i gankiem pulpitowe. Dachy dwuspadowe kryte dachówką ceramiczną; pulpitowe blachą ocynkowaną.

Źródło: <http://www.gminapiatnica.pl/vademecum/81-piatnicazabytki>, z dnia 12.08.2015 r.

Zdjęcie 10. Cmentarz parafialny, rzymskokatolicki w Drozdowie, Gmina Piątnicy

Drozdowo, gm. Piątnica. Cmentarz rzymskokatolicki, parafialny.

Drozdowo, gm. Piątnica. Cmentarz rzymskokatolicki, parafialny.

Cmentarz grzebalny, parafialny założony został ok. 1809 roku. Najstarszy zachowany nagrobek pochodzi z 1851 roku. Założenie na planie trapezu, w późniejszym okresie powiększone. Wykorzystywana jest zachodnia część cmentarza. W części północno-zachodniej cmentarza znajduje się kaplica grobowa rodziny Lutosławskich, obok mogiła zbiorowa saperów z czasów II wojny światowej.

Źródło: <http://www.gminapiatnica.pl/vademecum/81-piatnicazabytki>, z dnia 12.08.2015 r.

Zdjęcie 11. Kaplica grobowa rodziny Lutosławskich, na cmentarzu parafialnym w Drozdowie, Gmina Piątnica

Drozdowo, gm. Piątnica. Kaplica grobowa rodziny Lutosławskich.

Kaplica w stylu neoromańskim wzniesiona w 1870 roku przez Franciszka Lutosławskiego, wówczas właściciela Drozdowa. W 2001 roku przeprowadzono remont kapitalny obiektu. Budowla murowana, ceglana, otynkowana, tympanon i nadproże w portalu wykonane z piaskowca. Dach dwuspadowy kryty blachą ocynowaną.

Kaplica dwukondygnacyjna. Pierwsza kondygnacja (krypta grobowa), znajduje się pod usypanym nasypem, tworzącym wyniesienie, na którym stoi druga kondygnacja założenia, tj. kaplica. Wejście do krypty grobowej z wnętrza kaplicy, do kaplicy schodami ułożonymi na zboczu nasypu.

Źródło: <http://www.gminapiatnica.pl/vademecum/81-piatnicazabytki>, z dnia 12.08.2015 r.

Zdjęcie 12. Pałac z parkiem dworskim (w zespole dworsko-parkowym) w Drozdowie – siedziba rodu Lutosławskich, Gmina Piątnica

Pałac zbudowany w 1895 roku w stylu neoklasycystycznym, przebudowany po 1945 roku. Odrestaurowany w 1982 r. Budynek murowany, ceglany,

otynkowany, na ceglany fundamencie, bogato zdobiony, z tarasem na osi głównej. Dach czterospadowy, obecnie pokryty blachą ocynkowaną. Park z dwoma stawami (obecnie w granicach założenia pozostał jeden), powstał w początkach XIX wieku. Zlokalizowany na południowy – wschód od dworu i pałacu. Założenie na planie prostokąta, niesymetryczne. Obecnie zachowanych jest ok. 60 % drzew w wieku powyżej 100 – 150 lat. Żyjący w latach 1830-1891 Franciszek Dionizy Lutosławski był doskonałym gospodarzem. Za jego przyczyną wzorowo rozwijał się drozdowski majątek. Sześciu synów Franciszka Dionizego (Wincenty, Stanisław, Marian, Jan, Kazimierz, Józef) szeroko rozsiało ród Lutosławskich. Kazimierz

Lutosławski, jeden ze sławnej szóstki, był księdzem i współtwórcą polskiego harcerstwa. To on zaprojektował Krzyż Harcerski, który w tej postaci zachował się do dzisiaj. Największą sławę zyskał jednak wnuk Franciszka Dionizego, Witold Lutosławski - światowej sławy kompozytor i dyrygent, członek wielu światowych akademii i towarzystw muzycznych. W Drozdowie ostatnie miesiące życia spędził zaprzyjaźniony z rodziną Lutosławskich znany działacz narodowy Roman Dmowski. Tutaj zmarł 2 stycznia 1939 r. W dawnej posiadłości Lutosławskich mieści się obecnie Muzeum Przyrody. Jedna z sal muzealnych jest poświęcona pamięci rodziny Lutosławskich. Odbywają się w niej koncerty muzyki klasycznej. Część przyrodnicza muzeum zapoznaje zwiedzających ze światem roślin i zwierząt Kotliny Biebrzańskiej. W Drozdowie ma też swoją siedzibę dyrekcja Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi.

Źródło: <http://www.gminapiatnica.pl/vademecum/81-piatnicazabytki>, oraz www.polskanie-zwykla.pl, z dnia 12.08.2015 r.

Zdjęcie 13. Dwór i służbówka (w zespole dworsko-parkowym) w Drozdowie, Gmina Piątnica

Dwór w stylu wiejskiej rezydencji szlacheckiej wzniesiony został najprawdopodobniej w drugiej połowie XVIII wieku. Pierwotnie budowla drewniana (z drzewa modrzewiowego), po odbudowie w latach 1978-1983 murowana, ceglana, otynkowana. Dach dwuspadowy, kryty gontem.

Drozdowo Dolne, gm. Piątnica. Zespół dworsko-parkowy: dwór.

Drozdowo Dolne, gm. Piątnica. Zespół dworsko-parkowy: służbówka.

Budynek służbówki (pomieszczenia mieszkalne dla dawnej służby) wzniesiony w końcu XIX lub w początkach XX wieku. Budowla murowana, ceglana, tynkowana, na ceglany fundament. Dom na planie prostokąta, jednokondygnacyjny, z użytkowym poddaszem. Dach dwuspadowy, z wystawkami w elewacji frontowej i tylnej; obecnie przykryty blachą ocynkowaną.

Źródło: [http://www.gminapiat-](http://www.gminapiatnica.pl/vademecum/81-piatnicazabytki)

[nica.pl/vademecum/81-piatnicazabytki](http://www.gminapiatnica.pl/vademecum/81-piatnicazabytki), z dnia 12.08.2015 r.

Zdjęcie 14. Dom mieszkalny w Drozdowie, Gmina Piątnica

Drozdowo, gm. Piątnica. Ul. Dolna 2, dom mieszkalny.

Budynek wzniesiony w 1930 roku. Budowla na planie trapezu, murowana, ceglana otynkowana, trój-kondygnacyjna.

Źródło: <http://www.gminapiatnica.pl/vademecum/81-piatnicazabytki> oraz www.google.pl/maps, z dnia 12.08.2015 r.

Zdjęcie 15. Pozostałości fundamentów dworu oraz pozostałości domu dyrektora browaru (w zespole dworsko-parkowym), Gmina Piątnica

Zachowane do dziś fragmenty fundamentów dworu wchodzącego w skład założenia dworsko-parkowego Drozdowo Górne. Na miejscu dawnego dworu znajduje się obecnie dom mieszkalny.

Ruiny domu dyrektora browaru, wzniesionego pod koniec XIX lub w początku XX wieku.

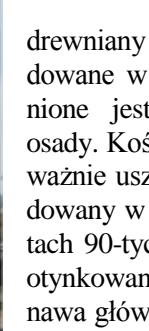
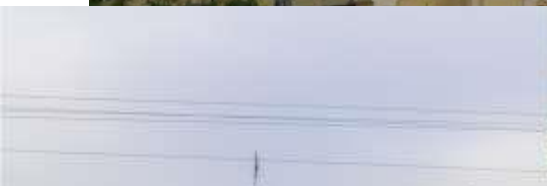
Źródło: <http://www.gminapiatnica.pl/vademecum/81-piatnicazabytki>, z dnia 12.08.2015 r.

Drozdowo Górne, gm. Piątnica. Zespół dworsko-parkowy: ruiny domu dyrektora browaru.

Drozdowo Górne, gm. Piątnica. Zespół dworsko-parkowy: fundamenty dworu.

Zdjęcie 16. Kościół parafialny p.w. św. Stanisława BM w Dobrzyjałowie z ogrodzeniem oraz plebanią, Gmina Piątnica

Pierwsza wzmianka o wsi Dobrzyjałowo pochodzi w 1407 roku. Parafia i pierwszy drewniany kościół p.w. św. Stanisława BM zostały ufundowane w 1425 roku. Ochroną konserwatorską chronione jest historyczne rozplanowanie przestrzenne osady. Kościół parafialny wzniesiony w 1860 roku, poważnie uszkodzony podczas I wojny światowej, odbudowany w 1924 r. rozbudowany i przebudowany w latach 90-tych XX wieku. Budowla murowana z cegły, otynkowana, na fundamencie kamiennie-ceglany, nawa główna na planie prostokąta, z półokrągłą absydą od strony wschodniej i dwiema dobudowanymi nawami

bocznymi. Dach dwuspadowy, obecnie nakryty blachą ocynkowaną, pomalowaną farbą olejną; nad absydą zwieńczony sygnaturką, nad wejściem wieżą. Budynek plebanii zbudowany w 1885 roku, przebudowany w 1911 r. Budowla murowana, na fundamencie kamiennym, otynkowana, wzniesiona na planie prostokąta, z lekko wysuniętym gankiem w elewacji frontowej. Dach dwuspadowy pokryty obecnie

blacha ocynkowaną, pomalowaną farbą olejną. Mur ogrodzenia kościoła p.w. św. Stanisława w Dobrzyjałowie, wzniesiony z kamieni polnych wzmocnionych zaprawą cementową, z bramą w części zachodniej, na osi kościoła i furtkami bocznymi od południa i północnego-wschodu. Wzdłuż muru starodrzew. Ogrodzenie przebudowane podczas rozbudowy kościoła w latach 1992-1994.

Źródło: <http://www.gminapiatnica.pl/vademecum/81-piatnicazabytki>, z dnia 12.08.2015 r.

Zdjęcie 17. Cmentarz parafialny – rzymskokatolicki przy kościele p.w. św. Stanisława BM, kapliczka cmentarna, cmentarz wojenny z czasów I wojny światowej, Dobrzyjałowo Gmina Piątnica

Cmentarz grzebalny, parafialny, założony w pierwszej połowie XIX wieku. Najstarszy zachowany nagrobek pochodzi z 1866 roku zlokalizowany jest na zachód od kaplicy cmentarnej. Cmentarz założony na planie prostokąta, z główną aleją na krótszej osi. Układ grobów rzędowy, ze wschodu na zachód, bez wydzielonych kwater. Budynek kapliczki cmentarnej wzniesiony w 1869 roku, wielokrotnie remontowany. Budynek murowany z cegły, na niskim kamiennym fundamencie, otynkowany. Wzniesiony na planie prostokąta, z wysokim dwuspadowym dachem obecnie pokrytym eternitem. Cmentarz wojenny z czasów I wojny światowej. Założenie w formie pagórka, na planie kwadratu z metalowym (obecnie) krzyżem na szczycie. Z dwu stron pagórka rosną dwa kilkudziesięcioletnie kasztanowce.

Źródło: <http://www.gminapiatnica.pl/vademecum/81-piatnica-zabytki>, z dnia 12.08.2015 r.

Zdjęcie 18. Rządówka, dziewięciorak oraz spichlerz (w zespole dworsko-parkowym), w Kisielnicy, Gmina Piątnica

Dot. Dobrzyślówo Kolonia, gm. Piątnica. Cmentarz wojskowy z czasów I wojny światowej.

Kisielnica, gm. Piątnica. Zespół dworsko-parkowy: rządówka.

Budynek rządówki (rządca – administrator prywatnego majątku ziemskiego w Polsce przedwojennej) wzniesiony pod koniec XIX wieku, obecnie w znacznym stopniu przebudowany. Murowany z cegły, otynkowany, pierwotnie piętrowy, obecnie parterowy, na planie w kształcie litery L. Dach dwuspadowy, obecnie pokryty blachodachówką.

Dziewięciorak (w zespole dworsko-parkowym – budynek mieszkalny o dziewięciu mieszkaniach, z których każde ma osobne wejście z zewnątrz, przeznaczony dla służby) – budynek murywany z cegły, tynkowany, na kamiennej podmurówce, wzniesiony na planie wydłużonego prostokąta. Dach dwuspadowy, przykryty częściowo eternitem, częściowo blachodachówką.

...ół dworsko-parkowy: dziewięciorak

Kisielnica, gm. Piątnica. Zespół dworsko-parkowy: stajnia

Spichlerz (obecnie stajnia) wzniesiony pod koniec XIX wieku. Budynek murywany z cegły, tynkowany, na podmurówce z kamieni polnych i cegły. Dach dwuspadowy, przykryty obecnie eternitem. Budowla na planie wydłużonego prostokąta, dwukondygnacyjna.

Źródło: <http://www.gminapiatnica.pl/vademecum/81-piatnicazabytki>, z dnia 12.08.2015 r.

Zdjęcie 19. Kapliczka przydrożna oraz cmentarze wojenne w Kisielnicy, Gmina Piątnica

Kapliczka wzniesiona w końcu XIX wieku, murowana z kamieni polnych łączonych zaprawą cementową. Kapliczka składa się z dwóch sześcianów – większego będącego podstawą i mniejszego – stanowiącego górną część obiektu. Kapliczka zwieńczona jest niewielkim żelaznym krzyżem. W górnej części znajduje się arkadowo zwieńczona wnęka z figurą Matki Boskiej.

Kisiel Kisielnica, gm. Piątnica. Teren cmentarza wojskowego żołnierzy rosyjskich z czasów I wojny światowej.

Cmentarz wojenny żołnierzy rosyjskich poległych w czasie I wojny światowej. Teren cmentarza oznaczony jest drewnianym, prawosławnym krzyżem.

Kisielnica, gm. Piątnica. Teren cmentarza wojskowego żołnierzy niemieckich z czasów I wojny światowej.

Cmentarz wojenny żołnierzy niemieckich poległych w czasie I wojny światowej. Teren cmentarza nie jest oznakowany, brak krzyży drewnianych znajdujących się tam ok. 20 lat wcześniej.

Źródło: <http://www.gminapiatnica.pl/vademecum/81-piatnicza-bytki>, z dnia 12.08.2015 r.

Zdjęcie 20. Młyn wodny Kałużczyn, Gmina Piątnica

Kałęczyn, gm. Piątnica. Młyn wodny.

Młyn zbudowano w 1918 roku. Budowla drewniana, na planie prostokąta, wzniesiony w konstrukcji szkieletowej, szalowany deskami w układzie pionowym. Dach dwuspadowy, obecnie przykryty blachą ocynkowaną. Młyn nieczynny, bez zachowanego mechanizmu.

Źródło: <http://www.gminapiatnica.pl/vademecum/81-piatnicazabytki>, z dnia 12.08.2015 r.

Zdjęcie 21. Kościół w Olszynach, Gmina Piątnica

Olszyny – wieś założona przez Piotra Szorca z Obrębu, ziemia zakroczymska na podstawie nadania z lat 1414 – 1425. Wzmiankowana w 1435 r. w dokumencie erekcyjnym parafii Drozdowo. Dawniej Olszyny były ważną jednostką osadniczą. Mieli tu swój dom Jezuici. Stał dwór, karczma, drewniana kapliczka. Zapewne obecności zakonników wieś zawdzięcza siedemnastowieczny obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem. Mieszkańcy wierzą w jej cudowną opiekę, roztoczoną nad wsią, w czasie wojen i pożarów. Parafia erygowana w 1978 r. Kościół bezstyłowy, przekształcony przez dwie noce bez zezwolenia władz w 1952 r. z murowanej kapliczki wzniesionej w 1905 r.

Źródło: <http://www.gminapiatnica.pl/vademecum/81-piatnicazabytki> oraz www.google.pl/maps, z dnia 12.08.2015 r.

Tabela 32. Wykaz zabytków ruchomych i nieruchomości ujętych w gminnej ewidencji zabytków Gminy Piątek

A. Wykaz zabytków nieruchomości z terenu gminy Piątek, ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków i Gminnej Ewidencji Zabytków

Lp.:	Miejscowość	Obiekt / forma własności	Gmina	Nr rejestru / data wpisu	Data powstania budowy zabytku (rok)
1	Drozdowo ul. Główna	Kościół parafialny / własność kościelna	Piątek	A-104 24.04.1981 r.	1869-1878 r.
2	Drozdowo ul. Główna	Plebania / własność kościelna	Piątek	A-106 25.04.1981 r.	1895 r.
3	Drozdowo ul. Główna	Ogrodzenie kościoła parafialnego / własność kościelna	Piątek	Pod opieką konserwatora, nie wpisany do rejestru	4 ćw. XIX w.
4	Motyka	Stajnia w zagrodzie młyńskiej / Młyn wodny / własność prywatna	Piątek	Pod opieką konserwatora, nie wpisany do rejestru	ok.1921 r.
5	Dobrzyjałowo	Kościół parafialny / własność kościelna	Piątek	A-59 28.04.1980 r.	1860 r.
6	Drozdowo ul. Główna	Kaplica grobowa Lutosławskich / własność kościelna	Piątek	A-105 24.04.1981 r.	1870 r.
7	Kisielnica	Dawny spichlerz / województwo podlaskie + własność prywatna	Piątek	Pod opieką konserwatora, nie wpisany do rejestru	k. XIX w.
8	Kisielnica	Zespół folwarczny - założenie parkowe / województwo podlaskie + własność prywatna	Piątek	A-173 21.07.1981 r.	k. XIX w.
9	Drozdowo	Dwór / powiat łomżyński	Piątek	A-222 17.12.1985 r.	XVIII/XIX w.
10	Dobrzyjałowo	Plebania / własność kościelna	Piątek	A-125 27.04.1981 r.	1885 r.
11	Dobrzyjałowo	Kaplica cmentarna / własność kościelna	Piątek	A-124 27.04.1981 r.	1869 r.
12	Kossaki 22	Dom mieszkalny / własność prywatna	Piątek	Pod opieką konserwatora, nie wpisany do rejestru	1936 r.
13	Kossaki 23	Dom mieszkalny / własność prywatna	Piątek	Pod opieką konserwatora, nie wpisany do rejestru	1935 r.
14	Kossaki 27	Dom mieszkalny / własność prywatna	Piątek	Pod opieką konserwatora, nie wpisany do rejestru	1927 r.
15	Kossaki 35	Dom mieszkalny / własność prywatna	Piątek	Pod opieką konserwatora, nie wpisany do rejestru	1904 r.
16	Kossaki 39	Dom mieszkalny / własność prywatna	Piątek	Pod opieką konserwatora, nie wpisany do rejestru	1944 r.

17	Kossaki 53	Dom mieszkalny z chlewem / własność prywatna	Piątnica	Pod opieką konserwatora, nie wpisany do rejestru	1942 r.
18	Kossaki 53	Chlew / własność prywatna	Piątnica	Pod opieką konserwatora, nie wpisany do rejestru	1946 r.
19	Kossaki 59	Dom mieszkalny / własność prywatna	Piątnica	Pod opieką konserwatora, nie wpisany do rejestru	1935 r.
20	Kossaki 69	Chlew / własność prywatna	Piątnica	Pod opieką konserwatora, nie wpisany do rejestru	1946 r.
21	Kałęczyn	Młyn wodny (zespół) / własność prywatna	Piątnica	Pod opieką konserwatora, nie wpisany do rejestru	1918 r.
22	Wyłudzin 12	Młyn wodny (zespół) / własność prywatna	Piątnica	Pod opieką konserwatora, nie wpisany do rejestru	1920/1945 r.
23	Drozdowo Dolne	Zespół dworsko-parkowo-folwarczny / powiat łomżyński	Piątnica	A-222 17.12.1985 r.	XVIII/XIX w. XIX/XX w.
24	Drozdowo Górne	Zespół dworsko-folwarczny / własność prywatna	Piątnica	A-48 23.11.1978 r.	XIX/XX w.
25	Marianowo	Zespół folwarczny /diecezja łomżyńska + własność prywatna	Piątnica	Pod opieką konserwatora, nie wpisany do rejestru	XIX/XX w.
26	Piątnica	Twierdza Łomża Forty Piątnica / własność gminy + własność prywatna	Piątnica	A-37 30.10.1968 r.	1887-1889 r., 1901-1909 r., 1939 r.
27	Drozdowo	Piwnicza browaru /własność prywatna	Piątnica	Pod opieką konserwatora, nie wpisany do rejestru	1878-79 r.
28	Piątnica	Stanowisko obserwacyjno-bojowe dla 1 RKM do ognia czołowego w wale czołowym fortu 1 / własność prywatna	Piątnica	A-37 30.10.1968 r.	1939 r.
29	Piątnica	Stanowisko obserwacyjno-bojowe dla 1 RKM do ognia czołowego w wale czołowym fortu 1 / własność prywatna	Piątnica	A-37 30.10.1968 r.	1939 r.
30	Piątnica	Stanowisko obserwacyjno-bojowe dla 1 RKM do ognia czołowego na styku wału barkowego i czołowego fortu 2 / własność prywatna	Piątnica	A-37 30.10.1968 r.	1939 r.
31	Piątnica	Stanowisko obserwacyjno-bojowe dla 1 RKM do ognia czołowego w wale czołowym fortu 2 / własność prywatna	Piątnica	A-37 30.10.1968 r.	1939 r.

32	Piątnica	Plebania przy kościele parafialnym / własność kościelna	Piątnica	A-281 17.03.1987 r.	1880 r.
33	Piątnica	Kościół parafialny / własność kościelna	Piątnica	A-516 03.11.1987 r.	1914 r.
34	Olszyny	Kościół / własność kościelna	Piątnica	Pod opieką konserwatora, nie wpisany do rejestru	1905 r.

B. Cmentarze

L.p.	Nr rejestru	Obiekt	Powierzchnia	Miejscowość	Forma własności terenu
1	A-296 09.06.1987	Cmentarz rzymskokatolicki	1,23 ha	Dobrzyjałowo	Własność kościelna
2	A-306 12.06.1987	Cmentarz rzymskokatolicki	1,58 ha	Drozdowo	Własność kościelna
3	A-325 09.09.1987	Cmentarz rzymskokatolicki	1,91 ha	Piątnica	Własność kościelna
4	A-276 12.03.1987	Cmentarz żołnierzy rosyjskich z I wojny światowej	5,25 m ²	Kisielnica	Własność prywatna
5	A-277 12.03.1987	Cmentarz żołnierzy niemieckich z I wojny światowej	0,07 ha	Kisielnica	Gmina Piątnica
6	Obiekt pod opieką konserwatora, nie wpisany do rejestru zabytków	Cmentarz z II wojny światowej	0,30 ha	Jeziorko	Skarb Państwa
7	Obiekt pod opieką konserwatora, nie wpisany do rejestru zabytków	Cmentarz z okresu I wojny światowej, przy pomniku z 1892	0,04 ha	Czarnocin	Gmina Piątnica

C. Parki zabytkowe

L.p.	Nr rejestru	Obiekt	Powierzchnia	Miejscowość	Forma własności
1	A-173 / 21.07.1981	Pozostałości parku w zespole dworsko-parkowym	ok. 0,20 ha	Kisielnica	Województwo Podlaskie + własność prywatna
2	A-222/17.12.1978	Park dworski w zespole dworsko-parkowym	2,89 ha	Drozdowo Dolne	Powiat Łomżyński
3	A-48/23.11.1978A-276	Pozostałości parku w zespole dworsko-parkowym	ok. 0,20 ha	Drozdowo Górne	Własność prywatna
4	Obiekt pod opieką konserwatora, nie wpisany do rejestru zabytków	Park (pozostałości śladowe)	ok. 0,20 ha	Dobrzyjałowo	Własność prywatna

D. Zabytki archeologiczne

L.p.	Nr rejestru / data wpisu	Obiekt / wiek pochodzenia	Powierzchnia	Miejscowość	Forma własności
1	A-490, Dec. KL.WKZ-5340-21/93 z dnia 18.03.1993 r.	Osada, XII – XVI w.	2,90 ha	Drozdowo	Własność prywatna
2	A-484, Dec. KL.WKZ-5340-15/92	Osada wczesnośredniowieczna (XI-XIII w.)	0,97 ha	Rakowo-Czachy	Własność prywatna

Źródło: opracowanie własne na podstawie Gminnej Ewidencji Zabytków.

2.5. Gospodarka – przedsiębiorstwa

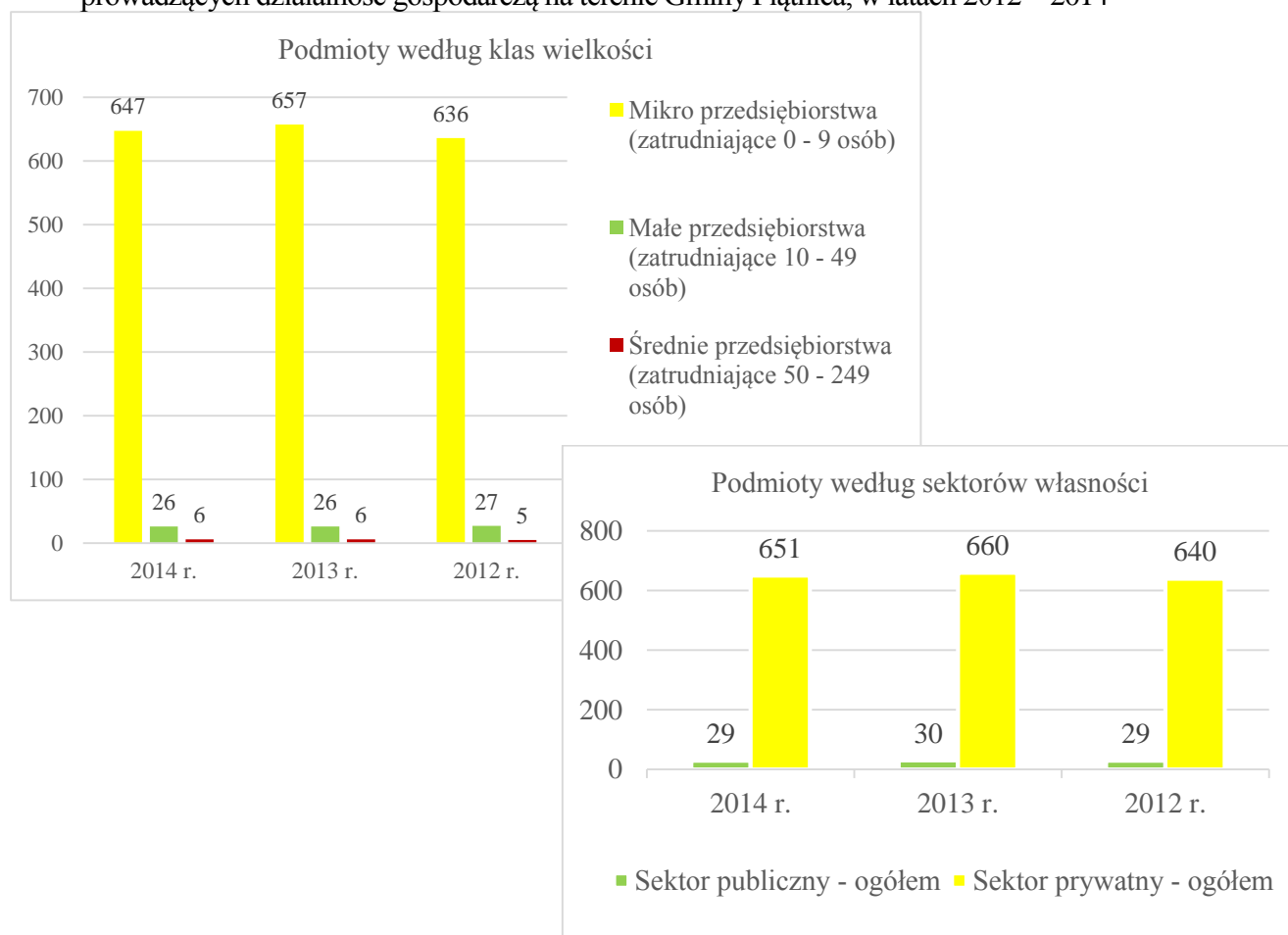
Zgodnie z danymi GUS, w 2014 roku, na terenie Gminy Piątnica, działalność gospodarczą prowadziło 680 różnego rodzaju podmiotów gospodarczych uporządkowanych według kryterium własności. Z tej liczby 29 to podmioty sektora publicznego, natomiast 651 to podmioty sektora prywatnego. W sektorze prywatnym największą grupę stanowią przedsiębiorstwa osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą – 534. Natomiast według kryterium wielkości przedsiębiorstwa najliczniejszą grupą podmiotów w 2014 roku, były mikroprzedsiębiorstwa (zatrudniające do 9 pracowników) – 647 przedsiębiorstw. Liczba małych przedsiębiorstw (zatrudniających od 10 do 49 pracowników) wyniosła 26, zaś średnich (zatrudniających od 50 do 249 pracowników) 6. Na terenie Gminy Piątnica swoją działalność prowadzi też jedno duże przedsiębiorstwo (zatrudniające powyżej 250 pracowników) – Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Piątnicy. Szczegółowe zestawienie przedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą na terenie Gminy Piątnica przedstawia poniższa tabela i wykres.

Tabela 33. Podmioty gospodarki narodowej według kryterium sektorów własności i klas wielkości prowadzących działalność gospodarczą na terenie Gminy Piątnica, w latach 2012 – 2014

Podmioty według sektorów własności	2014 r.	2013 r.	2012 r.
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	680	690	669
Sektor publiczny - ogółem	29	30	29
Sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	24	24	24
Sektor prywatny - ogółem	651	660	640
Sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	534	549	531
Sektor prywatny - spółki handlowe	23	23	21
Sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	1	1	0
Sektor prywatny - spółdzielnie	5	5	5
Sektor prywatny - fundacje	2	2	2
Sektor prywatny - stowarzyszenie i organizacje społeczne	36	35	34
Podmioty według klas wielkości			
Ogółem	680	690	669
Mikro przedsiębiorstwa (zatrudniające 0 - 9 osób)	647	657	636
Małe przedsiębiorstwa (zatrudniające 10 - 49 osób)	26	26	27
Średnie przedsiębiorstwa (zatrudniające 50 - 249 osób)	6	6	5
Duże przedsiębiorstwa (zatrudniające 250 - 999 osób)	1	1	1
Razem sektor małych i średnich przedsiębiorstw (zatrudniający 0 - 249 osób)	679	689	668

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wykres 15. Podmioty gospodarki narodowej według kryterium sektorów własności i klas wielkości prowadzących działalność gospodarczą na terenie Gminy Piątница, w latach 2012 – 2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Na terenie Gminy Piątница, w 2014 roku prowadziło działalność 11 punktów gastronomicznych – wszystkie posiadają zezwolenia na sprzedaż alkoholu, w tym jeden hotel i dwa motele. Pięć punktów gastronomicznych posiadało zezwolenia na wszystkie rodzaje napojów alkoholowych, w jednym punkcie gastronomicznym dwa rodzaje zezwoleń, w pozostałych pięciu tylko na piwo. Handel detaliczny (sklepy – 30 placówek), w których wszyscy przedsiębiorcy posiadają zezwolenia na handel napojami alkoholowymi.

Określony uchwałą Nr 164/XXXV/2013 Rady Gminy Piątница z dnia 20 grudnia 2013 r. limit zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych powyżej 4,5% zawartości alkoholu w handlu detalicznym (sklepy) to 19 punktów, który jest wykorzystany całkowicie. Natomiast w gastronomii limit zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych powyżej 4,5% zawartości alkoholu wynosi 9 punktów, z tego 3 punkty są wolne.

Należy podkreślić pozytywne zjawisko utrzymującej się stabilnej liczby przedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą, pomimo dość trudnej sytuacji gospodarczej. Większość mieszkańców Gminy utrzymuje się jednak z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych. Na tym terenie dominuje tradycyjna kultura rolna. Największe przedsiębiorstwo zajmuje się właśnie przetwórstwem mleka.

Strukturę podmiotów gospodarczych prowadzących działalność w Gminie Piątница, w głównych sektorach gospodarki przedstawia poniższa tabela.

Tabela 34. Podmioty gospodarki narodowej w Gminie Piątница, w rejestrze Regon w 2013 r.

PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ W REJESTRZE REGON W 2013 R.		
	Powiat	Gmina
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	2993	690
w tym w sektorze: rolniczym	277	59
przemysłowym	290	75
budowlanym	538	109
Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności	577	643
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności	469	511

Zródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca, Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok 2014.

Prowadzących działalność gospodarczą, a zarejestrowanych w rejestrze przedsiębiorstw z terenu Gminy Piątница w roku 2013 odnotowano 690, w tym w sektorze rolniczym – 59, w sektorze przemysłowym – 75, a w sektorze budowlanym – 109. Zgodnie z zapisami Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020, Podlaskie cechuje się wydajnością pracy wynoszącą zaledwie 80% średniej krajowej, co wynika z dużego udziału charakteryzującego się relatywnie niską produktywnością rolnictwa (przy czym wydajność pracy w rolnictwie w regionie jest wysoka i stanowi 120% średniej krajowej dla tego sektora). Przemysł i budownictwo osiągają wydajność pracy na poziomie 92% średniej krajowej, w przypadku sektora usług rynkowych wskaźnik ten sięga 87% średniej dla Polski. Najniższą wydajnością pracy charakteryzuje się rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.

2.6. Gospodarka – rolnictwo

Na ponad 10 tysięcy mieszkańców w Gminie Piątnica w roku 2014, przypada 3.092 gospodarstwa domowe, w tym 1.690 gospodarstw rolnych. Świadczy to m.in. o jej rolniczym charakterze. Gmina wspiera działalność rolną organizując różnego rodzaju akcje o charakterze pomocniczym. W okresie od 15 marca do 15 maja 2014 r. pomoc dla rolników dotyczyła płatności bezpośrednich. Wnioski o dopłaty bezpośrednie wypełniane były w Urzędzie Gminy gdzie udostępniono pomieszczenie do wypełniania wniosków oraz zapewniono pomoc specjalistów z Ośrodka Doradztwa Rolniczego. Z pomocy tej skorzystało około 300 rolników. Innym przykładem wsparcia jest kampania związana z podatkiem akcyzowym. W myśl ustawy z dnia 10 marca 2006 roku o zwrocie podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystanego do produkcji rolnej wnioski składane są przez producentów rolnych w dwóch terminach, w miesiącu lutym i sierpniu każdego roku. W okresie od 1 do 28 lutego 2014 r. przyjęto 633 wnioski i wydano 631 decyzji dla rolników na kwotę 466 962,73 zł. Natomiast od 1 do 31 sierpnia 2014 r. przyjęto 551 wniosków i wydano 549 decyzji na kwotę 273 895,75 zł. Dwa wnioski przekazano do rozpatrzenia przez inny organ. Ogółem w 2014 roku przyjęto 1 184 wnioski i wydano decyzje na kwotę zwrotu 740 858,48 zł. W roku 2014 przyjęto o 12 wniosków więcej w stosunku do roku ubiegłego a kwota zwrotu była wyższa o 28 283,06 zł, niż w 2013 roku. Pracownicy Urzędu Gminy aktywnie włączają się w proces przyjmowania wniosków, pomagając osobiście rolnikom w wypełnianiu stosownych aplikacji.

Przy wsparciu Urzędu Gminy w Piątnicy Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Łomży prowadził w 2014 roku szkolenia i seminaria dla rolników na n/w tematy:

1. Szkolenie chemizacyjne dla rolników, w którym uczestniczyło 110 osób (szkolenia odbywały się w: Jeziorku – 1, Piątnicy Poduchownej – 3).
2. Nowoczesna technologia produkcji rzepaku ozimego, w którym uczestniczyło 10 rolników (szkolenie odbyło się w remizie Ochotniczej Straży Pożarnej w Kownatach).
3. Rynek mleka po zmianie kwotowania – szanse i zagrożenia, w którym uczestniczyło 10 rolników (szkolenie odbyło się w remizie Ochotniczej Straży Pożarnej w Kownatach).
4. Inicjowanie tworzenia organizacji grupowej współpracy producentów rolnych, w którym uczestniczyło 10 rolników (szkolenie odbyło się w remizie Ochotniczej Straży Pożarnej w Nagórkach).
5. Nowe perspektywy finansowania PROW 2014-2020 inwestycji w gospodarstwach rolnych, w którym uczestniczyło 43 osoby (szkolenie odbywało się w Marianowie, w Zespole Szkół Centrum Kształcenia Zawodowego – 21 osób, w Rakowie Boginiach – 11 osób, w Jeziorku – 11 uczestników).

6. Podatek VAT w rolnictwie, w którym uczestniczyło 20 rolników (szkolenie odbywało się w Zespole Szkół Centrum Kształcenia Zawodowego, w Marianowie).
7. Realizacja programów rolno-środowiskowych w ramach PROW 2007-2013 i 2014-2020, w którym uczestniczyło 51 osób (szkolenia odbywały się w Marianowie w Zespole Szkół Centrum Kształcenia Zawodowego – 41 uczestników oraz w Olszynach – 7 uczestników).
8. Płatności bezpośrednie, w którym uczestniczyło 35 osób (szkolenie odbyło się w Piątnicy Poduchownej).
9. Możliwość pozyskania środków na działalność NGOs, stowarzyszeń, w którym uczestniczyło 8 osób (szkolenie odbyło się w Piątnicy Poduchownej).
10. Integrowana ochrona zbóż, w którym uczestniczyło 35 osób (szkolenia odbywały się w Rakowie Boginiach – 12 osób, Jeziorku – 12 osób, Piątnicy Poduchownej – 11 osób).
11. Systemy wspomagania decyzji w zakresie zwalczania agrofagów oraz prognozy ekonomicznej szkodliwości w produkcji zbóż, w którym uczestniczyło 12 rolników (szkolenie odbyło się na terenie pól w Budach Czarnockich).
12. Możliwości wsparcia finansowego dodatkowej działalności pozarolniczej, w którym uczestniczyło 16 rolników (szkolenie odbywało się w Żelechach).

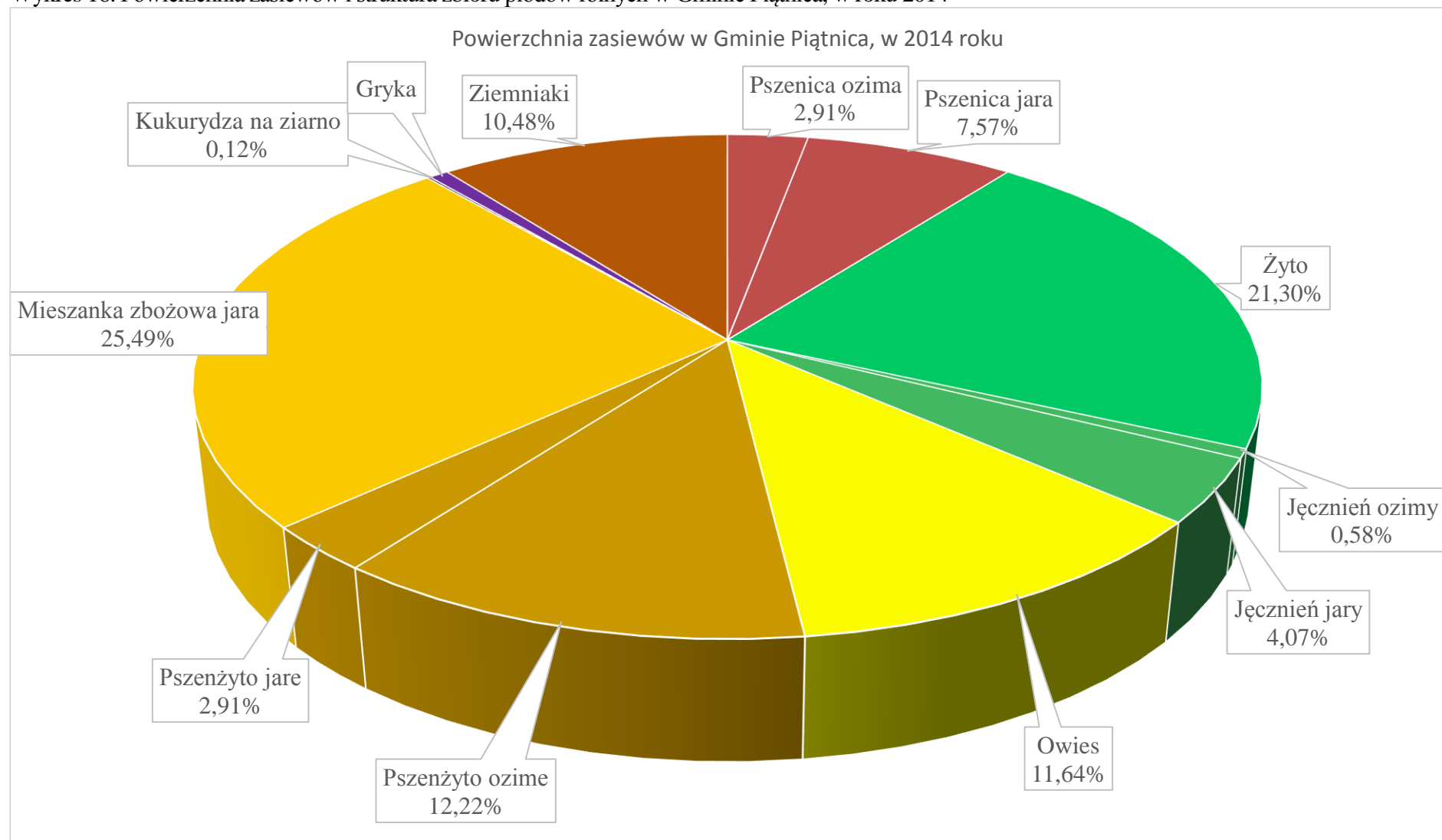
Strukturę zasiewów i zbioru płodów rolnych w Gminie Piątnica w 2014 r. przedstawiają poniższy wykres i tabela.

Tabela 35. Struktura zasiewów i zbioru płodów rolnych w Gminie Piątnica, w roku 2014

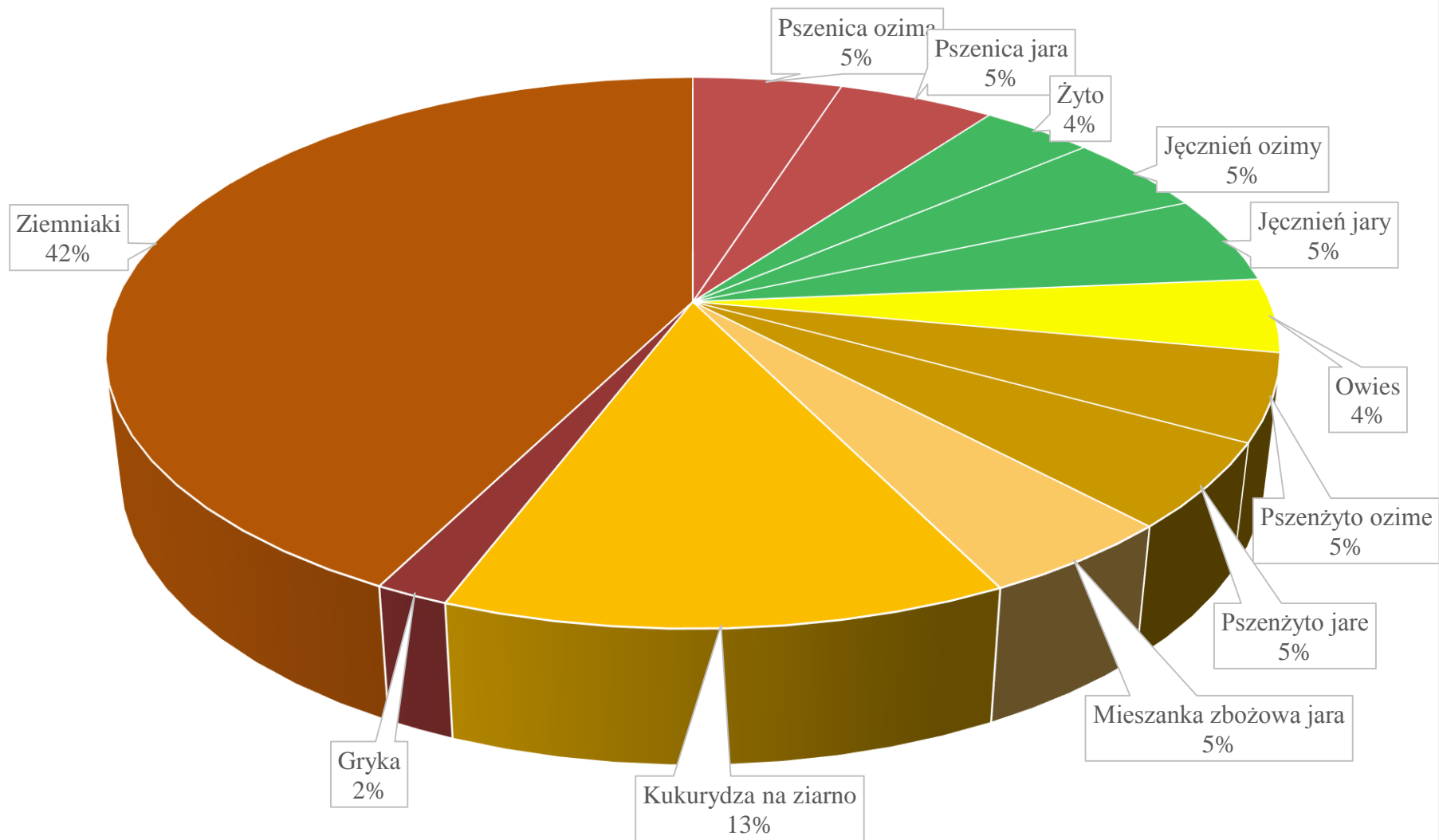
Lp.:	Kategoria	Powierzchnia zasiewów	Średni plon z ha zasiewów
1	Użytki rolne	15 515 ha	-
2	w tym powierzchnia zasiana i zasadzona:	10 791 ha	-
3	pszenica ozima	250 ha	30,0 q
4	pszenica jara	650 ha	31,5 q
5	żyto	1 830 ha	22,5 q
6	jęczmień ozimy	50 ha	29,0 q
7	jęczmień jary	350 ha	31,5 q
8	owies	1 000 ha	26,5 q
9	pszenżyto ozime	1 050 ha	31,0 q
10	pszenżyto jare	250 ha	30,5 q
11	mieszanka zbożowa jara	2 190 ha	28,5 q
12	razem zboża podstawowe	7 620 ha	27,7 q
13	kukurydza na ziarno	10 ha	80,0 q
14	gryka	60 ha	10,5 q
15	zbożowe ogółem	7 690 ha	27,6 q
16	ziemniaki	900 ha	260,0 q
17	Ugory	22 ha	-
18	Uprawy trwałe	149 ha	-
19	Łąki trwałe	2 704 ha	-
20	Pastwiska trwałe	1 700 ha	-
21	Ogrody przydomowe	149 ha	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Piątnica.

Wykres 16. Powierzchnia zasiewów i struktura zbioru płodów rolnych w Gminie Piątница, w roku 2014

Struktura zbioru płodów rolnych (średni plon z 1 ha) na terenie Gminy Piątница, w 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Piątница.

Największą powierzchnie zasiewów w Gminie Piątnica, w 2014 roku odnotowuje mieszanka zbożowa jara – 2.190 ha, co stanowi 25,49 % całości. Na drugim miejscu jest żyto (1.830 ha) – 21,30%, a na trzecim pszenżyto ozime (1.050 ha) – 12,22 % całości powierzchni zasiewów. Z kolei w strukturze zbioru płodów rolnych (średni plon z 1 ha) największy udział mają ziemniaki – 260 q z 1 ha, co stanowi 42,52 % całości. Na drugim miejscu znajduje się kukurydza (80 q z 1 ha) – 13,08 %, a na trzecim ex aequo pszenica jara oraz jęczmień jary (po 31,5 q z 1 ha) – po 5,15 % całości zbiorów.

Podstawową formą własności w sektorze rolnym są gospodarstwa indywidualne, wśród których około 40 % stanowią gospodarstwa o powierzchni około 10 ha. Średnia wielkość gospodarstwa rolnego w Gminie Piątnica wynosi 10,05 ha i jest mniejsza od średniej liczonej dla województwa, która wynosi około 12,24 ha gruntów rolnych⁶. Bonitacja gruntów jest natomiast wyższa od bonitacji gleb dla województwa (zob. poniższa tabela).

Tabela 36. Klasy bonitacyjne gleb w Gminie Piątnica

Klasy gleb	Grunty orne, sady		Użytki zielone	
	Powierzchnia (ha)	% struktury	Powierzchnia (ha)	% struktury
II	1,00	0,01%	0,00	0,00%
III	0,00	0,00%	109,00	3,50%
III ^a	105,00	0,82%	0,00	0,00%
III ^b	810,00	6,30%	0,00	0,00%
IV	0,00	0,00%	946,00	30,39%
IV ^a	2 510,00	19,53%	0,00	0,00%
IV ^b	3 437,00	26,74%	0,00	0,00%
V	3 563,00	27,72%	1 473,00	47,32%
VI	2 276,00	17,71%	528,00	16,96%
Viz	152,00	1,18%	57,00	1,83%
Razem	12 854,00	100,00%	3 113,00	100,00%

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Piątnica.

Gmina Piątnica jest rozpoznawalna w Polsce i Europie dzięki funkcjonującej na jej terenie Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej Piątnica. Spółdzielnia ta zasłynęła wprowadzając w 1992 roku serek wiejski typu *cottage cheese*. Produkt ten został zaadoptowany z rynku amerykańskiego, następnie przekształcony w oparciu o własną technologię, był zdobywcą wielu nagród,

⁶ Ogłoszenie Prezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa z dnia 17.09.2014 r. w sprawie wielkości średniej powierzchni gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym w poszczególnych województwach oraz średniej powierzchni gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym w kraju w 2014 roku

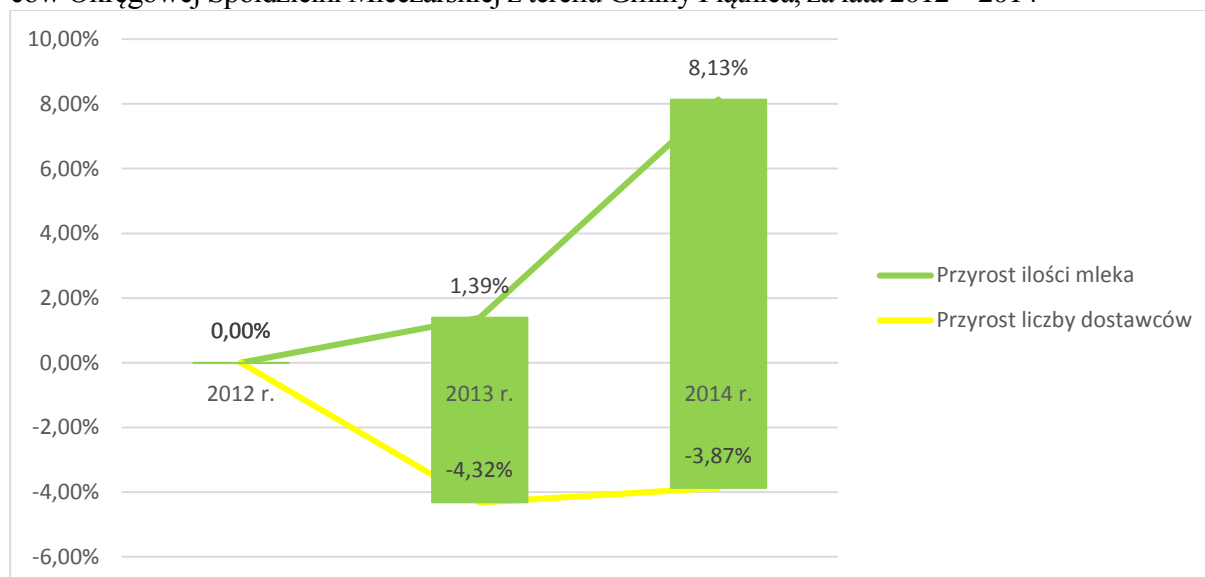
oraz certyfikatów dla najlepszego wyrobu mleczarskiego. Współcześnie Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Piątnicy należy do najnowocześniejszych i najszybciej rozwijających się firm mleczarskich w Polsce i na świecie. Oprócz serka wiejskiego jest również największym w Polsce wytwórcą śmietan, serków mascarpone oraz wiodącym producentem serków śmietankowych i twarogów. Gmina Piątница jest naturalnym i podstawowym rynkiem zaopatrzenia w surowiec mleczny wykorzystywany przez spółdzielnię. W 2014 r. spółdzielnia skupiła ponad 313 mln litrów mleka od 2.234 dostawców, w tym z terenu Gminy Piątница. Poniższa tabela przedstawia podstawowe dane Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej w Piątnicy, dotyczące skupu mleka oraz liczby dostawców za lata 2012 – 2014 z terenu Gminy Piątница.

Tabela 37. Ilość skupionego mleka oraz liczba dostawców Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej z terenu Gminy Piątница, za lata 2012 – 2014

Lp.:	Wyszczególnienie	2012 r.	2013 r.	2014 r.
1	Ilość mleka w litrach	18 337 147	18 592 265	20 104 621
2	Liczba dostawców	162	155	149

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej w Piątnicy.

Wykres 17. Roczne przyrosty skupionego mleka w porównaniu z rocznymi przyrostami liczby dostawców Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej z terenu Gminy Piątница, za lata 2012 – 2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej w Piątnicy.

Rok 2012 przyjęto jako rok wyjściowy. W ciągu kolejnych dwóch lat zauważa się tendencję wzrostu ilości skupowanego mleka, przy jednoczesnym spadku liczby dostawców z terenu Gminy Piątница. W całym okresie liczba dostawców zmniejszyła się o 13-stu (rok 2012 w porównaniu do roku 2014). Świadczyć to może o postępującej specjalizacji w produkcji mleka, która przekłada się na wzrost wydajności, gospodarstw rolnych z terenu Gminy Piątница.

W ujęciu regionalnym Gmina Piątnica, składająca się z drobnych gospodarstw rolnych, od lat była źródłem zaopatrzenia Łomży w warzywa. Szczególne tradycje w tym zakresie mają mieszkańcy z Drozdowa. Rolnicy dostarczali i nadal dostarczają mieszkańcom Łomży swoje produkty (owoce i warzywa), a Łomżyniacy chętnie się w nie zaopatrują. Drozdowo jest obecnie znanym w całej Polsce zagłębiem warzywniczym oraz potencjalnym miejscem do stworzenia inkubatora rolniczej przedsiębiorczości. Zadaniem inkubatora byłoby wspieranie gospodarstw rolnych Gminy Piątnica w organizacji sprzedaży bezpośredniej.

2.7. Finanse gminne

Wykonanie dochodów i wydatków budżetowych za lata 2011 – 2014 przedstawia poniższa tabela i wykres.

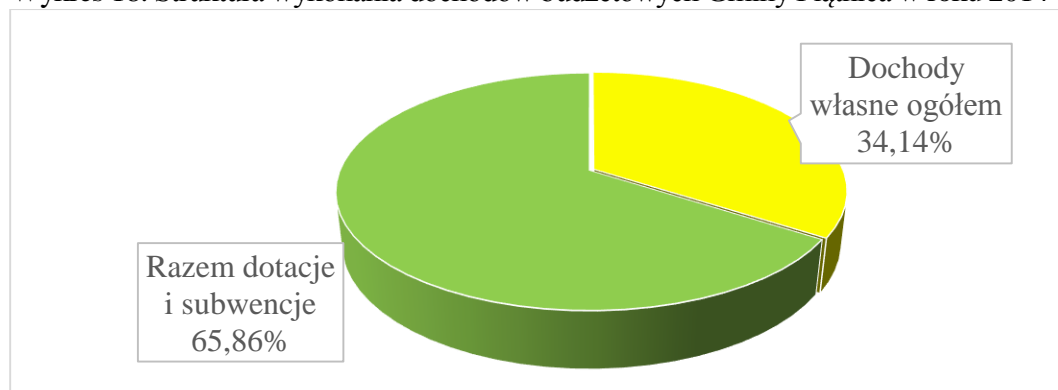
Tabela 38. Dochody i wydatki Gminy Piątnica za lata 2011 – 2014

Wykonanie	Dochody bieżące	Dochody majątkowe	Dochody ogółem	Wydatki bieżące	Wydatki majątkowe	Wydatki ogółem
Rok 2011	26 712 263,15 zł	1 151 564,74 zł	27 863 827,89 zł	25 680 731,55 zł	7 554 959,72 zł	33 235 691,27 zł
Rok 2012	27 508 578,55 zł	1 600 798,75 zł	29 109 377,30 zł	25 511 632,93 zł	780 148,38 zł	26 291 781,31 zł
Rok 2013	28 200 355,58 zł	736 731,00 zł	28 937 086,58 zł	26 583 487,57 zł	1 669 781,31 zł	28 253 268,88 zł
Rok 2014	29 206 147,08 zł	200 077,42 zł	29 406 224,50 zł	27 190 772,06 zł	1 899 839,62 zł	29 090 611,68 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu Gminy Piątnica.

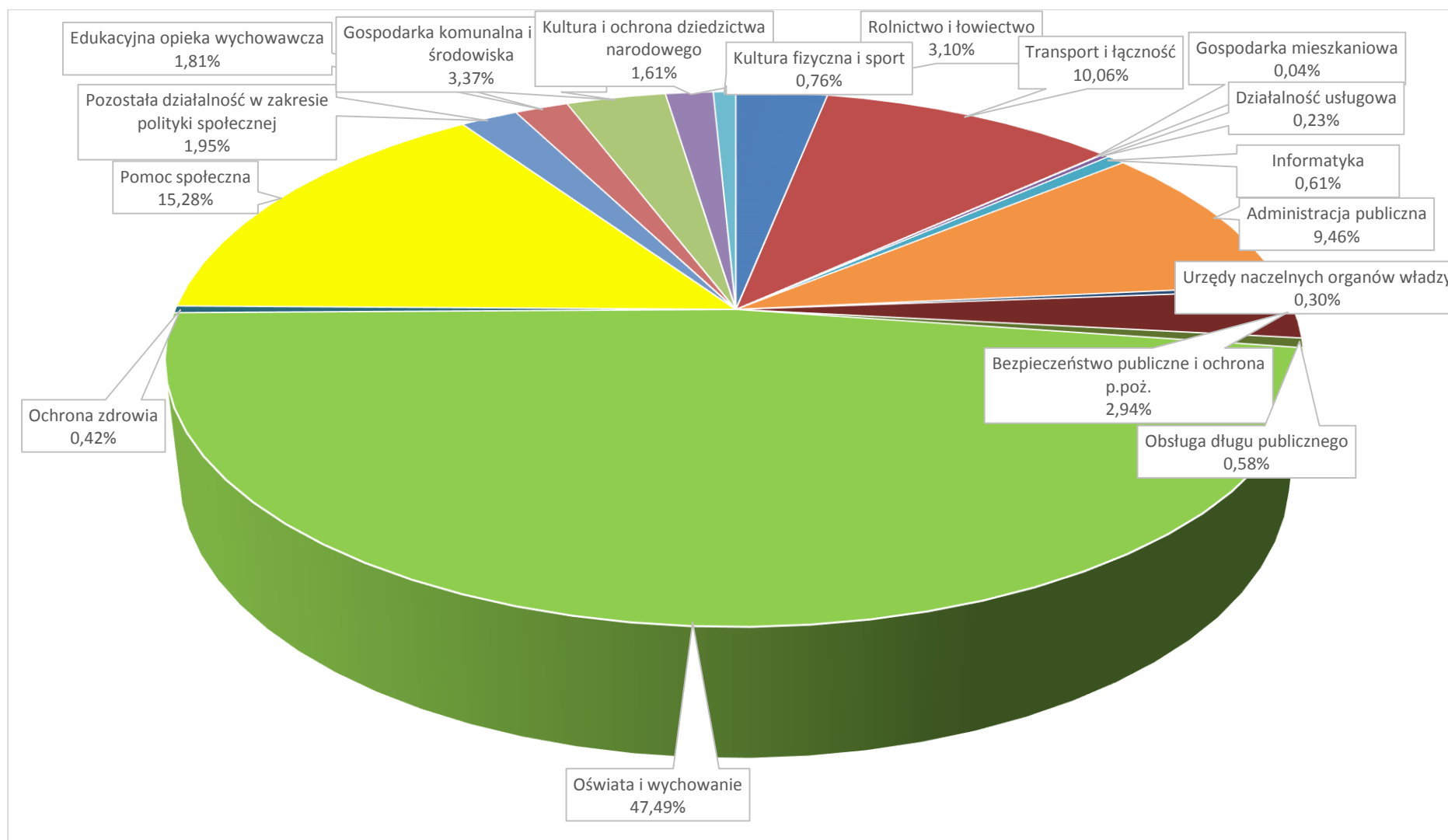
Dochody i wydatki Gminy Piątnica za lata 2011 – 2014 wykazują względną stabilizację, oscylując w granicach 29 mln złotych. W wewnętrznej strukturze dochodów, za rok 2014, przeważają dochody z tytułu dotacji i subwencji, co przedstawia poniższy wykres. Jest to mało korzystna relacja, chociaż powszechna w przypadku gmin wiejskich, które nie mają większych możliwości stymulowania wzrostu dochodów własnych.

Wykres 18. Struktura wykonania dochodów budżetowych Gminy Piątnica w roku 2014

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 39. Struktura wykonania wydatków budżetowych Gminy Piątница w roku 2014

Źródło: opracowanie własne.

W strukturze wydatków budżetowych, za rok 2014, największą grupę stanowią wydatki na oświatę i wychowanie – 47,49 % całości. Na drugim miejscu znajdują się wydatki na pomoc społeczną – 15,28 % wydatków budżetowych ogółem. Trzecią pod względem wielkości grupę wydatków stanowią wydatki na transport i łączność – 10,06 % całości wydatków budżetowych w 2014 roku. Sytuacja taka jest typowa dla gmin wiejskich, gdzie gros wydatków budżetowych pochłania oświata i wychowanie oraz pomoc społeczna.

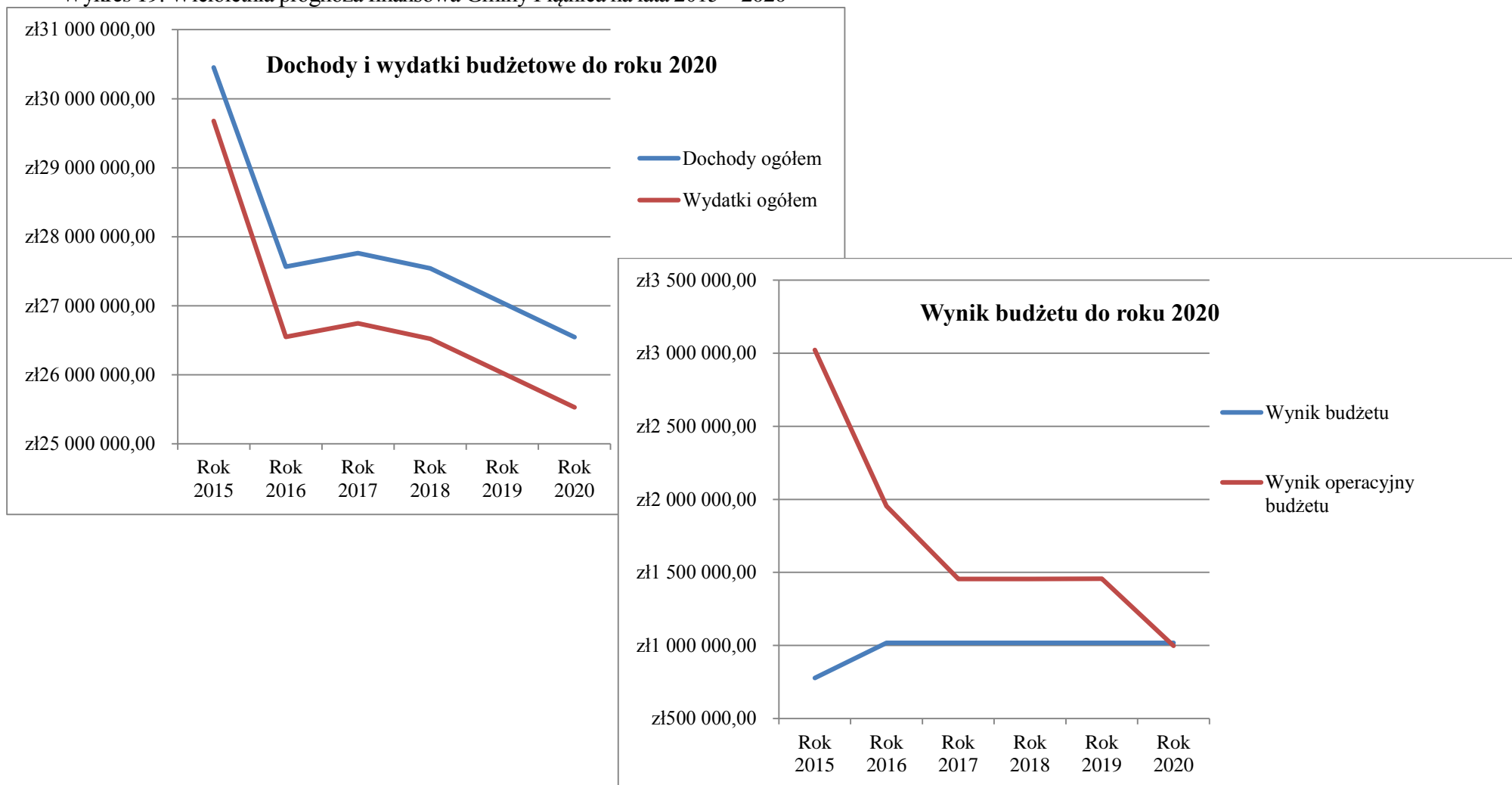
Kolejne tabele i wykresy przedstawiają prognozę dochodów i wydatków budżetowych Gminy Piątnica na lata 2015 – 2020.

Tabela 40. Wieloletnia prognoza finansowa Gminy Piątnica na lata 2015 – 2020

Prognoza dochodów ogółem w Gminie Piątnica na lata 2015 - 2020					
Lp.:	Wyszczególnienie	Dochody bieżące	Dochody majątkowe	Dochody ogółem	Kwota długu (stan zadłużenia)
1	Rok 2015	28 192 100,00 zł	2 261 400,00 zł	30 453 500,00 zł	5 088 857,20 zł
2	Rok 2016	27 500 376,00 zł	64 000,00 zł	27 564 376,00 zł	4 071 085,20 zł
3	Rok 2017	27 697 931,00 zł	63 500,00 zł	27 761 431,00 zł	3 053 313,20 zł
4	Rok 2018	27 476 215,00 zł	63 000,00 zł	27 539 215,00 zł	2 035 541,20 zł
5	Rok 2019	26 982 210,00 zł	62 000,00 zł	27 044 210,00 zł	1 017 769,20 zł
6	Rok 2020	26 523 809,20 zł	21 000,00 zł	26 544 809,20 zł	0,00 zł
Prognoza wydatków ogółem w Gminie Piątnica na lata 2015 - 2020					
Lp.:	Wyszczególnienie	Wydatki bieżące	Wydatki majątkowe	Wydatki ogółem	Rozchody budżetu (raty kredytów)
1	Rok 2015	25 168 949,15 zł	4 506 778,85 zł	29 675 728,00 zł	777 772,00 zł
2	Rok 2016	25 546 604,00 zł	1 000 000,00 zł	26 546 604,00 zł	1 017 772,00 zł
3	Rok 2017	26 243 659,00 zł	500 000,00 zł	26 743 659,00 zł	1 017 772,00 zł
4	Rok 2018	26 021 443,00 zł	500 000,00 zł	26 521 443,00 zł	1 017 772,00 zł
5	Rok 2019	25 526 438,00 zł	500 000,00 zł	26 026 438,00 zł	1 017 772,00 zł
6	Rok 2020	25 527 040,00 zł	- zł	25 527 040,00 zł	1 017 769,20 zł
Wynik budżetu Gminy Piątnica na lata 2015 - 2020					
Lp.:	Wyszczególnienie	Wynik budżetu	Różnica między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi	Wynik operacyjny budżetu	Prosty wskaźnik zadłużenia (kwota długu / dochody ogółem)
1	Rok 2015	777 772,00 zł	3 023 150,85 zł	3 023 150,85 zł	16,71%
2	Rok 2016	1 017 772,00 zł	1 953 772,00 zł	1 953 772,00 zł	14,77%
3	Rok 2017	1 017 772,00 zł	1 454 272,00 zł	1 454 272,00 zł	11,00%
4	Rok 2018	1 017 772,00 zł	1 454 772,00 zł	1 454 772,00 zł	7,39%
5	Rok 2019	1 017 772,00 zł	1 455 772,00 zł	1 455 772,00 zł	3,76%
6	Rok 2020	1 017 769,20 zł	996 769,20 zł	996 769,20 zł	0,00%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminy Piątnica.

Wykres 19. Wieloletnia prognoza finansowa Gminy Piątnica na lata 2015 – 2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminy Piątnica.

Jak pokazują powyższe dane Gmina Piątnica przewiduje w 5-cio letniej perspektywie czasowej praktycznie ciągły spadek dochodów ogółem a w ślad za nim także spadek wydatków ogółem. Uzasadnia się to zmniejszającą subwencją oświatową, której zmniejszenie następuje na skutek niżu demograficznego, przez co coraz mniejszą liczbą dzieci trafia do gminnego systemu oświatowego. Nie świadczy to dobrze o sytuacji finansowej gminy. Malejące dochody wymuszają zmniejszenie wydatków. Gmina będzie musiała ciągle szukać oszczędności w budżecie, tak żeby pokryć choćby wydatki nieplanowane. Spadki te nie przekładają się jednak na wynik budżetu, który zachowuje względną stabilność na poziomie 1,0 mln złotych do roku 2020. Ten dodatni wynik finansowy Gmina Piątnica w całości przeznacza na pokrycie rat zaciągniętych kredytów, w związku z tym prosty wskaźnik zadłużenia rozumiany jako relacja kwoty długu do dochodów ogółem, wykazuje również tendencję malejącą.

Pomimo malejących dochodów, Gmina Piątnica utrzymuje stabilną zdolność finansową do spłaty zaciąganych zobowiązań. Szczegółowe wyliczenia przedstawiono w poniższej tabeli.

Jak wynika z przeprowadzonych obliczeń, relacja (art. 243 ustawy o finansach publicznych) zadłużenia do dochodów ogółem w porównaniu do średniej z trzech ostatnich lat relacji sumy dochodów bieżących i dochodów ze sprzedaży majątku pomniejszonych o wydatki bieżące, do dochodów ogółem w Gminie Piątnica, dla planowanego okresu 2015 – 2020, jest zachowana i utrzymuje się na stabilnym poziomie od 7% do 8%.

Przy przyjętych założeniach planistycznych Gmina Piątnica będzie mogła zaciągać zobowiązania kredytowo-pożyczkowe do roku 2018, których roczna wysokość spłaty rat kapitałowo-odsetkowych nie przekroczy kwoty około 1 mln złotych.

Tabela 41. Informacja o relacji dochodów do zadłużenia w budżecie Gminy Piątnica, o której mowa w art. 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, w latach 2015-2018

Wyszczególnienie	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.
Dochody bieżące (Db)	27 508 578,55 zł	28 200 355,58 zł	29 415 100,23 zł	28 192 100,00 zł	27 500 376,00 zł	27 697 931,00 zł	27 476 215,00 zł
Dochody ze sprzedaży majątku (Sm)	154 833,75 zł	404 761,00 zł	105 500,00 zł	220 000,00 zł	64 000,00 zł	63 500,00 zł	63 000,00 zł
Dochody ogółem (D)	29 109 377,00 zł	28 937 086,58 zł	29 844 083,23 zł	30 453 500,00 zł	27 564 376,00 zł	27 761 431,00 zł	27 539 215,00 zł
Wydatki bieżące (Wb)	25 511 632,93 zł	26 583 487,57 zł	27 817 924,23 zł	25 168 949,15 zł	25 546 604,00 zł	26 243 659,00 zł	26 021 443,00 zł
Koszt obsługi zadłużenia (O)	423 514,78 zł	187 608,05 zł	173 556,00 zł	173 556,00 zł	134 556,00 zł	134 556,00 zł	134 556,00 zł
Spłata rat kapitałowych (R)	3 055 555,16 zł	1 555 555,01 zł	777 816,00 zł	777 772,00 zł	1 017 772,00 zł	1 017 772,00 zł	1 017 772,00 zł
Zadłużenie na koniec roku (Z)	5 444 444,21 zł	5 444 445,20 zł	5 866 629,20 zł	5 088 857,20 zł	4 071 085,20 zł	3 053 313,20 zł	2 035 541,20 zł
Z / D	18,70%	18,81%	19,66%	16,71%	14,77%	11,00%	7,39%
(R + O) / D	11,95%	6,02%	3,19%	3,12%	4,18%	4,15%	4,18%
Wyliczenie (Db+Sm-Wb)	2 151 779,37 zł	2 021 629,01 zł	1 702 676,00 zł	3 243 150,85 zł	2 017 772,00 zł	1 517 772,00 zł	1 517 772,00 zł
do dochodów ogółem (D)	0,0739	0,0699	0,0571	0,1065	0,0732	0,0547	0,0551
w %	7,39%	6,99%	5,71%	10,65%	7,32%	5,47%	5,51%
Średnia z 3 poprzednich lat				0,0669	0,0778	0,0789	0,0781
w %				6,69%	7,78%	7,89%	7,81%
Max. wysokość R+O według ufp <=				2 038 717,45 zł	2 144 604,60 zł	2 190 837,02 zł	2 151 448,91 zł
Faktyczna wysokość R + O				951 328,00 zł	1 152 328,00 zł	1 152 328,00 zł	1 152 328,00 zł
Max. dodatkowe zwiększenie R+O				1 087 389,45 zł	992 276,60 zł	1 038 509,02 zł	999 120,91 zł

Źródło: opracowanie własne.

2.8. Wyniki badań sondażowych

2.8.1. Zagadnienia metodologiczne

Gmina Piątnica składa się z 44 miejscowości, reprezentowanych przez 15 radnych i 44 sołtysów. W trakcie opracowania strategii rozwoju gminy, celem pozyskania opinii mieszkańców dotyczącej potencjału społeczno-gospodarczego, przeprowadzono sondaż diagnostyczny. Badanie dotyczyło obecnej kondycji gminy oraz ważnych dla niej kierunków polityki inwestycyjnej.

Badanie przeprowadzono w miesiącach luty – marzec 2015 roku, głównie wśród lokalnych liderów społeczności. Badanie skierowano do dwóch grup. Grupy zamkniętej – radnych, sołtysów, kierowników jednostek organizacyjnych gminy oraz grupy otwartej – wszyscy mieszkańcy Gminy Piątnica zainteresowani udziałem w badaniu. Badania realizowano metodą tradycyjną, w ramach której formularze ankiet w wersji papierowej przekazywano do wypełnienia zainteresowanym. Ponadto ankietę zamieszczono także na stronie internetowej gminy, gdzie każdy mieszkaniec, bez logowania, mógł wejść pobrać formularz ankiety, wypełnić i przekazać do Urzędu Gminy. Taki dobór uczestników uzasadnia się tym, iż przeważająca grupa respondentów to lokalni, niedawno wybranymi (wybory samorządowe 2014 r.) liderzy społeczni, dobrze rozumiejący oraz interpretujący, preferencje swoich wyborców. Cel prowadzonego sondażu (konkretne wskazanie, co do miejsca i rodzaju, potrzeb inwestycyjnych) przesądził o rezygnacji z anonimizacji wypełnianych ankiet. Łącznie do Urzędu Gminy w Piątnicy wpłynęło 49 wypełnionych formularzy ankiet, z czego nie każda ankieta zawierała odpowiedzi na przedstawione w niej pytania.

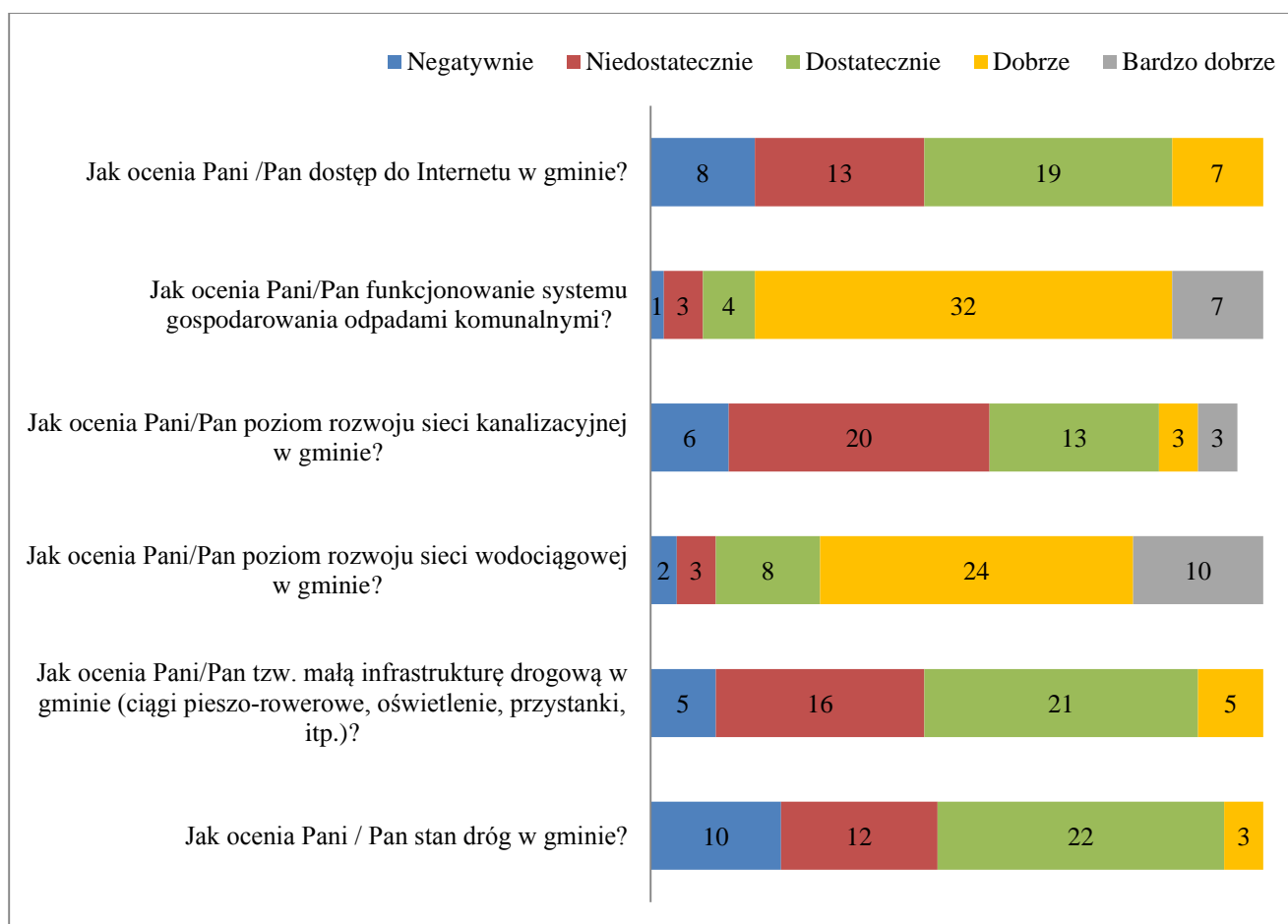
Formularz ankiety zawierał następujące elementy:

1. Metryczka zawierająca imię i nazwisko oraz pełnioną rolę społeczną (funkcję).
2. Ocenę infrastruktury technicznej w gminie.
3. Ocenę sfery społeczno-gospodarczej.
4. Ocenę poziomu oświaty, kultury i rekreacji.
5. Ocenę turystyki w gminie.
6. Wskazanie mocnych i słabych stron Gminy Piątnica.
7. Wskazanie jakie inwestycje powinny być przeprowadzone na terenie Gminy Piątnica w latach 2015 – 2020.
8. Wskazanie zamierzeń (do roku 2020) finansowanych z funduszu sołeckiego.
9. Ogólna ocena stopnia zadowolenia z inwestycji przeprowadzonych w Gminie Piątnica w ciągu ostatnich 5-ciu lat.

2.8.2. Ocena jakości życia w opinii mieszkańców Gminy Piątnica

W sondażu diagnostycznym poruszono bardzo ważną kwestię dotyczącą oceny jakości życia mieszkańców Gminy Piątnica. Badani oceniali 23 aspekty z punktu widzenia ich najbliższego otoczenia, który reprezentują jako jego przedstawiciele w Radzie Gminy. W ocenie zastosowano tradycyjną skalę ocen: 1 – negatywna, 2 – niedostateczna, 3 – dostateczna, 4 – dobra, 5 – bardzo dobra. Poniższy wykres przedstawia oceny respondentów w odniesieniu do zagadnień z zakresu infrastruktury technicznej.

Wykres 20. Ocena stanu elementów infrastruktury technicznej Gminy Piątnica w opinii respondentów

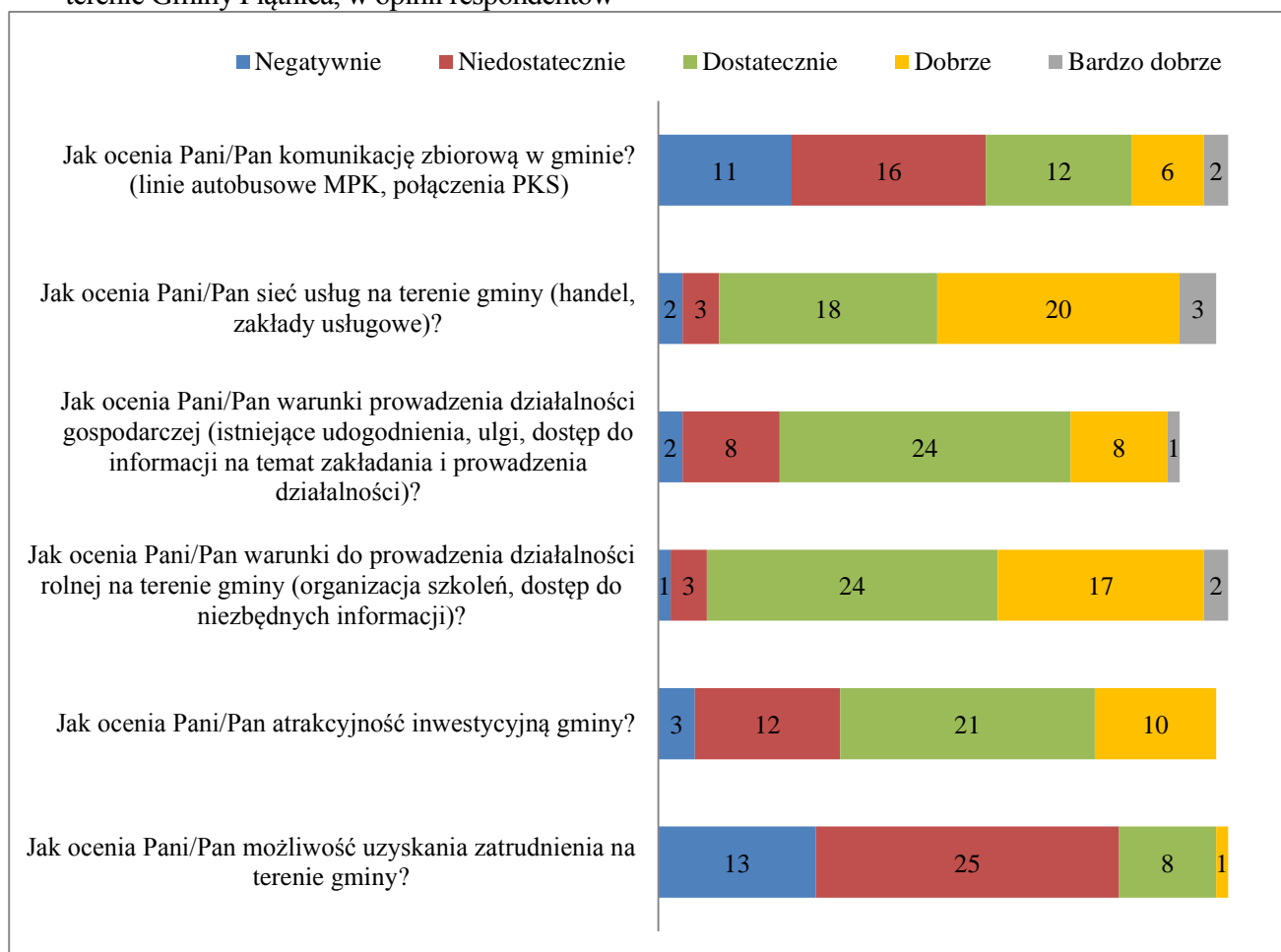

Źródło: opracowanie własne.

W elementach infrastruktury technicznej ankietowani najlepiej ocenili system gospodarowania odpadami komunalnymi – 32 odpowiedzi na ocenę dobrą przy 1 negatywnej. Najgorzej oceniony został stan dróg gminnych – 10 odpowiedzi negatywnych, 12 niedostatecznych, 22 dostatecznych

a tylko 3 dobrych. Na uwagę zasługuje ocena poziomu rozwoju sieci wodociągowej: 24 respondentów wystawiło ocenę dobrą, 2 natomiast ocenę negatywną. Duża grupa respondentów negatywnie i niedostatecznie (łącznie 21 osób) ocenia stan tzw. małej infrastruktury drogowej – ciągi pieszo-rowerowe, oświetlenie uliczne czy przystanki autobusowe. Podobnie sytuacja wygląda w przypadku rozwoju sieci kanalizacyjnej – 26 osób ocenia ją negatywnie i niedostatecznie – ale w tym przypadku 3 respondentów wystawiło ocenę bardzo dobrą.

Wykres 21. Ocena wybranych elementów stanu uwarunkowań rozwoju społeczno-gospodarczego na terenie Gminy Piątница, w opinii respondentów

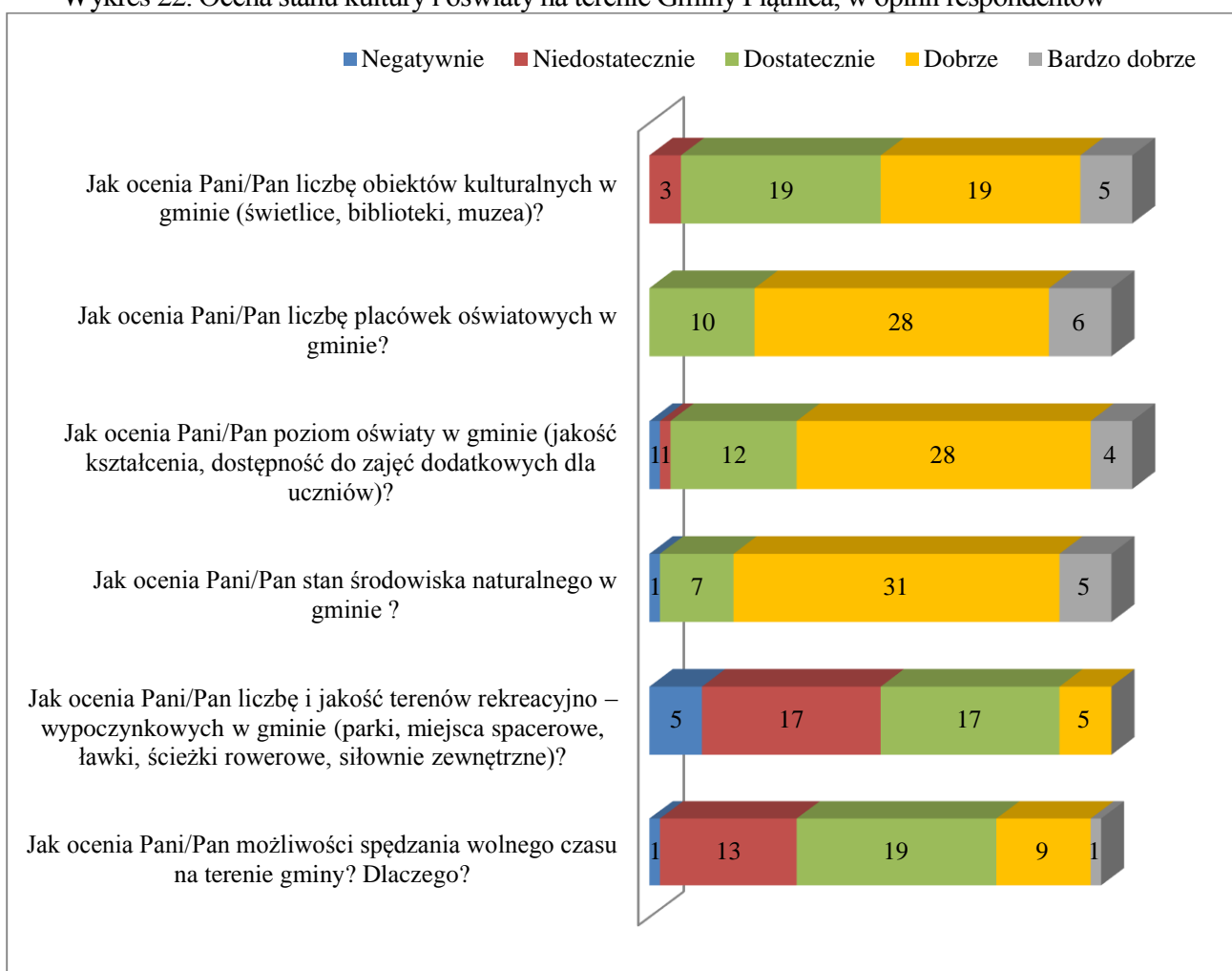
Źródło: opracowanie własne.

Powyższy wykres prezentuje wyniki badań sondażowych związanych z rynkiem pracy, przedsiębiorczością oraz atrakcyjnością inwestycyjną gminy. Jak z niego wynika główną barierą dla mieszkańców Gminy Piątница są kwestie związane z rynkiem pracy, a zwłaszcza znalezieniem zatrudnienia. Jedynie 1 osoba oceniła ten aspekt jakości życia pozytywnie na ocenę dobrą, przy 13 ocenach negatywnych oraz 25 niedostatecznych. Podobnie niekorzystną ocenę wystawiają uczestnicy badania za komunikację zbiorową: 11 ocen negatywnych oraz 16 niedostatecznych.

Gmina Piątnica ma charakter typowo rolniczy. Urząd Gminy aktywnie włącza się w pomoc dla rolników przy organizacji szkoleń czy wypełnianiu wniosków o płatności obszarowe. Jednak w opinii respondentów ten obszar jakości życia, także wymaga poprawy, co wynika z faktu, iż 24 uczestników badania wystawiło ocenę dostateczną a 4 ocenę negatywną i niedostateczną. Analogicznie dużo nieprzychylnych ocen adresowano w obszarze warunków prowadzenia działalności gospodarczej na terenie Gminy Piątnica – 2 oceny negatywne, 8 niedostatecznych oraz 24 dostateczne przy 8 ocenach dobrych i 1 bardzo dobrej. Bez wątpienia przełożyło się to na równie krytyczną ocenę atrakcyjności inwestycyjnej Gminy Piątnica.

Kolejny wykres przedstawia opinię respondentów w obszarze stanu kultury i oświaty.

Wykres 22. Ocena stanu kultury i oświaty na terenie Gminy Piątnica, w opinii respondentów

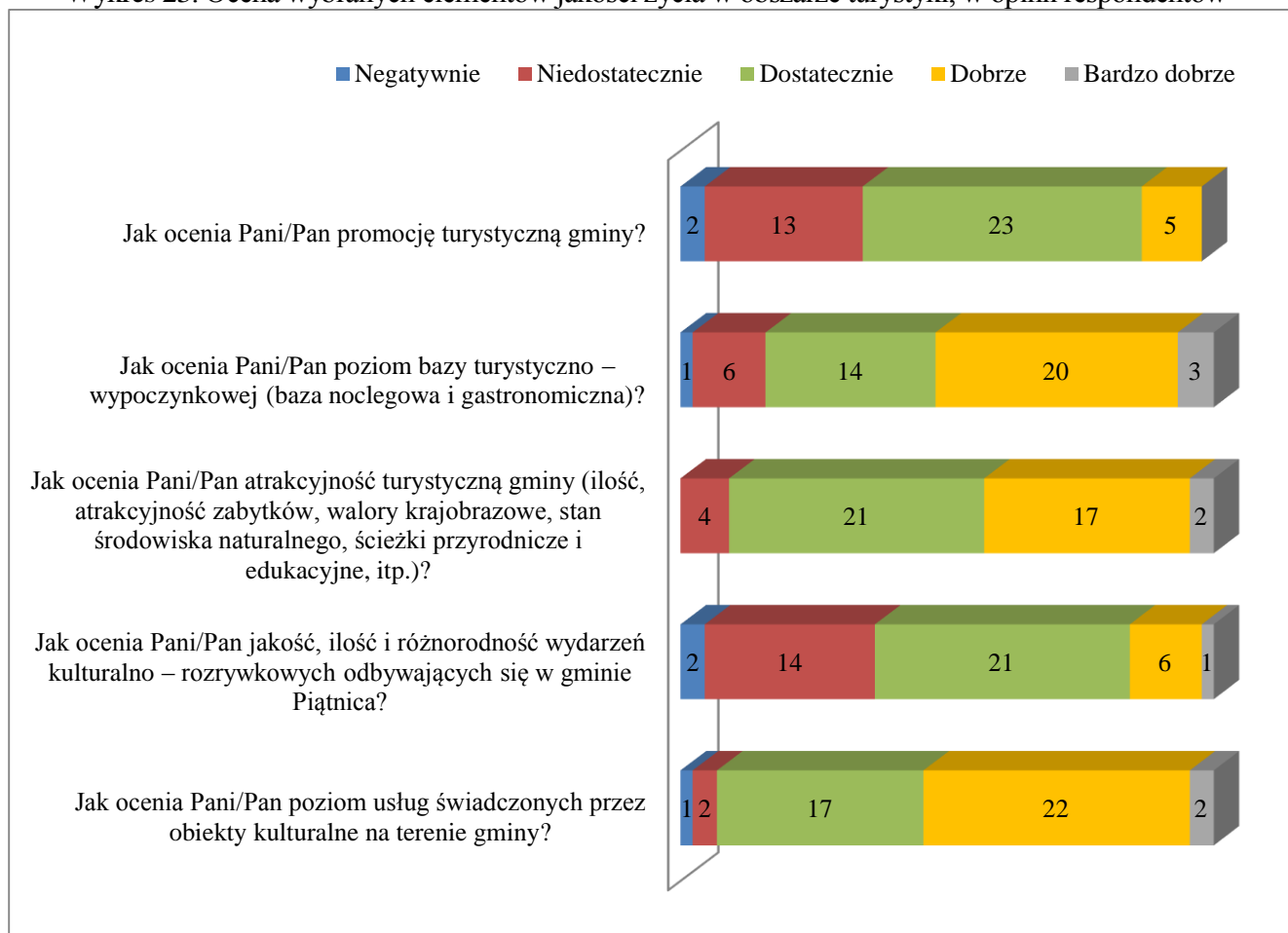

Źródło: opracowanie własne.

W obszarze kultury i oświaty respondenci wystawili zdecydowanie mniej ocen negatywnych i niedostatecznych, na korzyść ocen dobrych i bardzo dobrych. Najwięcej ocen dobrych uczestnicy badania wystawili w obszarze stanu środowiska naturalnego, poziomu oświaty

i liczby placówek oświatowych. Najmniej korzystnie wypadł obszar ilości i jakości terenów rekreacyjno-sportowych, gdzie 5 uczestników oceniło go negatywnie, 17 niedostatecznie i dostatecznie a 5 dobrze.

Wykres 23. Ocena wybranych elementów jakości życia w obszarze turystyki, w opinii respondentów

Źródło: opracowanie własne.

Najslabiej ocenionym elementem w obszarze turystyki jest jej promocja – 2 oceny negatywne, 13 niedostatecznych oraz 23 dostatecznych. Nie wystawiono żadnej oceny bardzo dobrej. Słabo wypadł również element jakości, ilości i różnorodności wydarzeń kulturalno-rozrywkowych organizowanych na terenie Gminy Piątnica. Stosunkowo dobre oceny wystawiono natomiast dla poziomu usług świadczonych przez obiekty kulturalne.

W podsumowaniu tej części analizy, w poniższej tabeli przedstawiono zbiorcze zestawienie średniej wszystkich ocen uporządkowane od najniższej do najwyższej. Podkreślenia wymaga sytuacja, iż żadne z pytań nie zostało ocenione wyżej niż średnio na ocenę dobrą.

Tabela 42. Średnia ocen sondażu diagnostycznego badającego wybrane elementy jakości życia mieszkańców Gminy Piątnica, w opinii respondentów

Lp.:	Treść pytania	Ocena średnia
1	Jak ocenia Pani/Pan możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie gminy?	1,94
2	Jak ocenia Pan / Pani stan dróg w gminie?	2,38
3	Jak ocenia Pani/Pan komunikację zbiorową w gminie? (linie autobusowe MPK, połączenia PKS)	2,40
4	Jak ocenia Pani/Pan poziom rozwoju sieci kanalizacyjnej w gminie?	2,49
5	Jak ocenia Pani/Pan liczbę i jakość terenów rekreacyjno – wypoczynkowych w gminie (parki, miejsca spacerowe, ławki, ścieżki rowerowe, siłownie zewnętrzne)?	2,50
6	Jak ocenia Pani /Pan dostęp do Internetu w gminie?	2,53
7	Jak ocenia Pani/Pan tzw. małą infrastrukturę drogową w gminie (ciągi pieszo – rowerowe, oświetlenie, przystanki, itp.)?	2,55
8	Jak ocenia Pani/Pan promocję turystyczną gminy?	2,72
9	Jak ocenia Pani/Pan jakość, ilość i różnorodność wydarzeń kulturalno – rozrywkowych odbywających się w gminie Piątnica?	2,77
10	Jak ocenia Pani/Pan atrakcyjność inwestycyjną gminy?	2,83
11	Jak ocenia Pani/Pan możliwości spędzania wolnego czasu na terenie gminy? Dlaczego?	2,91
12	Jak ocenia Pani/Pan warunki prowadzenia działalności gospodarczej (istniejące udogodnienia, ulgi, dostęp do informacji na temat zakładania i prowadzenia działalności)?	2,95
13	Jak ocenia Pani/Pan warunki do prowadzenia działalności rolnej na terenie gminy (organizacja szkoleń, dostęp do niezbędnych informacji)?	3,34
14	Jak ocenia Pani/Pan atrakcyjność turystyczną gminy (ilość, atrakcyjność zabytków, walory krajobrazowe, stan środowiska naturalnego, ścieżki przyrodnicze i edukacyjne, itp.)?	3,39
15	Jak ocenia Pani/Pan poziom bazy turystyczno – wypoczynkowej (baza noclegowa i gastronomiczna)?	3,41
16	Jak ocenia Pani/Pan sieć usług na terenie gminy (handel, zakłady usługowe)?	3,41
17	Jak ocenia Pani/Pan poziom usług świadczonych przez obiekty kulturalne na terenie gminy?	3,50
18	Jak ocenia Pani/Pan liczbę obiektów kulturalnych w gminie (świetlice, biblioteki, muzea)?	3,57
19	Jak ocenia Pani/Pan poziom oświaty w gminie (jakość kształcenia, dostępność do zajęć dodatkowych dla uczniów)?	3,72
20	Jak ocenia Pani/Pan poziom rozwoju sieci wodociągowej w gminie?	3,79
21	Jak ocenia Pani/Pan funkcjonowanie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi?	3,87
22	Jak ocenia Pani/Pan stan środowiska naturalnego w gminie ?	3,89
23	Jak ocenia Pani/Pan liczbę placówek oświatowych w gminie?	3,91
Średnia ocena łączna		3,08

1 – ocena najniższa, 5 – ocena najwyższa

Źródło: opracowanie własne.

W przeprowadzonym badaniu poproszono również o wskazanie konkretnych projektów inwestycyjnych niezbędnych do zrealizowania w Gminie Piątnica w latach 2015 – 2020. Respondenci łącznie wskazali 155 różnego rodzaju projektów. Inwestycje te pogrupowane w jednorodne obszary stworzyły 10 obszarów interwencji inwestycyjnych.

Wskazania inwestycyjne potwierdzają, iż budowa, remont lub modernizacja dróg gminnych jest najbardziej pilną potrzebą mieszkańców, wymagającą zaspokojenia. Na drugim miejscu uczestnicy badania podkreślają konieczność remontów i wyposażenia świetlic wiejskich oraz remiz strażackich. Budynki te pełnią funkcje integracyjne lokalnych społeczności, dlatego pozostają obiektem troski i zainteresowań jej mieszkańców.

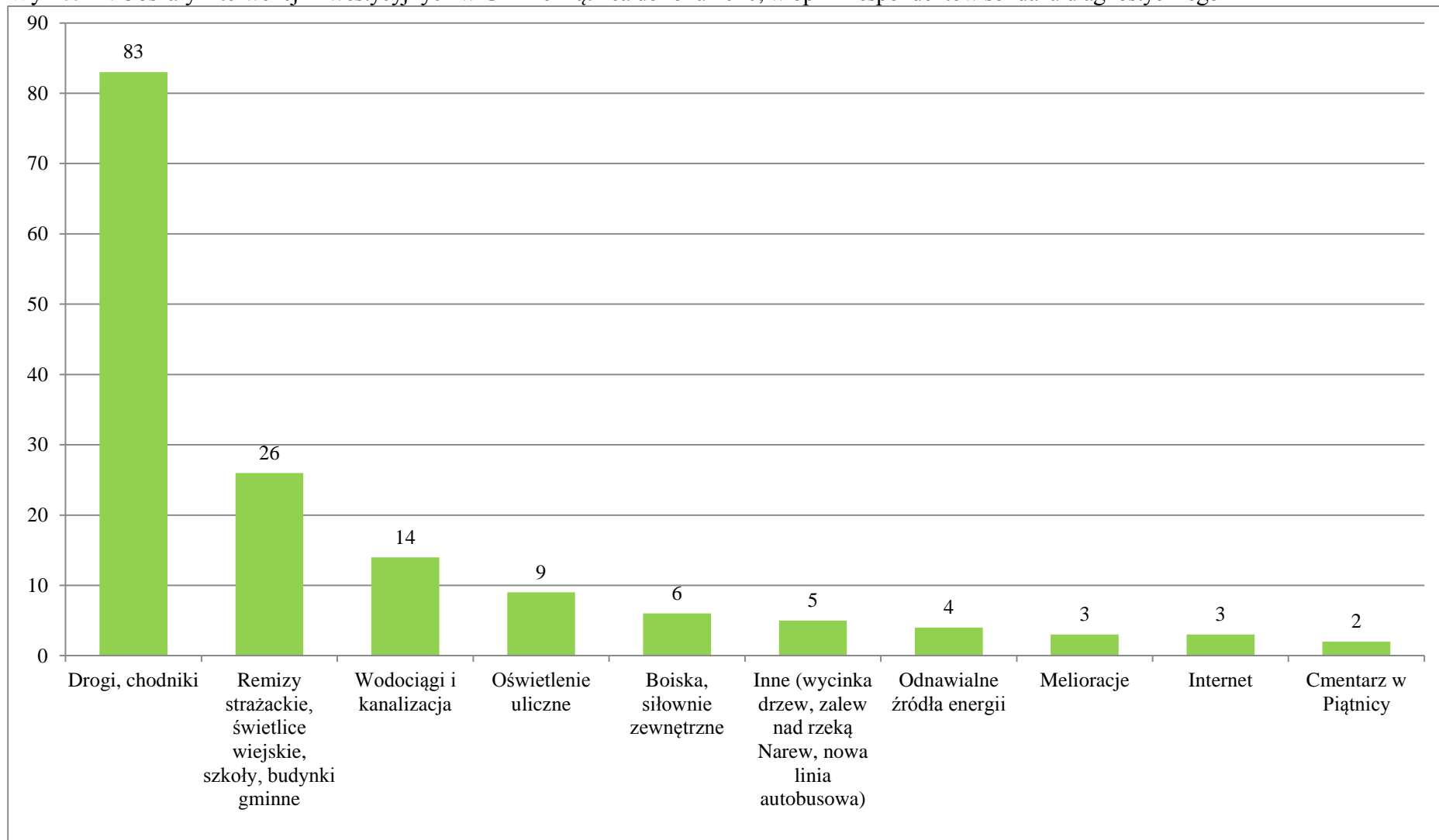
Na trzecim miejscu pod względem liczby wskazań znalazły się inwestycje związane z wodociągami oraz kanalizacją. Uzasadnić to należy wysokim stopniem zwodociągowania Gminy Piątnica, z jednej strony, z drugiej natomiast pilnej interwencji natomiast wymagają istniejące stacje uzdatniania wody w Jeziorku (dopuszczona do użytkowania warunkowo), Marianowie oraz w Drozdowie.

Z punktu widzenia ochrony środowiska istnieje także stosunkowo pilna potrzeba rozbudowy sieci kanalizacyjnej. Obecnie mieszkańcy Gminy Piątnica, w znakomitej większości przy odprowadzaniu ścieków komunalnych, korzystają z przydomowych zbiorników. Jest to rozwiązanie nieefektywne organizacyjnie i finansowo, dlatego też respondenci wskazują na konieczność zmiany istniejącego stanu, w kierunku rozbudowy systemu sieci kanalizacyjnej lub w kierunku budowy przydomowych oczyszczalni ścieków.

Kolejnym obszarem interwencji inwestycyjnej zdaniem respondentów powinna być oświetlenie uliczne, zmierzające w kierunku ustawiania nowych punktów oświetleniowych, w związku z rozbudową danych miejscowości. Inwestycje w obszarze oświetlenia powinny zdążyć także w kierunku wymiany źródeł światła z tradycyjnego na energooszczędne.

Szczegółowe zestawienie obszarów interwencji inwestycyjnych przedstawia poniższy wykres.

Wykres 24. Obszary interwencji inwestycyjnych w Gminie Piątница do roku 2020, w opinii respondentów sondażu diagnostycznego

Źródło: opracowanie własne.

2.9. Analiza strategiczna metodą SWOT

Celem analizy SWOT przeprowadzonej dla potrzeb opracowania Strategii Rozwoju Gminy Piątница na lata 2015 – 2020 jest kwerenda wniosków jakie wynikają z raportu o stanie gminy. Analizę SWOT tradycyjnie podzielono na cztery rodzaje czynników:

1. Mocne strony – czynniki wewnętrzne pozytywne.
2. Słabe strony – czynniki wewnętrzne negatywne.
3. Szanse – czynniki zewnętrzne pozytywne.
4. Zagrożenia – czynniki zewnętrzne negatywne.

W przeprowadzonej analizie strategicznej metodą SWOT dokonano identyfikacji ograniczeń i stymulatorów rozwoju Gminy Piątница. Nad uwarunkowaniami rozwojowymi zewnętrznymi Gmina Piątница nie ma kontroli, są one poza bezpośrednimi kompetencjami gminy ale wpływają na funkcjonowanie gminy. W odniesieniu natomiast do uwarunkowań rozwojowych wewnętrznych – Gmina Piątница może je współtworzyć częściowo lub całkowicie.

Tabela 43. Analiza metodą SWOT Gminy Piątница

<u>MOCNE STRONY</u>	<u>SŁABE STRONY</u>
<ul style="list-style-type: none"> - Rolniczy charakter gminy. - Dobrze rozwinięty sektor przetwórstwa surowców rolnych z rozpoznawalnymi w skali kraju i świata markami (mleczarnia, piekarnie, sękacze). - Gmina Piątница jako lider w produkcji mleka. - Bliskość dużego ośrodka miejskiego. - Położenie geograficzne, krajobraz (Zielone Płuca Polski, Park Krajobrazowy Dolina Narwi, środek Europy). - Stabilna liczba mieszkańców gminy. - Dodatni przyrost naturalny. - Dobrze rozwinięta sieć gminnych placówek oświatowych. - Bliska odległość do kształcenia na poziomie średnim i wyższym. - Dobry poziom kształcenia w gminnych placówkach oświatowych. - Warunki sprzyjające rozwojowi turystyki (agroturystyka, walory wędkarskie, forty w Piątnicy).	<ul style="list-style-type: none"> - Brak sieci kanalizacyjnej i gazowej w większości miejscowości. - Zły stan dróg gminnych. - Zły stan dróg powiatowych. - Zły stan dróg dojazdowych na pola rolników. - W zasadzie brak lokali socjalnych. - Brak małej infrastruktury drogowej. - Brak planu zagospodarowania przestrzennego, dla terenu całej gminy. - Wysokie bezrobocie. - Bezrobocie ukryte w rolnictwie. - Ujemny przyrost rzeczywisty związany z migracją zwłaszcza młodzieży. - Słabe wyposażenie OSP w sprzęt bojowy. - Niski standard niektórych budynków – remiz strażackich. - Wysokie koszty funkcjonowania komunikacji PKS i MPK, dla mieszkańców gminy.

<ul style="list-style-type: none"> - Posiadanie budynków użyteczności publicznej (np. Gminny Ośrodek Kultury, świetlice wiejskie). - Dobrze działające kluby sportowe, koła gospodyń i Ochotnicze Straże Pożarne. - Dziedzictwo historyczne i kulturowe (np.: Twierdza Łomża – Fort I, II oraz III; Muzeum Przyrody w Drozdowie mieszczące się w Dolnym Dworze rodu Lutosławskich). - Bliskość do punktu świadczenia wyspecjalizowanych usług medycznych (Szpital w Łomży). - Funkcjonowanie na terenie gminy domu opieki społecznej (Kownaty). - Duża liczba podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy. - Możliwość wsparcia podmiotów ekonomii społecznej. - Stosunkowo duża liczba aktywnych organizacji pozarządowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - Niski poziom promocji turystycznej Gminy Piątnica. - Migracja mieszkańców gminy do innych regionów kraju oraz za granicę. - Niekorzystne tendencje demograficzne – wzrost liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym a spadek w wieku przedprodukcyjnym. - Zły stan techniczny budynków użyteczności publicznej. - Zły stan urządzeń melioracyjnych. - Przewaga tradycyjnych źródeł produkcji energii cieplnej. - Sprzedaż części fortów. - Brak form organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży zwłaszcza poza Piątnicą. - Brak jednoznacznie identyfikowalnego produktu turystycznego.
<p style="text-align: center;"><u>SZANSE</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Współdziałanie w realizacji przedsięwzięć wspólnie z sąsiednimi samorządami i organizacjami, np.: Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie „Sąsiedzi” . - Budowa mostu energetycznego Polska – Litwa, w skład którego wchodzi linia 400 kV przebiegająca przez teren gminy. - Budowa drogi Via Baltica przebiegającej przez teren gminy (tranzytowe położenie). - Położenie gminy w obszarze „Zielonych Płuc Polski”. - Funkcjonowanie na terenie gminy obszaru chronionego Natura 2000, Przełomowa Dolina Narwi, Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny Narwi, Rezerwat „Kalinowo”, użytków ekologicznych „Rzeka Łopian” i „Rzeka Narwica”. - Unikatowa różnorodność systemu przyrodniczego. - Atrakcyjne obszary turystyczne: spokój, czyste powietrze, przyroda nie zmieniona przez cywilizację, ciekawa rzeźba terenu. 	<p style="text-align: center;"><u>ZAGROŻENIA</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Emigracja młodych ludzi. - Niekorzystne rozwiązania prawne wpływające na wiejski status Gminy Piątnica. - Ograniczenia środków finansowych na remonty dróg w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich. - Zanieczyszczenie wód ograniczające turystyczne wykorzystanie rzeki Narew. - Zanieczyszczenia lasów – dzikie wysypiska. - Ubóstwo występujące na terenie gminy może powodować wykluczenie społeczne. - Patologie społeczne (m.in. alkoholizm). - Brak własnej oczyszczalni ścieków. - Zagrożenia powodziowe. - Niska świadomość społeczna w zakresie konieczności ochrony środowiska naturalnego. - Brak zabezpieczenia środków pieniężnych na finansowanie budowy dróg gminnych w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Podlaskiego.

<ul style="list-style-type: none"> - Duży potencjał do rozwoju agroturystyki i ekoturystyki. - Możliwość organizacji nowych stanowisk pracy dla ludzi młodych (zmniejszenie emigracji, wyższy standard życia). - Duży potencjał w zakresie pozyskania środków unijnych na projekty rolno-środowiskowe. - Możliwość realizacji zadań inwestycyjnych zgodnie z ustawą o partnerstwie publiczno-prywatnym. - Rozwój przyjaznej środowisku turystyki pieszej, rowerowej i wodnej. - Specjalizacja w produkcji rolniczej. - Dobre warunki do produkcji zdrowej żywności i „czystego przemysłu”. - Możliwość pozyskania środków na przedsięwzięcia z zakresu niskiej emisji i energooszczędności. - Wzrost popytu na żywność ekologiczną. - Duży potencjał w zakresie sprzedaży bezpośredniej produktów rolnych. 	<ul style="list-style-type: none"> - Niekorzystne zmiany w sposobie finansowania zadań oświatowych gminy. - Budowa drogi Via Baltica może spowodować odpływ części klientów od istniejących przedsiębiorstw.
--	--

Źródło: opracowanie własne.

Część III. Obszar rewitalizacji w gminie Piątnica

1. Zbiorcze zestawienie kryteriów kwalifikujących obszar do objęcia programem rewitalizacji

Na podstawie przeprowadzonej analizy dokonanej w III kwartale 2015 roku, określono zasięg terytorialny rewitalizowanego obszaru. W tym celu na terenie gminy, w poszczególnych jej miejscowościach, badano wartości wskaźników wypełniających podstawowe kryteria określające obszary zdegradowane, których rewitalizacja może być wsparta środkami, pochodzącymi z funduszy UE. Wyznaczony obszar zdegradowany spełnia, kryteria zawarte w „Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020” (Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, Warszawa 2015).

Wynik prowadzonej analizy jednoznacznie wskazał, że miejscem, które zdecydowanie należy objąć programem rewitalizacji jest obszar nw. miejscowości gminy Piątnica: Kalinowo, Krzewo, Murawy, Nagórki, Żelechy, Nowe Krzewo, Nowy Cydzyn, Taraskowo. Obszar ten obejmuje 4.371,1046 ha, co stanowi 19,99% powierzchni gminy, zamieszkałego przez 1.821 osób, co stanowi 17,17% ogólnej liczby mieszkańców. Przygotowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji zostało poprzedzone analizą poszczególnych czynników wpływających na charakter samego opracowania, jak i sposób oraz zakres przyjętych rozwiązań.

Tabela 44. Przesłanki wyboru obszaru rewitalizacji

Czynnik	Zakres odniesienia
Forma prawna	Ustalono, iż Lokalny Program Rewitalizacji zostanie przyjęty uchwałą organu stanowiącego gminy. Lokalny Program Rewitalizacji będzie dokumentem aktualizowanym w momencie wystąpienia istotnych czynników wpływających na jego treść w tym przede wszystkim: 1. Zakres i wartość przyjętych działań. 2. Sposób realizacji i finansowania poszczególnych działań. 3. Sposób zarządzania i wdrażania.
Obszar wsparcia	Tworząc Lokalny Program Rewitalizacji przyjęto działania programowe, które mogą być objęte wsparciem w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego oraz innych programów krajowych a także te, które nie zostaną objęte wsparciem, jednakże swoim charakterem i zakresem bezpośrednio odpowiadają ogólnie definiowanym formom rewitalizacji.
Diagnoza obszarów objętych wsparciem	Zgodnie z zasadami przedstawionymi w wytycznych dokonano analizy społecznej, ekonomicznej i demograficznej. Zgodnie z wytycznymi analizy zostały przeprowadzone przy wykorzystaniu wiarygodnych danych liczbowych, pochodzących z rejestrów Głównego Urzędu Statystycznego, Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży Ośrodka Pomocy Społecznej w Piątnicy, Urzędu Gminy w Piątnicy, Urzędu Stanu Cywilnego w Piątnicy.

Cel strategiczny Lokalnego Programu Rewitalizacji	Poprawa jakości życia mieszkańców zdegradowanych obszarów Gminy Piątnica poprzez ożywienie społeczno-gospodarczo-środowiskowe. Cel strategiczny wynika bezpośrednio z problemów jakimi dotknięty jest obszar zdegradowany.
Cele operacyjne Lokalnego Programu Rewitalizacji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rewitalizacja społeczna obszarów zdegradowanych Gminy Piątnica. 2. Rewitalizacja gospodarcza obszarów zdegradowanych Gminy Piątnica. 3. Rewitalizacja infrastrukturalna i techniczna obszarów zdegradowanych Gminy Piątnica.
Działania w ramach celów operacyjnych Lokalnego Programu Rewitalizacji	<p>Rewitalizacja społeczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • Integracja i partycypacja społeczna • Infrastruktura społeczna: ochrona zdrowia, edukacja i kultura • Formy spędzania wolnego czasu • Bezpieczeństwo publiczne <p>Rewitalizacja gospodarcza</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szkolenia i podnoszenie kwalifikacji • Inkubatory przedsiębiorczości rolnej • Pozarolnicza działalność gospodarza • Obsługa inwestorów • Promocja przedsiębiorczości <p>Rewitalizacja infrastrukturalna i techniczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja infrastruktury • Budynki użyteczności publicznej • Budynki mieszkaniowe • Ochrona zasobów naturalnych <p>Działania w ramach celów operacyjnych zostały podzielone, według kryterium ich rodzaju oraz planowanej formy finansowania. Wskazano przede wszystkim (zgodnie z wytycznymi do rewitalizacji) na działania o charakterze społecznym, którym współtworzyć będą działania gospodarcze i infrastrukturalne, które w przełożeniu na konkretne inwestycje przyczynią się do rewitalizacji obszaru objętego niniejszym LPR, przede wszystkim w zakresie ożywienia procesów społeczno-gospodarczych na obszarze, na którym procesy te uległy znacznej redukcji.</p>
Potrzeby osób niepełnosprawnych	W działaniach przyjętych w Lokalnym Programie Rewitalizacji uwzględnione zostaną potrzeby związane z likwidacją barier architektonicznych i ich dostosowaniem do potrzeb osób niepełnosprawnych.
Inicjatywy społeczne	Przy realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji przewiduje się szereg inicjatyw społecznych mających na celu przede wszystkim właściwe wykorzystanie potencjału lokalnych społeczności, w celu pełnej rewitalizacji miejsc objętych LPR, zgodnie z definicjami podanymi we wstępie.
Zarządzanie LPR	Wprowadzony zostanie system zarządzania i monitoringu, dostosowany do potrzeb Gminy Piątnica o statusie gminy wiejskiej.
Promocja Lokalnego Programu Rewitalizacji	Wprowadzony zostanie podstawowy system promocji najlepszych rozwiązań. Ponadto mieszkańcy informowani będą aktualizacjach programu, a także o efektach osiągniętych dzięki realizacji zakładanych w programie działań.

Źródło: opracowanie własne.

Delimitacji przestrzennej obszarów wymagających wsparcia w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji dokonano na podstawie wieloczynnikowej analizy ilościowej i jakościowej opartej na:

1. Identyfikacji występujących na terenie gminy problemów w sferze społecznej oraz współtworzących im problemów gospodarczych, przestrzennych i środowiskowych, zawartej w diagnozie obecnej sytuacji Gminy Piątnica.

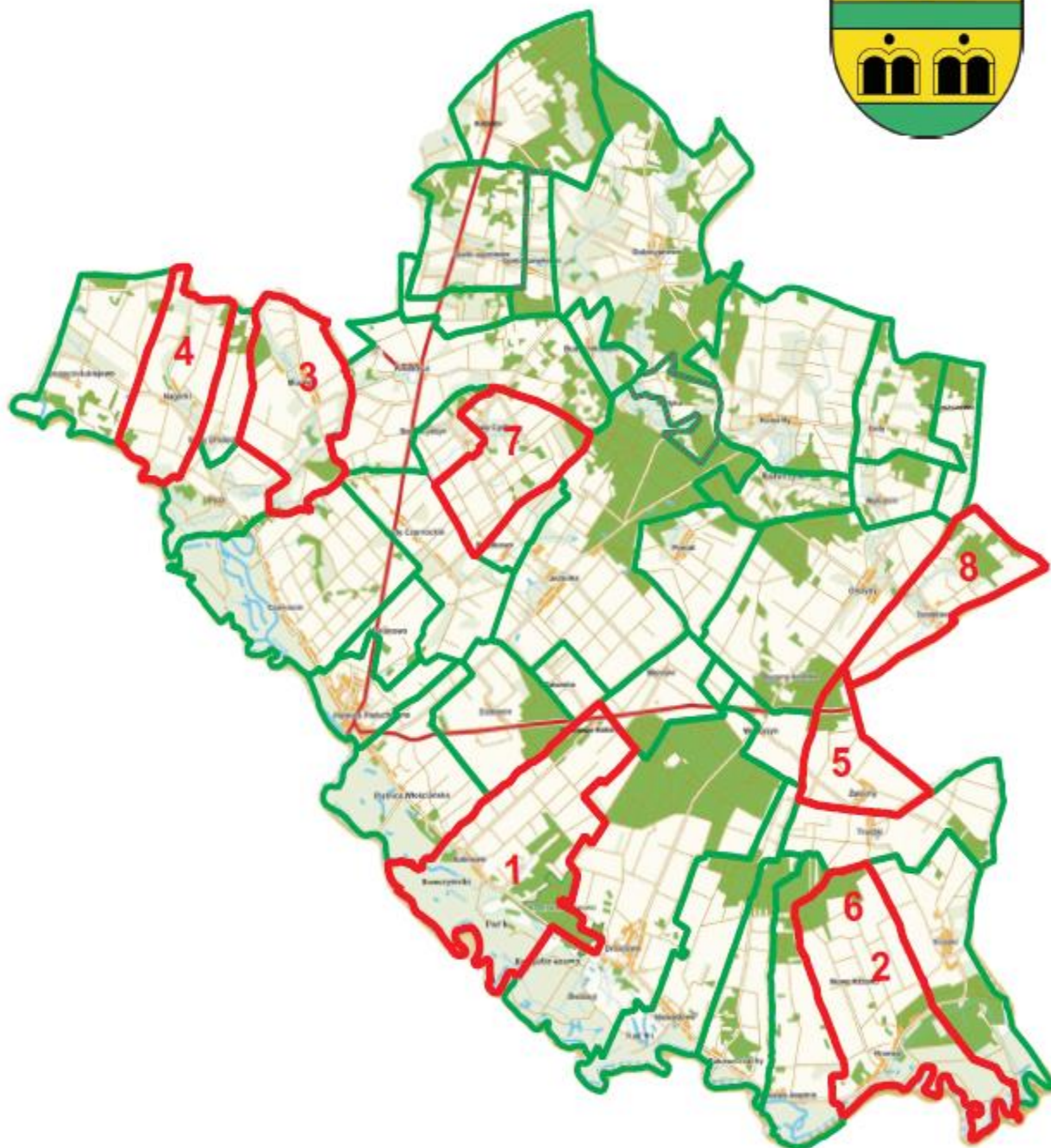
2. Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 03 lipca 2015 r., w zakresie rewitalizacji, w programach operacyjnych na lata 2014-2020 i określonych w nich kryteriach wyznaczania stanów kryzysowych:
- a) spowodowanych koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:
- gospodarczej – w szczególności w zakresie niskiego poziomu stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw,
  - środowiskowej – w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi bądź środowiska naturalnego,
  - przestrzenno-funkcjonalnej (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych),
  - technicznej (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska,

Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej gminy.

Wyżej wymienione kryteria zostały poddane analizie ilościowej w poszczególnych latach. Ich wartości porównano na tle średniej dla całej Gminy Piątnica. Dokonano także analizy jakościowej charakteryzującej ważne dla rewitalizacji deficyty i walory obszarów, w tym: stan infrastruktury technicznej, zagospodarowanie przestrzenne, wartości kulturowe i ustalenia ochrony konserwatorskiej, stan środowiska przyrodniczego oraz sytuację społeczną i gospodarczą.

Poniższa mapa pokazuje obszar rewitalizacji w Gminie Piątnica, wyznaczony na podstawie przyjętych z wytycznych ministerialnych kryteriów dla obszarów zdegradowanych. Konstrukcje wskaźników obrazujących stan kryzysowy przedstawiono w kolejnych rozdziałach.

Mapa 2. Obszar rewitalizacji w Gminie Piątnica

Całk
rewi
gmir
Całkowita liczba ludności zamieszkałej
na obszarze rewitalizacji (max. 30% – **1.821 osób**
mieszkańców gminy, czyli 3.181 osób)
Całkowita powierzchnia Gminy – **21.868,43 ha**
Całkowita liczba ludności – **10.603 osób**

Źródło: opracowanie własne.

Główne dane demograficzne dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji przedstawia poniższa tabela.

Tabela 45. Podstawowe dane demograficzne dla obszaru rewitalizacji w Gminie Piątnica

Lp	Podobszar rewitalizacji	Liczba domów (gospodarstw domowych)	Liczba ludności (10-07-2015 r.)	Powierzchnia obrębu ewidencyjnego z GUS (ha) (10-07-2015 r.)	Zagęszczenie ludności (liczba ludności/ha)	% udział ludności w wieku 60+	% udział ludności w wieku 65+
1	Kalinowo	101	372	1 089,5491	0,3414	19,09%	14,25%
2	Krzewo	82	266	852,4347	0,3120	16,17%	11,28%
3	Murawy	68	322	601,5907	0,5352	17,70%	13,98%
4	Nagórki	45	170	485,9206	0,3499	21,18%	17,06%
5	Żelechy	44	227	339,0084	0,6696	18,50%	14,98%
6	Nowe Krzewo	21	73	92,1114	0,7925	20,55%	16,44%
7	Nowy Cydzyn	80	233	470,4265	0,4953	20,17%	14,59%
8	Taraskowo	39	158	440,0632	0,3590	20,89%	15,82%
Razem obszar rewitalizacji		441	1 821	4 371,1046	0,4166	17,08%	13,01%
Średnia dla gminy		70,27	240,98	497,01	0,58	19,05%	14,32%
Średnia dla obszaru		60,00	227,63	546,39	0,48	19,28%	14,80%

Źródło: opracowanie własne.

Jak wynika z powyższej tabeli, na wyznaczonym obszarze rewitalizacji swoją działalność prowadzi 441 gospodarstw domowych (w tym rolnych), zamieszkałych przez 1.821 osób, z czego 17,08% stanowią osoby w wieku 60+, a 13,01% w wieku 65+. Poważnym problemem społecznym w strukturze demograficznej jest wysoki odsetek mężczyzn w wieku od 30 do 60 lat, pozostających bez związku małżeńskiego (tzw. „starzy kawalerowie”). Na rewitalizowanym obszarze zamieszkuje 101 „starych kawalerów”, z czego 36 samodzielnie prowadzi gospodarstwo rolne. Jednym z podstawowych negatywnych skutków „starokawalerstwa” (obok ujemnego wpływu na przyrost naturalny), jest potencjalny brak następcy prawnego prowadzonego gospodarstwa, co w połączeniu z ugruntowaną tradycją dziedziczenia może prowadzić do likwidacji tychże gospodarstw a w konsekwencji do dalszego wyludnienia oraz ubożenia miejscowości. Największa liczba „starych kawalerów” zamieszkuje w Kalinowie – 27, z czego 11 prowadzi gospodarstwo rolne. Drugą miejscowością pod względem wielkości tego kryterium są Murawy, gdzie mieszka 17 „starych kawalerów”, z czego 7-miu prowadzi gospodarstwo rolne. Średnia liczba „starych kawalerów” dla całej Gminy Piątnica wynosi 12,39 osoby, a dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji 13,63 osoby. Łączna powierzchnia obszaru rewitalizacji wynosi 4.371,10 ha.

2. Negatywne zjawiska społeczne

Negatywne zjawiska społeczne występujące na terenie Gminy Piątnica zmierzono, n.w. wskaźnikami:

1. Udział długotrwale bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej w liczbie mieszkańców [ZS1] (bezrobocie) – rozumiany jako stosunek liczby długotrwale bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej (w ewidencji Ośrodka Pomocy Społecznej) do liczby ludności zamieszkałych w danej miejscowości (w ewidencji Urzędu Gminy w Piątnicy), wyrażony w procentach – średnia dla gminy 0,65%.
2. Udział rodzin którym przyznano zasiłek z pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych [ZS2] (ubóstwo) – rozumiany jako stosunek liczby rodzin którym przyznano zasiłki z pomocy społecznej (w ewidencji Ośrodka Pomocy Społecznej) do liczby domów rozumianych jako liczby gospodarstw domowych (w ewidencji Urzędu Gminy w Piątnicy), wyrażony w procentach – średnia dla gminy 11,90%.
3. Udział rodzin dotkniętych problemem alkoholowym w liczbie gospodarstw domowych [ZS3] (alkoholizm) – rozumiany jako stosunek liczby rodzin dotkniętych problemem alkoholowym (w ewidencji Ośrodka Pomocy Społecznej) do liczby domów rozumianych jako liczby gospodarstw domowych (w ewidencji Urzędu Gminy w Piątnicy), wyrażony w procentach – średnia dla gminy 1,28%.
4. Udział popełnionych przestępstw i wykroczeń w liczbie ludności [ZS4] (przestępczość) – rozumiany jako stosunek sumy liczby popełnionych przestępstw i wykroczeń (w ewidencji Komendy Miejskiej Policji w Łomży) do liczby ludności zamieszkałych w danej miejscowości (w ewidencji Urzędu Gminy w Piątnicy), wyrażony w procentach – średnia dla gminy 4,47%.
5. Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych – wartość negatywna większa niż średnia dla gminy ($ZS1+ZS2+ZS3+ZS4$) – 18,30%.

Dane liczbowe przedstawiające negatywne zjawiska społeczne dotyczące rewitalizowanego obszaru przedstawia poniższa tabela. Na tym obszarze liczba długotrwale bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej wynosiła 20 osób. Dla 100 rodzin Ośrodek Pomocy Społecznej w Piątnicy przyznał zasiłek, a 12 rodzin dotkniętych jest problemem alkoholowym. Na analizowanym obszarze, w 2014 roku popełniono łącznie 39 przestępstw i wykroczeń, z czego najwięcej w Żelechach – 7 oraz w Kalinowie – 6. Wyliczone w oparciu o powyższe dane względne wskaźniki negatywnych zjawisk społecznych przedstawia kolejna tabela.

Tabela 46. Negatywne zjawiska społeczne na obszarze rewitalizacji w Gminie Piątница

Lp	Podobszar rewitalizacji	Negatywne zjawiska społeczne				
		Liczba długotrwale bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej	Liczba rodzin którym przyznano zasiłki z pomocy społecznej	Liczba rodzin dotkniętych problemem alkoholowym	Przestępstwa i wykroczenia w 2014 roku	
					Liczba popełnionych przestępstw	Liczba popełnionych wykroczeń
1	Kalinowo	3	14	2	1	6
2	Krzewo	4	11	3	0	1
3	Murawy	4	10	4	1	4
4	Nagórki	0	11	0	3	1
5	Żelechy	2	19	3	4	7
6	Nowe Krzewo	2	9	0	4	0
7	Nowy Cydzyn	5	26	0	4	3
8	Taraskowo	0	11	0	2	0
Razem obszar rewitalizacji		20	100	12	17	22
Średnia dla gminy		1,61	7,00	0,84	3,50	10,16
Średnia dla obszaru		2,50	13,88	1,50	2,38	2,75

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 47. Względne wskaźniki negatywnych zjawisk społecznych na obszarze rewitalizacji Gminy Piątница

Lp	Nazwa miejscowości	Negatywne zjawiska społeczne				
		Udział długotrwale bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej w liczbie mieszkańców [ZS1] (bezrobocie)	Udział rodzin którym przyznano zasiłek z pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych [ZS2] (ubóstwo)	Udział rodzin dotkniętych problemem alkoholowym w liczbie gospodarstw domowych [ZS3] (alkoholizm)	Udział popełnionych przestępstw i wykroczeń w liczbie ludności [ZS4] (prześciepczość)	Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych - większa niż średnia (ZS1+ZS2+ZS3+ZS4)
1	Kalinowo	0,81%	13,86%	1,98%	1,88%	18,53%
2	Krzewo	1,50%	13,41%	3,66%	0,38%	18,95%
3	Murawy	1,24%	14,71%	5,88%	1,55%	23,38%
4	Nagórki	0,00%	24,44%	0,00%	2,35%	26,80%
5	Żelechy	0,88%	43,18%	6,82%	4,85%	55,73%
6	Nowe Krzewo	2,74%	42,86%	0,00%	5,48%	51,08%
7	Nowy Cydzyn	2,15%	32,50%	0,00%	3,00%	37,65%
8	Taraskowo	0,00%	28,21%	0,00%	1,27%	29,47%
Średnia dla obszaru		1,16%	26,65%	2,29%	2,59%	32,70%
Średnia dla gminy		0,65%	11,90%	1,28%	4,47%	18,30%

Źródło: opracowanie własne.

Jak wynika z powyższej tabeli wskaźnik koncentracji negatywnych zjawisk społecznych w ujęciu względnym na obszarze rewitalizacji wynosi 32,70% i jest większy niż średnia dla

całej gminy – 18,30%, co oznacza, iż intensywność negatywnych zjawisk społecznych na obszarze rewitalizacji jest większa niż średnia w całej gminie.

3. Negatywne zjawiska gospodarcze

Negatywne zjawiska gospodarcze, współtowarzyszące negatywnym zjawiskom społecznym, występujące na terenie Gminy Piątnica zmierzono, n/w wskaźnikami:

1. Udział podmiotów gospodarczych w liczbie ludności [ZG1] (przedsiębiorczość) – rozumiany jako stosunek liczby wpisów w gminnej ewidencji działalności gospodarczej, do liczby ludności zamieszkałych w danej miejscowości (w ewidencji Urzędu Gminy w Piątnicy), wyrażony w procentach – średnia dla gminy 3,01%.
2. Udział wpisów działalności gospodarczej w danej miejscowości do liczby wpisów ogółem [ZG2] (działalność gospodarcza) – rozumiany jako stosunek liczby wpisów w gminnej ewidencji działalności gospodarczej dla danej miejscowości, do sumy wpisów w gminnej ewidencji działalności gospodarczej, wyrażony w procentach – średnia dla gminy 2,27%.
3. Udział gospodarstw rolnych w liczbie gospodarstw rolnych ogółem [ZG3] (rolnicza działalność gospodarcza) – rozumiany jako stosunek liczby aktywnych gospodarstw rolnych w danej miejscowości (ewidencja Urzędu Gminy w Piątnicy), do sumy aktywnych gospodarstw rolnych, wyrażony w procentach – średnia dla gminy 2,27%.
4. Koncentracja negatywnych zjawisk gospodarczych – wartość negatywna mniejsza niż średnia dla gminy ($ZG1+ZG2+ZG3$) – 7,56%.

Dane liczbowe przedstawiające negatywne zjawiska gospodarcze współwystępujące ze zjawiskami społecznymi, dotyczące rewitalizowanego obszaru przedstawia poniższa tabela. Na tym obszarze rewitalizacji odnotowano 29 wpisów w gminnej ewidencji działalności gospodarczej, co daje średnią dla tego obszaru – 4,13, natomiast średnia wpisów dla całej gminy wynosi 9,11, co pokazuje ponad dwukrotnie niższą aktywność mieszkańców obszaru w dziedzinie zakładania własnej działalności gospodarczej, przy dłuższej niż w całej Gminie Piątnica, średniej odległości poszczególnych miejscowości od ośrodka gospodarczego jakim jest miasto Łomża, wynoszącej 11,33 km. Średnia dla gminy – 9,83 km. Liczba aktywnych gospodarstw rolnych na obszarze rewitalizacji wyniosła 283. Średnia dla obszaru to 39,25 gospodarstwa a dla gminy 38,41 gospodarstwa. Wyliczone w oparciu o powyższe dane względne wskaźniki negatywnych zjawisk gospodarczych przedstawia kolejna tabela.

Tabela 48. Negatywne zjawiska gospodarcze na obszarze rewitalizacji w Gminie Piątnica

Lp	Podobszar rewitalizacji	Negatywne zjawiska gospodarcze		
		Liczba wpisów w gminnej ewidencji działalności gospodarczej	Liczba aktywnych gospodarstw rolnych	Średnia odległość od ośrodka gospodarczego Łomża (km)
1	Kalinowo	5	60	4,80
2	Krze wo	8	36	14,70
3	Murawy	5	47	9,30
4	Nagórki	3	35	8,20
5	Żelechy	5	33	12,60
6	Nowe Krzewo	0	18	16,40
7	Nowy Cydzyn	3	54	10,30
8	Taraskowo	4	31	14,30
Razem obszar rewitalizacji		29	283	76,3
Średnia dla gminy		9,11	38,41	9,83
Średnia dla obszaru		4,13	39,25	11,33

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 49. Względne wskaźniki negatywnych zjawisk gospodarczych na obszarze rewitalizacji Gminy Piątnica

Lp	Nazwa miejscowości	Negatywne zjawiska gospodarcze			
		Udział podmiotów gospodarczych w liczbie ludności [ZG1] (<u>prze dsię biorczość</u>)	Udział wpisów działalności gospodarczej w danej miejscowości do liczby wpisów ogółem [ZG2] (<u>działalność gospodarcza</u>)	Udział gospodarstw rolnych w liczbie gospodarstw rolnych ogółem [ZG3] (<u>rolnicza działalność gospodarcza</u>)	Koncentracja zjawisk gospodarczych - <u>mnie jsza niż średnia</u> (ZG1+ZG2+ZG3)
1	Kalinowo	1,34%	1,25%	3,55%	6,14%
2	Krze wo	3,01%	2,00%	2,13%	7,13%
3	Murawy	1,55%	1,25%	2,78%	5,58%
4	Nagórki	1,76%	0,75%	2,07%	4,58%
5	Żelechy	2,20%	1,25%	1,95%	5,40%
6	Nowe Krzewo	0,00%	0,00%	1,07%	1,07%
7	Nowy Cydzyn	1,29%	0,75%	3,20%	5,23%
8	Taraskowo	2,53%	1,00%	1,83%	5,36%
Średnia dla obszaru		1,71%	1,03%	2,32%	5,06%
Średnia dla gminy		3,01%	2,27%	2,27%	7,56%

Źródło: opracowanie własne.

Jak wynika z powyższej tabeli wskaźnik koncentracji negatywnych zjawisk gospodarczych w ujęciu względnym na obszarze rewitalizacji wynosi 5,06% i jest mniejszy niż średnia dla całej gminy – 7,56%, co oznacza, iż obszar rewitalizacji jest w gorszym położeniu niż średnia w całej gminie.

4. Negatywne zjawiska środowiskowe

Negatywne zjawiska środowiskowe, współtowarzyszące negatywnym zjawiskom społecznym, występujące na terenie Gminy Piątnica zmierzono, nw. wskaźnikami:

1. Udział powierzchni dzikich wysypisk w obrębie administracyjnym danej miejscowości w ogólnej powierzchni obrębu ewidencyjnego danej miejscowości [ZŚ1] – rozumiany jako stosunek powierzchni (ha) dzikich wysypisk w obrębie administracyjnym danej miejscowości (ewidencja Urzędu Gminy w Piątnicy) do powierzchni obrębu ewidencyjnego danej miejscowości, wyrażony w procentach – średnia dla gminy 0,03%.
2. Udział powierzchni dachów pokrytych eternitem w powierzchni obiektów budowlanych przykrytych eternitem ogółem [ZŚ2] – rozumiany jako stosunek powierzchni obiektów budowlanych przykrytych eternitem w m², w danej miejscowości (ewidencja Urzędu Gminy w Piątnicy) do sumy powierzchni obiektów budowlanych przykrytych eternitem w m², w całej gminie – średnia dla gminy 2,27%.
3. Koncentracja negatywnych zjawisk środowiskowych – wartość negatywna większa niż średnia dla gminy (ZŚ1+ZŚ2) – 2,30%.

Dane liczbowe przedstawiające negatywne zjawiska środowiskowe współwystępujące ze zjawiskami społecznymi, dotyczące rewitalizowanego obszaru przedstawia poniższa tabela.

Tabela 50. Negatywne zjawiska gospodarcze na obszarze rewitalizacji w Gminie Piątnica

Lp	Podobszar rewitalizacji	Negatywne zjawiska środowiskowe	
		Dzике wysypiska (powierzchnia w ha)	Powierzchnia obiektów budowlanych przykrytych eternitem w m ² (2007 r.)
1	Kalinowo	0,00	29 235,50
2	Krzewo	0,00	18 982,50
3	Murawy	0,00	21 662,40
4	Nagórki	0,00	21 394,40
5	Żelechy	0,00	17 033,30
6	Nowe Krzewo	0,00	6 606,50
7	Nowy Cydzyn	0,00	19 485,90
8	Taraskowo	0,11	14 570,40
Razem obszar rewitalizacji		0	134 400,50
Średnia dla gminy		0,13	16 908,85
Średnia dla obszaru		0,01	18 621,36

Źródło: opracowanie własne.

Na wyznaczonym obszarze rewitalizacji znajduje się jedno dzikie wysypisko śmieci wymagające rekultywacji, o powierzchni 0,11 ha. W całej gminie dzikie wysypiska zajmują 5,72 ha. Natomiast szacowana całkowita powierzchnia obiektów budowlanych przykrytych eternitem dla obszaru rewitalizacji wynosi 134.400,50 m², cała gmina – 743.989,60 ha. Średnia tej

powierzchni na obszarze rewitalizacji wynosi 18.621,36 m² i jest większa od średniej dla gminy – 16.908,85 m². Wyliczone w oparciu o powyższe dane względne wskaźniki negatywnych zjawisk środowiskowych przedstawia kolejna tabela.

Tabela 51. Względne wskaźniki negatywnych zjawisk środowiskowych na obszarze rewitalizacji Gminy Piątnica

Lp	Nazwa miejscowości	Negatywne zjawiska środowiskowe		
		Udział powierzchni dzikich wysypisk w obrębie administracyjnym danej miejscowości w ogólnej powierzchni obrębu ewidencyjnego [ZŚ1]	Udział powierzchni dachów pokrytych eternitem w powierzchni obiektów budowlanych przykrytych eternitem ogółem [ZŚ2]	Koncentracja negatywnych zjawisk środowiskowych - większa niż średnia (ZŚ1+ZŚ2)
1	Kalinowo	0,00%	3,93%	3,93%
2	Krzewo	0,00%	2,55%	2,55%
3	Murawy	0,00%	2,91%	2,91%
4	Nagórki	0,00%	2,88%	2,88%
5	Żelechy	0,00%	2,29%	2,29%
6	Nowe Krzewo	0,00%	0,89%	0,89%
7	Nowy Cydzyn	0,00%	2,62%	2,62%
8	Taraskowo	0,02%	1,96%	1,98%
Średnia dla obszaru		0,00%	2,50%	2,51%
Średnia dla gminy		0,03%	2,27%	2,30%

Źródło: opracowanie własne.

Zgodnie z powyższą tabelą wskaźnik koncentracji negatywnych zjawisk środowiskowych w ujęciu względnym na obszarze rewitalizacji wynosi 2,51% i jest większy niż średnia dla całej gminy – 2,30%, co oznacza, iż intensywność negatywnych zjawisk środowiskowych na obszarze rewitalizacji jest większa niż średnia w całej gminie.

5. Negatywne zjawiska przestrzenno-funkcjonalne

Negatywne zjawiska środowiskowe, współtowarzyszące negatywnym zjawiskom społecznym, występujące na terenie Gminy Piątница zmierzono, nw. wskaźnikami:

1. Wskaźnik zwodociągowania miejscowości [ZPF1] – rozumiany jako liczba przyłączy wodociągowych w danej miejscowości, do liczby domów rozumianych jako liczby gospodarstw domowych (w ewidencji Urzędu Gminy w Piątнице), wyrażony w procentach 99,14%.
2. Wskaźnik skanalizowania miejscowości [ZPF2] – rozumiany jako liczba przyłączy kanalizacyjnych w danej miejscowości, do liczby domów rozumianych jako liczby gospodarstw domowych (w ewidencji Urzędu Gminy w Piątнице), wyrażony w procentach 8,15%.
3. Wskaźnik jakości dróg [ZPF3] – rozumiany jako długość dróg publicznych gminnych o nawierzchni nieutwardzonej (w km) w danej miejscowości, do łącznej długości dróg publicznych gminnych w obrębie administracyjnym danej miejscowości, wyrażony w procentach 50,68%.
4. Koncentracja negatywnych zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych – wartość negatywna mniejsza niż średnia dla gminy (ZPF1+ZPF2+ZPF3) – 157,96%.

Dane liczbowe przedstawiające negatywne zjawiska przestrzenno-funkcjonalne współwystępujące ze zjawiskami społecznymi, dotyczące rewitalizowanego obszaru przedstawia poniższa tabela. Szacowana liczba przyłączy wodociągowych na obszarze rewitalizacji wynosi 439 szt. (średnia dla obszaru – 59,75 szt., średnia dla gminy – 69,86 szt.). Natomiast liczba przyłączy kanalizacyjnych wynosi 50 szt. (średnia dla obszaru - 6,25 szt., średnia dla gminy – 16,93 szt.). Długość dróg publicznych o nawierzchni utwardzonej na rewitalizowanym obszarze wynosi 4,8 km (średnia dla obszaru – 0,60 km , średnia dla gminy – 0,76 km). Stan zasobów mieszkaniowych oraz budynków użyteczności publicznej na terenie całej gminy jak i na terenie objętym rewitalizacją opisano w rozdziałach 2.2.5 „Infrastruktura mieszkaniowa” oraz 2.2.7 „Gminne obiekty i urządzenia użyteczności publicznej”. Wyliczone w oparciu o powyższe dane względne wskaźniki negatywnych zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych, przedstawia kolejna tabela.

Tabela 52. Negatywne zjawiska przestrzenno-funkcjonalne na obszarze rewitalizacji w Gminie Piątnica

Lp	Podobszar rewitalizacji	Negatywne zjawiska przestrzenno-funkcjonalne					Negatywne zjawiska techniczne	
		Szacowana liczba przyłączy wodociągowych (szt.)	Szacowana liczba przyłączy kanalizacyjnych (szt.)	Łączna długość dróg publicznych gminnych (w km)	Szacowana długość dróg publicznych gminnych o nawierzchni utwardzonej (w km)	Szacowana długość dróg publicznych gminnych o nawierzchni nieutwardzonej (w km)	Liczba budynków użyteczności publicznej (świetlice wiejskie, remizy strażackie) (szt.)	Liczba mieszkań komunalnych i socjalnych (szt.)
1	Kalinowo	101	50	3,7	0	3,7	1	2
2	Krzewo	82	0	0	0	0	1	0
3	Murawy	68	0	4,2	0	4,2	1	0
4	Nagórki	43	0	3,4	0,2	3,2	0	0
5	Żelechy	44	0	2,4	2,3	0,1	2	0
6	Nowe Krzewo	21	0	2,8	0	2,8	0	0
7	Nowy Cydzyn	80	0	4	2,3	1,7	2	2
8	Taraskowo	39	0	0	0	0	0	0
Razem obszar rewitalizacji		439	50	20,5	4,8	15,7	7	4
Średnia dla gminy		69,86	16,93	1,96	0,76	1,21	0,66	0,77
Średnia dla obszaru		59,75	6,25	2,56	0,60	1,96	0,88	0,50

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 53. Względne wskaźniki negatywnych zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych na obszarze rewitalizacji Gminy Piątnica

Lp	Nazwa miejscowości	Negatywne zjawiska przestrzenno-funkcjonalne			
		Wskaźnik zwodociągowania miejscowości - liczba przyłączy wodociągowych do liczby gospodarstw domowych [ZPF1]	Wskaźnik skanalizowania miejscowości - liczba przyłączy kanalizacyjnych do liczby gospodarstw domowych [ZPF2]	Wskaźnik jakości dróg - długość dróg gminnych utwardzonych do długości dróg gminnych ogółem [ZPF3]	Koncentracja negatywnych zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych mniej niż średnia (ZPF1+ZPF2+ZPF3)
1	Kalinowo	100,00%	49,50%	100,00%	249,50%
2	Krzewo	100,00%	0,00%	0,00%	100,00%
3	Murawy	100,00%	0,00%	100,00%	200,00%
4	Nagórki	95,56%	0,00%	94,12%	189,67%
5	Żelechy	100,00%	0,00%	4,17%	104,17%
6	Nowe Krzewo	100,00%	0,00%	100,00%	200,00%
7	Nowy Cydzyn	100,00%	0,00%	42,50%	142,50%
8	Taraskowo	100,00%	0,00%	0,00%	100,00%
Średnia dla obszaru		99,44%	6,19%	55,10%	160,73%
Średnia dla gminy		99,14%	8,15%	50,68%	157,96%

Źródło: opracowanie własne.

Zgodnie z powyższą tabelą wskaźnik koncentracji negatywnych zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych, w ujęciu względnym na obszarze rewitalizacji wynosi 160,73% i jest większy niż średnia dla całej gminy – 157,96%. Jest to efektem wysokiego wskaźnika zwodociągowania obszaru rewitalizacji. Po wyeliminowaniu z obliczeń, wartości wskaźnika zwodociągowania sytuacja ulega odwróceniu, tzn. ogólny średni wskaźnik rewitalizacji jest niższy dla obszaru rewitalizacji, niż dla obszaru całej gminy.

6. Projekt rewitalizacji obszarów zdegradowanych

Poniższa tabela przedstawia wykaz projektów i zadań planowanych do realizacji na obszarze rewitalizacji.

Tabela 54. Planowane projekty na obszarze rewitalizacji, w Gminie Piątnica, w latach 2015-2020

Lp.:	Nazwa projektu	Planowane zadania	Lokalizacja	Partnerzy
1.	Pobudzenie aktywności społecznej wśród mieszkańców rewitalizowanego obszaru	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utworzenie Centrum Integracji Społecznej prowadzącego Centrum Usług Wspólnych dla jednostek organizacyjnych Gminy Piątnica. 2. Organizacja cyklicznego Forum Organizacji Pozarządowych. 3. Wspieranie młodzieżowych inicjatyw społecznych poprzez uruchomienie programu mini grantów obywatelskich. 4. Integracja osób nieaktywnych zawodowo oraz innych grup społecznych zagrożonych wykluczeniem społecznym. 5. Wprowadzenie elektronicznych usług publicznych z zakresu e-administracji. 6. Pobudzenie aktywności kulturowej mieszkańców Gminy Piątnica. 7. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury ochrony zdrowia oraz pomocy i integracji społecznej. 8. Utworzenie placów rekreacji i wypoczynku. 9. Wykonanie spójnego systemu elementów małej architektury. 	Cały obszar rewitalizacji	Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminny Ośrodek Kultury, Szkoły Podstawowe z terenu Gminy Piątnica, Gimnazjum im. Ofiar Katyń w Piątnicy, Urząd Gminy Piątnica, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej
2.	Pobudzenie przedsiębiorczości wśród mieszkańców rewitalizowanego obszaru	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja specjalistycznych szkoleń i kursów dedykowanych do firm sektora mśp, u których wcześniej dokonano rozpoznania potrzeb szczególnie w zakresie wykorzystania potencjału turystycznego Gminy. 2. Promocja turystyczna gminy, w tym przede wszystkim promocja walorów turystyczno-przyrodniczych. 	Cały obszar rewitalizacji	Urząd Gminy w Piątnicy, Instytucje publiczne, przedsiębiorstwa, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej

		<p>3. Prace związane są z koniecznością nadania nowych funkcji społeczno-gospodarczych:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) utworzenie inkubatora przedsiębiorczości rolnej, b) budowa pomieszczeń do przechowywania produktów żywnościowych, przeznaczonych do sprzedaży bezpośrednio od producentów, c) budowa systemów instalacji fotowoltaicznych, d) budowa przydomowych oczyszczalni ścieków, e) rekultywacja terenów dzikich wysypisk śmieci, f) inwentaryzacja i utylizacja azbestu. 		
3.	Edukacyjno-rekreacyjny szlak rowerowy wraz z infrastrukturą towarzyszącą na terenie Gminy Piątnica	<p>1. Prace związane są z koniecznością nadania nowych funkcji społeczno-gospodarczych:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) opracowanie koncepcji sieci tras rowerowych łączących podobszary rewitalizacji, b) opracowanie kompleksowej dokumentacji technicznej oraz przeprowadzenie niezbędnych uzgodnień do uzyskania pozwolenia na budowę systemu ścieżek rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą, c) budowa systemu ścieżek rowerowych wraz z rekreacyjną infrastrukturą towarzyszącą, d) uruchomienie systemu wypożyczania rowerów w centrum Piątnicy, e) połączenie ścieżki rowerowej z trasą autostrady rowerowej Polski Wschodniej – Green Velo. 	Cały obszar rewitalizacji	Urząd Gminy w Piątnicy, Instytucje publiczne, przedsiębiorstwa, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej

4.	Podniesienie kompetencji kluczowych uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Doposażenie szkół w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne (w tym narzędzia TIK). 2. Opracowanie i wdrożenie kompleksowej oferty zajęć pozalekcyjnych rozwijających kluczowe kompetencje w obszarach wiedzy istotnych dla rozwoju gospodarki: matematyka, przyroda, fizyka, chemia, języki obce, wiedza obywatelska. 3. Przygotowanie i realizacja innowacyjnych programów nauczania. 4. Stworzenie systemu stypendialnego dla uczniów osiągających ponadprzeciętne wyniki w nauce, sporcie lub uzdolnionych artystycznie. 	Cały obszar rewitalizacji	Szkoly podstawowe, Urząd Gminy, gimnazjum, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej
4.	Rewitalizacja budynków użyteczności publicznej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Roboty związane są z koniecznością nadania nowych funkcji społeczno-gospodarczych: <ol style="list-style-type: none"> a) Remont i termomodernizacja Gminnego Ośrodka Kultury. b) remont i termomodernizacja świetlic wiejskich, c) wyposażenie świetlic wiejskich w sprzęt i urządzenia do aktywnej integracji, d) remont i modernizacja budynków (remiz) Ochotniczych Straży Pożarnych, e) remont i modernizacja posesji na których posadowione są budynki użyteczności publicznej. 	Cały obszar rewitalizacji	Urząd Gminy w Piątnicy, Instytucje publiczne, przedsiębiorstwa, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej
5.	Modernizacja i remont dróg gminnych oraz dróg dojazdowych do pól	<ol style="list-style-type: none"> 1. Roboty związane są z koniecznością nadania nowych funkcji społeczno-gospodarczych zdegradowanemu obszarowi: <ol style="list-style-type: none"> a) renowacji nawierzchni, b) renowacja odwodnienia dróg, c) utwardzenie poboczy, 	Cały obszar rewitalizacji	Urząd Gminy w Piątnicy, Instytucje publiczne, przedsiębiorstwa

		d) renowacja i rozbudowa oświetlenia ulicznego na energooszczędne.		
6.	Rewitalizacja obiektów zabytkowych w Gminie Piątnica	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rewitalizacja zaniedbanych obiektów zabytkowych na terenie Gminy Piątnica. 2. Roboty rewitalizacyjne obejmą prace konserwatorskie, roboty budowlane, instalacyjne, zagospodarowanie terenu przyległego, adaptacje pomieszczeń na cele turystyczno-kulturalne. 3. Projekt obejmuje rewitalizację najważniejszych zabytków Gminy Piątnica, co chroni jej dziedzictwo kulturowe jak też całego regionu. 4. Inwestycje rewitalizacyjne przywracając zabytkom dawną świetność, pozwolą na ożywienie terenu przyległego, w tym całego obszaru zdegradowanego. 5. Rewitalizacja zabytków przyczyni się do nadania temu obszarowi nowych funkcji gospodarczych, jak również pozwoli wyremontowanym obiektom stać się lokalnymi centrami kulturowo-społecznymi, jako miejsce spotkań, realizacji różnych działań aktywizacyjnych, lub po prostu jako miejsce prowadzenia działalności gospodarczej. 6. Zrewitalizowane obiekty przyciągną turystów, co pozwoli na znaczną aktywizację gospodarczą mieszkańców. 7. Realizacja projektu pozwoli również na ograniczenie patologii występujących na tym obszarze, a także znaczące podniesienie bezpieczeństwa. 	Cały obszar rewitalizacji	Urząd Gminy w Piątnicy, Instytucje publiczne, kościoły / związki wyznaniowe, przedsiębiorstwa, podmioty ekonomii społecznej

		8. Odpowiednie zagospodarowanie zrewitalizowanych zabytków, pozwoli na osiągnięcie wysokiego poziomu przedsiębiorczości na obszarze rewitalizacji.		
--	--	--	--	--

Źródło: opracowanie własne.

Część IV. Cele i wdrożenie Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Piątnica

1. Cel strategiczny programu rewitalizacji

Organizacja (w sensie instytucjonalnym) to dwie lub więcej osób współpracujących ze sobą w ramach określonej struktury wzajemnych stosunków i zależności, aby osiągnąć zamierzony cel lub zbiór celów. W tym znaczeniu gmina jako wspólnota samorządowa jest klasycznym przykładem organizacji. Każda strategia rozwoju powinna rozpoczynać się pytaniem o sens istnienia organizacji dzisiaj i wizję jej funkcjonowania w przyszłości. Odpowiedź na to pytanie stanowi określenie misji organizacji, prowadząc do urzeczywistnienia wizji przyszłego stanu Gminy.

Misja Gminy Piątnica wynikająca ze strategii rozwoju

Gmina Piątnica obszarem zrównoważonego i trwałego rozwoju społeczno-gospodarczego, przychylna przedsiębiorczości i ludzkiej pracy, przyjazna środowisku naturalnemu, dbająca o wysoki standard życia oraz możliwości wszechstronnego rozwoju osobistego mieszkańców

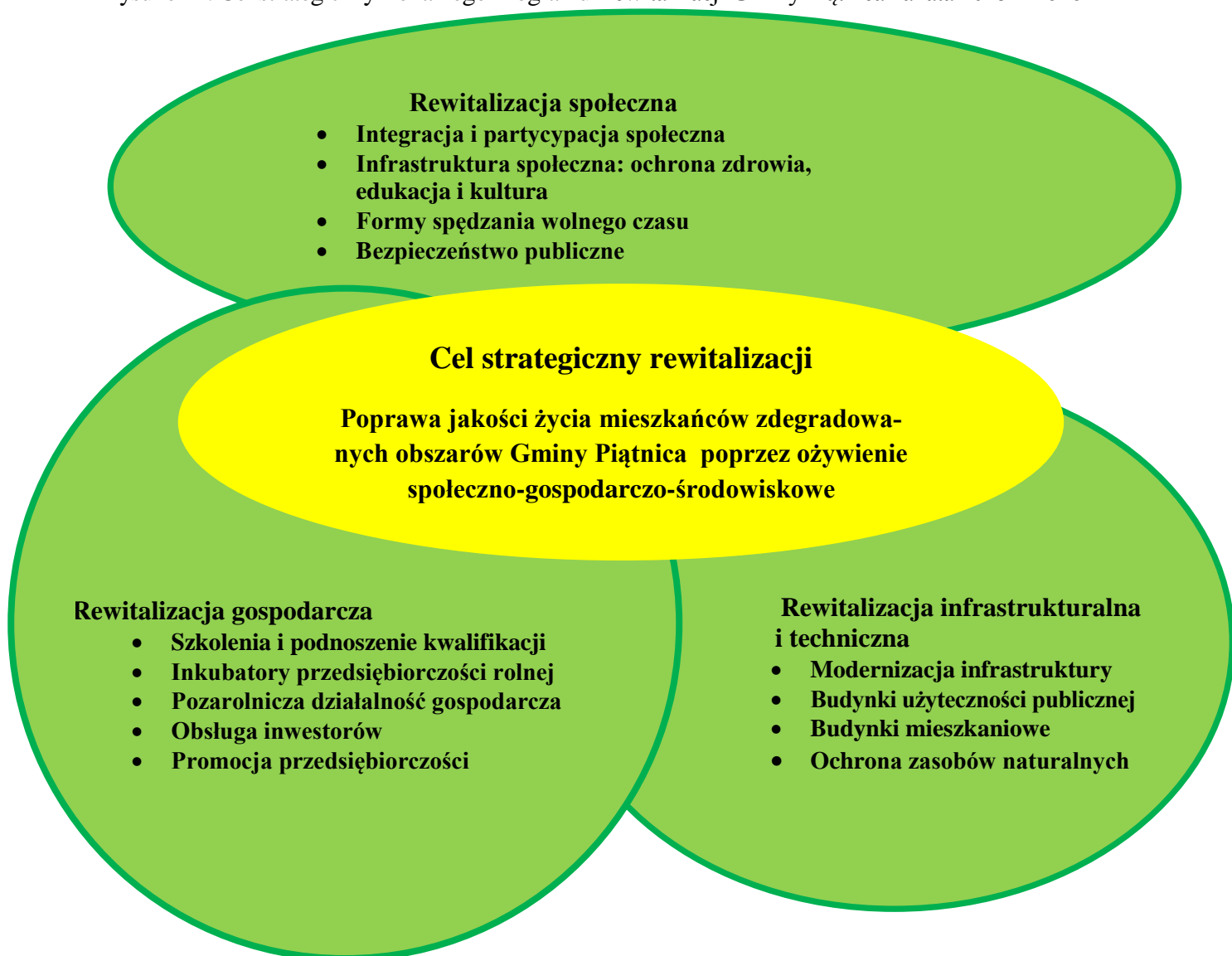
W przypadku rewitalizacji obszarów zdegradowanych najważniejszą kwestią jest poprawa warunków życia mieszkańców, zaczynając od sfery społecznej. Rewitalizacja społeczna uzupełniona rozbudową i modernizacją infrastruktury komunalnej oraz technicznej, obejmie zdegradowane obszary wiejskie Gminy Piątnica. Głównym celem podejmowanych działań będzie zmiana dotychczasowych funkcji i dostosowania terenu oraz znajdujących się tam obiektów do nowych potrzeb w zakresie usług, turystyki, rekreacji, kultury, zdrowia i oświaty. Realizacja zamierzeń rewitalizacyjnych przyczyni się także do zmniejszenia dysproporcji występujących pomiędzy rozwojem wskazanego obszaru zdegradowanego Gminy Piątnica w odniesieniu do ośrodków o podobnym potencjale społeczno-gospodarczym.

Pilną koniecznością Gminy Piątnica staje się rozwiązanie szeregu trudnych problemów społecznych. Zjawiska te związane są ze sferą ubóstwa, uzależnień, przestępczości, wykluczenia osób starszych

i niepełnosprawnych. Działania zaplanowane na obszarze rewitalizowanym zorientowane są przede wszystkim na aktywizację społeczności lokalnej poprzez rozszerzenie pracy socjalnej, współpracę różnych instytucji i organizacji pozarządowych, zajmujących się działalnością społeczną w gminie oraz instytucji działających w szerszym obszarze polityki społecznej, takich jak: kultura, oświata, służba zdrowia i bezpieczeństwo. Działania o charakterze społecznym polegać będą głównie na umocnieniu postaw aktywnych w sferze społecznej i indywidualnej, tworzeniu systemu wsparcia psychologicznego, poradnictwo prawne, pedagogiczne, terapię, wyspecjalizowaną pracę socjalną połączoną ze stymulowaniem postaw przedsiębiorczych i prospołecznych wśród lokalnej społeczności.

Cel strategiczny Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Piątnica przedstawia poniższy schemat.

Rysunek 1. Cel strategiczny Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Piątnica na lata 2015 – 2020

Źródło: opracowanie własne.

Planowanie strategiczne należy traktować jako świadomy, systematyczny i ukierunkowany na przyszłość proces przygotowywania i podejmowania – przez władze samorządowe – decyzji dotyczących przyszłego poziomu rozwoju Gminy, stopnia zaspokojenia potrzeb społeczności lokalnej oraz koordynacji i integracji działań podejmowanych dla realizacji przyjętego planu, uwzględniając zewnętrzne i wewnętrzne uwarunkowania rozwojowe. Decyzje te przyjęły postać trzech, równorzędnych celów operacyjnych programu rewitalizacji Gminy Piątnica:

1. Cel operacyjny A. Rewitalizacja społeczna obszarów zdegradowanych Gminy Piątnica.
2. Cel operacyjny B. Rewitalizacja gospodarcza obszarów zdegradowanych Gminy Piątnica.
3. Cel operacyjny C. Rewitalizacja infrastrukturalna i techniczna obszarów zdegradowanych Gminy Piątnica.

W ramach poszczególnych celów operacyjnych przewidziano realizację nw. działań:

1. Cel operacyjny A. Rewitalizacja społeczna obszarów zdegradowanych Gminy Piątnica.
  - Działanie A.1 – Integracja i partycypacja społeczna
  - Działanie A.2 – Infrastruktura społeczna: ochrona zdrowia, edukacja i kultura
  - Działanie A.3 – Formy spędzania wolnego czasu
  - Działanie A.4 – Bezpieczeństwo publiczne
2. Cel operacyjny B. Rewitalizacja gospodarcza obszarów zdegradowanych Gminy Piątnica.
  - Działanie B.1 – Szkolenia i podnoszenie kwalifikacji
  - Działanie B.2 – Inkubatory przedsiębiorczości rolnej
  - Działanie B.3 – Pozarolnicza działalność gospodarcza
  - Działanie B.4 – Obsługa inwestorów
  - Działanie B.5 – Promocja przedsiębiorczości
3. Cel operacyjny C. Rewitalizacja infrastrukturalna i techniczna obszarów zdegradowanych Gminy Piątnica.
  - Działanie C.1 – Modernizacja infrastruktury
  - Działanie C.2 – Budynki użyteczności publicznej
  - Działanie C.3 – Budynki mieszkaniowe
  - Działanie C.4 – Ochrona zasobów naturalnych

Graficznie powyższe cele obrazuje poniższy wykres.

CEL STRATEGICZNY REWITALIZACJI

Poprawa jakości życia mieszkańców zdegradowanych obszarów Gminy Piątница poprzez ożywienie społeczno-gospodarczo-środowiskowe

CEL OPERACYJNY A.

REWITALIZACJA SPOŁECZNA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH

Działanie A.1 – Integracja i partycypacja społeczna
Działanie A.2 – Infrastruktura społeczna: ochrona zdrowia, edukacja i kultura
Działanie A.3 – Formy spędzania wolnego czasu
Działanie A.4 – Bezpieczeństwo publiczne

CEL OPERACYJNY B.

REWITALIZACJA GOSPODARCZA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH

Działanie B.1 – Szkolenia i podnoszenie kwalifikacji
Działanie B.2 – Inkubatory przedsiębiorczości rolnej
Działanie B.3 – Pozarolnicza działalność gospodarcza
Działanie B.4 – Obsługa inwestorów
Działanie B.5 – Promocja przedsiębiorczości

CEL OPERACYJNY C.

REWITALIZACJA INFRASTRUKTURALNA I TECHNICZNA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH

Działanie C.1 – Modernizacja infrastruktury
Działanie C.2 – Budynki użyteczności publicznej
Działanie C.3 – Budynki mieszkaniowe
Działanie C.4 – Ochrona zasobów naturalnych

Źródło: opracowanie własne.

Działania celu operacyjnego A. „Rewitalizacja społeczna obszarów zdegradowanych” zmierzają w kierunku ponownego ożywienia procesów społeczno-gospodarczych na zdegradowanym obszarze Gminy Piątnica, w którym procesy te ustały. Obszary wymagające rewitalizacji wyznaczono nie tylko pod kątem obecnego stanu infrastruktury technicznej, ale przede wszystkim z uwagi na spiętrzenie się problemów społeczno-gospodarczych tam występujących, uwzględniając również potrzeby remontowe infrastruktury. Realizacja działań celu operacyjnego zapewni zatrzymanie rozwoju negatywnych tendencji społecznych, przeciwdziałając patologiom i wykluczeniu społecznemu oraz podnosząc poziom bezpieczeństwa lokalnego w celu wyprowadzenia ze stanu kryzysowego określonych obszarów Gminy Piątnica. Wykonanie działań analizowanego celu operacyjnego zapewni także przywrócenie osłabionych lub nieistniejących więzi społecznych, odbudowę tożsamości lokalnej, poczucia odpowiedzialności i współdecydowania o użytkowaniu zajmowanej przestrzeni społecznej.

W przekonaniu władz gminy skuteczna rewitalizacja to rewitalizacja kompleksowa, zintegrowana, prowadzona w ścisłej współpracy ze społecznością lokalną a przez to skoncentrowana terytorialnie. Dlatego też uzupełnieniem działań rewitalizacji społecznej są aktywności zawarte w rewitalizacji gospodarczej oraz infrastrukturalnej i technicznej. Istniejące dysfunkcje społeczne na obszarach zdegradowanych mają swoje źródła w niskiej aktywności gospodarczej mieszkańców spowodowanych utrudnieniami komunikacyjnymi (zły stan techniczny dróg dojazdowych czy brak dostępu do sieci Internet). Poziom degradacji pogłębia także brak dostępu do sieci wodociągowych i kanalizacyjnych. Odpowiedzią na te problemy są działania zawarte w celach operacyjnych B. „Rewitalizacja gospodarcza obszarów zdegradowanych Gminy Piątnica” oraz C. „Rewitalizacja infrastrukturalna i techniczna obszarów zdegradowanych Gminy Piątnica”.

Rewitalizacja społeczna obszarów zdegradowanych Gminy Piątnica powinna się dokonywać w równoległe z rewitalizacją przyrodniczą. Około 1/5 obszaru Gminy Piątnica stanowi obszar chroniony NATURA 2000. W warunkach zrównoważonego rozwoju nie jest możliwe prowadzenie jednostronnych działań naprawczych, np. tylko w zakresie modernizacji infrastruktury społecznej lub technicznej. Działania te są wzajemnie uwarunkowane, sprzężone i wymagają kompleksowego ujęcia.

2. Wdrożenie Lokalnego Programu Rewitalizacji – harmonogram i monitoring działań

Za skuteczne wdrożenie Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Piątnica na lata 2015 – 2020 odpowiada Wójt Gminy oraz kierownictwo gminnych jednostek organizacyjnych. Ze strony Urzędu Gminy wdrażaniem programu będzie zajmował się Wydział Gospodarki Przestrzennej i Terenowej.

W poniższej tabeli przedstawiono harmonogram działań, wskazano przybliżony termin realizacji oraz źródło finansowania dla poszczególnych celów strategicznych. Określono także jednostkę odpowiedzialną za realizację konkretnego celu strategicznego i wskaźniki pomiaru celów i rezultatu.

Monitorowanie stanowić powinno proces ciągły i systematyczny, w którym wyznaczone jednostki organizacyjne gminy w określonych okresach przedstawiają sprawozdanie z realizacji zaplanowanych celów. Przyjmuje się 1 rok kalendarzowy jako podstawowy okres oceny stopnia realizacji programu. Proponuje się wprowadzić ocenę średniookresową po pierwszych dwóch latach funkcjonowania Lokalnego Programu rewitalizacji Gminy Piątnica.

Proponuje się wyznaczenie osób odpowiedzialnych za pozyskiwanie danych opisujących poziom / stopień realizacji wskaźnika rezultatu i produktu. Osoba ta powinna pełnić funkcję koordynatora wdrażania programu oraz administratora tworzonej bazy danych. Monitorowaniem i oceną stopnia wdrażanego programu zajmować się będzie Komisja ds. wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Piątnica działająca przy Wójcie Gminy Piątnica. W skład Komisji wejdą wyznaczeni pracownicy poszczególnych jednostek organizacyjnych Gminy Piątnica.

Wydział Gospodarki Przestrzennej i Terenowej opracuje roczny raport ze zrealizowanych działań na podstawie informacji uzyskanych od jednostek organizacyjnych gminy. Coroczna informacja będzie składana do końca I kwartału za miniony rok kalendarzowy. Informacja zawierać będzie dane zarówno w wymiarze ilościowym jak i jakościowym.

Tabela 55. Harmonogram działań we wdrażaniu Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Piątnica

Cel operacyjny	Wskaźniki rezultatu i produktu	Termin realizacji	Źródło finansowania	Jednostka odpowiedzialna
A.1. Rewitalizacja społeczna obszarów zdegradowanych Gminy Piątnica	<p>Wskaźniki rezultatu</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Oczekiwana liczba osób korzystających z ulepszonych usług opieki zdrowotnej (osoby). 2. Wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych (%). 3. Zróżnicowanie LHDİ (%). 4. Zróżnicowanie ubóstwa społecznego (%). <p>Wskaźniki produktu</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba przebudowanych/ rozbudowanych obiektów, w których realizowane są usługi aktywizacji społeczno-zawodowej (szt.). 2. Liczba urządzeń aparatury medycznej/ sprzętu medycznego zakupionych w programie (szt.). 3. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (szt.). 4. Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami (szt.). 5. Udział projektów w pełni lub częściowo realizowanych przez partnerów społecznych lub organizacje pozarządowe (%). 6. Liczba (szt.) miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych. 7. Liczba osób objętych programem zdrowotnym dzięki EFS. 8. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu. 9. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu. 10. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek). 11. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących 6 miesięcy po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek). 12. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu. 	2015-2020	<p>Budżet gminy. Budżet państwa, w tym:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. PROW 2. RPO WP 3. PWT Polska – Białołęka – Ukraina 4. POIiŚ <p>Struktura finansowania wynika z zapisów programu operacyjnego.</p>	Wydział Gospodarki Przemysłowej i Terenowej

<p>A.2. Rewitalizacja gospodarcza obszarów zdegradowanych Gminy Piątnica</p>	<p>Wskaźniki rezultatu</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach (szt.). 2. Liczba inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach inwestycyjnych (szt.). 3. Zasięg zrealizowanych przedsięwzięć edukacyjno-promocyjnych oraz informacyjnych (osoby). 4. Nakłady sektora przedsiębiorstw na działalność B+R w relacji do PKB (w %). 5. Nakłady brutto na środki trwałe w sektorze prywatnym (w %). <p>Wskaźniki produktu</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba nowych wspieranych przedsiębiorstw (szt.). 2. Powierzchnia wspartych (przygotowanych) terenów inwestycyjnych (ha). 3. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (szt.). 4. Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie (osoby). 5. Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie (osoby). 6. Zyskowność (w %) sprzedaży brutto. 7. Liczba (szt.) przedsiębiorstw współpracujących z ośrodkami badawczymi. 8. Liczba (szt.) przedsiębiorstw otrzymujących dotacje. 9. Liczba (szt.) nowych wspieranych przedsiębiorstw. 10. Liczba (szt.) przedsiębiorstw wspieranych w celu wprowadzenia na rynek nowych produktów. 11. Liczba (szt.) przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie finansowe inne niż dotacje. 12. Liczba (szt.) zaawansowanych, nowych lub ulepszonych usług. 13. Liczba (szt.) wprowadzonych innowacji. 14. Liczba (szt.) przedsiębiorstw wspartych w zakresie inwestycji. 	<p>2016-2020</p>	<p>Budżet gminy. Budżet państwa, w tym:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. PROW 2. RPO WP 3. PWT Polska – Białoruś – Ukraina 4. POIiŚ <p>Struktura finansowania wynika z zapisów programu operacyjnego.</p>	<p>Wydział Gospodarki Przestrzennej i Terenowej</p>
<p>A.3. Rewitalizacja infrastrukturalna i techniczna obszarów zdegradowanych</p>	<p>Wskaźniki rezultatu</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Udział energii ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto (%). 2. Sprzedaż energii cieplnej w ciągu roku – budynki mieszkalne (GJ). 3. Sprzedaż energii cieplnej w ciągu roku – urzędy i instytucje (GJ). 4. Średnie roczne stężenia pyłu PM10 na stanowiskach pomiarowych (µg/m3). 5. Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów (%). 6. Udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków (%). 7. Udział obszarów przyrodniczo cennych o tzw. właściwym stanie zachowania w ogólnej liczbie takich obszarów (%). 	<p>2015-2020</p>	<p>Budżet gminy. Budżet państwa, w tym:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. PROW 2. RPO WP 3. PWT Polska – Białoruś – Ukraina 4. POIiŚ 	<p>Wydział Gospodarki Przestrzennej i Terenowej</p>

	<p>Wskaźniki produktu</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów (ha). 2. Liczba nowych / przebudowanych/ przekształconych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na zrewitalizowanych obszarach (szt.). 3. Liczba wbudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE (szt.). 4. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE (szt.). 5. Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków (szt.). 6. Szacowany spadek emisji gazów cieplarnianych (tony ekwiwalentu CO2). 7. Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków (szt.). 8. Liczba gospodarstw domowych z lepszą klasą zużycia energii (szt.). 9. Długość wybudowanych lub przebudowanych dróg dla rowerów (km). 10. Liczba miejsc postojowych w wybudowanych obiektach "Park&Ride" (szt.). 11. Liczba stanowisk postojowych w wybudowanych obiektach "bike&ride" (szt.). 12. Liczba zakupionych lub zmodernizowanych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym (szt.) 13. Masa wycofanych z użytkowania i unieszkodliwionych wyrobów zawierających azbest (Mg) Liczba wspartych Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (szt.) 14. Długość wybudowanej, rozbudowanej lub zmodernizowanej kanalizacji sanitarnej (km) Liczba nowych przydomowych oczyszczalni ścieków (szt.) 15. Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych zaopatrzenia w wodę (osoby) 16. Liczba parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody objętych wsparciem (szt.) 17. Długość utworzonych/ przebudowanych szlaków turystycznych (km) 18. Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjno-edukacyjnych związanych z edukacją ekologiczną (szt.) 		<p>Struktura finansowania wynika z zapisów programu operacyjnego.</p>	
--	---	--	---	--

Wyjaśnienie skrótów:

TIK – Technologia Informacyjna i Komunikacja

PROW – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich

RPO WP – Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego

PWT Polska – Białoruś – Ukraina – Program Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina

POIiŚ – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

Źródło: opracowanie własne.

Zakończenie

Niniejszy Lokalny Program Rewitalizacji stanowić może przydatne narzędzie w działaniach związanych z pozyskiwaniem funduszy pomocowych, ponieważ konstrukcja i metodologia opracowania Programu koresponduje ze Strategią Rozwoju Gminy Piątница oraz z logiką programów operacyjnych a także dostarcza materiał do analizy projektów w kontekście szerszych celów i polityk europejskich. Opracowany dokument zawiera szeroką listę celów i działań ważnych ze względu na rewitalizację obszarów zdegradowanych.

Wymagany w programach pomocowych od wnioskodawców opis tła projektu może zostać z powodzeniem zaczerpnięty z treści Części II Programu, to jest Raportu, który zawiera niezbędne dane statystyczne w ujęciu historycznym, tak bardzo przydatne przy określaniu bazowych wskaźników monitoringu i ewaluacji projektu.

Bardzo istotnym zadaniem jest określenie i odróżnienie od siebie kategorii rezultatów, produktów i oddziaływania projektu, a także przyporządkowanie im określonych wskaźników. Kwestia ta dotyka już poziomu operacyjnego wdrażania Programu, to jest konkretnych działań. To właśnie na etapie przygotowywania strategicznych programów gospodarczych i dokonywania ich selekcji należy przeprowadzać analizy ich społeczno-ekonomicznych kosztów oraz korzyści. Wyniki takiej analizy prezentują konkretne efekty danego zamierzenia dla gospodarki lokalnej i wyrażone liczbowo będą stanowiły mierniki oceny realizacji celów określonego projektu. Te właśnie mierniki są później podstawą oceny, czy realizacja projektu przebiega prawidłowo, czyli monitoringu projektu.

Wdrażanie Programu również musi być monitorowane w celu zapewnienia realizacji wszystkich priorytetów i harmonogramów zadań oraz wykrycia ewentualnych nieprawidłowości procesu. Dlatego każdy cel operacyjny zawiera w swojej treści kwantyfikowane wskaźniki pomiaru postępu wdrożenia – pozostawione do wyboru twórcy konkretnego projektu.

Spis tabel

Tabela 1. Działania Celu Strategicznego A. „Infrastruktura techniczna” Strategii Rozwoju Gminy Piątnica.....	13
Tabela 2. Działania Celu Strategicznego B. „Innowacyjna przedsiębiorczość” Strategii Rozwoju Gminy Piątnica	14
Tabela 3. Działania Celu Strategicznego C. „Konkurencyjne rolnictwo” Strategii Rozwoju Gminy Piątnica.....	15
Tabela 4. Działania Celu Strategicznego D. „Rozwój oświaty gminnej” Strategii Rozwoju Gminy Piątnica.....	16
Tabela 5. Działania Celu Strategicznego E. „Społeczeństwo obywatelskie” Strategii Rozwoju Gminy Piątnica.....	17
Tabela 6. Działania Celu Strategicznego F. „Przyjazny Urząd” Strategii Rozwoju Gminy Piątnica.....	18
Tabela 7. Układ celów Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020.....	19
Tabela 8. Cel nadrzędny strategii ŁOF na lata 2014 – 2020.....	20
Tabela 9. Cele strategiczne Łomżyńskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014 – 2020	21
Tabela 10. Wykaz jednostek organizacyjnych i pomocniczych Gminy Piątnica w 2015 roku	25
Tabela 11. Wybrane wskaźniki statystyczne Gminy Piątnica w latach 2010 – 2013	26
Tabela 12. Wybrane dane demograficzne Gminy Piątnica w 2013 roku.....	28
Tabela 13. Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach Gminy Piątnica.....	30
Tabela 14. Długość poszczególnych rodzajów dróg na obszarze Gminy Piątnica, na koniec 2014 r.....	33
Tabela 15. Stacje uzdatniania wody w Gminie Piątnica w 2014 roku.....	36
Tabela 16. Podstawowe dane dotyczące kanalizacji sanitarnej w Gminie Piątnica w 2013 r.	37
Tabela 17. Odpady komunalne wytwarzane przez właścicieli nieruchomości Gminy Piątnica w 2014 roku.....	40
Tabela 18. Poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użyciu papieru, metalu, tworzyw sztucznych i szkła wyrażone w % do osiągnięcia przez gminy	41
Tabela 19. Dopuszczalny poziom masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r. [%].....	41
Tabela 20. Zmieszane odpady komunalny w Gminie Piątnica zebrane w latach 2009 – 2013	42
Tabela 21. Łączne zasoby mieszkaniowe w Gminie Piątnica na tle sąsiadujących gmin wiejskich, za lata 2012 – 2013	43
Tabela 22. Własne zasoby mieszkaniowe Gminy Piątnica, w 2014 roku.....	45
Tabela 23. Obiekty i urządzenia użyteczności publicznej w Gminie Piątnica (bez szkół), w roku 2014.....	48
Tabela 24. Liczba dzieci pobierających naukę w szkołach podstawowych Gminy Piątnica, w roku szkolnym 2013/2014.....	51
Tabela 25. Nauczyciele zatrudnieni w szkołach podstawowych Gminy Piątnica, w roku szkolnym 2013/2014	53

Tabela 26. Liczba uczniów i nauczycieli w Publicznym Gimnazjum im. Ofiar Katynia w Piątnicy, w roku szkolnym 2013/2014	54
Tabela 27. Liczba urodzeń dzieci objętych obowiązkiem w Gminie Piątница, w latach 2010 – 2014.....	55
Tabela 28. Planowana liczba uczniów szkół podstawowych Gminy Piątница do roku 2020...	56
Tabela 29. Planowana łączna liczba uczniów w Publicznym Gimnazjum im. Ofiar Katynia w Piątnicy do roku 2020	57
Tabela 30. Procentowy udział osób korzystających z pomocy społecznej w stosunku do ogółu mieszkańców gminy w latach 2013 – 2014	60
Tabela 31. Zestawienie pomników przyrody zlokalizowanych na terenie Gminy Piątница	73
Tabela 32. Wykaz zabytków ruchomych i nieruchomych ujętych w gminnej ewidencji zabytków Gminy Piątница	93
Tabela 33. Podmioty gospodarki narodowej według kryterium sektorów własności i klas wielkości prowadzących działalność gospodarczą na terenie Gminy Piątница, w latach 2012 – 2014.....	96
Tabela 34. Podmioty gospodarki narodowej w Gminie Piątница, w rejestrze Regon w 2013 r.	98
Tabela 35. Struktura zasiewów i zbioru płodów rolnych w Gminie Piątница, w roku 2014..	100
Tabela 36. Klasy bonitacyjne gleb w Gminie Piątница	103
Tabela 37. Ilość skupionego mleka oraz liczba dostawców Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej z terenu Gminy Piątница, za lata 2012 – 2014	104
Tabela 38. Dochody i wydatki Gminy Piątница za lata 2011 – 2014.....	105
Tabela 39. Struktura wykonania wydatków budżetowych Gminy Piątница w roku 2014	106
Tabela 40. Wieloletnia prognoza finansowa Gminy Piątница na lata 2015 – 2020	107
Tabela 41. Informacja o relacji dochodów do zadłużenia w budżecie Gminy Piątница, o której mowa w art. 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, w latach 2015-2018.....	110
Tabela 42. Średnia ocen sondażu diagnostycznego badającego wybrane elementy jakości życia mieszkańców Gminy Piątница, w opinii respondentów	116
Tabela 43. Analiza metodą SWOT Gminy Piątница	119
Tabela 44. Przesłanki wyboru obszaru rewitalizacji.....	122
Tabela 45. Podstawowe dane demograficzne dla obszaru rewitalizacji w Gminie Piątница..	126
Tabela 46. Negatywne zjawiska społeczne na obszarze rewitalizacji w Gminie Piątница.....	128
Tabela 47. Względne wskaźniki negatywnych zjawisk społecznych na obszarze rewitalizacji Gminy Piątница.....	128
Tabela 48. Negatywne zjawiska gospodarcze na obszarze rewitalizacji w Gminie Piątница	130
Tabela 49. Względne wskaźniki negatywnych zjawisk gospodarczych na obszarze rewitalizacji Gminy Piątница	130
Tabela 50. Negatywne zjawiska gospodarcze na obszarze rewitalizacji w Gminie Piątница	131
Tabela 51. Względne wskaźniki negatywnych zjawisk środowiskowych na obszarze rewitalizacji Gminy Piątница	132
Tabela 52. Negatywne zjawiska przestrzenno-funkcjonalne na obszarze rewitalizacji w Gminie Piątница.....	134

Tabela 53. Względne wskaźniki negatywnych zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych na obszarze rewitalizacji Gminy Piątnica	135
Tabela 54. Planowane projekty na obszarze rewitalizacji, w Gminie Piątnica, w latach 2015-2020	136
Tabela 55. Harmonogram działań we wdrażaniu Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Piątnica	147

Spis wykresów

Wykres 1. Migracje ludności w Gminie Piątnica w okresie 2009 – 2013	28
Wykres 2. Ludność Gminy Piątnica według płci i wieku w 2013 r.	29
Wykres 3. Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach Gminy Piątnica (stan na 31.12.2014 r.)	31
Wykres 4. Liczba gospodarstw rolnych w poszczególnych miejscowościach Gminy Piątnica (stan na 31.12.2014 r.).....	32
Wykres 5. Rodzaje nawierzchni na drogach powiatowych i gminnych publicznych na obszarze Gminy Piątnica, na koniec 2014	34
Wykres 6. Zasoby mieszkaniowe w Gminie Piątnica na tle sąsiadujących gmin wiejskich, za lata 2012 – 2013	44
Wykres 7. Liczba dzieci pobierających naukę w szkołach podstawowych Gminy Piątnica, w roku szkolnym 2013/2014	52
Wykres 8. Nauczyciele w szkołach podstawowych Gminy Piątnica, w roku szkolnym 2013/2014.....	53
Wykres 9. Liczba uczniów i nauczycieli w Publicznym Gimnazjum im. Ofiar Katynia w Piątnicy, w roku szkolnym 2013/2014.....	54
Wykres 10. Liczba urodzeń dzieci w latach 2010 – 2014, które zostaną objęte obowiązkiem szkolnym w Gminie Piątnica.....	55
Wykres 11. Planowana liczba uczniów szkół podstawowych Gminy Piątnica do roku 2020 .	56
Wykres 12. Planowany przyrost liczby uczniów szkół podstawowych w Gminie Piątnica, w latach 2014 – 2020	57
Wykres 13. Planowana łączna liczba uczniów w Publicznym Gimnazjum im. Ofiar Katynia w Piątnicy do roku 2020.....	58
Wykres 14. Powody udzielania świadczeń z pomocy społecznej w Gminie Piątnica, w latach 2013 – 2014.....	61
Wykres 15. Podmioty gospodarki narodowej według kryterium sektorów własności i klas wielkości prowadzących działalność gospodarczą na terenie Gminy Piątnica, w latach 2012 – 2014.....	97
Wykres 16. Powierzchnia zasiewów i struktura zbioru płodów rolnych w Gminie Piątnica, w roku 2014.....	101

Wykres 17. Roczne przyrosty skupionego mleka w porównaniu z rocznymi przyrostami liczby dostawców Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej z terenu Gminy Piątnica, za lata 2012 – 2014.....	104
Wykres 18. Struktura wykonania dochodów budżetowych Gminy Piątnica w roku 2014....	105
Wykres 19. Wieloletnia prognoza finansowa Gminy Piątnica na lata 2015 – 2020.....	108
Wykres 20. Ocena stanu elementów infrastruktury technicznej Gminy Piątnica w opinii respondentów	112
Wykres 21. Ocena wybranych elementów stanu uwarunkowań rozwoju społeczno-gospodarczego na terenie Gminy Piątnica, w opinii respondentów.....	113
Wykres 22. Ocena stanu kultury i oświaty na terenie Gminy Piątnica, w opinii respondentów	114
Wykres 23. Ocena wybranych elementów jakości życia w obszarze turystyki, w opinii respondentów	115
Wykres 24. Obszary interwencji inwestycyjnych w Gminie Piątnica do roku 2020, w opinii respondentów sondażu diagnostycznego	118
Wykres 25. Cel strategiczny i cele operacyjne Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Piątnica w latach 2015 – 2020.....	144

Spis zdjęć

Zdjęcie 1. Kościół parafialny p.w. Przemienienia Pańskiego w Piątnicy	76
Zdjęcie 2. Plebania kościoła parafialnego p.w. Przemienienia Pańskiego w Piątnicy.....	77
Zdjęcie 3. Cmentarz parafialny, rzymskokatolicki w Piątnicy	77
Zdjęcie 4. Twierdza Łomża – Przedmoście Piątnica	78
Zdjęcie 5. Kapliczki przydrożne w Czarnocinie, Gmina Piątnica	79
Zdjęcie 6. Kapliczki przydrożne w Jeziorku, Gmina Piątnica	80
Zdjęcie 7. Kościół parafialny p.w. św. Jakuba Apostoła w Drozdowie, Gmina Piątnica.....	81
Zdjęcie 8. Ogrodzenie kościoła parafialnego pod wezwaniem św. Jakuba Apostoła w Drozdowie, Gmina Piątnica	82
Zdjęcie 9. Plebania kościoła parafialnego p.w. św. Jakuba Apostoła w Drozdowie, Gmina Piątnica	82
Zdjęcie 10. Cmentarz parafialny, rzymskokatolicki w Drozdowie, Gmina Piątnicy.....	83
Zdjęcie 11. Kaplica grobowa rodziny Lutosławskich, na cmentarzu parafialnym w Drozdowie, Gmina Piątnica	83
Zdjęcie 12. Pałac z parkiem dworskim (w zespole dworsko-parkowym) w Drozdowie – siedziba rodu Lutosławskich, Gmina Piątnica	84
Zdjęcie 13. Dwór i służbówka (w zespole dworsko-parkowym) w Drozdowie, Gmina Piątnica.....	84
Zdjęcie 14. Dom mieszkalny w Drozdowie, Gmina Piątnica	86

Zdjęcie 15. Pozostałości fundamentów dworu oraz pozostałości domu dyrektora browaru (w zespole dworsko-parkowym), Gmina Piątnica.....	87
Zdjęcie 16. Kościół parafialny p.w. św. Stanisława BM w Dobrzyjałowie z ogrodzeniem oraz plebanią, Gmina Piątnica.....	88
Zdjęcie 17. Cmentarz parafialny – rzymskokatolicki przy kościele p.w. św. Stanisława BM, kapliczka cmentarna, cmentarz wojenny z czasów I wojny światowej, Dobrzyjałowo Gmina Piątnica	88
Zdjęcie 18. Rządówka, dziewięciorak oraz spichlerz (w zespole dworsko-parkowym), w Kisielnicy, Gmina Piątnica.....	89
Zdjęcie 19. Kapliczka przydrożna oraz cmentarze wojenne w Kisielnicy, Gmina Piątnica...	90
Zdjęcie 20. Młyn wodny Kałęczyn, Gmina Piątnica	91
Zdjęcie 21. Kościół w Olszynach, Gmina Piątnica	92

Załącznik nr 2
do zarządzenie nr 78.2015
Wójta Gminy Piątnica

**PROGNOZA
ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
LOKALNEGO PROGRAMU
REWITALIZACJI GMINY PIĄTNICA
NA LATA 2015 – 2020**

Piątnica Poduchowna, listopad 2015 r.

I. WSTĘP	3
1.1. Podstawa prawna i cel opracowania prognozy.....	3
1.2. Zawartość prognozy	4
II. Informacje o zawartości, głównych celach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Piątница na lata 2015-2020 i powiązaniu z innymi dokumentami	6
2.1. Przedmiot i główne cele Programu	6
2.2. Powiązania Programu z innymi dokumentami strategicznymi	13
III. Metody wykorzystane przy opracowaniu prognozy i analizie realizacji Programu	24
IV. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania	24
V. Oddziaływania transgraniczne związane z realizacją Programu.....	28
VI. Analiza stanu środowiska naturalnego.....	29
6.1. Istniejący stan środowiska oraz problemy jego ochrony z punktu widzenia realizacji Programu ze szczególnym uwzględnieniem terenów podlegających ochroni.	29
6.1.1 Informacje ogólne	29
6.1.2 Rzeźba terenu	30
6.1.3 Budowa geologiczna	30
6.1.4 Warunki hydrogeologiczne	31
6.1.5 Lasy	32
6.1.6 Wody powierzchniowe.....	33
6.1.7 Obszary i obiekty chronione.....	35
6.1.7.1. Obszary NATURA 2000.....	36
6.1.8 Powietrze atmosferyczne.....	41
6.2 Oddziaływanie na bioróżnorodność oraz stan flory i fauny	43
6.3.Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji „Lokalnego Programu Rewitalizacji na lata 2015-2020”	43
VII. Przewidywane oddziaływanie na środowisko	44
7.1. Ochrona wód	45
7.2. Ochrona powietrza	47
7.3. Ochrona przed hałasem	49
7.4 Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym.....	51
7.5 Ochrona przyrody i krajobrazu	53
7.6 Ochrona powierzchni ziemi i gleb przed degradacją	56

VIII. Przewidywane znaczące oddziaływania (bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe, pozytywne i negatywne) na środowisko, w tym na obszar Natura 2000	58
8.1 Oddziaływania na etapie realizacji inwestycji – etap budowy.....	76
8.1.1. Wody podziemne.....	76
8.1.2. Wody powierzchniowe.....	77
8.1.3. Powietrze atmosferyczne.....	78
8.1.4. Klimat akustyczny	78
8.1.5. Powierzchnia ziemi i gleba	79
8.1.6. Gospodarka odpadami.....	80
8.1.7. Dziedzictwo kulturowe	81
8.1.8. Zdrowie	81
8.1.9. Oddziaływanie na bioróżnorodność oraz stan flory i fauny.....	82
IX. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru	84
X. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem wyboru	86
XI. Opis przewidywanych metod i częstotliwości monitoringu	87
XII. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	88

I. WSTĘP.

1.1. Podstawa prawna i cel opracowania Prognozy.

Podstawę prawną sporządzenia niniejszej „Prognozy oddziaływania na środowisko do „Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Piątница na lata 2015-2020”, zwanej dalej Prognozą jest art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235, z późn. zm.).

Artykuł ten zobowiązuje organy administracji opracowujące projekty polityk, strategii, planów lub programów obowiązek przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji tych dokumentów. Zgodnie z art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty:

- „strategii rozwoju regionalnego (...) polityki, strategii, plany lub programy dotyczące w szczególności przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, gospodarki przestrzennej, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystania terenu, opracowywane lub przyjmowane przez organy administracji (...) polityk, strategii, planów lub programów, których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000”.

Nadrzędnym celem Prognozy jest określenie potencjalnych skutków w środowisku, jakie mogą wystąpić po wdrożeniu zapisów „Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Piątница na lata 2015-2020”, zwanej dalej Programem, jak również sformułowanie zaleceń o charakterze przeciwdziałania lub minimalizacji dla wszelkich jego negatywnych oddziaływań. Prognoza winna wspierać proces decyzyjny dla realizacji inwestycji ingerujących w stan środowiska.

Celem przeprowadzenia niniejszej Prognozy było:

- ocena stopnia i sposobu uwzględnienia zagadnień ochrony środowiska we wszystkich częściach „Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Piątница na lata 2015-2020”;
- ocena potencjalnych skutków środowiskowych wdrażania zapisów Programu.

1.2. Zawartość Prognozy.

Zgodnie z art. 51 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, ocena powinna:

1) zawierać:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,

2) określać, analizować i oceniać:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
  - różnorodność biologiczną,
  - ludzi,
  - zwierzęta,
  - rośliny,

- wodę,
- powietrze,
- powierzchnię ziemi,
- krajobraz,
- klimat,
- zasoby naturalne,
- zabytki,
- dobra materialne,
- z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

3) przedstawiać:

a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,

b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru - rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Przy opracowaniu Programu uwzględniono sugestie i zapisy:

- Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020;
- Planu zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego;
- Strategii Rozwoju Gminy Piątница na lata 2015 - 2020;
- Strategii Zrównoważonego Rozwoju Łomżyńskiego Obszaru Funkcjonalnego (ŁOF).

Do ustalenia diagnozy stanu istniejącego wykorzystano:

- Dane statystyczne GUS,
- Informacje i materiały planistyczne Urzędu Gminy Piątница,
- Informacje Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Białymstoku.

II. Informacje o zawartości, głównych celach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Piątnica na lata 2015-2020 i powiązaniu z innymi dokumentami.

2.1. Przedmiot i główne cele Programu.

Przedmiotem niniejszej Prognozy jest „Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Piątnica na lata 2015-2020”. Dokument ten określa wizję i kierunki rozwoju gminy oraz cele i priorytety strategiczne służące ich realizacji. W Lokalnym Programie Rewitalizacji osobno określone zostały główne cele - kierunki rozwoju gminy w aspekcie rewitalizacji, należy jednak przyjąć, że projekty definiowane w Programie, służą również realizacji celów określonych w Strategii. W pewnym zakresie również same cele sformułowane w obu dokumentach pokrywają się. Głównym celem, który ma zostać osiągnięty dzięki realizacji powyższego dokumentu jest cel zgodny z dokumentami wyższego szczebla oraz lokalnymi dokumentami strategicznymi.

Misja Gminy Piątnica

„Gmina Piątnica obszarem zrównoważonego i trwałego rozwoju społeczno-gospodarczego, przychylna przedsiębiorczości i ludzkiej pracy, przyjazna środowisku naturalnemu, dbająca o wysoki standard życia oraz możliwości wszechstronnego rozwoju osobistego mieszkańców”

Cel strategiczny A.

Infrastruktura techniczna.

Cel operacyjny A.1.

Rozwój infrastruktury komunalnej służącej poprawie jakości życia mieszkańców gminy.

Działania:

1. Budowa lub modernizacja dróg lokalnych.
2. Utwardzenie nawierzchni na ponad 52 km publicznych dróg gminnych.
3. Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne.
4. Rozbudowa infrastruktury okołodrogowej, w tym ścieżek rowerowych.
5. Kształtowanie przestrzeni publicznej.
6. Rozwój społeczeństwa informacyjnego, poprzez zwiększenie dostępności do Internetu.
7. Obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji produktów lokalnych.
8. Rozwój i udostępnienie terenów inwestycyjnych w gminie Piątnica.

Cel operacyjny A.2. Efektywna gospodarka niskoemisyjna.

Działania:

1. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł w produkcji energii w gminie.
2. Program termomodernizacji budynków.
3. Montaż mikro instalacji fotowoltaicznych.
4. Wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne.
5. Budowa ścieżek rowerowych na terenie gminy.
6. Modernizacja systemu dowozu dzieci do szkół poprzez zakup taboru wyposażonego w ekologiczne jednostki napędowe.

Cel operacyjny A.3. Inwestycje chroniące środowisko naturalne.

Działania:

1. Program gospodarki wodno-ściekowej - ochrona wody i gleb.
2. Budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków.
3. Budowa kanału sanitarnego łączącego Marianowo z systemem kanalizacji sanitarnej w Piątnicy.
4. Budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody na terenie gminy (Jeziorko, Drozdowo, Piątnica).
5. Modernizacja systemu wodociągowego w Marianowie - przyłączenie do Jeziorka.
6. Efektywny system gospodarki odpadami.
7. Likwidacja dzikich wysypisk śmieci.
8. Inwentaryzacja materiałów zawierających azbest.
9. Zachowanie cennych zasobów przyrodniczych gminy Piątnica

Cel strategiczny B.

Innowacyjna przedsiębiorczość

Cel operacyjny B.1.

Przyspieszenie rozwoju gospodarczego gminy poprzez kreowanie przyjaznego klimatu dla rozwoju innowacyjnej przedsiębiorczości

Działania:

1. Rozszerzenie działalności inkubatorów przedsiębiorczości o teren gminy Piątnica.

2. Kreowanie sprzyjających warunków dla rozwoju już istniejących podmiotów gospodarczych na terenie gminy Piątnica.
3. Wsparcie tworzenia spółdzielni socjalnych na terenie gminy Piątnica.
4. Wsparcie tworzenia innych podmiotów ekonomii społecznej na terenie gminy Piątnica.
5. Urynkowienie działalności badawczo-rozwojowej w obszarze przetwórstwa mleka.
6. Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje.
7. Promocja zastosowań innowacyjnych w przedsiębiorstwach sektora MŚP na terenie gminy Piątnica.
8. Program wzrostu atrakcyjności inwestycyjnej gminy Piątnica.
9. Promocja kultury lokalnej dziedzictwa historycznego gminy Piątnica we współpracy transgranicznej.
10. Poprawa dostępności gminy Piątnica dla podmiotów zagranicznych poprzez wykorzystanie transgranicznego położenia.

Cel operacyjny B.2.

Tworzenie nowych miejsc pracy na terenie gminy Piątnica.

Działania:

1. Wzrost samozatrudnienia i przedsiębiorczości mieszkańców gminy Piątnica.
2. Wzrost poziomu zatrudnienia w gminie Piątnica na terenach objętych siecią Natura 2000.
3. Promocja współpracy w zakresie rozwoju istniejących wspólnych produktów turystycznych.
4. Zwiększenie aktywności i mobilności zawodowej mieszkańców gminy Piątnica, poszukujących pracy i nieaktywnych zawodowo.
5. Promocja zatrudnienia poprzez staże i praktyki zawodowe.
6. Podnoszenie kompetencji i kwalifikacji pracowników sektora MŚP.
7. Przystosowanie pracowników sektora MŚP do nadchodzących zmian.
8. Program zdrowia i rehabilitacji wydłużający aktywność zawodową mieszkańców gminy.
9. Rozwój sektora MŚP poprzez współpracę międzynarodową.

Cel Strategiczny C.

Konkurencyjne rolnictwo.

Cel operacyjny C.1 Wzrost konkurencyjności poprzez innowacyjność gospodarstw rolnych w gminie Piątnica.

Działania:

1. Program Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność.
2. Współpraca w ramach Lokalnej Grupy Działania.
3. Opracowanie Lokalnych Strategii Rozwoju.
4. Promowanie innowacyjnych technologii w gospodarstwach rolnych.
5. Promowanie efektywnego gospodarowania zasobami w gospodarstwach rolnych.
6. Ułatwianie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie poprzez utworzenie Inkubatora Rolniczej Przedsiębiorczości.
7. Powstanie mini przetwórní w zakresie przetwórstwa rolno- spożywczego.
8. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w gospodarstwach rolnych.
9. Promocja działalności agroturystycznej w gminie Piątnica.
10. Scalanie gruntów rolnych.
11. Program wsparcia dla wspólnot gruntowych.

Cel operacyjny C.2 Zwiększanie dochodów gospodarstw rolnych w gminie Piątnica.

Działania:

1. Promocja rozpoczynania działalności pozarolniczej z wykorzystaniem LGD.
2. Zwiększanie rentowności gospodarstw rolnych.
3. Sprzedaż bezpośrednia produktów rolnych.
4. Promocja ekologicznej produkcji rolnej.
5. Tworzenie warunków do zagospodarowania nieużytków rolnych.
6. Szkolenia z zakresu agroturystyki..
7. Szkolenia dla rolników gminy Piątnica w zakresie podejmowania dodatkowej działalności zbliżonej do rolnictwa.
8. Szkolenia pozwalające na zdobycie nowych umiejętności i kwalifikacji związanych z wyborem nowego zawodu.
9. Wyłonienie oraz promocja produktu lokalnego.

Cel strategiczny D Rozwój oświaty gminnej.

Cel operacyjny D.1 Podnoszenie kompetencji uczniów i nauczycieli w gminie Piątница.

Działania:

1. Podniesienie kompetencji nauczycieli, w tym kompetencji językowych i informatycznych.
2. Podniesienie kompetencji uczniów w zakresie przedsiębiorczości oraz spraw społecznych i obywatelskich.
3. Dostosowanie sieci placówek do zmian demograficznych.
4. Dostosowanie oferty placówek oświatowych do potrzeb środowiska lokalnego.
5. Podniesienie standardu wyposażenia klasopracowni językowych.
6. Organizacja zajęć dodatkowych.
7. Dopasowanie oferty szkół do rozpoznanych dysfunkcji uczniów.
8. Podniesienie atrakcyjności kształcenia poprzez organizację dodatkowych zajęć sportowych.
9. Profilaktyka uzależnień poprzez organizację warsztatów zapobiegawczych.
10. Realizacja projektów oświatowych z udziałem partnerów międzynarodowych.
11. Program doradztwa zawodowego dla uczniów Gimnazjum im. Ofiar Katynia w Piątницы.

Cel operacyjny D.2 Poprawa jakości infrastruktury oświatowej.

Działania:

1. Modernizacja bazy oświatowej, w tym bazy informatycznej.
2. Podniesienie jakości oferty edukacyjnej poprzez utworzenie klas dwujęzycznych.
3. Modernizacja taboru autobusowego w Zespole Obsługi Szkół.
4. Remont budynków szkolnych w Dobrzyjałowie, Kisielnicy, Jeziorku, Rakowie-Boginiach, Olszynach oraz w Drozdowie.
5. Budowa boisk typu „Orlik” przy szkołach podstawowych.
6. Remont otoczenia zewnętrznego przy Szkole Podstawowej w Jeziorku.
7. Budowa boiska szkolnego przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Piątницы.
8. System monitoringu zewnętrznego przy szkołach podstawowych.
9. Program dowozu dzieci do szkół.
10. Wyposażenie bibliotek szkolnych i gminnych w literaturę.

Cel strategiczny E.

Cel operacyjny E.1 Aktywizacja i ochrona społeczności lokalnej w gminie Piątnica.

Działania:

1. Budowa gminnej infrastruktury dla działań obywatelskich.
2. Edukacja obywatelska.
3. Aktywizacja partnerstw lokalnych.
4. Program współpracy z organizacjami działającymi na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.
5. Instytucje społeczne wsparcia osób bezrobotnych (poradnictwo zawodowe, kontrakt socjalny).
6. Eliminowanie negatywnych skutków bezrobocia.
7. Stworzenie systemu informacji o możliwościach uzyskania wsparcia z pomocy społecznej.
8. Diagnoza potrzeb ludzi starszych.
9. Zwiększanie dostępu do świadczeń pomocy społecznej zwłaszcza przez osoby starsze (plus 60).
10. Podnoszenie kwalifikacji pracowników socjalnych oraz asystentów rodziny.
11. Program aktywizacji społecznej i zawodowej dla osób niepełnosprawnych.
12. Skuteczna i efektywna pomoc dla rodzin zagrożonych alkoholizmem.

Cel operacyjny E.2 Promowanie różnych form aktywności społecznej.

Działania:

1. Wzmocnienie potencjału gminnych organizacji pozarządowych.
2. Wsparcie rozwoju infrastruktury informatycznej dla organizacji pozarządowych w gminie Piątnica.
3. Jakość zarządzania w jednostkach organizacyjnych gminy.
4. Promowanie dialogu obywatelskiego jako narzędzia w zarządzaniu gminą Piątnica.
5. Wzmacnianie roli i funkcji rodziny w życiu wspólnoty samorządowej.
6. Aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
7. Skuteczne przeciwdziałanie uzależnieniom.
8. Promocja zdrowego stylu życia.
9. Wsparcie organizacji poza-rządowych w tworzeniu miejsc pracy.

10. Innowacyjne formy przedsiębiorczości społecznej.

Cel operacyjny F.1 Doskonalenie zawodowe pracowników samorządowych.

Działania:

1. Podnoszenie wiedzy i kwalifikacji pracowników samorządowych.
2. Współpraca samorządowa krajowa i zagraniczna.
3. Współpraca z instytucjami publicznymi w zakresie podnoszenia wiedzy i kwalifikacji.
4. Współpraca z organizacjami po-zarządowymi.
5. Organizacja szkoleń samorządowych.
6. Program kontroli zarządczej.
7. Program motywacji pracowników samorządowych.
8. Wdrożenie elektronicznej administracji.
9. Rozwój zawodowy pracowników samorządowych.
10. Praktyka doskonalenia kadr pracowników samorządowych.
11. Kompetencje, kreatywność, kwalifikacje.

Cel operacyjny F.2. Kreowanie postawy pracownika samorządowego.

Działania:

1. Kształtowanie postaw etycznych pracowników samorządowych.
2. Zachowanie pracownika samorządowego w sytuacjach trudnych.
3. Kodeks etyki w urzędzie gminy.
4. Urząd przyjazny interesantowi.
5. Program jakości obsługi interesanta.
6. Samorząd przyjazny rodzinie.
7. Podnoszenie standardów obsługi interesanta.
8. Dobre praktyki samorządowe – program wymiany do-świadczeń.
9. Promocja idei samorządności – popularyzacja samorządu wśród mieszkańców gminy.
10. Transparentność działań samorządu gminy.
11. Program staży i praktyk w jednostkach organizacyjnych Gminy Piątница.

2.2. Powiązania Programu z innymi dokumentami strategicznymi.

Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego

Lokalny Program Rewitalizacji poprzez zgodność ze Strategią Rozwoju Gminy Piątница na lata 2015 – 2020 wpisuje się w Strategię Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020 zarówno na poziomie wizji rozwoju gminy, jak i celów strategicznych. W wizji rozwojowej Województwa Podlaskiego zostało podkreślone, że będzie ono: zielone, otwarte, dostępne i przedsiębiorcze. Wizja strategiczna Gminy Piątница również akcentuje przyszły rozwój jako zrównoważony, oparty na równomiernym rozwoju społecznym, gospodarczym i ekologicznym (z uwzględnieniem zagospodarowania przestrzennego).

Wizja rozwojowa Województwa Podlaskiego realizowana jest przez dwa cele horyzontalne oraz trzy cele strategiczne:

Cel strategiczny 1. Konkurencyjna gospodarka;

Cel strategiczny 2. Powiązania krajowe i międzynarodowe;

Cel strategiczny 3. Jakość życia.

Konieczna dbałość o utrzymanie wysokiej jakości środowiska jest w układzie celów traktowana jako ważny czynnik zwiększający możliwości wzrostu konkurencyjnej gospodarki – szczególnie jej „zielonych” sektorów. Aspekt ten podniesiono także w Strategii Rozwoju Gminy Piątница, np.: w celu operacyjnym A.3. „Inwestycje chroniące środowisko naturalne”, działanie 9. „Zachowanie cennych zasobów przyrodniczych Gminy Piątница”. Około 1/5 gminy Piątница zajmuje obszar NATURA 2000, stąd też rozwój gminy w sposób szczególny jest uzależniony od odpowiedniego (właściwego) zagospodarowywania tego terenu. Wizerunek gminy o unikalnym środowisku będzie czynnikiem sprzyjającym rozwojowi powiązań zewnętrznych, poprzez przyciąganie inwestorów oraz jako element promujący na zewnętrznych rynkach lokalne marki (np. OSM Piątница).

Nie można mówić o zapewnieniu rozwoju konkurencyjnej gospodarki oraz wysokiej jakości życia bez zapewnienia odpowiedniej infrastruktury technicznej i teleinformatycznej. Dobra infrastruktura jest koniecznością i warunkiem, ale nie istotą planowanego rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Piątница. Dlatego też, np.: w celu operacyjnym A.1. „Rozwój infrastruktury komunalnej służącej poprawie jakości życia mieszkańców gminy” Strategii Rozwoju Gminy Piątница, przewidziano szereg działań ukierunkowanych na budowę, rozbudowę czy remonty istniejących dróg gminnych. Pozostałe cele strategiczne rozwoju

Gminy Piątnica, poprzez pryzmat działań je doprecyzowujących, są także zgodne ze Strategią Rozwoju Województwa Podlaskiego.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Łomżyńskiego Obszaru Funkcjonalnego (ŁOF).

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Piątnica na lata 2015 – 2020 jest także zgodny ze Strategią Zrównoważonego Rozwoju Łomżyńskiego Obszaru Funkcjonalnego (ŁOF), stanowiąc jego naturalne dopełnienie i uszczegółowienie. ŁOF składa się z odrębnych administracyjnie jednostek (gmin miejskich, wiejskich lub miejsko-wiejskich) i cechuje się zwartym obszarem miejskim Łomży oraz powiązanymi z nią funkcjonalnie gminami wiejskimi Łomża i Piątnica oraz miejsko-wiejską Nowogród, popartymi siecią rzeczywistych powiązań gospodarczych, społecznych oraz przyrodniczych.

Cel nadrzędny strategii ŁOF na lata 2014 – 2020.

Skuteczna integracja funkcjonalna Miasta Łomży, Gminy Łomża, Miasta Nowogród, Gminy Piątnica w ramach optymalizacji systemu usług publicznych oraz wykorzystania unikatowych zasobów i potencjału tego obszaru na rzecz dynamicznego rozwoju gospodarczego

Tak jak Strategia Rozwoju Gminy Piątnica, tak i Strategia Zrównoważonego Rozwoju ŁOF, w swoich zamierzeniach przyszłościowych podkreślają konieczność równomiernego wykorzystania potencjału zasobów przyrodniczych na rzecz rozwoju gospodarczego i społecznego. Cel nadrzędny Strategii Łomżyńskiego Obszaru Funkcjonalnego ma być realizowany przez trzy cele strategiczne, które pozostają w spójności z celami strategicznymi Strategii Rozwoju Gminy Piątnica. Poniżej przedstawiono cele strategiczne Łomżyńskiego Obszaru Funkcjonalnego:

1. Cel Strategiczny Łomżyńskiego Obszaru Funkcjonalnego.

Tworzenie warunków do dynamicznego wzrostu gospodarczego Łomżyńskiego Obszaru Funkcjonalnego, w oparciu o potencjał tzw. "zielonego przemysłu", dostępność terenów inwestycyjnych oraz wydajny układ komunikacyjny.

2. Cel Strategiczny Łomżyńskiego Obszaru Funkcjonalnego.

Ochrona i wzmacnianie potencjału dziedzictwa kulturowego oraz unikalnych walorów przyrodniczych Łomżyńskiego Obszaru Funkcjonalnego w ramach zrównoważonej gospodarki

kultury i środowiska.

3. Cel Strategiczny Łomżyńskiego Obszaru Funkcjonalnego.

Wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego Łomżyńskiego Obszaru Funkcjonalnego na bazie nowoczesnych usług publicznych, w szczególności w zakresie edukacji, zabezpieczenia społecznego i ochrony zdrowia.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego

1) Cel generalny zagospodarowania przestrzennego województwa to:

Kształtowanie przestrzeni województwa podlaskiego w kierunku wyrównywania dysproporcji w poziomie jego zagospodarowania w stosunku do rozwiniętych regionów kraju, zgodnie z wymogami integracji europejskiej, współpracy transgranicznej i obronności, w sposób generujący wzrost konkurencyjności, efektywności gospodarczej i poprawę warunków cywilizacyjnych życia mieszkańców, z wykorzystaniem walorów przyrodniczych, kulturowych i położenia.

2) Cele ogólne i szczegółowe zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego.

2.1) Kształtowanie zrównoważonych struktur przestrzennych, nawiązujących do europejskiego systemu gospodarki przestrzennej, służących integracji europejskiej oraz wzmocnieniu spójności i konkurencyjności województwa. W ramach tego celu wyodrębnia się 4 cele szczegółowe:

- a) **gospodarowanie przestrzenią** województwa w sposób zrównoważony i dostosowany do wymogów integracji i współpracy europejskiej w zakresie wdrażania:
  - europejskiego systemu sieci ekologicznej obszarów chronionych NATURA 2000,
  - norm sanitarnych Unii Europejskiej, technologii przyjaznych środowisku oraz oszczędności surowców i energii,
  - norm i standardów urbanistycznych i cywilizacyjnych w modernizacji i przekształcaniach struktury przestrzennej systemu osadniczego województwa,
- b) **tworzenie warunków przestrzennych** do rozbudowy i modernizacji infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności inwestycyjnej i turystycznej przestrzeni województwa oraz pozyskiwaniu europejskich środków pomocowych przedakcesyjnych i funduszy strukturalnych, w szczególności do:

- **modernizacji i rozbudowy ponadlokalnej infrastruktury transportowej** – drogowej, kolejowej, lotniczej i wodnej z priorytetem infrastruktury transeuropejskiej,
  - **modernizacji i rozbudowy systemów** – elektroenergetycznego i gazowniczego, wzmacniających powiązania z systemami energetycznymi Unii Europejskiej oraz Litwy i Białorusi, zwiększających dywersyfikację zasilania, niezawodności funkcjonowania, możliwości międzynarodowej wymiany nadwyżek energetycznych oraz pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych,
  - **rozbudowy systemu telekomunikacyjnego** i upowszechniania technik informatycznych w dostosowaniu do systemów i standardów Unii Europejskiej oraz wymogów „społeczeństwa informatycznego”,
  - **rozwoju infrastruktury turystycznej** o standardach międzynarodowych z wykorzystaniem najbardziej unikalnych walorów przyrodniczych i kulturowych dla stworzenia markowych produktów turystycznych,
- c) **kształtowanie funkcji metropolitalnych Białegostoku** i jego obszaru funkcjonalnego umożliwiających w perspektywie osiągnięcie przez Białystok statusu „europolu”, wykorzystującego wartość „miejsca” dla lokalizacji kapitału i przedsiębiorczości,
- d) **kształtowanie Suwałk i Łomży jako ponadregionalnych ośrodków równoważenia** rozwoju.

2.2) Kształtowanie elastycznych struktur przestrzennych, tworzących warunki wzrostu, efektywności gospodarowania bez barier i ograniczeń, w tym: restrukturyzacji bazy ekonomicznej województwa, jej dywersyfikacji oraz racjonalnego wykorzystania zasobów przyrodniczych i kulturowych. W ramach tego celu wyodrębniła się 5 następujących celów szczegółowych:

- a) **tworzenie warunków przestrzennych do lokalizacji inwestycji produkcyjnych i usługowych**, w tym atrakcyjnych ofert do racjonalnego zagospodarowania istniejącego majątku trwałego i terenów budowlanych,
- b) **tworzenie warunków przestrzennych do rozbudowy „otoczenia biznesu”**, w tym: przedsiębiorstw regionalnych oraz przedsiębiorstw i usług komercyjnych,
- c) **tworzenie warunków przestrzennych do absorpcji innowacji** i transferu nowoczesnych technologii, zwłaszcza w Białymstoku, Łomży i Suwałkach, w tym do

rozwoju infrastruktury naukowo-badawczej oraz instytucji wspomagających wykorzystanie nauki w postępie technicznym i technologiczno – organizacyjnym,

d) tworzenie warunków przestrzennych do restrukturyzacji i rozwoju rolnictwa zdolnego sprostać standardom i konkurencji w Unii Europejskiej, a zwłaszcza do poprawy jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, standardu cywilizacyjnego wsi i zwiększenia zatrudnienia w sektorach pozarolniczych,

e) kształtowanie zrównoważonych struktur przestrzennych sprzyjających rozwojowi turystyki, wypoczynku, lecznictwa uzdrowskiego i ochrony zdrowia – warunkujących rozwój bazy ekonomicznej województwa i restrukturyzację rolnictwa, a w szczególności:

- wykorzystanie unikalnych walorów przyrodniczych i kulturowych,
- modernizację i rozbudowę infrastruktury turystycznej i wypoczynkowej,
- wykreowanie Białowieży, Augustowa i Tykocina na międzynarodowe ośrodki turystyczne,
- wykreowanie Augustowa i Supraśla na ośrodki uzdrowskie,
- restrukturyzację jednostek ochrony zdrowia umożliwiającą poprawę jakości świadczonych w nich usług zdrowotnych.

2.3) Kształtowanie struktur przestrzennych osadnictwa, stwarzających warunki rozwoju regionalnej infrastruktury społecznej, zwłaszcza w ośrodkach o znaczeniu krajowym i regionalnym, z uwzględnieniem:

- racjonalnych relacji funkcjonalno – przestrzennych między zamieszkaniem – pracą – rekreacją – usługami i administracją,
- poszanowania odrębności narodowych, kulturowych i religijnych,
- współczesnych standardów cywilizacyjnych zaspakajania potrzeb społecznych, w tym kulturowych,
- zmniejszania nieuzasadnionych dysproporcji w rozmieszczeniu i jakości infrastruktury społecznej.

2.4) Kształtowanie struktur przestrzennych tworzących warunki ekorozwoju z aktywną ochroną, wzbogacaniem i racjonalnym wykorzystaniem środowiska przyrodniczego, a w szczególności:

- prawnie chronionych, unikalnych w skali kraju i Europy walorów ekologicznych,
- zasobów wód powierzchniowych i podziemnych,
- złóż surowców mineralnych i organicznych,
- rolniczej przestrzeni produkcyjnej i zasobów leśnych.

2.5) Kształtowanie struktur przestrzennych umożliwiających ochronę zróżnicowanego etnicznie krajobrazu kulturowego i obiektów zabytkowych przed zniszczeniem, degradacją i dewaloryzacją oraz ich racjonalne wykorzystanie do celów społecznych i gospodarczych, zgodnie z konwencjami i innymi porozumieniami międzynarodowymi.

2.6) Tworzenie warunków przestrzennych do współpracy transgranicznej z Litwą, Białorusią i województwami sąsiadującymi, zwłaszcza w zakresie:

- ochrony i racjonalnego zagospodarowania transgranicznych walorów środowiska przyrodniczego,
- transgranicznej infrastruktury transportowej, energetycznej i telekomunikacyjnej,
- transgranicznej współpracy gospodarczej i społecznej, w szczególności na bazie „Euroregionu Niemen” i „Euroregionu Puszcza Białowieska”.

2.7) Kształtowanie struktur przestrzennych o walorach obronnych zapewniających w szczególności:

- bezpieczeństwo i ochronę ludności i mienia,
- niezawodność funkcjonowania w warunkach zagrożenia państwa i wojny,
- wysoką odporność na skutki nadzwyczajnych zagrożeń środowiska i klęsk żywiołowych.

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020

Głównym celem POIiŚ 2014-2020 będzie *wsparcie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów i przyjaznej środowisku oraz sprzyjającej spójności terytorialnej i społecznej*. Zaproponowany cel główny wynika z jednego z priorytetów strategii Europa 2020. Dlatego w porównaniu do obecnie realizowanego POIiŚ 2007-2013, w nowym programie zostanie położony większy nacisk na wsparcie gospodarki skutecznie korzystającej z dostępnych

zasobów, przez co sprzyjającej środowisku i jednocześnie bardziej konkurencyjnej ekonomicznie.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020

Program wdrażany będzie przez realizację następujących osi tematycznych.

Oś I. Wzmocnienie potencjału i konkurencyjności gospodarki regionu.

Bardzo ważna z punktu widzenia wspierania przedsiębiorczości w regionie. To tu znajdziemy działania wspierające działalność badawczo-rozwojową. I to zarówno w uczelniach, jak i przedsiębiorstwach. Co ważne, na te działania można będzie uzyskać dotacje.

Podlaskie firmy mogą też liczyć na dofinansowanie inwestycji. Przy czym, jeśli chodzi o działalność produkcyjną, przewidziane są dotacje, natomiast na rozwój usług i technologii informacyjno-komunikacyjnych - pożyczki.

W tej osi wyodrębniona jest również pomoc dla przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenach Natura 2000, gdzie z zasady prowadzenie działalności jest utrudnione. Wsparcie będzie koncentrować się tych projektach, które zakładają tworzenie miejsc pracy.

Oś II. Przedsiębiorczość i aktywność zawodowa.

Ta oś również stawia na przedsiębiorczość, ale widzianą nie przez pryzmat produktu, technologii, a - człowieka. To on jest podmiotem, jego sytuacja na rynku pracy. I tak, przewidziano tu wsparcie na aktywizację osób bezrobotnych, poszukujących pracy i nieaktywnych zawodowo, od 30. roku życia.

Inną formą pomocy będzie wspieranie samozatrudnienia. Przy czym na pomoc bezzwrotną mogą liczyć te grupy, które, zdaniem Komisji Europejskiej, znajdują się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, tj. osoby po 50. roku życia, kobiety, niepełnosprawni, długotrwale bezrobotni oraz niskow kwalifikowani. Ci, którzy nie mieszczą się w tych zapisach, również otrzymają wsparcie, ale już w formie pożyczki.

Oś III. Kompetencje i kwalifikacje.

Działania w tej osi mają sprawić, że nauka w regionie będzie wysokiej jakości. Można będzie uzyskać wsparcie na poprawę jakości kształcenia w przedszkolach, szkołach podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Przewidziana jest również pomoc na doksztalcanie

kadry pedagogicznej. Osobne działanie jest skierowane do szkół zawodowych, na ich dostosowanie do potrzeb regionalnego rynku pracy.

To wszystko ma sprawić, że młodzież nie będzie przedwcześnie kończyła nauki, a po szkole znajdzie w regionie pracę.

Oś IV. Poprawa dostępności transportowej - 208 mln euro.

Główne cele tej osi to lepsze drogi i sprawniejsze połączenia kolejowe. Jedno z działań skupia się na drogach wojewódzkich, które umożliwiają podłączenie do sieci TEN-T (Transeuropejskiej Sieci Transportowej) oraz systemu dróg krajowych.

Z kolei drugie stawia na sprawny transport kolejowy, zwłaszcza towarowy. Główny nacisk i największe pieniądze znajdują się oczywiście w programach zarządzanych z poziomu UE. A w ramach RPOWP planujemy takie inwestycje, które będą uzupełniały te działania, tak by sieć kolejowa była spójna i zapewniała sprawny transport. I tak, w ramach RPOWP 2014-2020, prowadzone będą rewitalizacje linii kolejowych. Planowane są również inwestycje poprawiające bezpieczeństwo ruchu, np. infrastruktura na przejazdach kolejowych.

Oś V. Gospodarka niskoemisyjna.

Rewolucja energetyczna - taki cel zapisaliśmy w Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020. Mieszkańcy mają nie tylko zużywać energię, ale również ją wytwarzać. Dlatego w RPOWP odnajdziemy działania skierowane na wspieranie lokalnej produkcji energii, czyli właśnie owej rewolucji energetycznej. Będzie można uzyskać dotacje na inwestycje z zakresu wytwarzania energii opartej na odnawialnych źródłach. Rozwinie się przemysł i usługi, związane z wytwarzaniem i obsługą urządzeń oraz instalacji energetycznych.

Można będzie też uzyskać pomoc na kompleksową modernizację energetyczną budynków wraz z wymianą wyposażenia na energooszczędne. Na inwestycje w budynkach mieszkalnych przewidziane są pożyczki, a użyteczności publicznej - dotacje.

Oś VI. Ochrona środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami.

Można uzyskać wsparcie na kompleksowe inwestycje w zakresie gospodarowania odpadami. Obejmować one mają: selektywną zbiórkę odpadów, transport, instalacje do odzysku i recyklingu odpadów. Projekty te muszą być uwzględnione w planie inwestycyjnym

dotyczącym gospodarki odpadami komunalnymi, który będzie stanowił załącznik do Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami.

Kolejne działanie obejmuje inwestycje w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, ujęte w ramach Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych.

Oś VII. Poprawa spójności społecznej.

Celem tej osi będzie aktywna integracja osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem - poprzez podjęcie pracy, kształcenia.

Grupą, która może tu również liczyć na wsparcie, są osoby niepełnosprawne, które na rynku pracy napotykają dodatkowo na brak akceptacji społecznej.

Pomoc będą im oferowały różne instytucje pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, samorządy, urzędy pracy. Kolejną formą wsparcia będzie np. tworzenie przedsiębiorstw społecznych.

Oś VIII. Infrastruktura dla usług użyteczności publicznej.

Tworzenie e-usług, np. e-administracji czy e-zdrowia oraz infrastruktury informatycznej - na takie projekty będzie można uzyskać pomoc w ramach tej osi.

Tu także pomyślano o inwestycjach w infrastrukturę edukacyjną, zwłaszcza przedszkoli i szkół zawodowych. Ale muszą one wynikać z przyjętych rozwiązań w zakresie poprawy jakości kształcenia.

Działania tej osi będą również ukierunkowane na ochronę dziedzictwa kulturowego czy inwestycje w ochronę zdrowia. Z tym, że te drugie będą musiały być umotywowane potrzebami regionu, zdiagnozowanymi w specjalnym planie i koordynowane na poziomie kraju.

Kolejne inwestycje, które będą tu finansowane, dotyczą działań zaplanowanych w lokalnych strategiach rozwoju.

Oś IX. Rozwój lokalny.

Cała ta oś będzie wdrażana za pomocą RLKS, czyli przy zaangażowaniu społeczności lokalnych (RLKS oznacza Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność). Wspólnym mianownikiem działań będzie stymulowanie aktywności społeczności lokalnych. Kierunki interwencji będą miały indywidualny charakter, bowiem każdorazowo zostaną określone w Lokalnej Strategii Rozwoju w oparciu o zidentyfikowane na poziomie lokalnym problemy i potencjały.

Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2014-2020

Celami Programu są poszczególne osie tematyczne. Są to:

Oś priorytetowa I. obejmuje swoim zakresem interwencji cel tematyczny 1, priorytet inwestycyjny 1.2 promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, budowanie sieci współpracy pomiędzy firmami, ośrodkami naukowo-badawczymi, ośrodkami akademickimi w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych i aplikacji z dziedziny usług publicznych, tworzenie sieci, pobudzanie popytu, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację.

Oś priorytetowa II. obejmuje swoim zakresem interwencji cel tematyczny 3, priorytety inwestycyjne:

3.1 promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz wspieranie tworzenia nowych firm, z uwzględnieniem inkubatorów przedsiębiorczości;

3.2. opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu internacjonalizacji;

3.3 wspieranie tworzenia i rozszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług.

Oś priorytetowa III. obejmuje swoim zakresem interwencji cele tematyczne 4 i 7, priorytety inwestycyjne:

4.5 promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich typów obszarów, w szczególności na obszarach miejskich, w tym wspieranie zrównoważonego transportu miejskiego oraz podejmowania odpowiednich działań adaptacyjnych i mitygacyjnych;

7.2 zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T.

Oś priorytetowa IV. obejmuje swoim zakresem interwencji cel tematyczny 7, priorytet inwestycyjny 7.4 rozwój i rehabilitacja kompleksowego, nowoczesnego i interoperacyjnego systemu kolejowego.

Oś priorytetowa V.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

1. Zapewnienie sprawnego zarządzania i wdrażania Programu oraz efektywnego wykorzystania środków w ramach PO PW;
2. Wsparcie beneficjentów w procesie przygotowania i realizacji projektów;
3. Zapewnienie informacji i promocji w ramach Programu.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020

Celem głównym PROW 2014 – 2020 jest poprawa konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w dziedzinie klimatu oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich.

Program będzie realizował wszystkie sześć priorytetów wyznaczonych dla unijnej polityki rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014 – 2020, a mianowicie:

1. Ułatwianie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie, leśnictwie i na obszarach wiejskich.
2. Poprawa konkurencyjności wszystkich rodzajów gospodarki rolnej i zwiększenie rentowności gospodarstw rolnych.
3. Poprawa organizacji łańcucha żywnościowego i promowanie zarządzania ryzykiem w rolnictwie.
4. Odtwarzanie, chronienie i wzmacnianie ekosystemów zależnych od rolnictwa i leśnictwa.
5. Wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami i przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu w sektorach: rolnym, spożywczym i leśnym.
6. Zwiększanie włączenia społecznego, ograniczanie ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich.

W ramach PROW 2014-2020 będzie realizowanych łącznie 15 działań.

Nowym działaniem będzie *Rolnictwo ekologiczne*, którego celem jest wzrost rynkowej produkcji ekologicznej. Przedsięwzięcia z zakresu ochrony środowiska (w tym wody, gleb, krajobrazu) i zachowania bioróżnorodności będą finansowane w ramach działań rolnośrodowiskowo - klimatycznych i zalesień. Kontynuowane będą płatności na rzecz

obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania. Wsparcie inwestycyjne w związku z realizacją celów środowiskowych otrzymają gospodarstwa położone na obszarach Natura 2000 i na obszarach narażonych na zanieczyszczenie wód azotanami pochodzenia rolniczego.

III. Metody wykorzystane przy opracowaniu prognozy i analizie realizacji Programu.

Przy sporządzaniu Prognozy oparto się głównie na:

- ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235, z późn. zm.), która określa sposób postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji planów i programów,
- ustawie z dnia 3 października 2008 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 r. poz. 627), która uszczegóławia przepisy odnośnie obszarów podlegających ochronie, w szczególności obszarów Natura 2000, dokumentach strategicznych, szczebla regionalnego i krajowego, odnoszących się bezpośrednio jak i pośrednio do ochrony środowiska, przyrody oraz zdrowia i życia ludzi.

Uwzględniono również dokumenty dotyczące obszarów NATURA 2000, a w szczególności rozporządzenie:

- Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. z 2011 r. Nr 25, poz. 133 z późn. zm.).

IV. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania.

Za skuteczne wdrożenie Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Piątница na lata 2015 - 2020 odpowiada Wójt Gminy oraz kierownictwo gminnych jednostek organizacyjnych.

Ze strony Urzędu Gminy wdrażaniem programu będzie zajmował się Wydział Gospodarki Przestrzennej i Terenowej.

Monitorowanie stanowić powinno proces ciągły i systematyczny, w którym wyznaczone jednostki organizacyjne gminy w określonych okresach przedstawiają sprawozdanie z realizacji zaplanowanych celów. Przyjmuje się 1 rok kalendarzowy jako podstawowy okres oceny stopnia realizacji programu. Proponuje się wprowadzić ocenę średniookresową po pierwszych dwóch latach funkcjonowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Piątnica. Proponuje się wyznaczenie osób odpowiedzialnych za pozyskiwanie danych opisujących poziom / stopień realizacji wskaźnika rezultatu i produktu. Osoba ta powinna pełnić funkcję koordynatora wdrażania programu oraz administratora tworzonej bazy danych. Monitorowaniem i oceną stopnia wdrażanego programu zajmować się będzie Komisja ds. wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Piątnica działająca przy Wójtce Gminy Piątnica. W skład Komisji wejdą wyznaczeni pracownicy poszczególnych jednostek organizacyjnych Gminy Piątnica.

Wydział Gospodarki Przestrzennej i Terenowej opracuje roczny raport ze zrealizowanych działań na podstawie informacji uzyskanych od jednostek organizacyjnych gminy. Coroczna informacja będzie składana do końca I kwartału za miniony rok kalendarzowy. Informacja zawierać będzie dane zarówno w wymiarze ilościowym jak i jakościowym.

Cel operacyjny: Rewitalizacja społeczna obszarów zdegradowanych gminy Piątnica.

Wskaźniki rezultatu:

1. Oczekiwana liczba osób korzystających z ulepszonych usług opieki zdrowotnej (osoby).
2. Wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych (%).
3. Zróżnicowanie LHDİ (%).
4. Zróżnicowanie ubóstwa społecznego (%).

Wskaźniki produktu:

1. Liczba przebudowanych/ rozbudowanych obiektów, w których realizowane są usługi aktywizacji społeczno-zawodowej (szt.).
2. Liczba urządzeń aparatury medycznej/ sprzętu medycznego zakupionych w programie (szt.).
3. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (szt.).

Prognoza oddziaływania na środowisko

Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Piątница na lata 2015 – 2020

---

4. Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami (szt.).
5. Udział projektów w pełni lub częściowo realizowanych przez partnerów społecznych lub organizacje pozarządowe (%).
6. Liczba (szt.) miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych.
7. Liczba osób objętych programem zdrowotnym dzięki EFS.
8. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu.
9. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu.
10. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek).
11. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących 6 miesięcy po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek).
12. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu.

Cel operacyjny Rewitalizacja gospodarcza obszarów zdegradowanych gminy Piątница.

Wskaźniki rezultatu:

1. Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach (szt.).
2. Liczba inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach inwestycyjnych (szt.).
3. Zasięg zrealizowanych przedsięwzięć edukacyjno-promocyjnych oraz informacyjnych (osoby).
4. Nakłady sektora przedsiębiorstw na działalność B+R w relacji do PKB (w %).
5. Nakłady brutto na środki trwałe w sektorze prywatnym (w %).

Wskaźniki produktu:

1. Liczba nowych wspieranych przedsiębiorstw (szt.).
2. Powierzchnia wspartych (przygotowanych) terenów inwestycyjnych (ha).
3. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (szt.).
4. Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie (osoby).

5. Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie (osoby).
6. Zyskowność (w %) sprzedaży brutto.
7. Liczba (szt.) przedsiębiorstw współpracujących z ośrodkami badawczymi.
8. Liczba (szt.) przedsiębiorstw otrzymujących dotacje.
9. Liczba (szt.) nowych wspieranych przedsiębiorstw.
10. Liczba (szt.) przedsiębiorstw wspieranych w celu wprowadzenia na rynek nowych produktów.
11. Liczba (szt.) przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie finansowe inne niż dotacje.
12. Liczba (szt.) zaawansowanych, nowych lub ulepszonych usług.
13. Liczba (szt.) wprowadzonych innowacji.
14. Liczba (szt.) przedsiębiorstw wspartych w zakresie inwestycji.

Cel operacyjny: Rewitalizacja infrastrukturalna i techniczna obszarów zdegradowanych.

Wskaźniki rezultatu:

1. Udział energii ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto (%).
2. Sprzedaż energii cieplnej w ciągu roku – budynki mieszkalne (GJ).
3. Sprzedaż energii cieplnej w ciągu roku – urzędy i instytucje (GJ).
4. Średnie roczne stężenia pyłu PM10 na stanowiskach pomiarowych ($\mu\text{g}/\text{m}^3$).
5. Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów (%).
6. Udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków (%).
7. Udział obszarów przyrodniczo cennych o tzw. właściwym stanie zachowania w ogólnej liczbie takich obszarów (%).

Wskaźniki produktu:

1. Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów (ha).
2. Liczba nowych / przebudowanych/ przekształconych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na zrewitalizowanych obszarach (szt.).
3. Liczba wbudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE (szt.).
4. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE (szt.).
5. Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków (szt.).
6. Szacowany spadek emisji gazów cieplarnianych (tony ekwiwalentu CO₂).
7. Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków (szt.).
8. Liczba gospodarstw domowych z lepszą klasą zużycia energii (szt.).

9. Długość wybudowanych lub przebudowanych dróg dla rowerów (km).
10. Liczba miejsc postojowych w wybudowanych obiektach "Park&Ride" (szt.).
11. Liczba stanowisk postojowych w wybudowanych obiektach "Bike&Ride" (szt.).
12. Liczba zakupionych lub zmodernizowanych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym (szt.)
13. Masa wycofanych z użytkowania i unieszkodliwionych wyrobów zawierających azbest (Mg) Liczba wspartych Punktów Selektynego Zbierania Od-padów Komunalnych (szt.)
14. Długość wybudowanej, rozbudowanej lub zmodernizowanej kanalizacji sanitarnej (km)
Liczba nowych przydomowych oczyszczalni ścieków (szt.)
15. Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonego zaopatrzenia w wodę (osoby)
16. Liczba parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody objętych wsparciem (szt.)
17. Długość utworzonych/ przebudowanych szlaków turystycznych (km)
18. Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjno-edukacyjnych związanych z edukacją ekologiczną (szt.).

V. Oddziaływania transgraniczne związane z realizacją Programu.

Obowiązek rozważania możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć wynika z Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, sporządzonej w Espoo dnia 25 lutego 1991 roku oraz z Ustawy Prawo Ochrony Środowiska. Specjalnej analizie powinny podlegać inwestycje zlokalizowane blisko granic państwa, a także te realizowane dalej, ale ze względu na rozmiar przedsięwzięcia mogące powodować znaczące emisje lub zmiany w środowisku.

Gmina Piątnica nie jest położona w obszarze przygranicznym. W związku z tym realizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Piątnica na lata 2015-2020 nie powoduje żadnych konsekwencji dla ewentualnych skutków środowiskowych, których charakter mógłby posiadać znaczenie transgraniczne.

Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach Programu ma charakter regionalny i ewentualne oddziaływanie tych przedsięwzięć może mieć zasięg lokalny.

Na etapie prognozy stwierdzono, że realizacja omawianego Programu nie wskazuje możliwości negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

VI. Analiza stanu środowiska naturalnego.

Analiza stanu środowiska przyrodniczego gminy Piątница dokonana została w oparciu o dokumenty źródłowe zebrane do opracowania Programu oraz raportów Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska na 2012-2014.

6.1. Istniejący stan środowiska oraz problemy jego ochrony z punktu widzenia realizacji Programu ze szczególnym uwzględnieniem terenów podlegających ochronie.

6.1.1. Informacje ogólne.

Gmina Piątница położona jest we wschodniej części województwa podlaskiego, w powiecie łomżyńskim. Sąsiaduje z gminami: od północy - Mały Płock, Stawiski i Jedwabne, od wschodu - Wizna, od południa i zachodu - miasto Łomża i gmina wiejska Łomża. Gmina położona jest w obrębie Wysoczyzny Kolneńskiej oraz Doliny Dolnej Narwi, stanowiącej część makroregionu niziny północno-mazowieckiej. Południowa część obszaru gminy położona w dolinie rzeki Narwi i wchodzi w skład obszaru Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi oraz jego strefy ochronnej. Na terenie parku znajduje się rezerwat przyrody "Kalinowo". Natomiast południowo-zachodnia część obszaru gminy położona jest w Obszarze Chronionego Krajobrazu Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi.

Obszar Gminy obejmuje powierzchnię 21.869 ha, zamieszkiwaną przez mieszkańców, rozproszonych w 45 miejscowościach. Gmina Piątница jest jedną z dziewięciu gmin powiatu łomżyńskiego. Jest gminą największą, zarówno pod względem powierzchni (zajmuje obszar 218,69 km² - przy średniej powiatu 150,44 km², co stanowi 16,2% powierzchni powiatu łomżyńskiego oraz 1,08% powierzchni województwa podlaskiego), jak i zamieszkującej ją ludności (w liczbie 10.736 osób - w powiecie 51.860 osób). Charakteryzuje się ona najwyższym wskaźnikiem zaludnienia w powiecie i średnim w województwie (49 osób na km² wobec 38 - w powiecie i 59 - w województwie). Gmina ma charakter typowo rolniczy, o czym świadczy struktura użytkowania terenu, z dominującym udziałem użytków rolnych (blisko

75%). Wśród tych użytków nieco ponad 76% stanowią grunty orne. Według PSR 2002 w gminie funkcjonowało 1,9 tys. gospodarstw rolnych. Średnia wielkość gospodarstwa wynosiła 9,9 ha. Według PSR 2010 w gminie funkcjonuje 1689 gospodarstw rolnych. Średnia wielkość gospodarstwa wynosi 10,06 ha.

6.1.2. Rzeźba terenu.

Gmina Piątница leży w dorzeczu Narwi i jest nawadniana poprzez jej prawobrzeżne dopływy: Łojewek, Jurę i Penzę. W zlewniach powyższych cieków znajdują się obszary sąsiadujących gmin: Wizna, Mały Płock i Jedwabne. Powiązania hydrograficzne mają istotne znaczenie w zakresie wspólnej dla wszystkich gmin ochrony wód przed zanieczyszczeniami i gospodarowaniem zasobami wodnymi. Rzeźba terenu ukształtowana została w wyniku akumulacyjnej działalności lodowca, a następnie podlegała procesom denudacji, tj. łagodzenia form na niektórych obszarach oraz przekształcaniu w nowe formy na innych terenach.

Dominującą jednostką geomorfologiczną jest wysoczyzna morenowa falista, wyniesiona od 125 m do 155 m n.p.m., o spadkach średnio do 5 %, a miejscami 5-10 %. W obrębie wysoczyzny wyróżnić można: strefę krawędziową, pagórki kemowe, moren czołowych oraz moren martwych lodów, poziom erozyjno-denudacyjny, dolinki wód roztopowych, dolinki denudacyjne i fluwialno-denudacyjne, doliny rzeczne.

6.1.3. Budowa geologiczna.

Pod względem budowy geologicznej Gmina Piątница położona jest na wyniesieniu mazowiecko-suwałskim w obrębie platformy wschodnio-europejskiej. Krystaliczne podłoże występuje dość płytko pod stosunkowo niewielką pokrywą młodszych skał osadowych mezozoicznych i kenozoicznych. Pod utworami czwartorzędowymi występują osady kredowe w postaci margli i wapieni oraz osady trzeciorzędowe wykształcone jako ropy, mułki i piaski. Utwory czwartorzędowe reprezentowane są przez plejstocenijskie warstwy akumulacji lodowcowej jako gliny zwałowe przewarstwione utworami akumulacji wodnolodowcowej składającymi się z piasków, żwirów oraz osadów zastoiskowych: pyłów i ilów). Najpowszechniej występującym utworem powierzchniowym są piaski zwałowe pokrywające większą część wysoczyzny w rejonie wsi: Krzewo, Rakowo i Żelechy. Należą do nich piaski gliniaste, pylaste oraz lokalnie pyły o znacznej miąższości. Duży obszar gminy pokrywają

również gliny, przeważnie piaszczyste z pyłami (wsie Nowy Cydzyn, Stary Cydzyn, Jeziorko, Kisielnica, Kownaty).

6.1.4. Warunki hydrogeologiczne.

Gmina Piątница położona jest w zlewni Narwi, która od południowego – zachodu stanowi jej granicę. Nieuregulowane koryto rzeczne sprawia, że Narew w okresie roztopów wiosennych corocznie wylewa na rozległe tereny terasy zalewowej. Profil podłużny doliny charakteryzuje minimalny spadek nie przekraczający 2 %. Dno doliny leży na wysokości 99 – 101 m n.p.m. W tej części doliny rzeka silnie meandruje, a jej koryto nabiera malowniczego charakteru krajobrazowo-przyrodniczego. W okolicach wsi Niewodowo od głównego koryta rzeki odchodzi od-noga zwana Narwicą, płynąca wzdłuż północnego obrzeża doliny. Liczne zakola i starorzecza tworzą bogatą sieć hydrograficzną. Wahania stanów wód w rzece dla wielolecia dla stacji wodo-wskazowej w Piątnicy zawierają się pomiędzy maksimum 428 cm i minimum 68 cm, przy średnim rocznym stanie 275 cm.

Gmina posiada kilkadziesiąt naturalnych bądź sztucznych zbiorników wodnych. Najliczniej reprezentowane są w okolicach wsi Jeziorko, Poniat, Stary Cydzyn i Górki-Sypniewo. W dolinie Narwi w rejonie Drozdowa, Krzewa, Niewodowa i Kalinowa występują zbiorniki o charakterze starorzeczy. W kilku innych wsiach spotyka się stawy i zbiorniki przeciwpożarowe.

Pod względem warunków hydrogeologicznych obszar gminy podzielony jest na trzy re-jony o odmiennych warunkach występowania wód gruntowych. Pierwszy rejon obejmuje tereny, gdzie wody gruntowe tworzą ciągły i swobodny poziom utrzymujący się w łatwo przepuszczalnych zasilany wodami opadowymi, infiltracyjnymi i spływem podziemnym z sąsiednich obszarów. Wody tego poziomu powiązane są ze stanami wód rzecznych, a wahania zwierciadła wód gruntowych uzależnione są od wysokości terenu i intensywności opadów. Rejon ten obejmuje swoim zasięgiem obszar całej gminy.

Odmienne warunki hydrogeologiczne panują na obszarach, gdzie zasadniczy poziom wód gruntowych zalega pod warstwą trudno przepuszczalnych utworów gliniastych (Stary Drożęcín, Elźbiecín, Jeziorko, Kisielnica, Marianowo i Wiktorzýn). Na terenach tych swobodne rozprzestrzenianie się ciągłego poziomu wód może ulegać zakłóceniom i tworzyć zwierciadło o napiętym charakterze.

Trzeci rejon hydrogeologiczny występuje w strefie krawędziowej doliny Narwi i innych cieków. Charakteryzuje się on przewagą spływu powierzchniowego nad infiltracją wgłębną. Pierwszy poziom wód gruntowych zalega na głębokości 2-3 m. Gleby wykształciły się z utworów czwartorzędowych, plejstocenijskich piasków, glin i pyłów polodowcowych, oraz holocenijskich utworów rzecznych i bagiennych. Zróżnicowanie pokrywy glebowej jest znaczne i wiąże się z różnym składem mechanicznym gleb i stosunkami wodnymi. Dla obszaru wysoczyznowego charakterystyczne są gleby bielcowe i brunatne, dla dolin mady oraz gleby murszowe, torfowe i torfowo-mułowe.

6.1.5. Lasy.

Pod względem lesistości Gmina Piątница należy do obszarów słabo zalesionych, a odsetek lasów w strukturze użytkowania wynosi nieco ponad 18,7% ogólnej jej powierzchni, przy 29,5% w województwie podlaskim. W strukturze własności lasy Nadleśnictwa Łomża stanowią 1426 ha, co stanowi około 35 % powierzchni leśnych, a lasy prywatne zajmują powierzchnię 2653 ha.

Lasy rozmieszczone są nierównomiernie. Największe kompleksy występują północnej i wschodniej części gminy (rejon wsi Dobrzyjałowo, Drozdowo, Jeziorko, Krzewo i Wiktorzyn). Największe powierzchnie zajmują siedliska lasu świeżego z wielogatunkowym drzewostanem z przewagą sosny, świerka, lipy, dębu, osiki i brzozy. W silnie rozwiniętym podszyciu występuje jałowiec i kruszyna. Runo leśne tworzą: borówka, jeżyna, poziomka i inne. W przestrzennym rozmieszczeniu występują w okolicach Wiktorzyna, Drozdowa, Kalinowa i Elźbiecina.

Siedliska boru mieszanego świeżego oraz lasu mieszanego zajmują łącznie ponad 90 % powierzchni leśnej. W zasadzie są to lasy korzystne dla rekreacji. Tylko drzewostany młode do lat 40 wymagają wyznaczenia dróg do penetracji ze względu na małą odporność drzew na zniszczenie. Pozostałe 10 % stanowią siedliska wilgotne występujące w dolinach rzecznych i obniżeniach terenowych. Obszary leśne posiadają różne znaczenie, wśród których wymienić trzeba: gospodarcze, turystyczne i ekologiczne. Gospodarcze znaczenie lasów jest niewielkie. Na stan taki wpływ mają przede wszystkim: duże rozdrobnienie powierzchni leśnych, młoda struktura drzewostanów, małe zróżnicowanie gatunków, niska odporność siedliskowa. Nie bez znaczenia jest fakt, że lasy stanowią zaledwie 18,7 % procent powierzchni gminy. Gospodarcza rola lasów ogranicza się, zatem do prac pielęgnacyjnych i bieżących potrzeb właścicieli. Małe

jest również znaczenie turystyczno-wypoczynkowe. Najbardziej predysponowane do tych celów są kompleksy leśne położone w okolicach wsi Elźbiecin, Rakowo i Drozdowo. Występujące tam las i bór mieszany świeży z drzewostanem sosnowym w wieku 40 – 60 lat tworzy swoisty klimat wnętrza lasów, sprzyjający pobytowi ludzi i regenerujący ich zdrowie. Obszary leśne podnoszą atrakcyjność krajobrazową.

Specyfika środowiska przyrodniczego sprawia, że największe znaczenie posiada ekologiczna funkcja lasów (glebochronna, wiatrochronna, klimatyczna). Dotyczy to zwłaszcza olsów występujących w dolinach rzecznych i obniżeniach terenowych. Roślinność odznacza się tutaj znacznym zróżnicowaniem i pełni funkcję stabilizującą stosunki wodne oraz procesy glebotwórcze. Panuje tu niekorzystny mikroklimat, a środowisko siedliskowe odznacza się małą odpornością. Lasy tego typu poprzez swoją odmienność florystyczną i ekologiczną stanowią istotny element wzbogacający otwarty krajobraz wiejski.

Występowanie roślinności łąkowej i bagiennej nierozzerwalnie związane jest z dolinami rzecznyymi charakteryzującymi się specyficznymi warunkami gruntowo-wodnymi. Prace melioracyjne użytków zielonych spowodowały daleko idące procesy odwodnień i nieodwracalnej degradacji tych terenów. Końcowym efektem było wyginięcie roślinności związanej z dawnymi metodami gospodarki łąkarskiej oraz ograniczenie zasięgu występowania cennych przyrodniczo łąk trzęślicowych, mozgowych i innych. Obecnie tereny łąkowe zajmują 2.153 ha, co stanowi 9,7 % ogólnej powierzchni gminy, zwłaszcza w dolinie Narwi i dolinkach małych cieków wodnych. Roślinność łąkową uzupełnia roślinność bagienna, głównie trzcinowo – szuwarowa porastająca brzegi Narwi i liczne nieużytki występujące w jej dolinie.

6.1.6. Wody powierzchniowe.

Gmina Piątnica leży w zlewni rzeki Narew.

Narew jest prawostronnym dopływem Wisły I rzędu o powierzchni zlewni 75175,2 km². Długość całkowita rzeki wynosi 484 km, w tym długość odcinka płynącego na terenie Polski 455 km. Rzeka bierze początek na terenie Białorusi w bagnach wschodniego skraju Puszczy Białowieskiej. Zlewnię górnej Narwi stanowią tereny stosunkowo słabo uprzemysłowione o charakterze typowo rolniczym oraz duże obszary leśne. Przy granicy białoruskiej zlokalizowano zbiornik zaporowy Siemianówka, pełniący obecnie funkcje rekreacyjne. Znaczna długość rzeki na terenie woj. podlaskiego objęta jest ochroną w ramach Narwiańskiego

Parku Narodowego oraz Parku Krajobrazowego Doliny Narwi, leżącego w powiecie łomżyńskim.

DOPLÝW Z RZADKOWA jest III-rzędowym, niewielkim prawostronnym dopływem Narwi. Długość rzeki wynosi 6,58 km, a wielkość zlewni to 14,85 km². Rzeka uchodzi do Narwi na 203,5 km jej biegu. Ciek jest odbiornikiem ścieków z oczyszczalni Zespołu Szkół w Marianowie oraz wód pochłodniczych i deszczowych z OSM w Piątнице.

Ocena stanu ekologicznego – w 2013 roku, na podstawie zbadanego wskaźnika MMI (makrobezkręgowce bentosowe), określono umiarkowany stan elementów biologicznych. Przekroczenie wartości, określonych rozporządzeniem dla stanu dobrego, średniorocznego stężenia fosforanów zakwalifikowało wodę do stanu poniżej dobrego. Stwierdzono również przekroczenie dopuszczalnej wartości indeksu oleju mineralnego z grupy specyficznych substancji syntetycznych i nie syntetycznych. Pozostałe wartości średnioroczne wskaźników fizykochemicznych mieściły się w klasie bardzo dobrej i dobrej. Składowa dwóch wymienionych wyżej elementów klasyfikuje badaną JCWP do umiarkowanego stanu ekologicznego.

W 2013 roku na terenie powiatu łomżyńskiego badaniami w ramach monitoringu wód powierzchniowych objęto:

- Narew w punktach pomiarowo-kontrolnych Strękowa Góra i Nowogród (powyżej ujścia Pisy)
- Pisę w punkcie pomiarowo-kontrolnym w m. Morgowniki;
- Biebrzę w punkcie pomiarowo-kontrolnym Burzyn-Rutkowskie
- Dopływ z Rzadkowa w punkcie pomiarowo-kontrolnym w m. Piątница;
- Łomżyczkę na odcinku ujściowym;
- Lepacką Strugę w punkcie pomiarowo-kontrolnym w m. Szablak;
- Gać w punkcie pomiarowo-kontrolnym na odcinku ujściowym;
- Jedwabiankę w punkcie pomiarowo-kontrolnym w m. Kramkowo.

Wyniki badań monitoringowych

Na terenie gminy Piątница nie były w ostatnich latach przeprowadzane badania monitoringowe jakości wód rzeki Narwi.

Najbliższym punktem monitoringowym były Strękowa Góra i Nowogród (powyżej ujścia Pisy).

Stan wód w punktach został oceniony jako ZŁY.

Dopływ Rzadkowa w m. Piątnica.

Ocena stanu chemicznego – stan chemiczny, badany w 2013 r. w rozszerzonym zakresie wskaźników, oceniony został jako dobry. W 2012 r. o zakwalifikowaniu jcw do stanu poniżej dobrego zdecydowały wartości w zakresie tylko jednego wskaźnika z grupy substancji priorytetowych, tj. sumy benzo(g,h,i)peryleny i indeno(1,2,3-cd)pirenu. W 2013 r. wartości te były na granicy stanu dobrego.

- Ocena obszaru chronionego wrażliwego na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych – stwierdzono przekroczenie w zakresie fosforanów, a więc badane JCWP nie spełnia wymagań dla obszarów chronionych.

Biorąc pod uwagę wszystkie składowe oceny - STAN WÓD w badanej JCWP określono jako - ZŁY

6.1.7. Obszary i obiekty chronione.

Na terenie gminy Piątnica zlokalizowane są następujące cenne przyrodniczo obiekty.

1. **Rezerwat przyrody „Kalinowo”** - obejmuje kompleks leśny należący do Nadleśnictwa Łomża położony na południowym zboczu doliny Narwi pomiędzy Kalinowem i Drozdowem. Ze względu na specyficzny układ topograficzny związany z dużym nachyleniem terenu (deniwelacje rzędu 40 m) rezerwat posiada wiele cech swoistych. Celem ochrony jest zachowanie w stanie naturalnym wielogatunkowego lasu liściastego z zespołami grądu czyścicowego i grądu typowego oraz dąbrowy świetlistej z rzadkimi roślinami tworzącymi murawy kserotermiczne. Na terenie rezerwatu występuje 6 gatunków podlegających ochronie prawnej: lilia złotogłów, naparstnica zwyczajna, za-wilec wielokwiatowy, rojnik pospolity, gnieździk leśny i podkolan biały.

2. **Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny Narwi** obejmuje tereny położone w dolinie Narwi na odcinku od Bronowa do Łomży wraz ze strefa krawędziową w obrębie gmin: Łomża, Piątnica i Wizna, na powierzchni około 7.500 ha. W gminie Piątnica granica parku krajobrazowego przebiega od mostu na Narwi w Piątnicy Poduchownej, wzdłuż drogi krajowej nr 64 Piątnica - Jeżewo, dalej wzdłuż drogi Piątnica - Bronowo obejmując grunty rolne i leśne położone w strefie krawędziowej oraz dno doliny Narwi w następujących wsiach: Piątnica Włociańska, Kalinowo, Drozdowo, Niewodowo, Rakowo-Czachy i Rakowo-Boginie, Krzewo, Kosaki i dalej w kierunku Bronowa w gminie Wizna.

3. Obszar Chronionego Krajobrazu Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi obejmuje południowo – zachodnią część gminy i w skład obszaru wchodzi tereny wsi: Piątница Poduchowna, Czarnocin, Pęza, Stary Drożęcín, Nagórki, Drożęcín-Lubiejewo. Łącznie w granicach obszaru znalazło się 1.246 ha (2,5 % ogółu powierzchni), w tym 1.115 ha użytków rolnych, 32 ha lasów i 75 ha wód. W myśl rozporządzenia celem ochrony jest zachowanie wyróżniających się krajobrazowo terenów o różnych typach ekosystemów.

6.1.7.1. Obszary NATURA 2000.

Dolina Dolnej Narwi PLB140014.

Obszar leży na Nizinie Północnomazowieckiej pomiędzy Łomżą a Pułtuskiem - długości nurtu rzeki wynosi ok.140 km, a szerokość doliny zmienia się w zakresie 1,5-7 km. Niemal na całym odcinku rzeka silnie meandruje.

Brzegi rzeki są generalnie strome, szerokość nurtu wynosi 80-100 m, występują tu wypłylenia i łachy, liczne są starorzecza. W dolinie występują zadrzewienia wierzbowe i olchowe oraz niewielkie połacie borów sosnowych.

Obszary leśne są przepłatanie terenami otwartymi, na których dominują pastwiska.

Występuje co najmniej 35 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasię, 19 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Bardzo ważna ostoja ptaków wodno-błotnych, szczególnie w okresie lęgowym.

W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: batalion, błotniak łąkowy, dubelt, kraska, krwawodziób, kulik wielki, kulon, łabędź krzykliwy, rybitwa białoczelna, rybitwa czarna, rybitwa rzeczna, rycyk, sieweczka rzeczna, sowa błotna , zimorodek.

W okresie wędrówek występuje co najmniej 1% populacji szlaku wędrówkowego bataliona oraz stosunkowo duże koncentracje osiąga rybitwa białoskrzydła.

Mokradła Kolneńskie i Kurpiowskie Mokradła Kolneńskie i Kurpiowskie to obszar Natura 2000 o charakterze dyspersyjnym, obejmujący 15 rozrzuconych po Wysoczyźnie Kolneńskiej i Równinie Kurpiowskiej obiektów o charakterze mokradłowym, wśród których znajdują się: fragment doliny rzeki Rybnicy, 3 niewielkie jeziora dystroficzne oraz kilkanaście zagłębień wypełnionych torfami przejściowymi i wysokimi.

Najcenniejszym obiektem na terenie całego obszaru jest pełniąca funkcję ważnego korytarza ekologicznego dolina rzeki Rybnicy. Na odcinku od granicy województwa do miejscowości Kolonia Szablaki ma ona naturalny charakter. Jej szczególną cechą jest meandrujące, nieregulowane koryto, miejscami rozgałęziające się na kilka odnóg, powiązanych ze sobą siecią drobnych, anastomozujących połączeń i kanałów. Występują tu także zakola i starorzecza z otwartą tonią wodną lub porośnięte helofitami. Szczególnie dobrze system wielokorytowy jest widoczny w północnej części obszaru. Dolina jest tu stosunkowo wąska i głęboko wcięta a jej zbocza strome, powyżej krawędzi porośnięte borami sosnowymi lub zajęte przez młode odnowienia po zrębach i katastrofalnych huraganach z początku bieżącej dekady. Wysoki, utrzymujący się cały sezon poziom wody w dolinie warunkuje bardzo dobre uwilgotnienie zalegających tu złóż organicznych.

Cennym obiektem przyrodniczym występującymi na terenie gminy Piątnica jest jezioro dystroficzne niedaleko miejscowości Poniak (gm. Piątnica) z piaszczystymi brzegami, pokrytymi cienką warstwą utworów organicznych.

Ostoja Narwiańska

Narew jest największą rzeką północno-wschodniej Polski. Jej źródła znajdują się na terenie Białorusi w kompleksie torfowisk Dzikie Błoto. Odcinek doliny od źródeł do ujścia Biebrzy określa się terminem Dolina Górnej Narwi, natomiast odcinek poniżej Kotliny Biebrzańskiej wyróżnia się jako Dolinę Dolnej Narwi (Kondracki, 1978).

Dolina Górnej Narwi jest szerokim obniżeniem terenowym leżącym pomiędzy Wysoczyzną Białostocką, Równiną Bielską i Wysoczyzną Wysokomazowiecką. Od źródeł do Suraża rzeka płynie równoleżnikowo, pod Surażem skręca na północ, zatacza wraz z doliną trzy szerokie łuki, po czym ponownie zmienia swój bieg na równoleżnikowy i wkracza do Kotliny Biebrzańskiej. Poniżej Wizny dolina zatacza szeroki łuk i zmienia kierunek na północny, by poniżej Nowogrodu zmienić ostatecznie bieg na południowo-zachodni. Ostoja Narwiańska obejmuje przeważającą część dna i zboczy doliny Narwi na odcinku pomiędzy ujściem Supraśli na wschodzie i ujściem Szkwy na zachodzie.

Pomiędzy Zóltkami (ujściem Supraśli) i Tykocinem dolina jest częściowo wypełniona torfami, a na znacznej jej powierzchni występują "wyspy" mineralne, w większości wydmy i miejscami kemy, zbudowane z piasków drobnoziarnistych. Dolina jest przekształcona i w przeważającej części zmeliorowana i zagospodarowana.

Dominują gleby torfowo-murszowe słabo i średnio zmurszałe.

Poniżej Tykocina dolina Narwi wykorzystuje obniżenie Kotliny Biebrzy Dolnej. Dolina jest wykształcona na powierzchni plejstoceńskiego stożka napływowego i ma charakter madowy. Przeważają mady piaszczyste lekkie i bardzo lekkie. Powierzchnię madowiska urozmaicają liczne "wyspy" starszego tarasu zalewowego i zarośnięte lub zarastające starorzecza. Na najwyższych odsypach korytowych nie przykrytych przez gleby aluwialne występują wydmy. Są to formy małe, o łukowatym kształcie naśladującym w planie kształt form fluwialnych. Torfy występują jedynie sporadycznie w obniżeniach terenowych przy krawędzi doliny i w zarastających starorzeczach.

Dolinę cechuje bogata mikrorzeźba, której odzwierciedleniem jest duże zróżnicowanie siedliskowe.

Od połączenia z Biebrzą Narew zmienia swój bieg na południowo-zachodni i wpływa w Kotlinę Wizny, która rozciąga się od równoleżnikowej doliny Narwi na północy do zwężenia doliny pod Pniewem. Całkowita powierzchnia Kotliny wynosi około 10 tys. ha, z czego około 8 tys. ha jest zajęte przez torfowiska, w przewadze zmeliorowane i znajdujące się w fazie decesji. Torfowisko tworzy tu zwarty kompleks powierzchniowy graniczący od północy i północno-zachodu z madową doliną Narwi, od południa z krawędzią Wysoczyzny Wysokomazowieckiej, a od wschodu z formami polodowcowymi, na których położone są wsie Strękowa Góra, Maliszewo i Grądy Woniecko. Aluwialną dolinę Narew wytworzyła jedynie w wąskiej północnej części Kotliny. średnia wartość przepływu Narwi w Wiźnie SSQ wynosi 68 m³ s⁻¹. średni wysoki przepływ z wielolecia osiąga 280 m³ s⁻¹, przy maksymalnej zarejestrowanej wartości 992 m³ s⁻¹.

W okolicy Pniewa dolina zwęża się gwałtownie do 1,5-2,0 km i na długości około 12 km ma charakter "przełomowy". Na zachód od Łomży dolina ponownie rozszerza się do 4-5 km. Dolina jest tu stosunkowo głęboko wcięta w otaczające wysoczyzny. W okolicach Łomży i Nowogrodu powierzchnia jej dna zalega 45-50 m niżej od terenów bezpośrednio przylegających, na zachód od Nowogrodu głębokość doliny jest znacznie mniejsza i nie przekracza 10-20 m. Pomiędzy Łomżą i Nowogrodem centralną część doliny zajmuje wydłużona jednostka morfologiczna, tzw. poziom jednaczewski, wznoszący się ponad dno doliny na 2,5-9,0 m (102,0-109,0 m n.p.m.), zbudowana z piasków ze żwirami i głazikami. Jest to najprawdopodobniej pozostałość stożka napływowego usypanego przez wody płynące strefą obecnej doliny Pisy i Narwi. Niemal na całym odcinku "aluwialnym" poniżej Tykocina Narew

silnie meandruje. Jej brzegi są w przewadze strome, choć na wielu odcinkach występują brzegi płaskie przechodzące w piaszczyste ławice odsłanianie przy niskich stanach wód, szerokość nurtu wynosi 50-100 m. Meandrująca rzeka odznacza się występowaniem wypłyceń, łach meandrowych i licznych starorzeczy.

Taras zalewowy Narwi leży około 1-2 m nad poziomem rzeki. Cechuje się on obecnością licznych doskonale widocznych form fluwialnych: odsypów korytowych, wałów meandrowych i koryt przelewowych. Dominującymi utworami powierzchniowymi są piaski drobno- i sporadycznie średnioziarniste zawierające często wkładki mułków, szczątki roślinne i skorupki mięczaków. Poniżej Nowogrodu w aluwiach zawierających dużą ilość szczątków organicznych spotykany jest bursztyn. Seria piaszczysta zwieńczona jest glebą madową. W odsłonięciach przykorytowych można napotkać rudę darniową zalegającą kilkadziesiąt centymetrów pod powierzchnią terenu. Niektóre fragmenty łachy meandrowej budują ciemno zabarwione silnie organiczne muły rzeczne. Utwory organiczne, głównie płytkie torfy i muły występują stosunkowo rzadko w podmokłych obniżeniach terenowych i zarastających, nieaktywnych starorzeczach.

Taras nadzalewowy Narwi jest położony około 3-4 m nad średnim poziomem rzeki. W wielu miejscach jest on zachowany fragmentarycznie. Powierzchnia tarasu jest urozmaicona przez obniżenia po wyschniętych starorzeczach, szczególnie charakterystyczne są ślady dużych staroholocenijskich meandrów o średnicy 1-1,5 km, oraz wydmy i pola piasków przewianych. Antropogeniczne przekształcenia rzeki i związanych z nią mokradeł są stosunkowo duże, ale natężenie przekształceń jest różne w różnych odcinkach doliny. Narew została uregulowana pomiędzy Nowogrodem i Jankowem, oraz na odcinku od ujścia Biebrzy do okolic wsi Rzędziany. Znaczne fragmenty doliny zostały zmeliorowane. Duże zwarte obszary dawnych terenów podmokłych, obecnie osuszonych i wykorzystanych jako łąki, pastwiska i tereny uprawne znajdują się w lewobrzeżnej części doliny poniżej Łomży, pomiędzy poziomem jednaczeńskim i krawędzią wysoczyzny. Intensywnie zagospodarowane łąki i pastwiska występują także po zewnętrznej stronie wału przeciwpowodziowego usypanego między Łomżą i Jednaczeńskiem, całkowicie osuszono 8 tys. ha torfowisk w Kotlinie Wizneńskiej; obszary te jednak znajdują się poza granicami Ostoi Narwiańskiej.

Pomiędzy Tykocinem i Rzędzianami zmeliorowane zostało ponad 2,4 tys. ha mokradeł, a w korycie rzeki wybudowano szereg jazów regulujących stany wód. Pomimo przekształceń stosunków hydrologicznych wezbrania są nadal istotnym elementem reżimu hydrologicznego

doliny Narwi. Dolina w każdym roku podlega zalewom rzeczonym, przy czym zawsze są to zalewy wiosenne, po roztopach, a w niektórych latach zalewy związane z obfitymi opadami deszczu latem i jesienią.

Przełomowa Dolina Narwi

Ostoja obejmuje 16 km odcinek rzeki Narwi między miejscowościami Bronowo i Piątница oraz jej bogato urzeźbioną strefę krawędziową. Dolina rzeki zwęża się na tym odcinku od kilku kilometrów do maksymalnie 1200 m w rejonie Łomży. Dolina ma podłoże głównie mineralne, miejscami duże fragmenty podłoża torfowego. Teren jest płaski, na wysokości 98,5-102 m n.p.m. otoczony wysoczyzną sięgającą ponad 148 m n.p.m. Narew płynie na tym odcinku nieuregulowanym korytem, tworząc liczne meandry, starorzecza i rozgałęzienia, które wraz z dopływami i rowami składają się na skomplikowaną sieć wodną. Na charakter terenu, układ gleb i bogatą roślinność silnie wpływają coroczne wylewy Narwi. Szata roślinna ostoi jest bardzo urozmaicona; obok siebie występuje tu roślinność wodna, szuwarowa, łąkowa, zbiorowiska turzycowo-mszyste, a także murawy napiaskowe i kserotermiczne. Wyraźna jest specyficzna strefowość roślinności w poprzek doliny. Większe obszary leśne, o charakterze olsów i łągów, spotyka się tylko we wschodniej części omawianego terenu. Na stokach doliny występują miejscami świetliste dąbrowy, a nad nimi płaty grądów.

Ostoja ptasia o randze europejskiej E 26.

Występuje co najmniej 40 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, 20 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Stwierdzono tu występowanie 178 gatunków ptaków, w tym co najmniej 125 lęgowych; ważna ostoja lęgowych bataliona, dubelta (powyżej 2% populacji krajowej) oraz wodniczki. Obszar własny dla migrujących ptaków w okresie wiosennym, szczególnie dla bataliona. W okresie lęgowym obszar zasiedla dubelt (PCK) - około 4% populacji krajowej, batalion i rybitwa białoskrzydła - co najmniej 2%-3% populacji krajowej, krwawodziób - 1,5%-2% populacji krajowej, wodniczka - powyżej 1% populacji krajowej oraz rożeniec, płaskonos, sowa błotna, rycyk i rybitwa czarna - co najmniej 1% populacji krajowej. Stosunkowo licznie występują: podróżniczek i strumieniówka. W 1993 r. na obszarze gnieździł się jeszcze kulon, którego gniazdowanie nie zostało później potwierdzone. W okresie wędrówek występuje batalion w koncentracjach do 5000 osobników.

6.1.8 Powietrze atmosferyczne.

Zgodnie z art. 89 ustawy POŚ, wojewódzki inspektor ochrony środowiska dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu w danej strefie za rok poprzedni oraz, odrębnie dla każdej substancji, dokonuje klasyfikacji stref, w których poziom odpowiednio:

- przekracza poziom dopuszczalny powiększony o margines tolerancji,
- przekracza poziom dopuszczalny lecz nie przekracza poziomu dopuszczalnego powiększonego o margines tolerancji,
- nie przekracza poziomu dopuszczalnego,
- przekracza poziom docelowy,
- nie przekracza poziomu docelowego,
- przekracza poziom celu długoterminowego,
- nie przekracza poziomu celu długoterminowego.

Klasyfikacji stref dokonuje się oddzielnie dla dwóch grup kryteriów:

- określonych w celu ochrony zdrowia ludzi - klasyfikowane są wszystkie strefy,
- określonych w celu ochrony roślin - z klasyfikacji wyłączone są strefy - aglomeracje powyżej 250 tys. mieszkańców oraz strefy-miasta powyżej 100 tys. mieszkańców.

Wynikiem rocznej oceny jakości powietrza w strefie jest określenie klasy strefy dla zanieczyszczenia. Każdej strefie przypisuje się jedną klasę dla każdego zanieczyszczenia, oddzielnie ze względu na ochronę zdrowia ludzi i ze względu na ochronę roślin (z wyjątkiem stref wyłączonych z klasyfikacji pod kątem ochrony roślin).

W przypadku zanieczyszczeń, dla których wartości normatywnych stężeń określone są dla dwóch parametrów, klasyfikacji dokonuje się dla każdego z nich.

Klasyfikacji dokonuje się dla każdego zanieczyszczenia oddzielnie, na podstawie jego stężeń występujących w rejonach, gdzie stężenia te są najwyższe na obszarze strefy.

Zaliczenie strefy do gorszej klasy (klasa C lub, dla PM_{2,5}, klasa C lub B) nie oznacza, że jakość powietrza na terenie całej strefy nie spełnia określonych kryteriów. Przypisanie strefie klasy C nie oznacza także konieczności prowadzenia intensywnych działań na rzecz poprawy jakości powietrza na obszarze całej strefy. Oznacza natomiast potrzebę podjęcia odpowiednich działań w odniesieniu do wybranych obszarów w strefie (z reguły o ograniczonym zasięgu) i dla określonych zanieczyszczeń - włączając opracowanie programu ochrony powietrza (POP), o ile program taki nie został już opracowany dla danego zanieczyszczenia i obszaru.

W ocenie wyróżniono 3 podstawowe klasy stref:

- Klasa A: poziom stężeń zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekracza odpowiednio poziomu dopuszczalnego, poziomu docelowego, poziomu celu długoterminowego;
- Klasa B: poziom stężeń jest powyżej wartości dopuszczalnej, lecz nie przekracza tej wartości powiększonej o margines tolerancji (z uwzględnieniem dozwolonej częstości przekroczeń dla przypadków, gdy są one określone),
- Klasa C: poziom stężeń przekracza wartość dopuszczalną powiększoną o margines tolerancji (z uwzględnieniem dozwolonej częstości przekroczeń dla przypadków, gdy są one określone), poziom docelowy, poziom celu długoterminowego.

Zaliczenie strefy do danej klasy wiąże się z określonymi wymaganiami, co do działań na rzecz poprawy jakości powietrza w przypadku (gdy nie są dotrzymane wartości kryterialne) lub utrzymania tej jakości (jeżeli spełnia ona przyjęte standardy). W szczególności dotyczy to klasy C, gdzie skutkiem takiej klasyfikacji strefy jest konieczność opracowania dla niej Programu ochrony powietrza (POP) zawierającego określone decyzje ekonomiczne. Natomiast przekroczenie celu długoterminowego powinno skutkować zapisaniem odpowiednich działań w wojewódzkich programach ochrony środowiska.

Powiat Łomżyński wraz z pozostałymi 15 powiatami został włączony do strefy Podlaskiej.

Tabela 1. Emisja zanieczyszczeń do atmosfery w strefach województwa podlaskiego

strefa	Wielkość emisji (Mg/rok)				
	dwutlenek azotu	dwutlenek siarki	tlenek węgla	dwutlenek węgla	pył ogółem
Strefa Podlaska	983,3	1022	2437,4	841792	586
Aglomeracja Białostocka	1373,6	899,4	564,4	936581	121,2
Powiat łomżyński	20,5	23,9	42,8	19633	18,9

Źródło: Publikacje Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Białymstoku

Jak wynika z powyższego zestawienia, występujące na terenie powiatu łomżyńskiego zanieczyszczenie powietrza jest niższe niż przeciętne dla Strefy Podlaskiej. Jednocześnie

Prognoza oddziaływania na środowisko

Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Piątница na lata 2015 – 2020

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku przedstawia wykaz największych źródeł zanieczyszczeń do atmosfery, jednak żaden z podmiotów gospodarczych z terenu gminy Piątница nie jest umieszczony na tej liście.

Na podstawie wyników badań zakwalifikowano poszczególne strefy do odpowiedniej klasy.

Tabela 2. Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia

Lp	Nazwa strefy	Kod strefy	SYMBOL STREFY											
			SO2	NO2	PM10	Pb	C6H6	CO	O3	As	Cd	Ni	BaP	PM2,5
1	Strefa podlaska	PL2002	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	C

Źródło: Publikacje Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Białymstoku

W klasyfikacji ze względu na kryterium – ochrona zdrowia, w 2014 r. stwierdzono, przekroczenia normy pyłu zawieszonego PM2,5 w Strefie Podlaskiej (gdzie obszarem stwierdzonych pomiarów przekroczeń jest miasto Łomża).

W klasyfikacji ze względu na ochronę roślin nie wystąpiły na terenie województwa strefy z przekroczeniami poziomów dopuszczalnych.

6.2. Oddziaływanie na bioróżnorodność oraz stan flory i fauny.

Strategia rozwoju gminy ma na celu diagnozę społeczno- gospodarczą gminy oraz wytyczenie kierunków rozwoju gminy przy jednoczesnym zachowaniu walorów krajobrazowych i poprawie stanu środowiska przyrodniczego na terenie analizowanej jednostki samorządu terytorialnego. W związku z czym realizacja większości zadań przewidzianych w Strategii będzie miała pośredni, długoterminowy pozytywny wpływ na bioróżnorodność.

6.3. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji „Lokalnego Programu Rewitalizacji na lata 2015-2020”.

W związku z powyższym, wszystkie działania zaproponowane do realizacji w ramach Programu mają na celu rozwój społeczno – gospodarczy gminy przy zachowaniu zasad ochrony

środowiska. Wszystkie realizowane w ramach celów inwestycje będą również miały pozytywny wpływ na stan środowiska naturalnego gminy Piątница. Niewątpliwym efektem końcowym podjętych działań będzie również poprawa warunków życia mieszkańców gminy, niwelacja barier w osiągnięciu przez analizowaną jednostkę samorządu terytorialnego trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz poprawa jej atrakcyjności. Natomiast brak realizacji zapisów strategii, a dokładniej zaplanowanych w ramach jego działań będzie prowadził do systematycznego pogarszania się wszystkich elementów środowiska naturalnego, co w konsekwencji wpłynie na zdrowie i warunki życia lokalnego społeczeństwa oraz spadek atrakcyjności inwestycyjno – mieszkaniowej gminy. Jednocześnie należy nadmienić, iż gro działań ma charakter projektów „miękkich”- nieinwestycyjnych, których realizacja przyczyni się jedynie w sposób pośredni do poprawy stanu środowiska naturalnego, nie wykazując żadnych negatywnych skutków oddziaływania na środowisko.

Brak realizacji zadań Programu spowoduje:

- pogorszenie jakości wód powierzchniowych i podziemnych, poprzez m.in. zwiększenie ładunku zanieczyszczeń wprowadzanych do wód,
- wzrost zużycia zasobów wodnych,
- dalsze pogorszenie jakości powietrza atmosferycznego,
- dalsze zwiększenie obciążenia atmosfery zanieczyszczeniami komunikacyjnymi,
- dalsze pogorszenie klimatu akustycznego i zwiększenie liczby mieszkańców narażonych na ponadnormatywne wartości poziomu dźwięku,
- zwiększenie liczby mieszkańców narażonych na działania promieniowania elektromagnetycznego,
- zmniejszenie różnorodności biologicznej cennych przyrodniczo terenów,
- pogorszenie zdrowia i jakości życia mieszkańców,
- zwiększone negatywne oddziaływanie zanieczyszczenia powietrza na dobra kultury,
- dalszy odpływ mieszkańców gminy,
- ubożenie i rodzące się patologie wśród mieszkańców gminy

VII. Przewidywane oddziaływanie na środowisko.

Ocenie możliwych oddziaływań na środowisko poddano zadania inwestycyjne jak i pozainwestycyjne ujęte do realizacji w ramach poszczególnych celów Programu. W stosunku

do wszystkich celów i działań zaplanowanych w ramach Programu. przeanalizowano potencjalne oddziaływanie na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego (Obszary Natura 2000, Różnorodność biologiczna, Zdrowie ludzi, Zwierzęta, Rośliny, Wody powierzchniowe i podziemne, Jakość powietrza, Powierzchnie ziemi i gleba, Krajobraz, Klimat, Dobra kultury).

Stopień i zakres oddziaływania każdego z zaplanowanych działań zależy przede wszystkim od lokalizacji danego przedsięwzięcia, tzn. od tego czy będzie ono realizowane na terenach zurbanizowanych, przekształconych antropogenicznie czy obszarach użytkowanych rolniczo lub też na obszarach cennych przyrodniczo i chronionych, charakteryzujących się największym negatywnym zakresem oddziaływania.

7.1. Ochrona wód.

W ramach tego celu wdrażane będą inwestycje dążące do racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi, poprawy stanu sanitarnego nieskanalizowanych dotychczas części gminy, poprawa funkcjonowania oczyszczalni ścieków komunalnych, budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na obszarach kolonijnych gminy.

Cele realizowane przez inwestycje w zakresie budowy i modernizacji wodociągów i kanalizacji oraz przydomowych oczyszczalni ścieków przyczynią się do poprawy jakości wody pitnej i podniesienia standardu życia mieszkańców gminy. Realizacja zadań z zakresu gospodarowania ściekami komunalnymi wyeliminuje niekontrolowany sposób wprowadzania do środowiska ścieków z indywidualnych zbiorników bezodpływowych oraz ograniczy spływ zanieczyszczeń obszarowo, co poprawi stan sanitarny Gminy oraz pozytywnie wpłynie na stan powierzchni ziem na jej obszarze. W związku z powyższym wdrożenie niniejszych zadań jest konieczne i korzystne dla środowiska naturalnego i jego poszczególnych składników, pośrednio oddziałując również na funkcjonowanie flory i fauny.

Zadania rozbudowy i modernizacji wodociągów przyczynią się do poprawy jakości wody pitnej, co będzie miało długookresowy, pozytywny wpływ na zdrowie lokalnej społeczności, co bezpośrednio podniesie ich standard życia.

Budowa i modernizacja istniejącej sieci kanalizacyjnej wpłynie pozytywnie nie tylko na stan wód powierzchniowych, podskórnych, gleb, ale będzie również miało pozytywny wpływ na

podniesienie standardu życia mieszkańców i ich stan zdrowia. Umożliwi to mieszkańcom podłączenie się do zbiorczej sieci kanalizacyjnej.

Pomimo przewidywanych, krótkotrwałych i przemijających zagrożeń środowiska naturalnego podczas realizacji przedmiotowych inwestycji / nadmierny hałas, wzmożony ruch środków transportu/ - interwencja w faunę i florę w efekcie będzie miała długotrwale korzyści wynikające z eksploatacji zrealizowanych inwestycji. W efekcie spowoduje to zmniejszenie ilości odprowadzanych do środowiska ścieków nieoczyszczonych, co się przełoży na pozytywny wpływ na środowisko naturalne, zdrowie mieszkańców oraz poprawę jakości ich życia.

Realizacja zadań zawartych w Programie wpłynie pozytywnie na stan wód powierzchniowych. Znaczący wpływ będą na ten stan rzeczy miały:

- uregulowanie gospodarki wodno- ściekowej z rozbudową sieci kanalizacyjnej,
- systematyczna likwidacja szamb,
- wprowadzanie technologii proekologicznych
- edukacja ekologiczna w zakresie oszczędności wody
- likwidacja źródeł zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych (np. źródeł przemysłowych)

Obszar gminy należy do jednolitych części wód podziemnych o kodzie JCWPd 34 i jednolitych części wód powierzchniowych o kodzie PLRW 200002622989 w związku z powyższym dla obszaru przewidziane jest osiągnięcie celów w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły.

Realizacja celów przewidzianych w Programie przyczyni się w znacznym stopniu do realizacji celów zawartych w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, gdzie celami w zakresie wód podziemnych jest:

- zapobieganie dopływowi lub ograniczenia dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych,
- zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych (z zastrzeżeniami wymienionymi w RDW),
- zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych,
- wdrożenie działań niezbędnych dla odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego w skutek działalności człowieka.

Natomiast w zakresie wód powierzchniowych: „Dla jednolitych części wód, będących obecnie w bardzo dobrym stanie/potencjale ekologicznym, celem środowiskowym jest utrzymanie tego stanu/potencjału. Ponadto, ustalając cele uwzględniano także różnicę pomiędzy naturalnymi, a silnie zmienionymi oraz sztucznymi częściami wód. Dla naturalnych części wód celem będzie osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego, dla silnie zmienionych i sztucznych części wód – co najmniej dobrego potencjału ekologicznego. Ponadto, w obydwu przypadkach, w celu osiągnięcia dobrego stanu/potencjału konieczne będzie dodatkowo utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego.”

Realizacja celów zawartych w Programie, przyczyni się do poprawy jakości wód zarówno powierzchniowych, jak i podziemnych. W związku z powyższym wypełnione zostaną cele środowiskowe wynikające z Ramowej Dyrektywy Wodnej.

7.2. Ochrona powietrza.

Kolejną grupą celów przewidzianych do realizacji jest poprawa jakości powietrza na terenie gminy Piątница, poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery m.in. poprzez eliminację wykorzystania paliw konwencjonalnych w kotłowniach lokalnych i gospodarstwach domowych czy stosowanie urządzeń do oczyszczania spalin i wykorzystywanie nowoczesnych technologii w zakładach przemysłowych. Działania te w efekcie pozwolą również na wyeliminowanie zagrożenia dla zdrowia ludzi oraz ograniczą niszczenie fasad budynków, w tym również zabytkowych.

Głównym zagrożeniem powietrza atmosferycznego jest emisja niska z instalacji grzewczych budynków. Termomodernizacja budynków mieszkalnych oraz użytku publicznego, pozwoli na znaczące ograniczenie zużycia materiału opałowego niezbędnego do ogrzania obiektu oraz przygotowania ciepłej wody użytkowej. W konsekwencji wpłynie to na redukcję emisji szkodliwych zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego, zarówno gazowych (SO, NO, CO), jak i pyłowych. Przeprowadzone prace termomodernizacyjne budynków, dzięki zmniejszeniu zapotrzebowania na energię cieplną, minimalizują emisję zanieczyszczeń do powietrza ze źródeł spalania energetycznego. Wymiana ogrzewania na odnawialne źródła energii w budynkach, również w znacznym stopniu wpłyną na zmniejszenie emisji dwutlenku węgla do atmosfery.

Montaż Odnawialnych Źródeł Energii (OZE) na budynkach użyteczności publicznej pozwala

redukować emisję CO₂, dla przykładu instalacja fotowoltaiczna o mocy 10 kW pozwala wyprodukować rocznie ok 9500 kWh „zielonej energii”, co prowadzi do redukcji emisji na poziomie 9 Mg CO₂ rocznie. Jako przykład podawana jest instalacja fotowoltaiczna, ponieważ budowa instalacji o mocy do 40 kW nie wymaga uzyskania pozwolenia na budowę, w związku z czym jej realizacja jest dużo łatwiejsza niż w przypadku innych odnawialnych źródeł energii. Instalując panele słoneczne na budynku mieszkalnym można, zastępując spalanie paliw kopalnych, przyczynić się do znacznej redukcji emisji CO₂, średniej wielkości instalacja kolektorów słonecznych (6 m², tj. ok. 3 kolektory słoneczne) pozwala zredukować średniorocznie emisję 1 tonę CO₂.

Negatywne oddziaływanie na środowisko mają drogowe szlaki komunikacyjne. Biorąc pod uwagę emisje hałasu i substancji szkodliwych emitowanych z silników pojazdów, należy stwierdzić, że te oddziaływania są znaczne i wpływają na stan środowiska naturalnego, w tym powietrza - szczególnie w najbliższym otoczeniu dróg. Wpływ ten maleje wraz z odległością od szlaku komunikacyjnego.

Zaplanowane w Programie inwestycje drogowe, głównie dotyczące przebudowy lub modernizacji dróg korzystnie wpływają na poprawę stanu środowiska naturalnego. Poprawa nawierzchni dróg, zwiększenie ich przepustowości oraz tym samym usprawnienie ruchu drogowego na obszarze inwestycji pozwoli na redukcję ilości wydzielanych do atmosfery spalin samochodowych, tak powszechnych w sytuacji natężenia ruchu i jego skumulowania. Poprawa stanu nawierzchni dróg zwiększy bezpieczeństwo ruchu drogowego na terenie Gminy oraz może przyczynić się do skrócenia czasu dojazdu do miejsca przeznaczenia.

Zaplanowane inwestycje obejmują tereny już przekształcone w wyniku działalności człowieka. W związku z czym, przebudowa planowanych dróg nie będzie znacząco zmieniała krajobrazu, a ze względu na wykonanie nowej konstrukcji nawierzchni poprawią się wartości architektoniczne terenu. Ze względu na zmodernizowane nawierzchnie ulegnie poprawie bezpieczeństwo i płynność ruchu drogowego. Natomiast ilość zużywanego paliwa zostanie zmniejszona, a więc redukcji ulegnie emisja szkodliwych spalin do powietrza atmosferycznego. Zmniejszy się również hałas wynikający dotychczas z ruchu z bardzo małymi prędkościami przy dużych obrotach silników po trudno przejezdnych szlakach komunikacyjnych, z licznymi uszkodzeniami.

Aby zapewnić jak najmniejszą ingerencję planowanych inwestycji drogowych w środowisko, wykonawcy w trakcie realizacji robót budowlanych będą przestrzegali obowiązujących norm i przepisów w zakresie ochrony środowiska naturalnego, a także zapewnią ochronę dla osób oraz własności publicznej, poprzez unikanie uciążliwości, skażenia środowiska i hałasu.

Wykorzystanie paliw alternatywnych w środkach transportu drogowego, budownictwie, przemyśle i rolnictwie przyczyni się do zmniejszenia emisji związków toksycznych do powietrza atmosferycznego, co w konsekwencji wpływa na ochronę zdrowia i środowiska, oraz wspiera proekologiczne postawy wśród mieszkańców gminy.

Modernizacja efektywnego oświetlenia w gminie. W wyniku realizacji zadania nie tylko zostanie zredukowana emisja dwutlenku węgla, ale podniesiony zostanie stan bezpieczeństwa ludności.

Na stan bezpieczeństwa ludności wpłynie też wymiana taboru autobusowego gminy. Obecnie wykorzystywane samochody są stare, w złym stanie technicznym, a jednocześnie emitują znaczną ilość substancji do atmosfery

Przeciwdziałanie pogarszaniu się jakości powietrza atmosferycznego wywiera pośredni wpływ na zdrowie ludzi, zwierząt oraz funkcjonowanie roślin. Jednym z priorytetów działań samorządów powinno być ograniczenie negatywnego wpływu sektora energetycznego na otoczenie.

7.3. Ochrona przed hałasem.

Na terenie analizowanej jednostki samorządu terytorialnego głównym problemem jest hałas komunikacyjny. Hałas komunikacyjny związany jest przede wszystkim ze stałym wzrostem natężenia ruchu i rozwojem sieci drogowej. Jednym z celów jest zatem poprawa stanu powietrza atmosferycznego w tym poprawa klimatu akustycznego. Umożliwią to inwestycje związane z budową i przebudową dróg na terenie gminy. Modernizacje i przebudowy istniejących drogowych szlaków komunikacyjnych mają jednak przede wszystkim na celu ograniczenie emisji hałasu komunikacyjnego i jego negatywnego oddziaływania na człowieka oraz budynki.

Należy nadmienić, iż przedsięwzięcia zwiększające płynność ruchu na obszarach zwartej zabudowy, a także wyprowadzające ruch tranzytowy, przyczyniają się bezpośrednio do istotnego zmniejszenia ryzyka zdrowotnego powodowanego przez hałas. Kolejną korzyścią związaną z przebudową i modernizacją dróg jest zmniejszenie drgań i wibracji, które mogą powodować uszkodzenia budynków. Ograniczenie emisji hałasu komunikacyjnego można uzyskać nie tylko poprzez poprawę stanu nawierzchni drogi, ale także poprzez poprawę płynności ruchu uzyskaną dzięki takim zabiegom jak: poszerzenie drogi, wydzielenie pasów do skrętu w rejonie skrzyżowań, budowa zatok w rejonie przystanków komunikacji, budowa przestrzeni parkingowych, zmiana geometrii łuków, zmiana geometrii skrzyżowań w tym budowa skrzyżowań wielopoziomowych i inne działania o podobnym charakterze. Jednak należy pamiętać, że korzystne efekty w tym zakresie mogą być jednocześnie niwelowane przez wzrost płynności ruchu, któremu towarzyszy jednoczesny wzrost jego natężenia.

Szczególne znaczenie dla ochrony środowiska naturalnego mają także działania prowadzące do zidentyfikowania i zinwentaryzowania terenów, na których występują przekroczenia dopuszczalnych wartości hałasu. Na terenie gminy Piątница były przeprowadzane badania natężenia hałasu, co pozwoliło zinwentaryzować miejsca szczególnie obciążone nadmiernym hałasem komunikacyjnym. Wykonane badania środowiska akustycznego w ramach monitoringu Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Białymstoku wykazały ponadnormatywne natężenia hałasu na drodze krajowej nr 61 zarówno w porze nocnej, jak i daytimej.

Dzięki badaniom można prowadzić efektywne działania ograniczającego jego skutki np. poprzez budowę ekranów akustycznych, wymianę okien na dźwiękoszczelne, modernizację dróg i torowisk.

Aktualna inwentaryzacja źródeł uciążliwości akustycznej pozwoli na bieżącą kontrolę przyczyn hałasu w gminie i jednocześnie umożliwi wybór odpowiedniej strategii przeciwdziałania jego skutkom. Przeprowadzanie regularnych badań i pomiarów jest ważnym zadaniem z punktu widzenia ochrony zdrowia ludzkiego, jako że pozwala na zastosowanie właściwych rozwiązań w walce z najbardziej uciążliwymi źródłami hałasu.

Także wymiana stolarki okiennej w budynkach narażonych na oddziaływanie hałasu na poziomie ponadnormatywnym w znacznym stopniu wpływa na ochronę zdrowia ludzi i umożliwia ich prawidłowe funkcjonowanie. Należy podjąć właściwe zabezpieczenia przed

szkodliwym wpływem wysokiego poziomu hałasu, będącego jednym z najbardziej aktualnych zagrożeń cywilizacyjnych.

7.4. Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym.

W celu ograniczenia negatywnego oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego na ludzi i środowisko konieczne jest zidentyfikowanie obszarów narażenia na to promieniowanie oraz wyznaczanie obszarów bez zabudowy i uwzględnianie takich obszarów, i wynikających z tego ograniczeń, w planach zagospodarowania przestrzennego i decyzjach lokalizacyjnych. W ramach tego zakresu realizowane będą zadania, które umożliwią ograniczenie narażenia organizmów na promieniowanie elektromagnetyczne.

Źródłami niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego mającego negatywny wpływ na środowisko naturalnego są:

- linie przesyłowe energii elektrycznej,
- stacje elektroenergetyczne,
- stacje radiowe i telewizyjne,
- stacje telefonii komórkowej,
- urządzenia diagnostyczne,
- niektóre urządzenia przemysłowe.

Aktualnie najbardziej rozpowszechnionym rodzajem obiektów radiokomunikacyjnych są stacje telefonii komórkowej. W ich otoczeniu pola elektromagnetyczne o wartościach wyższych od dopuszczalnych występują nie dalej niż kilkadziesiąt metrów od samych anten i na wysokości ich zainstalowania.

Oddziaływanie linii energetycznych wysokiego napięcia oraz pozostałych obiektów emitujących pole elektromagnetyczne na otoczenie ma miejsce w dwóch okresach: w fazie budowy urządzeń oraz podczas ich eksploatacji.

Podczas budowy przedmiotowych obiektów ulegają zniszczeniu gleby znajdujące się w ich bezpośrednim otoczeniu z racji pracy ciężkiego sprzętu transportowo-budowlanego przy wykopach pod fundamenty, montażu i ustawianiu słupów oraz w przypadku linii elektroenergetycznych: naciąganiu przewodów. W miejscach ustawienia słupów linii

Prognoza oddziaływania na środowisko

Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Piątnica na lata 2015 – 2020

---

elektroenergetycznych następuje wyłączenie z dotychczasowego użytkowania terenów (0,6–1,2 a na stanowisko), tj. 2–5 a na 1 km linii.

W trakcie eksploatacji oddziaływanie obiektów emitujących pole elektromagnetyczne, w tym linii elektroenergetycznych na środowisko sprowadzić można do:

- zakłóceń radioelektrycznych,
- hałasu,
- ujemnego wpływu na organizmy żywe.

Hałas generowany przez obiekty elektroenergetyczne, w tym linie elektroenergetyczne, jest związany ze zjawiskiem ulotu, a jego natężenie zależy od warunków pogodowych - w warunkach dobrej pogody poziom hałasu jest znacznie niższy niż w warunkach opadu deszczowego czy mgły.

Dopuszczalny poziom hałasu powodowanego przez napowietrzne linie energetyczne zawiera się aktualnie, w zależności od przeznaczenia terenu, w granicach 50–67 dB w dzień i 45–57 dB w nocy.

Oddziaływanie obiektów emitujących promieniowanie elektroenergetyczne na żywe organizmy związane jest głównie z oddziaływaniem pola EM (pole elektromagnetyczne). Należy zauważyć, iż pole elektromagnetyczne niekorzystnie zmienia warunki bytowania człowieka negatywnie wpływając na przebieg procesów życiowych organizmu oraz przyczyniając się do powstawania zaburzeń funkcji ośrodkowego układu nerwowego, układów: rozrodczego, hormonalnego i krwionośnego oraz narządów słuchu i wzroku.

Ponadto obecność pól elektromagnetycznych ma również degenerujący wpływ na rośliny i zwierzęta:

- u roślin – opóźniony wzrost i zmiany w budowie zewnętrznej,
- u zwierząt – zaburzenia neurologiczne, zakłócenia wzrostu, żywotności i płodności.

W związku z powyższym zaplanowane w ramach Programu zadania będą oddziaływać na środowisko naturalne, w tym środowisko życia człowieka zarówno w fazie budowy obiektów (wyłączenia terenów z dotychczasowego użytkowania, uszkodzenia gleb, wycinka lasów) oraz podczas ich eksploatacji (zakłócenia radioelektryczne, hałas, ujemny wpływ

na ludzi, rośliny i zwierzęta). Nie zmienia to jednak faktu, iż obiekty te na obecnym poziomie cywilizacyjnym są niezbędne ze społeczno-gospodarczego punktu widzenia.

Współczesna nauka nie potrafi jednoznacznie określić, jakie natężenie pola elektromagnetycznego jest dla człowieka całkowicie bezpieczne, gdyż skutki mogą się sumować i ujawnić dopiero w następnych pokoleniach. Ponadto wrażliwość na nie ludzi jest różna. Dlatego każdy projekt, budowy obiektów i montażu urządzeń emitujących promieniowanie elektromagnetyczne oraz przeprowadzenia linii elektromagnetycznych musi opierać się na wnikliwych opracowaniach ekofizjograficznych i solidnej ocenie oddziaływania na środowisko wskazującej rozwiązania wariantowe realizacji przedmiotowych inwestycji, zapewniające jak najniższe straty i ograniczenia funkcjonowania środowiska przyrodniczego.

7.5. Ochrona przyrody i krajobrazu.

Wszystkie działania Programu z zakresu ochrony przyrody i krajobrazu mają na celu poprawę stanu przyrody na terenie analizowanej jednostki samorządu terytorialnego poprzez zachowanie bioróżnorodności, ochronę siedlisk, walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz powstrzymanie systematycznie postępującej fragmentacji ekosystemów.

Inwentaryzacja, czyli spis podstawowych elementów środowiska, pozwala ustalić aktualny stan przyrody danego obszaru i stanowi punkt wyjścia do jego waloryzacji, czyli do przyporządkowania poszczególnym elementom różnych kategorii (walorów) w zależności od wartości przyrodniczej. Taka procedura umożliwia ocenę stanu składników środowiska oraz umożliwi wskazanie cennych przyrodniczo obiektów. Szczególną rolę w ochronie różnorodności biologicznej spełniają lasy, które pomimo znaczących przekształceń nadal zachowują duży stopień naturalności, cechują się znacznym zróżnicowaniem siedlisk oraz stanowią ostoję wielu gatunków roślin i zwierząt. Ponadto zbiorowiska leśne stanowią znaczące ogniwo spajające inne ekosystemy, bezpośrednio wpływając na ich stan.

W związku z powyższym szczególne znaczenie mają wszystkie działania, które poprawiają stan zdrowotny istniejących już lasów oraz przywracają właściwą strukturę drzewostanu. Szczególnej uwagi wymagają lasy prywatne, które w większości z powodu trudnej sytuacji finansowej właścicieli nie są w należyty sposób zagospodarowane i chronione.

Gospodarka leśna winna być prowadzona według reguł postępowania uwzględniających wymogi ochrony prawnej konkretnych obszarów przyrodniczych, chronionych ze względu na ich szczególną wartość środowiskową i potrzebę zachowania w stanie jak najmniej zmienionym ingerencją człowieka.

Utrzymanie istniejących form ochrony przyrody i tworzenie nowych obszarów w tym zakresie ma na celu zapewnienie trwałego zachowania gatunków zwierząt i roślin, zagrożonych wyginięciem w wyniku zmian środowiskowych spowodowanych działalnością człowieka oraz objęcie specjalną ochroną większego zakresu gatunków narażonych na wymarcie. Zachowanie w stanie naturalnym lub niewiele zmienionym obszarów o cennych walorach przyrodniczych służy ochronie całego ekosystemu oraz zabezpiecza niezwykle wartościowe obiekty przyrodnicze. Tworzenie nowych obszarów chronionych umożliwia objęcie ochroną nowych gatunków i miejsc, co w konsekwencji prowadzi do zabezpieczenia większej ilości elementów środowiska przed degradacją. Plany zagospodarowania przestrzennego gminy powinny uwzględniać prawne formy ochrony przyrody, tak aby inwestycje na obszarze gminnym nie naruszały terenów chronionych ze względu na szczególne i cenne walory przyrodnicze.

Należy nadmienić, że przedsięwzięcia z zakresu ochrony zasobów leśnych oraz poprawy ich stanu korzystnie wpływają również na pozostałe elementy środowiska jak powietrze, zasoby wodne czy glebowe oraz pośrednio na zdrowie ludzi.

Zadania z zakresu ochrony przyrody i krajobrazu, niewątpliwie korzystnie oddziałują w każdym możliwym aspekcie na ekosystem. W związku z tym nie przewiduje się negatywnych oddziaływań w czasie i po ich realizacji.

Wskazania określające warunki realizacji założeń powyższego dokumentu umożliwiające uzyskanie optymalnych efektów w zakresie ochrony środowiska

W stosunku do dziko występujących zwierząt objętych ochroną, zgodnie z art. 52 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody obowiązuje zakaz niszczenia ich siedlisk i ostoi. W świetle art. 5 pkt 18 ustawy o ochronie przyrody, jako siedlisko roślin, zwierząt lub grzybów przyjmuje się obszar występowania roślin, zwierząt lub grzybów w ciągu całego życia lub dowolnego stadium ich rozwoju. Miejsca lęgowe ptaków chronionych, zlokalizowane na budynkach mieszkalnych (m. in. w stropdachach) należy więc traktować jako ich siedliska, podlegające ochronie prawnej. W związku z tym każdy przypadek podjęcia

prac skutkujący zniszczeniem siedlisk, gniazd lub jaj a także płoszeniem lub niepokojeniem ptaków objętych ochroną, bez zezwoleń odpowiednich organów narusza zakazy ustaw z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody i z 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska. Wykonywanie czynności skutkujących ograniczeniem dostępu ptaków do miejsc ich regularnego występowania i rozrodu: zamykanie otworów wentylacyjnych, zamykanie otworów do stropodachów, zabezpieczenie szczelin i ubytków elewacji itp. należy kwalifikować jako niszczenie miejsc lęgowych i schronień tego gatunku, a zatem jako naruszenie zakazu, o którym mowa w art. 52 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie przyrody oraz § 8 pkt.1 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. z 2014 r. poz. 1348). Zgodnie z art. 56 ust. 2 pkt 2 wyżej wymienionej ustawy, prace tego rodzaju mogą być prowadzone wyłącznie po uzyskaniu zezwolenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Zezwolenia mogą być wydane w przypadku braku rozwiązań alternatywnych, jeżeli nie są szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony dziko występujących populacji chronionych gatunków roślin, zwierząt lub grzybów oraz:

- 1) leżą w interesie ochrony dziko występujących gatunków roślin, zwierząt, grzybów lub ochrony siedlisk przyrodniczych lub
- 2) wynikają z konieczności ograniczenia poważnych szkód w odniesieniu do upraw rolnych, inwentarza żywego, lasów, rybostanu, wody lub innych rodzajów mienia, lub
- 3) leżą w interesie zdrowia lub bezpieczeństwa powszechnego, lub
- 4) są niezbędne w realizacji badań naukowych, działań edukacyjnych lub celów związanych z odbudową populacji, reintrodukcją gatunków roślin, zwierząt lub grzybów, albo do celów działań reprodukcyjnych, w tym do sztucznego rozmnażania roślin, lub
- 5) umożliwiają, w ściśle kontrolowanych warunkach, selektywnie i w ograniczonym stopniu, zbiór, pozyskiwanie lub przetrzymywanie okazów roślin lub grzybów oraz chwytanie, pozyskiwanie lub przetrzymywanie okazów zwierząt gatunków objętych ochroną w liczbie określonej przez wydającego zezwolenie, lub
- 6) w przypadku gatunków objętych ochroną ścisłą, gatunków ptaków oraz gatunków wymienionych w załączniku IV dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory – wynikają z koniecznych wymogów nadrzędnego interesu publicznego, w tym wymogów o charakterze społecznym lub gospodarczym.

Uzyskania zezwolenia nie wymaga jedynie usuwanie od dnia 16 października do końca lutego gniazd ptasich z obiektów budowlanych i terenów zieleni, kiedy wynika to ze względów bezpieczeństwa lub sanitarnych. Zgodnie z § 9 ww. rozporządzenia, sposoby ochrony gatunków dziko występujących zwierząt, w tym osobników jerzyka, kawki, kopciuszka, ogonówki, wróbla, które występują prawie wyłącznie na osiedlach mieszkaniowych w miastach, polegają m.in. na dostosowaniu terminów i sposobów wykonywania prac budowlanych, remontowych i innych do okresów lęgów, rozrodu. Przed przystąpieniem do wykonywania termoizolacji budynków należy zatem wystąpić do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku o wydanie zezwolenia w trybie art. 56 ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie przyrody na odstępstwo od zakazu, o którym mowa w art. 52. Decyzja regionalnego dyrektora ochrony środowiska wydana w ww. trybie nie ma związku z regulacjami i jest niezależna od decyzji związanych z wymogami prawa budowlanego.

Jako kompensacje utraconych siedlisk podczas prowadzenia prac termomodernizacyjnych wskazuje się zawieszanie skrzynek lęgowych dla ptaków, na elewacjach budynków, w których zlokalizowane są zamknięte otwory wentylacyjne i szczeliny w budynkach. Ponadto, na podstawie art. 50 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo budowlane, powiatowy inspektor nadzoru budowlanego może wstrzymać postanowieniem prowadzenie robót budowlanych, wykonywanych w sposób mogący spowodować naruszenie środowiska.

7.6. Ochrona powierzchni ziemi i gleb przed degradacją.

Kolejnym przewidzianym do realizacji celem jest ochrona powierzchni gleby i ziemi na którą przyczynią się przedsięwzięcia związane z edukacją ekologiczną dotyczącą prawidłowości prowadzenia prac agrotechnicznych, zapobiegających degradacji rolniczej gleb (np. wapnowanie zakwaszonej gleby, przestrzeganie dawek stosowanych nawozów oraz środków ochrony roślin, poprzeczno stokowy układ działek i pól, dobór roślin i płodozmiany przeciwoerozyjne, fitomelioracje przeciwdziałające splywom powierzchniowym). Działania te przyczynią się do zachowania właściwego chemizmu gleb i zapobiegają ich degradacji. Natomiast właściwe postępowanie z środkami ochrony roślin i nawozami pozwoli ograniczyć przedostawanie się pierwiastków biogennych do wód podziemnych i powierzchniowych, co

jest szczególnie ważne w przypadku zbiorników wodnych, ponieważ spływające z pól nawozy powodują eutrofizację wód.

Korzystne oddziaływanie na gleby będzie miało również podnoszenie świadomości mieszkańców o zagrożeniu i degradującym oddziaływaniu wypalania traw. Podczas wypalania traw giną chronione, cenne gatunki roślin, następuje selekcja negatywna (giną cenne gatunki, a pozostają jedynie rośliny głęboko korzeniące się), zniszczona zostaje flora bakteryjna przyspieszająca rozkład resztek roślinnych i asymilację azotu atmosferycznego. Łąki, brzegi rzek, zakrzaczenia i zadrzewienia śródpolne są ostoją ptaków i innych zwierząt, które giną wraz z płonąca roślinnością. Podczas wypalania traw giną także owady pełniące istotne funkcje ekologiczne w agrocenozach (niszczenie szkodników, zapylanie).

Ponadto należy zauważyć, że podczas wypalania traw do atmosfery przedostają się duże ilości dwutlenku węgla, siarki i węglowodorów aromatycznych, w tym kancerogennego benzo/a/pirenu.

W związku z powyższym przewiduje się, że podjęcie działań mających na celu podwyższenie świadomości ekologicznej mieszkańców, w tym przede wszystkim rolników i działkowców, unaocznili im szkody jakie wyrządzają środowisku naturalnemu swoimi świadomymi lub nieświadomymi działaniami ingerującymi w powierzchnię ziemi i gleby. Upowszechnianie zasad „Kodeksu dobrej praktyki rolniczej” przyczyni się więc do prawidłowego funkcjonowania całego ekosystemu i co się z tym wiąże bytowania zwierząt, rozwoju roślinności oraz ich różnorodności biologicznej.

Badanie jakości gleby i ziemi prowadzone jest w celu monitorowania zmian różnych cech gleb, mających wpływ na jej użyteczność. Dopiero po zidentyfikowaniu terenów, na których występują przekroczenia standardów jakości gleby możliwe jest zaplanowanie oraz podjęcie odpowiednich działań naprawczych. Prowadzenie monitoringu jakości gleb zapewnia stałą kontrolę i pozwala na bieżąco reagować i dostosować postępowanie gminy do zmieniającej się sytuacji. Opracowanie oraz realizacja planów rekultywacji obszarów, na których wystąpiło przekroczenie standardów jakości gleb możliwe jest tylko wtedy, gdy nastąpi właściwa identyfikacja tych terenów. Identyfikacji tej służy prowadzenie monitoringu.

Gmina w swoich założeniach dążyć powinna do właściwego, zgodnego z przeznaczeniem i walorami, wykorzystania gleb występujących na jej terenie. Należy przy tym mieć na uwadze ograniczenie przeznaczenia gleb cennych rolniczo na cele z rolnictwem nie

związane. W ten sposób nie następuje wykorzystanie materiałów niezgodnie z ich przeznaczeniem, a tym samym ich spustoszenie.

Pomimo faktu, iż obowiązujące przepisy prawne nakładają na właścicieli terenów i zarządców obowiązek dbania o jego czystość, proceder ciągłego powstawania „dzikich wysypisk” nie został powstrzymany. Takie składowiska odpadów stanowią źródło zanieczyszczeń i stwarzają zagrożenie zarówno dla człowieka jak i otaczającego go środowiska. Substancje toksyczne przenikające do gleby zanieczyszczają płytko zalegające wody gruntowe, co może powodować skażenie wód pitnych na obszarach nawet znacznie oddalonych od miejsca kumulacji odpadów. Niekontrolowane wysypiska stanowią zagrożenie epidemiologiczne ze względu na możliwość występowania i rozwój chorobotwórczych grzybów i bakterii. Jednocześnie są dogodnym miejscem do bytowania wielu gatunków owadów i gryzoni, będących nośnikami chorób. Gnijące resztki organiczne są również źródłem nieprzyjemnych zapachów i powodują zanieczyszczenie powietrza. Powstający biogaz jest uwalniany do atmosfery, powodując samozapłony odpadów oraz pożary lasów. Co więcej, „dzikie wysypiska” śmieci w znaczący sposób obniżają walory estetyczne gminy i ujemnie wpływają na atrakcyjność obszaru. Czyste i zadbane środowisko z pewnością podnosi walory turystyczne danego miejsca.

VIII. Przewidywane znaczące oddziaływania (bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe, pozytywne i negatywne) na środowisko, w tym na obszar Natura 2000.

W niniejszej Prognozie przeprowadzono analizę wpływu na środowisko planowanych przedsięwzięć w ramach realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Piątница na lata 2015-2020 przy założeniu, że wszystkie przedsięwzięcia będą spełniały wszystkie obowiązujące obecnie wymagania przepisów Prawa ochrony środowiska. Zakres i forma przedstawionych niżej przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko jest zgodna z ustaleniami art. 51 ust. 2 pkt. 2e ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Prognoza oddziaływania na środowisko

Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Piątница na lata 2015 – 2020

Przedstawiona ocena ma charakter poglądowy, gdyż dla przedsięwzięć faktycznie oddziałujących na środowisko powinny zostać opracowane szczegółowe raporty o oddziaływaniu na środowisko na etapie ubiegania się o pozwolenie na budowę.

W celu dokonania oceny przewidywanych oddziaływań na środowisko zastosowano metodę macierzy interakcji – tabela poniżej (Tabela 3) i metodę opisową.

Oceniając działania i projekty zastosowano następującą skalę oceny:

- 0 brak oddziaływania
- + może wystąpić pozytywne oddziaływanie
- - może wystąpić negatywne oddziaływanie
- +/- realizacja planowanego działania/projektu może spowodować pozytywne jak i negatywne oddziaływanie
- N na ocenianym poziomie szczegółowości dokumentu nie można określić czy oddziaływanie w ogóle wystąpi a jeżeli wystąpi to czy będzie miało charakter pozytywny czy negatywny.

Prognoza oddziaływania na środowisko

Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Piątnica na lata 2015 – 2020

	Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe, i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne na następujące elementy środowiska:										
	Natura 2000	Zdrowie ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wody podziemne i powierzchniowe	Różnorodność biologiczna	Jakość powietrza	Powierzchnia ziemi i gleba	Krajobraz	Klimat	Dobra kultury
Budowa lub modernizacja dróg lokalnych.	+	+	0	0	0	0	+	0	+	+	0
Utwardzenie nawierzchni na ponad 52 km publicznych dróg gminnych	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	+
Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne	+	+	0	0	0	+	+	0	+	+	0
Rozbudowa infrastruktury okołodrogowej, w tym ścieżek rowerowych.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kształtowanie przestrzeni publicznej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rozwój społeczeństwa informacyjnego, poprzez zwiększenie dostępności do Internetu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji produktów lokalnych	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rozwój i udostępnienie	+	+	0	0	0	0	+	0	+	+	0

Prognoza oddziaływania na środowisko

Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Piątnica na lata 2015 – 2020

terenów inwestycyjnych w Gminie Piątnica												
Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł w produkcji energii w gminie.	+	+	0	0	0	0	+	0	+	+	0	
Program termomodernizacji budynków.	+	+	0	0	0	+	+	0	+	+	0	
Montaż mikro instalacji fotowoltaicznych	+	+	0	0	0	0	+	0	0	+	0	
Wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne	+	+	+	+	+	0	+	+	+	+	0	
Budowa ścieżek rowerowych na terenie gminy	+	+	+	+	+	0	+	+	+	+	0	
Modernizacja systemu dowozu dzieci do szkół poprzez zakup taboru wyposażonego w ekologiczne jednostki napędowe.	+	+	+	+	+	0	+	+	+	+	0	
Program gospodarki wodno-ściekowej - ochrona wody i gleb.	+	+	+	+	+	0	+	+	+	+	0	
Budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków	+	+	+	+	+	0	+	+	+	+	0	
Budowa kanału sanitarnego łączącego Marianowo z systemem	+	+	+	0	+	+	+	+	+	0	0	

Prognoza oddziaływania na środowisko

Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Piątnica na lata 2015 – 2020

kanalizacji sanitarnej w Piątnicy											
Budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody na terenie gminy (Jeziorko, Drozdowo, Piątnica).	+	0	+	+	0	0	0	0	+	0	+
Modernizacja systemu wodociągowego w Marianowie - przyłączenie do Jeziorka	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Efektywny system gospodarki odpadami.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Likwidacja dzikich wysypisk śmieci.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Inwentaryzacja materiałów zawierających azbest	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zachowanie cennych zasobów przyrodniczych Gminy Piątnica	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rozszerzenie działalności inkubatorów przedsiębiorczości o teren Gminy Piątnica..	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kreowanie sprzyjających warunków dla rozwoju już istniejących podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Piątnica.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wsparcie tworzenia spółdzielni socjalnych na terenie Gminy Piątnica.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Prognoza oddziaływania na środowisko

Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Piątnica na lata 2015 – 2020

Urynkowanie działalności badawczo-rozwojowej w obszarze przetwórstwa mleka.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Promocja zastosowań innowacyjnych w przedsiębiorstwach sektora MŚP na terenie Gminy Piątnica.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Program wzrostu atrakcyjności inwestycyjnej Gminy Piątnica	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Promocja kultury lokalnej dziedzictwa historycznego Gminy Piątnica we współpracy transgranicznej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Poprawa dostępności Gminy Piątnica dla podmiotów zagranicznych poprzez wykorzystanie transgranicznego położenia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wzrost samozatrudnienia i przedsiębiorczości mieszkańców Gminy Piątnica.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Prognoza oddziaływania na środowisko

Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Piątnica na lata 2015 – 2020

Wzrost poziomu zatrudnienia w Gminie Piątnica na terenach objętych siecią Natura 2000.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Promocja współpracy w zakresie rozwoju istniejących wspólnych produktów turystycznych	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zwiększenie aktywności i mobilności zawodowej mieszkańców Gminy Piątnica, poszukujących pracy i nieaktywnych zawodowo.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Promocja zatrudnienia poprzez staże i praktyki zawodowe.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Podnoszenie kompetencji i kwalifikacji pracowników sektora MŚP.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Przystosowanie pracowników sektora MŚP do nadchodzących zmian.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Program zdrowia i rehabilitacji wydłużający aktywność zawodową mieszkańców gminy.	0	0	+	+	+	+	0	0	0	0	0
Rozwój sektora MŚP poprzez współpracę międzynarodową	0	0	+	+	+	+	0	0	0	0	0

Prognoza oddziaływania na środowisko

Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Piątnica na lata 2015 – 2020

Program Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Współpraca w ramach Lokalnej Grupy Działania	+	+	0	0	0	0	+	0	+	+	0	0
Opracowanie Lokalnych Strategii Rozwoju	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Promowanie innowacyjnych technologii w gospodarstwach rolnych	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Promowanie efektywnego gospodarowania zasobami w gospodarstwach rolnych.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0
Ułatwienie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie poprzez utworzenie Inkubatora Rolniczej Przedsiębiorczości.	0	+	0	0	0	+	+	+	0	0	0	0
Powstanie mini przetwórnicy w zakresie przetwórstwa rolno- spożywczego.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w gospodarstwach rolnych.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Promocja działalności agroturystycznej w Gminie Piątnica	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Prognoza oddziaływania na środowisko

Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Piątnica na lata 2015 – 2020

Scalanie gruntów rolnych.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Program wsparcia dla wspólnot gruntowych	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Promocja rozpoczynania działalności pozarolniczej z wykorzystaniem LGD.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zwiększanie rentowności gospodarstw rolnych	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sprzedaż bezpośrednia produktów rolnych	+	0	+	+	0	+	0	+	+	0	0
Promocja ekologicznej produkcji rolnej.	+	0	+	+	0	+	0	+	+	0	0
Tworzenie warunków do zagospodarowania nieużytków rolnych.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Szkolenia z zakresu agroturystyki.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Szkolenia dla rolników Gminy Piątnica w zakresie podejmowania dodatkowej działalności zbliżonej do rolnictwa.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Szkolenia pozwalające na zdobycie nowych umiejętności i kwalifikacji związanych z wyborem nowego zawodu.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wyłonienie oraz promocja produktu lokalnego	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Podniesienie kompetencji	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Prognoza oddziaływania na środowisko

Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Piątnica na lata 2015 – 2020

nauczycieli, w tym kompetencji językowych i informatycznych.												
Podniesienie kompetencji uczniów w zakresie przedsiębiorczości oraz spraw społecznych i obywatelskich.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dostosowanie sieci placówek do zmian demograficznych.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dostosowanie oferty placówek oświatowych do potrzeb środowiska lokalnego.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Podniesienie standardu wyposażenia klasopracowni językowych	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Organizacja zajęć dodatkowych	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dopasowanie oferty szkół do rozpoznanych dysfunkcji uczniów	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Podniesienie atrakcyjności kształcenia poprzez organizację dodatkowych zajęć sportowych.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Profilaktyka uzależnień poprzez organizację	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Prognoza oddziaływania na środowisko

Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Piątница na lata 2015 – 2020

warsztatów zapobiegawczych.												
Realizacja projektów oświatowych z udziałem partnerów międzynarodowych	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Program doradztwa zawodowego dla uczniów Gimnazjum im. Ofiar Katynia w Piątнице	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Modernizacja bazy oświatowej, w tym bazy informatycznej.	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Podniesienie jakości oferty edukacyjnej poprzez utworzenie klas dwujęzykowych.	0	+	0	0	0	0	+	0	+	0	0	0
Modernizacja taboru autobusowego w Zespole Obsługi Szkół.	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Remont budynków szkolnych w Dobrzyjałowie, Kisielnicy, Jeziorku, Rakowie Boginiach, Olszynach oraz w Drozdowie.	0	+	0	0	0	0	+	0	+	0	0	0

Prognoza oddziaływania na środowisko

Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Piątnica na lata 2015 – 2020

Budowa boisk typu „Orlik” przy szkołach podstawowych.	+	+	0	0	0	0	+	0	0	+	0
Remont otoczenia zewnętrznego przy Szkole Podstawowej w Jeziorku.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Budowa boiska szkolnego przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Piątnicy.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
System monitoringu zewnętrznego przy szkołach podstawowych.	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Program dowozu dzieci do szkół.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wyposażenie bibliotek szkolnych i gminnych w literaturę	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Budowa gminnej infrastruktury dla działań obywatelskich.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Edukacja obywatelska.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Aktywizacja partnerstw lokalnych.	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Program współpracy z organizacjami działającymi na rzecz	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Prognoza oddziaływania na środowisko

Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Piątница na lata 2015 – 2020

rozwiązywania problemów społecznych.												
Instytucje społeczne wsparcia osób bezrobotnych (poradnictwo zawodowe, kontrakt socjalny).	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Eliminowanie negatywnych skutków bezrobocia.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stworzenie systemu informacji o możliwościach uzyskania wsparcia z pomocy społecznej.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Diagnoza potrzeb ludzi starszych.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zwiększanie dostępu do świadczeń pomocy społecznej zwłaszcza przez osoby starsze (puls 60).	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Podnoszenie kwalifikacji pracowników socjalnych oraz asystentów rodziny.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Program aktywizacji społecznej i zawodowej dla osób niepełnosprawnych.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Prognoza oddziaływania na środowisko

Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Piątnica na lata 2015 – 2020

Skuteczna i efektywna pomoc dla rodzin zagrożonych alkoholizmem.	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wzmocnienie potencjału gminnych organizacji pozarządowych.	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wsparcie rozwoju infrastruktury informatycznej dla organizacji pozarządowych w Gminie Piątnica	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Jakość zarządzania w jednostkach organizacyjnych gminy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Promowanie dialogu obywatelskiego jako narzędzia w zarządzaniu Gminą Piątnica	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wzmacnianie roli i funkcji rodziny w życiu wspólnoty samorządowej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Prognoza oddziaływania na środowisko

Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Piątница na lata 2015 – 2020

Skuteczne przeciwdziałanie uzależnieniom	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Promocja zdrowego stylu życia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wsparcie organizacji poza-rządowych w tworzeniu miejsc pracy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Innowacyjne formy przedsiębiorczości społecznej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Podnoszenie wiedzy i kwalifikacji pracowników samorządowych.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Współpraca samorządowa krajowa i zagraniczna.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Współpraca z instytucjami publicznymi w zakresie podnoszenia wiedzy i kwalifikacji	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Współpraca z organizacjami pozarządowymi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Organizacja szkoleń samorządowych	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Prognoza oddziaływania na środowisko

Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Piątница na lata 2015 – 2020

Program kontroli zarządczej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Program motywacji pracowników samorządowych	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wdrożenie elektronicznej administracji	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rozwój zawodowy pracowników samorządowych	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Praktyka doskonalenia kadr pracowników samorządowych	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kompetencje, kreatywność, kwalifikacje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kształtowanie postaw etycznych pracowników samorządowych.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zachowanie pracownika samorządowego w sytuacjach trudnych	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kodeks etyki w urzędzie gminy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Urząd przyjazny interesantowi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Program jakości obsługi interesanta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Prognoza oddziaływania na środowisko

Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Piątek na lata 2015 – 2020

Samorząd przyjazny rodzinie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Podnoszenie standardów obsługi interesanta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dobre praktyki samorządowe – program wymiany doświadczeń	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Promocja idei samorządności – popularyzacja samorządu wśród mieszkańców gminy.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Transparentność działań samorządu gminy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Program staży i praktyk w jednostkach organizacyjnych Gminy Piątek	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

BIORÓŻNORODNOŚĆ, ZWIERZĘTA I ROŚLINY – największe oddziaływania bezpośrednie i pozytywne będą wykazywały działania mające na celu ochronę bioróżnorodności oraz zapobiegające jej degradacji, szczególnie na terenach leśnych. Działania zapobiegające i chroniące w sposób bezpośredni będą także wpływać na warunki funkcjonowania flory i fauny.

LUDZIE – wszystkie zaproponowane działania mają bezpośredni i pośredni, długoterminowy i stały pozytywny wpływ lub wpływają obojętnie. Szczególnie inwestycje wpływające na poprawę warunków życia mieszkańców gminy i ich edukację, zapobiegające pogarszaniu się otaczającego ich środowiska i uwrażliwiające na problem stanu przyrody, wywierają pozytywny skutek. Dolegliwości mogą wystąpić na etapie budowy niektórych inwestycji.

WODY – długotrwałe oddziaływanie pozytywne poprzez ograniczenie przenikania nieczystości i szkodliwych substancji do wód (m.in. inwestycje w zakresie budowy sieci wodociągowej, uporządkowania gospodarki ściekowej) oraz kształtowanie środowiskowych postaw wśród mieszkańców gminy.

POWIETRZE – oddziaływania bezpośrednie, negatywne (na etapie budowy - emisja pyłu przy pracach ziemnych), pośrednie, długotrwałe (na etapie eksploatacji dróg - emisja spalin z pojazdów mechanicznych). W założeniu Programu modernizacja dróg oraz poprawa ich nawierzchni ma na celu umożliwić płynność ruchu samochodowego i tym samym zniwelować ilość wydzielanych spalin w porównaniu z poziomem zanieczyszczenia w przypadku korzystania z dróg o słabej nawierzchni, zmuszającej kierowców do rozwijania małych prędkości i częstego hamowania.

KLIMAT AKUSTYCZNY – wzrost hałasu na etapie budowy i modernizacji dróg, ulic i chodników – oddziaływania pośrednie i chwilowe, negatywne (w czasie prowadzonych robót, dotyczy sprzętu budowlanego), stałe, długotrwałe, negatywne (na etapie eksploatacji, w miejscach skrzyżowań głównych arterii drogowych może dojść do ponadnormatywnych przekroczeń poziomu hałasu, uciążliwość dla ludzi). Modernizacja dróg gminnych, krajowych, budowa chodników, parkingów czy modernizacja nawierzchni dróg gminnych w konsekwencji ma doprowadzić do zmniejszenia uciążliwości akustycznych, wywołanych ruchem drogowym odbywającym się na nawierzchniach gorszej jakości.

POWIERZCHNIA ZIEMI – przekształcenia powierzchni ziemi związane z budową infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnych i dróg, oddziaływania bezpośrednie i pośrednie, krótkotrwałe, negatywne (na etapie budowy i prac ziemnych, zdjęta warstwa ziemi). Zadania Gminy z zakresu ochrony gleb przed degradacją mają w swoim założeniu wykazywać oddziaływania pozytywne i długotrwałe, poprzez wdrażanie prawidłowych praktyk wśród mieszkańców, kontrolę jakości gleb, właściwe ich przeznaczanie oraz likwidację miejsc składowania lub magazynowania odpadów w miejscach niedozwolonych.

KRAJOBRAZ – budowa infrastruktury komunikacyjnej na terenie gminy, budowa sieci wodociągowej, nie prowadzi do stałej zmiany w krajobrazie. W trakcie prowadzonych robót budowlanych następuje natomiast oddziaływanie bezpośrednie, pośrednie, krótkotrwałe i negatywne.

DOBRA KULTURY – przy właściwym przygotowaniu inwestycji brak oddziaływań. Niewielkie oddziaływania mogą wystąpić jedynie na etapie budowy inwestycji znajdujących się w bezpośredniej bliskości przedmiotów cennych kulturowo.

ODDZIAŁYWANIA TRANSGRANICZNE – ze względu na położenie miasta brak oddziaływań.

8.1. Oddziaływania na etapie realizacji inwestycji – etap budowy.

Etap realizacji zadań inwestycyjnych, będzie się wiązał z ich negatywnym oddziaływaniem na środowisko naturalne. Jednak ze względu na charakter prac uciążliwości występujące w fazie budowy z reguły mają charakter krótkotrwały, przejściowy.

Poniżej scharakteryzowano krótko oddziaływania zaplanowanych w Programie działań zmierzających do realizacji celów na etapie ich budowy w odniesieniu do poszczególnych komponentów środowiska.

8.1.1. Wody podziemne.

Nie przewiduje się znaczącego negatywnego oddziaływania przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Programu na wody podziemne. Jedynie w przypadku wystąpienia awarii takich, jak niekontrolowany wyciek paliwa z pracującego sprzętu

budowlanego, czy też innych substancji chemicznych (masy uszczelniające, farby) możliwe jest zanieczyszczenie środowiska wodnego.

Zanieczyszczenie wód gruntowych może wystąpić na skutek spływu wód opadowych, związanych z wymywaniem gruntu oraz wypłukiwaniem niebezpiecznych związków z materiałów używanych do budowy dróg, w tym żużli oraz substancji bitumicznych. W trakcie trwania prac budowlanych potencjalne zagrożenie dla wód podziemnych stanowi proces wypłukiwania zanieczyszczeń z materiałów odpadowych oraz materiałów stosowanych podczas przebudowy. Potencjalne zagrożenie stanowi również przenikanie do wód substancji chemicznych z pracujących maszyn, urządzeń budowlanych i pojazdów czy odprowadzania do wód bez oczyszczenia ścieków bytowych i przemysłowych z baz budowlanych.

Oddziaływanie to ustąpi z chwilą zakończenia robót budowlanych.

W celu uniknięcia powyżej wymienionych sytuacji należy dopilnowywać, aby plac budowy (ew. miejsce stacjonowania pojazdów mechanicznych, maszyn, urządzeń) posiadał utwardzoną, nieprzepuszczalną powierzchnię oraz był odwadniany. Urządzenia odwadniające będą skuteczne w zmniejszeniu wilgotności gruntów i będą zapewniać dostatecznie szybki spływ wody ze wszystkich punktów placu budowy. Preferowane są urządzenia, w których wykorzystywane są procesy naturalne samooczyszczania, które wpływają korzystnie na bilans wodny danego terenu.

Natomiast podczas budowy instalacji wodno – kanalizacyjnych nowoczesne technologie budowy rurociągów wykorzystujące przeciski metodą sterowaną i odwierty minimalizują zakłócenia w stosunkach wodnych.

8.1.2. Wody powierzchniowe.

Podobnie jak w przypadku środowiska gruntowego i wód podziemnych, podczas wykonywania prac budowlanych mogą mieć miejsce jedynie potencjalne, krótkookresowe negatywne oddziaływania na wody powierzchniowe. Działania te związane są z potencjalnymi zagrożeniami dla jakości wód powierzchniowych na skutek przenikania do nich substancji chemicznych z pracujących maszyn, urządzeń budowlanych i pojazdów, w szczególności w przypadku ich awarii.

W przypadku prac ziemnych szczególnie duże jest niebezpieczeństwo czasowego zmętnienia wody w niewielkich ciekach w pobliżu terenu budowy.

Ponadto wszelkie prace budowlane zostały tak zaplanowane, aby zminimalizować ryzyko wystąpienia tego typu zjawisk, zwłaszcza w okresie tarła ryb.

8.1.3. Powietrze atmosferyczne.

Emisja pyłów związana będzie głównie z transportem i przemieszczeniem materiałów sypkich, pylastych czy urobku ziemnego. Ponadto praca środków transportu i maszyn roboczych wiązać się będzie z okresowo zwiększoną emisją szkodliwych substancji gazowych (spalin). Niewykluczone jest generowanie pyłów na skutek ścierania opon i nawierzchni drogowej jak również okładzin hamulcowych i spalin pojazdów starszej generacji, co może powodować lokalne podwyższenie stężeń niektórych substancji w powietrzu. Dotyczy to substancji emitowanych z silników spalinowych z transportu i ciężkich maszyn oraz prac spawalniczych.

Szkodliwe pyły i gazy będą również emitowane do atmosfery w trakcie realizacji wszelkich prac termomodernizacyjnych. Natomiast podczas prac malarskich do powietrza ulatniać się będą niewielkie ilości związków organicznych.

Wszystkie te szkodliwe emisje pyłów, gazów i związków organicznych będą krótkotrwałe, w trakcie realizacji poszczególnych zamierzonych prac oraz w ilościach niezagrażających zdrowiu mieszkańców. W tym wypadku istotną rolę odgrywać będzie aspekt organizacyjny, ponieważ sposób prowadzenia prac oraz wykorzystywanie sprzętu spełniającego odpowiednie normy przyczyni się do zmniejszenia emisji szkodliwych substancji do powietrza. Oddziaływanie to ustąpi z chwilą zakończenia robót budowlanych.

8.1.4. Klimat akustyczny.

Negatywne krótkoterminowe oddziaływanie może wystąpić na etapie realizacji inwestycji związanych z przeprowadzeniem robót remontowo – budowlanych. Do zadań, które będą miały wpływ na klimat akustyczny terenów przyległych należą: budowa i przebudowa dróg, budowa chodników, rozbudowa i modernizacja lokalnego układu komunikacyjnego, budowa sieci wodociągowej, budowa przydomowych oczyszczalni ścieków.

Hałas oraz drgania będą emitowane głównie przez maszyny spalinowe, urządzenia budowlane i środki transportu. Maszyny budowlane i środki transportu stanowią źródła hałasu o mocy

akustycznej w granicach 95-102 dB. Urządzenia stosowane podczas prac budowlanych powinny spełniać wymogi określone w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla urządzeń używanych na zewnątrz pomieszczeń w zakresie emisji hałasu do środowiska (Dz. U. z 2005 r. Nr 263, poz. 2202 z późn. zm.). Ze względu na emitowany hałas prace budowlane powinny być wykonywane jedynie w porze dziennej.

Na etapie budowy źródłem hałasu emitowanego do otoczenia mogą być maszyny budowlane takie jak koparki, ładowarki, spychacze, itp., sprzęt specjalistyczny taki jak wiertarki, młoty, urządzenia pomocnicze, takie jak sprężarki, kompresory, itd.

W miarę możliwości należy używać sprzęt i urządzenia w osłonach dźwiękoszczelnych oraz stosować odpowiedni sprzęt i środki transportu, przy czym ważna jest tutaj zarówno jakość sprzętu, jego prawidłowa eksploatacja i konserwacja, jak i dodatkowe wyposażenie w urządzenia zmniejszające niekorzystne oddziaływanie na środowisko. W miarę możliwości należy także używać sprzęt nowy, dla którego obowiązują obecnie wymagania odnośnie emisji hałasu do środowiska.

Stosowanie powyższych zaleceń pozwoli na ograniczenie emisji hałasu i pozytywnie wpłynie na klimat akustyczny otoczenia podczas budowy. Jedynie na zwiększony poziom hałasu będą narażeni mieszkańcy posesji sąsiadujących z rejonem prowadzonych prac oraz osoby przebywające tymczasowo w pobliżu. Poza terenami zabudowanymi należy liczyć się z oddziaływaniem na dzikie zwierzęta i ptaki, co może przyczynić się do ich migracji na inne tereny.

Hałas związany z prowadzonymi pracami budowlanymi będzie występować okresowo. Uciążliwości związane z budową będą miały charakter tymczasowy i ustąpią w momencie ukończenia prac budowlanych.

8.1.5. Powierzchnia ziemi i gleba.

Oddziaływanie na gleby związane będzie głównie z etapem realizacji planowanych inwestycji – przemieszczaniem mas ziemnych w czasie prac budowlanych i ubiciem gleb wokół placów budowy. Ewentualne oddziaływanie na etapie prowadzenia prac budowlanych będzie się wiązać ze zniszczeniem wierzchniej warstwy gleby przez pojazdy i maszyny używane przy prowadzonej budowie i modernizacji zaplanowanych inwestycji. Działania te będą miały charakter lokalny, jako że ograniczają się do obszarów, na których są przeprowadzane prace.

Przemieszczanie mas ziemnych oraz wykopy związane będą głównie z realizacją przedsięwzięć, z zakresu budowy sieci wodociągowej, przydomowych oczyszczalni, płyt obornikowych, chodników oraz rozbudowy lokalnego układu komunikacyjnego (parkingów, zatok postojowych) oraz modernizacją dróg na obszarze gminy.

Prace budowlane niestety zawsze wiążą się z możliwością awarii sprzętu budowlanego, co powoduje ryzyko zanieczyszczenia środowiska gruntowego substancjami ropopochodnymi. Ryzyko wystąpienia awarii jest jednak niewielkie, a przy zastosowaniu odpowiednich środków zapobiegawczych z praktycznego punktu widzenia, można je wykluczyć. Aby ograniczyć oddziaływanie na powierzchnię ziemi i gleby należy unikać wkraczania ciężkiego sprzętu na tereny naturalne i nieprzekształcone. Po zakończeniu prac budowlanych teren należy uporządkować i przywrócić do stanu pierwotnego lub zbliżonego do naturalnego.

8.1.6. Gospodarka odpadami.

Zwiększone ilości odpadów będą powstawały głównie podczas prac budowlanych. Odpady te należy gromadzić w sposób selektywny, uniemożliwiający niekontrolowane rozprzestrzenianie się odpadów w środowisku. Okres magazynowania oraz objętość magazynowanych odpadów należy ograniczyć do niezbędnego minimum. Należy prowadzić ewidencję wytwarzanych odpadów na obowiązujących drukach. Odpady należy przekazywać na podstawie kart przekazania odpadu odbiorcom posiadającym stosowne zezwolenia.

Odpady powstające podczas realizacji inwestycji przewidzianych w Strategii to przede wszystkim demontowane chodniki, krawężniki, obrzeża, asfalty, produkty smołowe, odpady zielone, materiały konstrukcyjne (metale, drewno, szkło, tworzywa sztuczne) oraz masy ziemne przy ewentualnych wykopach.

Podczas prowadzonej budowy odpady te będą magazynowane w bezpośrednim sąsiedztwie prowadzonej inwestycji, na wyznaczonych do tego celu terenach, do czasu ich ponownego wykorzystania. Odpady, które nie będą mogły być ponownie zagospodarowane dla potrzeb prowadzonej budowy będą przekazywane wyspecjalizowanym firmom zajmującym się odzyskiem (asfalt, gruz) lub w przypadku odpadów, które nie nadają się do odzysku firmom zajmującym się unieszkodliwianiem poprzez składowanie na przeznaczonych do tego składowiskach odpadów.

Podczas realizacji inwestycji powstawać będą odpady związane z eksploatacją maszyn używanych podczas budowy oraz odpady komunalne. W związku z tym zostaną wyznaczone

miejsca czasowego gromadzenia odpadów. Odpady komunalne będą przekazywane na składowiska odpadów komunalnych, a ewentualne odpady niebezpieczne związane z eksploatacją maszyn będą przekazywane do utylizacji.

Odpowiedzialność za prawidłowe postępowanie z wszystkimi rodzajami odpadów należy do wykonawcy robót. Wszystkie powstające podczas budowy odpady będą czasowo gromadzone i zabezpieczone w taki sposób, aby zminimalizować ich możliwy negatywny wpływ na środowisko.

Ponadto wszelkie naprawy urządzeń wykorzystywanych do prowadzonych prac wykonywane będą w wyspecjalizowanych warsztatach, poza terenem budowy.

8.1.7. Dziedzictwo kulturowe.

Na etapie prowadzenia robót budowlanych w sąsiedztwie obiektów dziedzictwa kulturowego, negatywnie może na nie wpływać podwyższony poziom zanieczyszczeń powietrza związany z pracą maszyn budowlanych (zwiększone zapylenie, wzrost emisji komunikacyjnej, zwiększony poziom hałasu oraz drgań). Etap ten będzie również negatywnie odbierany przez zwiedzających, w związku z utrudnionym dostępem do dóbr kultury.

Realizacja inwestycji związana będzie z koniecznością przeprowadzenia prac ziemnych. Może spowodować to odsłonięcie istniejących w ziemi stanowisk archeologicznych, śladów osadnictwa i kultury materialnej. W przypadku wystąpienia znalezisk archeologicznych, odkrycia przedmiotu, co do którego będzie istniało przypuszczenie, że jest on zabytkiem prace budowlane zostaną wstrzymane, znalezisko zostanie zabezpieczone przy użyciu dostępnych środków oraz niezwłocznie zgłoszone do Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków zgodnie z art. 32 ustawy z dnia 24 lutego 2006 r. o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2006 r. Nr 50, poz. 362 z późn. zm.).

W przypadku stanowisk archeologicznych jedynym możliwym rozwiązaniem jest prowadzenie nadzorów archeologicznych w trakcie budowy.

8.1.8. Zdrowie.

Chwilowe, okresowe niekorzystne oddziaływanie na zdrowie mieszkańców związane będzie głównie z pogorszeniem warunków akustycznych, wzrostem zapylenia powietrza oraz

zwiększoną emisją spalin w trakcie prac specjalistycznego sprzętu w ramach realizacji inwestycji.

Praca urządzeń budowlanych w trakcie wykonywania robót przyczynić się może do uciążliwości akustycznych, wpływając okresowo ujemnie na zdrowie i samopoczucie mieszkańców Gminy przebywających w pobliżu prac.

Okresowe utrudnienia związane z pracami budowlanymi i remontowymi mogą spowodować nieznaczące pogorszenie bezpieczeństwa ruchu w rejonach prowadzonych prac.

Zagrożenie dla bezpieczeństwa i zdrowia ludzi na etapie realizacji przedsięwzięcia stanowią mogą roboty prowadzone na jezdni podczas ruchu pojazdów samochodowych.

Roboty powodujące powstanie zagrożenia ze względu na swój charakter: roboty rozładunkowe i załadunkowe, roboty wykonywane przy użyciu dźwigów i koparek, roboty wykonywane przy użyciu drobnego sprzętu mechanicznego, tj. piły, zagęszczarki, młoty.

W czasie realizacji robót mogą wystąpić zagrożenia bezpieczeństwa i zdrowia ludzi związane z wykonywaniem robót pod lub w pobliżu linii elektroenergetycznych. Zagrożenia mogą powstać także w trakcie wykonywania robót ziemnych przy użyciu koparki (wykopy dla przebudowy jezdni ulicy). Niebezpieczne sytuacje mogą być również związane z dowozem i rozładunkiem piasku na warstwę odsączającą, rozścielaniu i zagęszczaniu materiału wibratorem.

8.1.9. Oddziaływanie na bioróżnorodność oraz stan flory i fauny.

Plan gospodarki niskoemisyjnej ma na celu redukcję emisji do atmosfery, jak i poprawę zarówno warunków życia mieszkańców i stanu środowiska przyrodniczego na terenie analizowanej jednostki samorządu terytorialnego. W związku z czym realizacja większości działań zmierzających do realizacji celów przewidzianych w Strategii będzie miała zatem, pośredni, długoterminowy pozytywny wpływ na różnorodność występujących na tym terenie organizmów żywych.

Zaplanowana termomodernizacja budynków może wywierać negatywny wpływ na niektóre gatunki ptaków gniazdujących min. w szczelinach ścian jak jerzyki czy jaskółki. W związku z tym, aby załagodzić negatywne oddziaływanie na środowisko naturalne, należy unikać prowadzenia tego rodzaju prac w okresie lęgowym. W miarę posiadanych możliwości powinno się umożliwić ptakom gniazdowanie na budynkach np. poprzez powieszenie budek lęgowych lub zostawienie/stworzenie miejsc korzystnych do zakładania gniazd. Przed rozpoczęciem prac

termomodernizacyjnych zarządca budynku powinien zlecić doświadczonemu ornitologowi wykonanie inwentaryzacji przyrodniczej w zakresie występowania ptaków gatunków chronionych w celu nieumyślnego zniszczenia schronień jerzyka podczas prac budowlanych. W sytuacji gdy zniszczenie schronienia jerzyka jest konieczne należy zwrócić się do regionalnego dyrektora ochrony środowiska o wydanie stosownego zezwolenia oraz zapewnić temu gatunkowi zastępcze miejsce lęgowe.

Stworzenie zaś sieci zadrzewień śródpolnych, ochrona istniejących kompleksów leśnych oraz tworzenie nowych obszarów ochronnych, umożliwi migrację fauny i flory poprzez zmniejszenie fragmentacji środowiska.

Planowana budowa sieci wodociągowej, uporządkowanie gospodarki ściekowej, spowoduje poprawę jakości wód powierzchniowych, co z kolei przyczyni się do stworzenia korzystnych warunków bytowania w rzekach, jeziorach i bezodpływowych ciekach wodnych na terenie analizowanej jednostki samorządu terytorialnego wszelkim organizmom wodnym, w tym również cennym gatunkom ryb.

W trakcie trwania realizacji inwestycji na etapie budowy potencjalne zagrożenie dla bioróżnorodności regionu mogą być związane z zajęciem terenu pod inwestycję, przemieszczaniem dużej ilości mas ziemi, składowaniem materiałów budowlanych, budową dróg dojazdowych, jak również rozjeżdżaniem terenu przez pracujący ciężki sprzęt. Prace budowlane, w połączeniu z regulacją stosunków wodnych, zwłaszcza odwodnienie terenu, mogą mieć znaczenie dla stopnia odwodnienia siedlisk przyrodniczych znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie inwestycji. Ewentualne zanieczyszczenie terenu substancjami chemicznymi może prowadzić do pogorszenia stanu siedlisk przyrodniczych lub w skrajnych przypadkach ich zniszczenia. Zagrożenie to może mieć miejsce w przypadku awarii sprzętu technicznego używanego w trakcie prac budowlanych i wydostania się do środowiska substancji chemicznych (w tym ropopochodnych). Przewidywane drgania podłoża oraz hałas na etapie realizacji poszczególnych inwestycji, przypadkowe niszczenie środowiska bytowania zwierząt oraz roślin mogą zaburzyć migracje gatunków zamieszkujących dany obszar albo doprowadzić do wycofania się osobników danego gatunku z dotychczas zajmowanego terenu. Należy również dołożyć wszelkiej staranności, aby w trakcie prac budowlanych nie wystąpiły przypadkowe incydenty zabijania gatunków zwierząt żyjących na danym terenie, a tym samym zapobiegać niekontrolowanym działaniom zmniejszania ich populacji.

IX. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru.

DZIAŁANIA ŁAGODZĄCE

Są to środki zmierzające do zmniejszenia lub nawet eliminacji negatywnego oddziaływania na element środowiska społecznego lub przyrodniczego.

DZIAŁANIA KOMPENSUJĄCE

Są to działania najczęściej niezależne od przedsięwzięcia inwestycyjnego, których celem jest kompensacja znaczącego niekorzystnego oddziaływania na środowisko, jakie jest spowodowane realizacją tego przedsięwzięcia.

Zgodnie z art. 75 ustawy - Prawo ochrony środowiska kompensacja przyrodnicza może być realizowana tylko wówczas, gdy „ochrona elementów przyrodniczych nie jest możliwa”.

Wpływ na środowisko działań przewidzianych do realizacji w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Piątница na lata 2015-2020, będzie stosunkowo niewielki i w przypadku większości inwestycji będzie ograniczał się do etapu realizacji przedsięwzięcia (etapu budowy). Ponadto większość z zaproponowanych w Programie działań inwestycyjnych (nie dotyczy działań tzw. „miękkich”) bazuje na tzw. „istniejącym śladzie” tzn. zakłada modernizację, przebudowę już istniejących obiektów, nie ingerując w nowe, cenne przyrodniczo obszary lub zmieniając znacząco obecne użytkowanie terenu.

W związku z tym nie przewiduje się konieczności przeprowadzenia kompensacji przyrodniczej. W celu zmniejszenia lub eliminacji negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze lub społeczne proponuje się podjęcie działań łagodzących, które opisano poniżej

Powietrze atmosferyczne

Wpływ przedsięwzięć na jakość powietrza, związany z etapem realizacji inwestycji (pracami budowlanymi) można ograniczyć przez zachowanie wysokiej kultury prowadzenia robót, a w szczególności przez:

- systematyczne sprzątnięcie placów budowy,
- zraszanie wodą placów budowy (zależnie od potrzeb),

Prognoza oddziaływania na środowisko

Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Piątница na lata 2015 – 2020

- ograniczenie do minimum czasu pracy silników spalinowych maszyn i samochodów budowy na biegu jałowym,
- uważne ładowanie materiałów sypkich na samochody (nie sypanie na nadkola i inne części pojazdu),
- przykrywanie plandekami skrzyń ładunkowych samochodów transportujących materiały sypkie (dotyczy też ziemi z wykopów),
- ograniczenie prędkości jazdy pojazdów samochodowych w rejonie budowy.

W przypadku planowanych prac związanych z budową czy przebudową dróg ważną kwestią mającą wpływ na poziom emisji zanieczyszczeń do powietrza jest dobra organizacja dojazdów do placu budowy oraz utrzymanie płynności na przebudowywanym odcinku. Właściwe rozwiązania w tym zakresie pozwolą na znaczne zmniejszenie emisji ze środków transportu. Ponadto należy monitorować właściwe wykorzystanie maszyn i urządzeń pracujących na budowie

Hałas

W celu zmniejszenia emisji hałasu związanego z pracami budowlanymi, powinny one być wykonywane wyłącznie w porze dziennej, a czas pracy maszyn budowlanych na biegu jałowym należy ograniczyć do minimum.

Maszyny budowlane powinny być w dobrym stanie technicznym oraz posiadać sprawne tłumiki akustyczne.

Wpływ na zmniejszenie hałasu komunikacyjnego ma także stosowanie odpowiednio zaprojektowanych pasów zieleni przyulicznej z rzędami wysokich drzew i krzewów (gatunków o właściwościach dźwiękochłonnych tj. zimozielone gatunki drzewiaste oraz klon topola, lipa).

Wody

Aby zapobiec przedostawaniu się nieoczyszczonych ścieków deszczowych do wód zaleca się stosowanie instalacji pozwalających na odprowadzanie ścieków opadowych z jezdni oraz ich oczyszczanie. Powstające ścieki deszczowe, przed wprowadzeniem do środowiska należy oczyszczać do wymaganych prawem parametrów.

Należy badać jakość wód deszczowych przepływających przez separatory w celu sprawdzenia ich sprawności. Badania jakości zrzucanych wód opadowych należy prowadzić zgodnie z metodą referencyjną, określoną w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 18 listopada

2014 roku, w sprawie warunków jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 1800).

Należy kontrolować szczelność zbiorników paliw płynnych pojazdów stosowanych w czasie prac budowlanych, aby nie dopuścić skażenia środowiska gruntowego substancjami ropopochodnymi.

Należy zapewnić dostęp do przenośnych toalet pracownikom budowy oraz regularnie opróżniać toalety z wykorzystaniem samochodów serwisowo-asenizacyjnych wyposażonych w odpowiednie akcesoria.

Magazynowane na placach budowy substancje, materiały oraz odpady należy zabezpieczyć przed możliwością kontaktu z wodami opadowymi, tak aby nie dopuścić do skażenia środowiska gruntowo-wodnego w wyniku wymywania z nich substancji toksycznych.

X. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem wyboru.

Większość proponowanych do realizacji działań w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Piątница na lata 2015-2020, znamionuje się pozytywnym wpływem na środowisko naturalne. W takim przypadku proponowanie rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia.

Ponadto brak jest możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych w Programie działań, ponieważ nie ma wyznaczonych konkretnych zadań do realizacji. Zadania będą ustalane „na bieżąco” w ramach między innymi możliwości finansowych gminy. Skutki środowiskowe podejmowanych zadań bowiem silnie zależą od lokalnej chłonności środowiska lub też od występowania w otoczeniu wdrażania przedsięwzięcia tzw. obszarów wrażliwych. Dlatego przy budowie, modernizacji dróg oraz montażu urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii należy rozważać wszelkie warianty alternatywne tak, aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływać na środowisko naturalne.

Przeprowadzając analizę wariantów poszczególnych przedsięwzięć można porównywać ze sobą następujące elementy inwestycyjne:

- warianty lokalizacji,
- warianty konstrukcyjne i technologiczne,
- warianty organizacyjne,
- wariant niezrealizowania inwestycji tzw. wariant „0”.

Wariant „0” nie oznacza, że nic się nie zmieni, ponieważ brak realizacji inwestycji może także powodować konsekwencje środowiskowe.

XI. Opis przewidywanych metod i częstotliwości monitoringu.

Zakłada się, że Prognoza powinna obejmować obszar Gminy, wraz z obszarami pozostającymi w zasięgu oddziaływania wynikającego z realizacji ustaleń ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Piątница na lata 2015-2020.

Zgodnie z wymogami obowiązujących dyrektyw proponuje się prowadzenie monitoringu efektów realizacji założeń Strategii w zakresie opisanym poniżej. Celem monitoringu jest opisanie zmian stanu środowiska w wyniku realizacji założeń Programu, sprawdzenie czy założone środki łagodzące przyniosą zakładany efekt.

Celem monitoringu środowiskowego jest ocena, czy stan środowiska ulega polepszeniu, czy pogorszeniu – poprzez zbieranie, analizowanie i udostępnianie danych dotyczących jakości środowiska i zachodzących w nim zmian. Monitoring jest również podstawą oceny efektywności wdrażania polityki środowiskowej.

Kontrola i monitoring realizacji celów i działań w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Piątница na lata 2015-2020 winien obejmować określenie stopnia wykonania poszczególnych działań:

- określenie stopnia realizacji przyjętych celów,
- ocenę rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami a ich wykonaniem,
- analizę przyczyn rozbieżności.

W realizacji poszczególnych zadań wynikających z Prognozy brać udział będą podmioty uczestniczące w organizacji i zarządzaniu zadaniami, podmioty realizujące te zadania, kontrolujące przebieg tych realizacji i ich efekty oraz społeczność gminy, jako główny pomiot odbierający wyniki i odczuwający skutki podejmowanych działań.

Pomiar stopnia realizacji celów Programu będzie odbywał się poprzez mierniki przedstawione w rozdziale IV.

XII. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.

Prognoza powstała w związku z art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Nadrzędnym celem niniejszej Prognozy jest określenie potencjalnych skutków w środowisku, jakie mogą wystąpić po wdrożeniu zapisów ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Piątnica na lata 2015-2020.

W Prognozie opisane zostały poszczególne zagadnienia ujęte w Programie. Pokazuje ona również podstawowe cele Strategii. W Prognozie przedstawiono powiązania Programu z innymi dokumentami strategicznymi.

Ujęty w nim został także istniejący stan środowiska oraz problemy jego ochrony z punktu widzenia realizacji Programu ze szczególnym uwzględnieniem terenów podlegających ochronie.

Przedstawiono także przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko - bezpośrednie, pośrednie wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe, pozytywne i negatywne.

W Prognozie przedstawiono rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, jak również transgraniczne oddziaływanie na środowisko.

FORMULARZ ZGŁASZANIA UWAG I WNIOSKÓW
do projektu „Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Piątница na lata 2015 – 2020”.

I. Informacje o zgłaszającym.

1.	Wyrażam opinię jako:	osoba prywatna ☐ przedsiębiorca ☐ inny ☐ .....
2.	Imię i nazwisko	
	Nazwa firmy	
	telefon/email	

II. Uwagi/wnioski zgłaszane do projektu.

Lp.	Zapis w dokumencie, do którego zgłaszane są uwagi/wnioski (wraz z podaniem rozdziału i nr strony)	Treść uwagi/wniosku	Uzasadnienie uwagi/wniosku
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			